

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 18 november 2015

§ 4 Förslag till budget 2016 för Stockholms stad och inriktning för 2017 och 2018 samt ägardirektiv 2016–2018 för koncernen Stockholms Stadshus AB samt vissa ärenden som avslutas eller besvaras i samband med budgeten

Anförande nr 1

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! De senaste dagarna har våra tankar varit i Paris, hos parisarna och offren för den blodiga terrorattacken. Detta understryks också av morgonens rapporter. Jag vet hur hårt Paris stad har arbetat för att vara en öppen och välkomnande stad. Det är det terroristerna vill förstöra.

Jag och min parisiska kollega Annie Dargaud är helt överens: Vi tar kampen för demokratin varje dag. Vi får aldrig låta hot och våld tysta oss; vi låter oss inte skrämmas.

Fullmäktige! I Stockholm har hösten 2015 mer än någonsin präglats av solidaritet. Det är en tid då stockholmarna samlat sig för att möta människor i nöd, på flykt från krig och terror. Vi har många att tacka. Tusentals enskilda stockholmare har gått ut på staden för att möta och välkomna människor på flykt till Stockholm. Frivilligorganisationerna har samlat och skramlat för att möta behovet hos dem som har fått lämna allt och fly. Stadens anställda har arbetat hårt, dag som natt, med att ordna mottagande för de ensamkommande barnen, för att ge dem en framtid, en framtid hos oss.

När världen brinner vänder vi inte bort blicken. Stockholm är en öppen stad, vänd mot världen. Det är stockholmarnas budskap. Vi ser varje människa, hennes värde och rätt, människans kraft. Det är stockholmarnas styrka.

Fullmäktigeledamöter! Människor väljer att fly till just vårt land och vår stad. Stockholm är en plats dit människor ställer sitt hopp när allting rasat. Över det ska vi vara stolta. Detta hopp är vårt ansvar. Det kommer att krävas uthållighet. Förråd er inte i sikte, terrorn är inte över. Varje ny dag av våld och kränkningar tvingar människor att fly, fly för sina liva, sina barns liv, fly för en framtid i frihet.

I Stockholm går det bra att börja om, samla styrka och komma vidare. Det vet vi. Så många har gjort den resan just här. Så många har på det sättet byggt den stad vi känner i dag. Så har Stockholm vuxit. Vår stad är en plats där människor kan växa.

En kommunal budget handlar inte om någonting annat än just det här. Budgetdebatten handlar om hur vi bäst använder våra gemensamma resurser för att alla ska kunna växa och staden ska kunna utvecklas. Stockholm är i dag den stad som växer snabbast i Europa. Stockholm kommer att växa till över en stad med över en miljon invånare 2020. Stockholm topprankas bland städer som är bra att bo och leva i. Här finns jobb, utbildningar och innovationer. Här finns företag som är världsledande inom mat, mode och miljöteknik. Här finns några av världens främsta start-ups. Det ser ljust ut för vår stad.

Men, fullmäktigeledamöter, Stockholm är också en segregerad stad. Var du i staden du växte upp, vilka föräldrar du fick avgör din livslängd, dina skolresultat och dina framgångar på arbetsmarknaden. Så slösar segregationen med människors kraft. Så dräneras Stockholm på styrka. Det har vi inte råd med. En stad har ingen viktigare tillgång än sin befolkning. Det är invånarnas kraft och möjligheter som vi ska värna. Detta är fullmäktiges uppdrag.

Därför yrkar jag bifall till det förslag till budget som bryter klyftorna. Därför säger jag: Låt oss satsa på en bättre skola, fler jobb och nya bostäder. Därför håller jag hårt i plånboken och prioriterar noga. Vi ska hushålla med resurserna, men det gäller alla resurser, de ekonomiska och de mänskliga, de demokratiska och de ekologiska. Målet är en hållbar stad, en stad i både tillväxt och sammanhållning, en öppen stad, vänd mot världen, en stad som säger: Välkommen, vem du än är! Stockholm bygger vi tillsammans, ett Stockholm för alla.

Anförande nr 2

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Innan jag börjar mitt anförande om budgeten för 2016 vill jag säga att världen har förändrats sedan vi senast sågs i den här församlingen. Fredagens terrordåd i Paris sätter allt i nytt perspektiv. Nu hotas de värden som vi har byggt upp i våra fria samhällen utifrån. En ondsint sekt vill begränsa våra livsmönster, polarisera människor utifrån trosuppfattning, etnisk bakgrund och sexualitet. De friheter som vi åtnjuter och tar som självklara är någonting som jihadisterna vill förgöra. Men oavsett om det handlar om män som i heders namn vill förbjuda kvinnor att röra sig fritt eller träffa vem de vill i Stockholm eller journalisters rätt att få publicera det fria ordet måste vi stå upp för mänskliga rättigheter och bekämpa de krafter som både i Stockholm, i Sverige och i resten av världen vill förminska och förtrycka våra liv.

Mot dem ska vi nu ta en tydlig kamp, och det gör vi tillsammans med alla de goda krafter som verkar för ett fritt samhälle. Därför måste staden agera när organisationer som Fryshuset larmar om att det under hösten varit många som har rest från Stockholm för att delta i strider för IS. Vi inom Alliansen är beredda att ställa oss bakom ett blocköverskridande arbete, förutsatt att insatserna baseras på professionella bedömningar men också innehåller både preventiva och repressiva insatser. Men det är hög tid för majoriteten att gå från ord till handling i den här frågan.

Fru ordförande! Nu kommer jag att återgå till debatten om budgeten för 2016, om Stockholms framtid. Det handlar om vägval, det handlar om prioriteringar som påverkar hur Stockholm ska utvecklas. Moderaterna har en tydlig färdriktning till Stockholm. Vare sig man blir stockholmare genom att födas på Karolinska, flytta från Karlstad eller genom att ha fått asyl efter flykt från Kabul ska man mötas av ett välkomnande, tryggt och öppet Stockholm, som också ger livschanser för alla.

Men maktskiftet innebar tyvärr att Stockholm har slagit an på en felaktig väg. Framför allt saknas trovärdiga svar på Stockholms utmaningar där framför allt tre är särskilt stora. Det handlar om bostadsbyggande, integration och skola. Det är tre områden där vi moderater prioriterar högst i vårt budgetförslag. Vi gör det med ansvar för stabila offentliga finanser och oförändrad skatt.

För att fler unga ska kunna få sitt första jobb förutsätter det en första bostad. Därför vill vi underlätta för unga människor att få sin första bostad genom ett nytt koncept med billigare ettor. Vi behöver göra undantag från dagens mycket detaljerade regler kring bostadsbyggande. Med markanvisningstävlingar och halverad tomträttsavgäld kan vi kraftigt minska byggkostnaderna och på så sätt få ned hyrorna.

Den andra utmaningen är skolan. För Moderaterna är motorn för att utjämna livschanser och för social rörlighet att ha en bra skola. Vi vill införa tester för att upptäcka läs- och skrivsvårigheter i tid, innan barnen börjar skolan, precis som i Finland, och satsa på fler speciallärare och fler specialpedagoger för att kunna möta de upptäckta behoven. Här satsar majoriteten inte en enda krona mer i särskilt stöd för de elever som har det svårt i skolan.

Den tredje utmaningen är flyktingmottagandet. Vi måste agera snabbt för att ge nyanlända inträde i den svenska samhällsgemenskapen i form av skola, arbete och svenskkunskaper. I vårt budgetförslag som vi lägger fram satsar vi på två nya jobbtorg, ett för att validera utrikesarbetares erfarenheter och ett för utländska akademiker. Vi vill möjliggöra för att korta vägarna till det första jobbet, även för nyanlända, för att de ska kunna vara med och bygga framtidens Stockholm.

Fru ordförande! Det första året med den rödgröna majoriteten är tyvärr ett förlorat år. Vi vet att Stockholm kan mer, men då krävs en annan politik som på riktigt kan leverera ett högt tempo i bra bostadsbyggande, som prioriterar skolan och redan första veckan fångar upp pojken med dyslexi, som skapar en god integration och fångar upp universitetslärare från Syrien redan första dagen som de har kommit till Sverige. Det är en annan politik än den som nu vägleder Sverige och Stockholm. Därför behöver Stockholm Moderaterna.

Jag yrkar bifall till Moderaternas förslag till budget.

Anförande nr 3

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande, fullmäktige, stockholmare! Först: Våra tankar går till Paris och det oerhörda vedervärdiga dådet. En budget bleknar i ljuset av ondskan, men vi måste samla oss och inte låta oss skrämmas. Vi måste arbeta vidare för det solidariska, det öppna och det kärleksfulla.

Arbetet med att lägga en budget för ett hållbart Stockholm har varit en resa. Vi är framme denna gång, precis som några av de flyktingar som klivit av Centralstationen denna höst. Vi har lagt en budget för att vi ska födas, växa upp i, bo och jobba samt leva våra sista dagar under en hållbar livsresa i ett modernt, mänskligt och miljövänligt Stockholm. Vårt arbete spänner från förskolans varma famn en tidig mörk novembermorgon till det allvarliga värdiga avskedet vid Skogskyrkogårdens kapell.

För resans mittpunkt där många av oss här inne befinner sig har vi konkreta insatser för jobb och bostäder. Bostadsbristen begränsar inte bara tillväxten i Stockholm utan hela landets tillväxt. När stockholmarna ökar i antal möter vi det med fler bostäder. I majoriteten tar vi ett gemensamt ansvar för att 40 000 bostäder ska byggas fram till 2020.

Vi vet att världens utmaningar även är våra. Gränserna har olyckligtvis stängts, men alla som kommer ska ha tak över huvudet. Därför är det troligt att målet om 140 000 bostäder fram till 2030 inte räcker. Därför behövs ett visionärt arbete för ett växande Stockholm där alla platser och resurser som kan finnas ska uppåtdas. Soldariskt ska vi vända på varje sten, varje plats, varje fält.

Vi ska ta ansvar för flyktingar som lyckas resa till staden. Stiftelsen Hotellhem Stockholm har ett viktigt uppdrag att initialt säkra boende till de personer som anvisas till Stockholm av Migrationsverket. Arbetet med utsatta EU-medborgare som reser till Stockholm ska utgå från ett medmänskligt synsätt. Fokus ska ligga på att erbjuda alternativa sovplatser för att undvika att människor försätts i nöd. De är här och därmed en del av vår stad.

För att klara denna solidaritet måste vi arbeta hållbart. Stora bostadsvolymer kräver stort ansvar. Vi vill bygga en stad som håller ihop, där miljöfrågan ses som en självklar del i byggprocessen. Vi tar fram en ny grön strukturplan som ger oss redskap att värdera marken, utveckla system för byggnaders livscykelpåverkan och skapar hållbara dagvattenlösningar. Målet är att stärka Stockholms position som en solidarisk klimatsmart stad och förebild för andra medmänskliga städer. Vi ska vrida utvecklingen rätt och ingjuta hopp och kärlek.

Fullmäktigeledamöter! Målet för vår solidariska resa till ett fossilbränslefritt Stockholm har vi satt till 2040. Men redan 2030 ska vi ha en fossiloberoende fordonsflotta. För att vi ska kunna nå dessa mål och skapa en levande stad, ett levande Stockholm, ska biltrafiken minska. Därför prioriterar vi gång-, cykel- och kollektivtrafik.

Stockholms luft måste förbättras. I dag kan den göra oss sjuka, vilket speciellt drabbar barn och äldre. Vi utökar dubbdäcksförbud nästa år. Vi sänker hastigheter på många av stadens gator, tar fram en ny parkeringsplan och storsatsar på cykel för att göra Stockholm till en ledande cykelstad.

Vi satsar på att öka framkomligheten för busstrafiken, vilket ytterligare minskar biltrafiken och bidrar till en god luftkvalitet. Vi står inför stora utmaningar med en växande stad, och vi tar oss an dessa. Detta är solidaritet.

Livet är en resa, för vissa här och nu, för andra från fjärran länder, från krigshärddar till oss. Oavsett vilken resa man påbörjar eller befinner sig på tar vi nu i land vår budget som möter dagens och framtidens utmaningar för en modern, mänsklig och miljövänlig stad, vårt Stockholm.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 4

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Vi har alla pratat om vår öppna stad. Jag tycker att vi alla som sitter i den här salen ska påminna oss om att när tusentals kurdiska kvinnor mördas i Irak, när man spränger hus i Bagdad, när människor mördas i Ankara, när man angriper Paris då angriper man oss, våra grannar, våra vänner. Jag tycker att vi ska ha med oss de tankarna under hela den här budgetdebatten.

Med det sagt, fru ordförande och alla stockholmare, vill jag säga att det inte är någon annanstans i världen som jag skulle vilja vara just nu än precis här, i den här fullmäktigesalen i Stockholm. För ett år sedan stod jag här och försökte berätta om vad en rödgrönrosa politik skulle innebära. Men nu kommer vi på vår sida att under två dagar visa vilka förändringar den här politiken har gett så många stockholmare och vilka förändringar vi ska genomföra under den här mandatperioden.

Stockholmare, ordförande! Jag är stolt över att vi har börjat förändra Stockholm, från en blå experimentverkstad till det som en journalist beskrev som en rödgrönrosa fyr. Jag är stolt över att vi har slutat att sälja våra bostäder och i stället börjat bygga. Och jag är stolt över att vara stockholmare nu när hundratals, ja tusentals, går ut och välkomnar alla dem som söker skydd i vår stad. Det visar att vi är en öppen och solidarisk stad.

Ordförande, fullmäktige! Jag är otroligt stolt över att få vara politiker i en stad där våra medarbetare arbetar så hårt för att ta hand om alla ensamma barn som tagit sig hit efter umbäranden som vi nog inte kan föreställa oss.

Ordförande, fullmäktige! Att resa i ett rödgrönrosa Stockholm är annorlunda än att resa i ett blått Stockholm. Jag lämnar min hyresrätt i Rinkeby på morgonen, passerar torget innan jag försvinner ned i tunnelbanan. Under den blå tiden mötte jag ofta människors oro, och det gör jag fortfarande, men också människors hopp och deras förväntan på att vi ska kunna förändra deras stad och deras levnadsvillkor.

Flera grannar reser med mig i tunnelbanan, ingen blir lämnad kvar på torget, inte heller den som har försörjningsstöd, för nu ingår SL-kortet i försörjningsstödet. Ingen har stadsdelsarrest i Stockholm; alla har rätt till staden. I min stadsdel arbetar många med vård och omsorg, ofta med låga löner, men vi har sett till att 7 000 av de lägst avlönade i vår stad får höjd lön. Inom Kommunals avtalsområde betyder det ungefär 900 kronor i månaden. Det är roligare att åka till jobbet när lönen är anständig för ett viktigt jobb. Vi kommer att se till att alla som vill arbeta heltid ska få göra det.

Majoriteten av dem som har fått löneyft är kvinnor. Man ska kunna leva på sin lön. Det är en förutsättning för jämställdhet. Vi ska under här mandatperioden se till att Stockholm blir en jämställd stad.

Jag stannar inte i Stadshuset utan reser söderut. I Elektravägen i Västberga arbetar man med att uppföra några snabba hus. Snart kan nära 300 unga vuxna flytta in i sitt första nya hem. Om jag vill kan jag fortsätta till Farsta där de första av 5 000 Stockholmshus med hög kvalitet, tillgänglighet och pressade hyror ska börja byggas. Eller så kan jag åka till Skärholmen där fler och fler barn deltar i Kulturskolan sedan vi har sänkt avgifterna dit.

Staden, ordförande, fullmäktige och alla stockholmare, tillhör alla. Den tillhör de gamla, den tillhör barnen och den tillhör de unga. Vi kommer att uppfylla stockholmarnas förväntningar. Vi förändrar. Jag vill säga till er på den blå sidan att ert Margaret Thatcher-inspirerade systemskifte är avslutat. Det är absolut avslutat i den här staden. Vi förvandlar er blåa experimentverkstad till en rödgrönrosa fyr. Och den fyren, kära stockholmare, ska visa vägen till en rättvisare, varmare och mer solidarisk stad.

Därför, ordförande, fullmäktige och alla stockholmare, är jag stolt över att yrka bifall till våra gemensamma rödgrönrosa budget.

Anförande nr 5

Borgarrådet E d h o l m (FP): Ordförande, fullmäktige! Den här debatten ska handla om Stockholm, om stockholmarna, om våra skattepengar och stora delar av vår välfärd. Men mitt i en debatt om skolpengen eller cykelbanorna kommer våra tankar att vara någon annanstans, på gatorna i Paris, hos offren och deras anhöriga. Tankarna kommer att vandra i väg till de fasansfulla scenerna på teatern och inne på barerna. Hela vår världsbild skakas nu av det som skedde i Paris i fredags och i dag på morgonen.

Paris och Stockholm är två öppna europeiska städer. Vi tar båda del av det humanistiska kulturarv som präglar Europa: öppenhet, demokrati och frihet, rätten att bestämma över sitt eget liv men också skyldigheten att ta ansvar för sitt eget liv och att värna vår demokrati. Eller som en känd parisare Jean-Paul Sartre skrev: Jag kan inte göra friheten till mitt mål om jag inte gör andras frihet lika mycket till mitt mål.

För Paris och Stockholm delar också det svarta: en ökande extremism, den självpåtagna rätten att bestämma över andras liv, utanförskap och arbetslöshet. Den öppna liberala staden innehåller faktiskt också ondskan; den ondskan som just krävt 129 liv i Paris finns också här i Stockholm.

De utmaningar som Europa står inför måste påverka politiken också här. Vi måste få fram en strategi mot extremism, som det har talats om så länge. Det dokument som socialnämnden tog fram i våras måste samtidigt upphöra att gälla. Staden måste börja agera professionellt och ta stöd av de experter som faktiskt finns på det här området.

Samtidigt som vår stad påverkas av extremister står Stockholm inför en annan utmaning, den största som vi har sett på länge. Det är den flyktingström som vi nu ser och som saknar motstycke i modern historia. Människor flyr för sina liv. Många av dem flyr från samma krafter som vi alla måste vara med och bekämpa.

I det här måste vi samarbeta. Vi har hittills sett en mycket liten vilja till samtal över blockgränserna när det gäller de framtida utmaningarna. Hittills har arbetet på mycket goda grunder helt fokuserats på den kortsiktiga utmaningen med att ta emot människor. Staden har en makalös personal som arbetar mer eller mindre dygnet runt. Frivilligorganisationer har gjort insatser långt utöver vad man kan förvänta sig.

Samtidigt är vi nog alla medvetna om att det stora arbetet faktiskt ligger framför oss. Det är ett jättearbete att ordna tak över huvudet och mat åt nyanlända, men det är ingenting mot utmaningen att ge riktiga bostäder, riktiga jobb, utbildning för alla dem som inte kan ett ord svenska, bra undervisning till alla barn som kommer hit.

I allt detta måste staden prioritera. Den som prioriterar allt prioriterar i själva verket ingenting. Majoriteten pytsar ut någon miljon här, någon miljon där till olika mer eller mindre behjärtansvärda ändamål. Resultatet blir bara fler och fler projekt och fler och fler byråkrater.

I stället borde majoriteten prioritera det som är viktigt. Vi vill stärka socialtjänstens enhet för ensamkommande barn. Vi satsar på att de som kommer hit snabbt ska kunna lära sig svenska, komma i jobb och utbildning. Det måste därför bli enklare att kombinera studier i svenska med att lära sig ett yrke. Det måste gå snabbare att få sina kunskaper validerade, och kommunen borde anställa fler, såväl ungdomar som nyanlända genom så kallade yrkesintroduktionsavtal.

Allt det här går att göra i dag, och allt det här går att finansiera utan att höja skatten.

Märkligt nog finns det knappast någonting alls om flyktingkrisen i förslaget till budget. Det är som om majoriteten lyckats komma överens om en budget, finansierad med en kraftig skatthöjning och sedan inte orkat lägga om kursen när verkligheten har förändrats. Lagt kort ligger är ofta en bra utgångspunkt, men i det här fallet signalerar det snarare en total insiktslöshet inför en verklighet i förändring.

Stockholm kräver ett tydligt ledarskap. Jag hoppas att den styrande majoriteten vågar ta upp en diskussion med oppositionen om hur vi ska lösa de problem som staden faktiskt står inför. Hur ska vi klara att bygga de bostäder som krävs? Hur ändrar vi intagningsreglerna så att flyktingbarnen får de bästa förutsättningarna? Hur stöttar vi socialsekreterarna så att de vill och orkar jobba kvar? Det är min bestämda uppfattning att vi både kan och bör lösa de gemensamma problemen gemensamt. Det har Stockholm gjort förr.

Därmed yrkar jag bifall till Folkpartiet liberalernas budget.

Anförande nr 6

D a n K a r e l i u s s o n (SD): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag vill yrka bifall till Sverigedemokraternas budget. Vi föreslår ingen skatthöjning eftersom vi anser att det inte är möjligt att i nuläget på ett ärligt sätt beräkna vilka utgifter som Stockholm kommer att belastas med. Ansvariga politiker på riksplan såväl som inom landsting och kommun mörkar hela tiden miljardkostnaden för massinvandringen. Vi vill veta Stockholms nuvarande och framtida kostnader. Vi vill veta invandringskostnaden för att det ska vara möjligt att sanningsenligt för medborgarna meddela hur mycket vi måste öka det redan höga skattetrycket med för att täcka utgifterna för invandringen.

I vår budget har vi avsatt 15 miljoner kronor till en opolitisk arbetsgrupp som ska granska de hittills dolda kostnader som uppstått på grund invandringen. Efter ett utlåtande från en sådan grupp kan det bli möjligt att fastställa de ökade kostnaderna.

I förra veckan hade SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, kongress. SKL har gjort beräkningar att kommunerna ska klara de accelererande utgifterna genom att höja skatten med 2 kronor per år fram till 2018. Varje skatthöjning drabbar svenska låginkomstpensionärer mycket hårt. Redan nu är deras pensioner på marginalen. Det är de och många generationer före dem som har byggt upp välfärdslandet Sverige. För det har de inte fått någon uppskattning från samhället. Oftast heter det att Sverige har byggts upp av invandrare, vilket inte är sant. Invandringen till Stockholm nämns alltid som något positivt.

Oftast framhålls att Stockholms stads folkmängd ökar mest av Europas städer. Den ökningen beror inte på att Stockholm är någon naturligt expanderande region i Europa med en stor arbetsmarknad som efterfrågar utbildade arbetstagare och att människor därför söker sig hit. Tvärtom är verkligheten sådan att arbetstillfällena snarare minskar och skatteunderlaget med det. Befolkningsökningen beror nästan helt massinvandring.

I Sverige finns redan i dag 370 000 öppet arbetslösa. Det antalet kommer att nå ohanterliga nivåer framöver allt när flera hundratusen invandrare ska skrivas in som arbetssökande. De redan arbetslösa kommer att få stå tillbaka, för de nyanlända ska ha förtur. Dessutom saknar dessa dokumenterad utbildning, har dåliga kunskaper, om några alls, i svenska språket. Politiken nu är att de så fort som möjligt ska slussas in i arbete, allt för en falsk statistikföring över att nyanlända invandrare direkt behövs i arbetslivet.

De som kommer från övriga Sverige till Stockholm för att de har fått arbete här, är välutbildade och behövs tvingas till miljoninvesteringar i en bostad eftersom allmännyttans bostäder är reserverade för andra. Det är oftast unga män och kvinnor som betalar skatt och ändå måste ta riskerna med att räntorna kanske stiger och bostadsmarknaden kollapsar framöver. Vem är det då som ska livnära massinvandringen om de skattebärande tvingas att lämna Stockholm?

Ett stort problem är också att invandringen sker från fjärran kulturer, främmande för västerlandets värderingar och med en religion som inte är förenlig med europeiskt demokratiskt tänkande. Till detta kommer en kvinnosyn som är helt oacceptabelt. Om vi inte uppmärksammar detta kommer vi att ha problem i Stockholm framöver.

Jag tackar för ordet, fru ordförande!

Anförande nr 7

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Politiker pratar ofta om utmaningar. Just nu står vi inför en riktig utmaning. Aldrig förr har så många människor varit på flykt i Europa, och aldrig förr har Stockholm fått så många nya invånare så snabbt som just nu. Ofta när politiker pratar om utmaningar kanske de egentligen menar problem. Men människor är aldrig problem, och nya invånare i vår stad är aldrig ett problem.

Vi är alla bestörta över de dåd som skedde i Paris i helgen. Vi måste komma ihåg att de människor som nu flyr sina hemländer för att söka sig ett nytt hem i Stockholm flyr från samma terrorister som attackerade oskyldiga Parisbor i helgen. Men vi lever också i en globaliserad värld. Då vore det förödande om Sverige stängde sina gränser.

Nyinflyttade människor är aldrig ett problem. Men vi politiker kan däremot skapa stora problem om vi inte gör det som krävs för en snabb integration.

Stockholm ska välkomna alla de människor som söker ett nytt hem här. Vi ska välkomna dem genom att ha en arbetsmarknad och en bostadsmarknad som gör att människor snabbt kan skaffa sig ett jobb, få en permanent bostad och lära sig svenska.

Ordförande, fullmäktige! Den senaste tidens stora flyktingströmmar har också visat vad det civila samhället går för. Här borde tron på att politiken är bäst på allt och att politiken är den som kan allting alltid bäst ha flugit ur även den mest inbitna försvararen av att allt ska ske i offentlig regi. Kanske ser nu fler politiker att politiken inte är svaret på allt och att fler än kommunala aktörer klarar av att ta ansvar. I så fall bådär det gott inför de kommande debatterna om mångfald i välfärden.

Ordförande, fullmäktige! Om några veckor samlas världens ledare för klimatförhandlingar i Paris. Förhoppningsvis kommer vi att komma en liten bit längre på väg än vad vi gjort tidigare. Men väldigt lite tyder på att vi kommer att komma hela vägen fram till bindande globala klimatavtal som gör att vi klarar tvågradersmålet. Det är i väntan på att världens ledare ska komma överens om bindande globala klimatavtal som de stora framstegen sker på lokal och regional nivå. Det är kommuner, landsting, företag, organisationer och individer som ställer höga krav och på så sätt pressar marknaden på nya lösningar och på innovationer, och det är på så sätt som nya lösningar uppkommer som driver utvecklingen framåt.

Det är därför som Centerpartiet nu lägger fram en budget med stort fokus på miljö och klimat. Samtidigt ser vi att den rödgrönrosa majoriteten fortsätter att minska miljöambitionerna. Skatten höjs med ytterligare en halv miljard kronor nästa år, men miljöarbetet får minskade resurser. Jag trodde att Centerpartiet och Miljöpartiet hade åtminstone en politisk idé gemensam, den om grön skatteväxling, men där hade vi visst fel. Nu för tiden är det bara röda skattehöjningar som gäller för Miljöpartiet både i regeringen och i Stockholm.

Ordförande! Vi vill ha fler skattebetalare, inte högre skatter. I det här exceptionella läget med flyktingkris och bostadsbrist är ryggmärksreflexen i många partier att höja skatten. Men vi ser det snarare som extra viktigt att noga vakta skattebetalarnas pengar genom att fokusera på det som är viktigt: jobb som ger skatteintäkter, som i sin tur ger förutsättningar för ett stärkt miljö- och klimatarbete, en bra skola, välfärd och flyktingmottagande.

Ordförande! Företagsklimatet i Stockholm har raserats under det senaste året. I rankningen över bästa företagsklimat faller Stockholm 26 platser. Raset beror bland annat på politikernas inställning till företagande, men också på den aggressiva återkommunaliseringen av välfärdsverksamheter, och den otydlighet som har funnits kring Förbifart Stockholm, Bromma och Slussen har såklart också bidragit till det.

Jobben skapas av företag, inte av staten eller kommunen. För att klara integrationen och fortsätta vara en stad där människor vill bo och jobba måste alla hinder som står i vägen för företag att växa tas bort, både formella och informella. Vi har inte råd med någonting annat.

Bifall till Centerpartiets budget!

Anförande nr 8

G i t a N a b a v i (FI): Ordförande, fullmäktige! Paris och Beirut – två huvudstäder som på mindre än ett dygn drabbades av blodiga terrorattentat. I en annan huvudstad, Ankara, dödades över 100 människor i en självmordsattack för en månad sedan under en demonstration där människor krävde fred, frihet och demokrati. Det

är det öppna, demokratiska, det progressiva och interkulturella som är under angrepp. Det är en allvarlig utmaning för oss alla som tror på frihet och på alla människors lika värde.

Jag är feminist, för jag tror på frihet och jag tror på alla människors lika värde. Det är i kristider som mänskliga rättigheter riskerar att försvagas. Det ser mörkt ut nu, men det kommer att ljusna. Då ska vi kunna stå rakryggade och säga att vi aldrig kompromissade med de mänskliga rättigheterna. Mänskliga rättigheter står bortom fördelningspolitik, solidaritet och välvilja. Det handlar om att erkänna varje människas lika värde. Mänskliga rättigheter är ingenting som vi bara kan sätta på pränt på papper eller dra fram när vi pratar om andra länder. Mänskliga rättigheter börjar lokalt, på platser nära och små, på platser som inte finns på världskartorna. I hemmet, i skolan, på arbetsplatsen, där förväntar sig människor frihet och rättvisa. Här, alldeles nära, har vi därför för första gången inrättat en instans som kan säkerställa att de mänskliga rättigheterna efterlevs.

Fullmäktigeledamöter! En viktig förkämpe för det här arbetet var Katarina Taikon, som inledde sin aktivism i det svenska samhället för de svenska romernas rätt till bostad, skola och arbete. Hennes kamp fick ett enormt genomslag. Hon blev en folkbildare och människorättskämpe. Men det skrivs sällan om henne i historieböckerna. Men i dag gör sig hennes historia åter påmind. Därför instiftar vi ett pris till Katarina Taikons minne. Vi uppmärksammar det viktiga arbete som hon gjorde för den här staden och för det här landet. Vi uppmärksammar modet att stå upp för medborgerliga rättigheter.

Som Lena Sundström sade när hon tog emot Torgny Segerstedts frihetspris: Jag tänker att det är viktigt att komma ihåg att hjältarna i dag sällan var hjältar då. Efteråt är det lätt att veta vad som var rätt. Det är samtiden som är utmaningen.

Jag tänker på det outtröttliga arbete som frivilligkrafter, civilsamhälle och staden gör för att ge nyanlända ett värdigt mottagande. Det är i sanning en inspiration för alla stockholmare. När människor söker sin framtid i Stockholm behöver vi leva upp till de ideal som motiverat den långa vandringen. Vi måste tillsammans se de utmaningar som kantar vår gemensamma väg framåt. Där staden lämnar tomrum kommer andra krafter att odla sina intressen.

Välfärdsreformer är viktiga, men problemen är inte bara socioekonomiska. Det handlar också om normer och värderingar. Diskriminering, rasism, sexism eller religiös fanatism försvinner inte automatiskt med minskade klassklyftor. Stockholm måste möta den utmaningen. Om du inte känner till dina rättigheter, hur ska du kunna utkräva dem? Om du inte känner till andras rättigheter, hur ska du kunna tillgodose dem?

Vi ska erbjuda alternativ och adressera människor som står långt borta från våra demokratiska institutioner. Vi behöver stärka de unga, erbjuda dem kunskaper och möjligheter att gå samman, att tillsammans formulera en framtid i gemenskap och inte i splittring. Vi kan aldrig acceptera att unga kvinnor inte kan röra sig fritt. När vi ser att kvinnor blir kontrollerade måste vi möjliggöra för dem att ta plats, både genom att öppna arbetsmarknaden och genom att förbättra förutsättningarna för att

organisera sig. Ett stärkande av demokrati och mänskliga rättigheter på alla nivåer är avgörande för att bryta diskriminering på arbetsmarknad och bostadsmarknad.

Så skapar vi ett Stockholm för alla. Vår stad ska vara jämlik och jämställd. Våra resurser ska fördelas lika så att var och en kan utvecklas till sin fulla potential. Och vi gör det tillsammans.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 9

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Den här hösten har visat oss vilken enorm kapacitet, generositet och medmänsklighet som finns i Stockholm. Den har gjort mig både varm och stolt. En flyktingkris som vi aldrig sett i modern tid utspelar sig framför våra ögon. Mitt i denna svåra tid har Stockholmare genom det civila samhällets starka drivkrafter funnits där och hjälpt människor i nöd. Mat, kläder och hygienartiklar har samlats in, pengar har skänkts, kvällar och nätter har frivilliga krafter hjälpt till på Centralstationen, på härbärgen, i kyrkor och på många fler platser.

Det har varit fantastiskt att se alla dessa insatser för människor som flytt undan krig, död och tortyr. Tack alla som deltagit och deltar i detta viktiga arbete!

Jag vill som så många andra uttrycka min bestörtning över terrordåden i Paris som bland alla dem som har drabbats sprider skräck och rädsla, också i vår stad. Även om övergången kan kännas något abrupt ska jag ändå koncentrera mig på det politiska livet i detta hus.

I en majoritet som kallar sig rödgrönrosa blir det alltmer uppenbart att den röda färgen blir allt djupare. Som exempel kan sägas ideologiskt drivna skattehöjningar och återkommunaliseringar eller förslaget att facket ska agera som myndighetsutövare i privata företag. Slopandet av vårdnadsbidraget tog tillbaka den lilla valfrihet som barnfamiljer fortfarande hade i vår stad. Belåningsgraden i staden höjs med nästan ogenerat stolt argumentation.

Minskade skillnader har blivit viktigare än fattigdomsbekämpningen. Och vi ser en alltmer svulstig byråkrati i vår stad. Den berömda melon som vi brukar anklaga Miljöpartiet för att vara, det vill säga grön utanpå men röd inuti, gäller inte längre. Här är det snarare övermogna tomater som passar in bäst när färgen på Stockholmska beskrivas.

Men reaktionerna har kommit, och inte bara från väntat håll. Tydligast blev detta när den unga lokalbefolkningen reste sig och sade ifrån när Fryshusets verksamhet i Skärholmen skulle kommunaliseras. Då fick den socialistiska majoriteten ändra sig, och jag hoppas på fler protester, och fler ändringar från majoriteten.

Fru ordförande! Jag är mycket ödmjuk inför uppgiften att vara den nionde och sista talaren i denna gruppleddardebatt. Jag har därför tagit mig friheten att skriva en dikt som jag nu tänker läsa upp.

Wanngård skulle skatten med femton öre höja
men fick snabbt sig böja när Vänstern fritt fick röja

Nu finns inte längre någon övre gräns
Nej, nu höjer vi skatten så det verkligen känns

Vänstern hindrar försäljningar av mark
för med gemensamt ägande ska kommunen stå stark
Men Söderhallarna fick Lindblom och Livh ge upp
för annars hade Valeskog fått krupp

Så en dag var beslutet taget
Helldén och Miljöpartiet fick se sig slaget
De förlorade förbifart och sluss
men hoppas nu vid annan fråga få skjuts

Nästa värk lär dock Bromma flygplats bli
från den lär de knappast bli fri'
Men cykelbanorna bygger de ut
ja ändå tills miljarden tar slut

FI sätter avtryck med förslag om norm och genus
men orden blir nog för många som hämtade från Venus
Få vet hur de ska göra med uppdrag om genus som norm
och vi lär nog få vänta innan strukturen tar form

Sossarna stönar och suckar nog alltjämt
endast fyra borgarråd sågs av många som ett skämt
Mogerts bostadsmål blir svårt att nå
när man MP:s mantra nej till ett ja ska få

Låna pengar är Wanngårds nya bud
nu när det mot reavinster blivit förbud
Mogert räds att pengar till nya hus ska ta slut
när Bjuggren inviger nya hallar och skjuter salut

2018 blir det ändring när väljarna får chansen
att åter välja Alliansen
Då ska fokus på välfärden sättas
och stockholmarna åter i utveckling försättas

Arbete, bostad och valfrihet/och fler ska få etableringsfrihet
Vänsterns styre ska bli kort
utan revolution ska vi få dem bort

Jag yrkar bifall till Kristdemokraternas budgetreservation.

Anförande nr 10

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Ett år har gått sedan stockholmarna bytte inriktning på politiken. Antalet sysselsatta har blivit större, antalet hushåll med försörjningsstöd har sjunkit. I våras kom alla behöriga sökande in på komvux. Fler företag har startats, och färre går i konkurs. Flera av stadens anställda får fasta anställningar i stället för otrygga visstidsanställningar. Allt fler går från ofrivillig deltid till heltid.

Nu går vi vidare. Jobben ska bli fler, och skolan ska bli bättre. När skillnaderna i skolan ökar följer orättvisorna med stockholmarna hela livet. Därför sade väljarna nej till symbolpolitik och experiment. Nu gäller mindre cirkus och mer vanlig hederlig resursförstärkning.

Vi investerar i lärarna och säkrar deras löneutveckling. Vi ökar resurserna till de förskolor som har det tuffast. Vi utvecklar fritidshemmen, vi bygger ut Kulturskolan och elevhälsan. Majoriteten är överens med väljarna: en skattehöjning är bättre än en skolförsämring.

Alliansen är inte överens med någon, inte ens med sig själv. Folkpartiet vill satsa på skolan – bra! Centern och KD vill sänka skatten och skära ned antalet lärare. Och Moderaterna säger i tv att skatten ska tillbaka till 2014 års nivå. Det betyder 1,4 miljoner kronor mindre bara i år. Där röker Folkpartiets skolsatsning.

Jag välkomnar en klagande och konstruktiv debatt om hur vi utvecklar skolan, bryter bostadsbristen, minskar klyftorna och sätter människorna i arbete. Målet är klart: ett Stockholm för alla.

Anförande nr 11

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Ni har, Karin Wanngård, inom loppet av ett år höjt skatten för stockholmarna med 1,3 miljarder kronor. Ni lovar upprepade gånger att pengarna ska gå till skolan, men det är inte sant. Inte en enda krona går till särskilt stöd för elever som behöver det mest. I stället prioriterar ni en rad olika områden. Det är byråkrater och råd. Resultatet blir att det blir mindre lönsamt att jobba, särskilt gäller det dem med låga inkomster.

Vi ser att inte ens hälften av de skattehöjningar som ni har lagt fram förslag om faktiskt går till skolan. Det är bara tomma ord. Vi ser att barngruppernas storlek i förskolan ökar och hur sjukskrivningarna bland de anställda i förskolan ökar. Ta ansvar! Vart har pengarna tagit vägen, för de har inte gått till skolan?

Anförande nr 12

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är så tydligt att ert experimenterande med stockholmarna inte fungerar. Vi ser att det blir bättre i skolan, vi vet att vi ligger efter med nya skolbyggnader, för vi måste bygga mer, för ni vågade inte investera. Ni klagar på att vi investerar, att vi satsar på lärarna och att vi får ökad resurstilldelning till stadens verksamheter. Det är det som är så bra. Hela Stockholm ska leva. Med din politik, Anna König Jerlmyr, blir det en ökad segregation. Vi har sett hur klyftorna växte i Stockholm med borgerligt styre.

Du nämner Alliansen. Det finns ingen allians. Ni har inte ett enda enligt förslag i den här budgeten, och ni har inget tydligt ledarskap från någon allians.

Anförande nr 13

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Karin Wanngård säger att majoriteten satsar på lärarna, att den satsar på skolan. Jag tror inte att lärarfacken i Stockholms stad riktigt håller med. De har till och med tagit fram en liten rapport dagen till ära som handlar om alla de problem som man ser framför sig. Till dessa räknas naturligtvis lönesatsningar, eller bristande lönesatsningar. Sanningen är den att det

inte finns en enda krona avsatt till höjda löner i Stockholm. Jag tror att det blir svårt för Socialdemokraterna i Stockholm att uppfylla löftet om högre lärarlöner i Stockholm.

Nu är det inte något nytt. Ni avsatte inte några pengar ens i opposition till högre lärarlöner. Det har aldrig varit en ambition hos Socialdemokraterna att höja lönerna för lärarna. Men jag skulle ändå vilja veta hur Karin Wanngård ser på det faktum att Lärarförbundet tar fram en rapport just för att man är så bekymrad över läget i Stockholms skolor, efter det att ni tog makten.

Anförande nr 14

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det jag är bekymrad över är att Folkpartiet pratar om skolan, men vi har inte sett någonting på åtta år när ni var med och styrde. Vi ser i er oppositionsbudget att ni plussar på inom skolan, och jag tycker att det är bra, Lotta Edholm. Men då får du byta sida i salen. För problemet, när du ska vara i en allians där inte ett enda enigt förslag ligger på fullmäktiges bord, är att dina satsningar blir puff, noll, ingenting.

Det vi gör är reella satsningar i verksamheten. Vi säkerställer att lärarna får fler arbetskamrater, att det blir fler vuxna som anställs i skolan. Vi behöver fler utbildningsplatser. Jag har varit väldigt tydlig med regeringen att vi måste ha fler utbildningsplatser på högskola och universitet. Vi behöver fler lärare, och de finns i dag inte att rekrytera efter åtta år med borgerligt styre.

Anförande nr 15

K a r i n E r n l u n d (C): När Karin Wanngård presenterade skattehöjningen på 22 öre sade hon att den oavkortat skulle gå till fler lärare i skolan. Det är inte riktigt vad vi har sett i er budget. Hur många arbetslösa lärare träffar du varje dag i Stockholm, Karin? Problemet är att vi inte har tillräckligt många utbildade lärare att anställa. Vi ser inga sådana strategiska satsningar i er budget. Centerpartiet satsar på höjda lärarlöner i sin budget.

Jag tittade häromdagen på budgetdebatten från förra året och noterade hur Karin Wanngård lovade väldigt många saker som hon skulle leverera till stockholmarna. Hon pratade om allt från riktade insatser till mindre klasser, dialog med näringslivet och samförståndsanda. Den där samförståndsandan har vi inte fått se särskilt mycket av under det år som har gått. Jag undrar: Står du kvar vid tanken om samförståndsandan? När kommer vi i så fall att se någonting av den?

Anförande nr 16

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är så bra att Karin tar upp bristen på lärare. Vi har sett över en tioårsperiod att vi bara får färre lärarutbildningsplatser i Stockholm i relation till befolkningsökningen för varje år som går. Det är självklart att vi måste stå upp för att vi behöver fler lärarutbildningsplatser i Stockholm.

När det gäller samförståndsanda leder jag en stark majoritet i Stockholms stadshus, och vi har ett väldigt bra samarbete. Men däremot skulle det vara bra om Alliansen kom tillbaka igen, för ni har ingen allians. Jag ser inga förslag. Ni har inte ett enda enat förslag. Jo, för resten: Centerpartiet och Kristdemokraterna är överens om ett förslag av närmare 400. Det är ohållbart. Ena er först, prata med mig sedan!

Anförande nr 17

Erik Slottnér (KD): Fru ordförande! Wanngård säger att hon håller hårt i plånboken. Men, Karin Wanngård, det gör du faktiskt inte. Ni höjer skatterna i ett läge där vi har ett stort reformutrymme och där vi skulle kunna göra satsningar utan att höja skatten. Ändå påstår du att du håller hårt i plånboken, genom bland annat tillsättande av nya råd och utskott, genom ökad byråkrati, genom att nu ge barn till föräldralediga rätt till heltid i förskolan, fritt inträde till museer. Ändå påstår Karin Wanngård att hon håller hårt i plånboken. Det stämmer inte.

Kommunstyrelsen går med överskott med 80 miljoner kronor. Men där gör ni inga besparingar. Ni fortsätter att svälla den verksamheten. Då undrar man: Vad kommer att hända när ekonomin går sämre, när vi kommer in i nästa lågkonjunktur? Kommer vi att fortsätta att höja skatterna år efter år? Varje gång ska väljarna gå på löftet om att varje höjd skattekrona går till skolan när det inte gör det ett enda år.

Anförande nr 18

Borgarrådet Wanngård (S): Skattehöjningen och medel går till skolan. Av stadens 43 miljarder går närmare hälften till skolans verksamhet. Så skattehöjningen, ja, den går till skolan.

När det gäller förskolan är det just den pedagogiska verksamheten som ska komma alla barn till del. Ni vill ha ett vårdnadsbidrag. Ni stod ensamma i Alliansen om vårdnadsbidraget, men ni lyckades genomföra det när ni styrde Stockholm. Ta kunskap av den ökade segregation vi har sett med vårdnadsbidraget. Vi ser att de barn som verkligen är i behov och för vilka det är viktigt att komma i kontakt med i stadens förskolor inte gör det, utan de blir tvingade att vara hemma.

Det är en effekt av segregationen. Det är det du driver, du vill ha segregation i Stockholm, Erik Slottnér.

Anförande nr 19

Borgarrådet König Jerlmýr (M): Fru ordförande! Finansborgarrådet har många vackra ord om vad majoritetens budget kommer att innebära för Stockholm. Men det är bara tomma ord. Det blir tydligt när man jämför retoriken i majoritetens budget med hur det faktiskt förhåller sig i konkreta beslut om pengar.

Majoriteten har valt att på ett år höja skatten med 1,3 miljarder, vilket innebär för en vanlig Stockholmsfamilj med genomsnittsinkomst 3 600 kronor per år. Karin Wanngård lovade både inför årets skattehöjning och inför förra årets att skattehöjningen oavkortat skulle gå till skolan. Där kan vi konstatera att det har man i talarstolen nu backat ifrån.

Det är inte sant, för både i år och nästa år går hälften av skattehöjningen till skolan. Ändå lägger Socialdemokraterna mindre på skolan i år och nästa år än vad Alliansen gjorde 2014. Det saknas en tydlig viljeriktning. Vad vill majoriteten i Stockholm?

Vi visar i vårt budgetförslag att det är möjligt att matcha majoritetens alla välfärds-satsningar utan att höja skatten för 2016. Vi kan satsa 100 miljoner kronor mer på skolan än vad majoriteten gör. Det handlar om att prioritera. Vi ser nu hur underskotten i stadens verksamheter växer, och det kraftigt. Det som behövs är inte fler

skattehöjningar utan fler skattebetalare. Då behöver vi ett gott företagsklimat, som vi ser har rasat under majoritetens första år vid makten.

En konstruktiv opposition svartmålar inte, utan Stockholm är i grunden en bra stad, men majoriteten leder Stockholm i fel riktning. Skuldsättning, underskott, skattehöjningar, oenighet om bostadsbyggande, ökade sjukskrivningar, tilltagande otrygghet och ett raserat företagsklimat talar sitt tydliga språk. Stockholm behöver ett maktskifte.

Anförande nr 20

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Antalet sysselsatta har blivit större. Antalet hushåll med försörjningsstöd har sjunkit. Fler företag startas och färre går i konkurs. Med det som facit när jag varit finansborgarråd ett år i Stockholm svartmålar du Stockholm, Anna König Jerlmyr. Du har sagt i tv att du vill tillbaka till 2014 års skattenivå. Du lägger en budget där du accepterar 2015 års skattenivå. Vad ska gälla? Din otydlighet är inte ett sätt man vinner val på.

Anförande nr 21

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Vi ser nu också hur långtidsarbetslösa unga som har varit arbetslösa längre än två år ökar. Vi ser att även för gruppen med utrikes bakgrund ökar arbetslösheten, det vill säga det vi kallar för det nya utanförskapet. Där har vi en politik som möter upp med en bättre skola, lättare vägar och enklare att anställa till första jobbet.

Det är klart att vi har svårt att gå tillbaka till 2014 års skattesats på en gång när vi vinner valet 2018, eftersom ni har slösat bort så pass mycket pengar på förbifarten, på förseningen med Slussen som kostat oss hundratals miljoner kronor och på alla dessa olika råd och byråkrater som ni nu anställer runt om i staden. Det var som socialdemokraten Gustav Möller sade: Varje förslösad skattekrona är en stöld från folket. Jag vill påminna om detta.

Vi är helt eniga inom Alliansen om att vi ska tillbaka till 2014 års skattenivå. Vi har lite olika syn på i vilken takt. Men målet är klart: Vi ska dit.

Anförande nr 22

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Vi möter alla satsningar, säger Anna König Jerlmyr. Men i er budget finns det ett antal ospecificerade besparingar som dyker upp, till och med på områden där vi vet att det måste läggas pengar, det vill säga drift och underhåll. Ni rycker pengar utan att ni har ordning på det.

Jag vill peka på en sak som jag tycker är riktigt märklig när ni pratar om att möta satsningar. Det står i er budget på miljöområdet: Miljö och hållbarhet handlar i slutändan inte om läge och trivsel utan om förutsättningar för liv, våra egna och alla andra levande varelsers liv. Så står det i er budget.

Så läser vi vad ni vill göra på det området. Jo, ni rycker undan 150 miljoner kronor från klimatsatsningar. Ni rycker bort 20 miljoner kronor från miljönämndens nödvändiga arbete. Det är 10 procent av dess budget.

Då undrar jag: Miljö och hållbarhet, förutsättningar för liv – hur ska detta gå ihop?

Anförande nr 23

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Ja, Daniel Helldén kan vara fullständigt trygg med att vi moderater, och Alliansen för den delen, prioriterar satsningar som rör klimat- och miljöarbetet. Mycket av det ni i majoriteten skriver i er budget är vi överens om. Det handlar om breda satsningar för att öka framkomligheten, för att öka cyklandet i staden, energieffektivisering och för att nå målet om att minska utsläppen och förbättra luftkvaliteten. Där står vi bakom påtryckningarna gentemot regeringen att minska partikelhalten genom avgift.

Sedan gör vi olika prioriteringar när det gäller enskilda detaljer i budgeten, men de stora och breda satsningarna ställer vi oss bakom. Därutöver lägger vi 100 miljoner kronor mer än vad majoriteten på skolan. Vi satsar 59 miljoner kronor mer på flyktingmottagandet och 20 miljoner kronor mer på äldreomsorgen. Vi prioriterar i vår budget också integration, skola och arbetstillfällen. Det har vi varit väldigt tydliga med. Det är där våra huvudsakliga satsningar finns.

Anförande nr 24

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Anna, jag läser självklart med stor nyfikenhet om er bostadspolitik. Det står där att ni vurmar för små billiga hyresrätter. Men under er period vid makten ombildade ni 25 000 lägenheter, varav väldigt många billiga små lägenheter.

Nu säger ni i er budget att ni ska fortsätta att ombilda i ytterstaden där de billiga små lägenheterna finns. Samtidigt ska ni bygga – jättebra! Men både du och jag vet att om även om vi kommer att pressa produktionskostnader och hyror är nyproduktion dyrare än gamla lägenheter. Jag förstår inte riktigt hur det går ihop. Hur ska ni få de billiga lägenheterna, speciellt för unga människor, om ni tänker fortsätta ombilda dem?

Anförande nr

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag delar Ann-Margarethe Livhs ambitioner att minska segregationen i staden. Då är det viktigt att fortsätta titta på de bostadsområden i Stockholm där det framför allt det är en dominans av allmännyttan och kommunala bostadsbolag.

Vi vill att det ska vara en blandad stad och blandad bebyggelse. Därför är det viktigt att också möjliggöra för dem i ytterstaden att få ombilda sin lägenhet till bostadsrätt. Vi tror på det. Vi tror att det är bra både för de boende i stadsdelarna och för att skapa intäkter och slippa låna, som majoriteten nu tvingas göra. Man lånar nu en miljard i månaden fram till 2018. Det är dyra pengar som förbudet mot ombildningar kostar. Då saknas reavinstintäkter för de nödvändiga investeringar som Stockholm behöver när staden växer.

När vi styrde lämnade vi efter oss ett läge där 41,3 procent av allt som byggdes var hyresrätter. Vi byggde tusentals små lägenheter. Det arbetet vill vi fortsätta; det behöver Stockholm.

Anförande nr 25

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande, fullmäktige, stockholmare, små stockholmare! Barnen står i centrum i vår budget. För att Stockholm ska vara den

bästa staden att växa upp i prioriterar vi skolan, förskolan, omsorgen om barnen och de unga. Barnperspektivet ska genomsyra allt arbete inom socialtjänsten. Barns bästa ska vara avgörande för beslut om insatser för dem. Utsatta barn ska ha tidiga insatser för en god utveckling.

Det är självklart svårare att vända en negativ utveckling i tonåren än i förskolan och i grundskoleåldern. Därför skapar vi i budgeten goda förutsättningar för socialt arbete genom att öka anslagen till stadsdelsnämndernas individ- och familjeomsorg med 115 miljoner kronor, varav 95 miljoner kronor går till barn och unga. Detta är även att ta ansvar för våra nya unga stockholmare, de ensamkommande flyktingbarnen. Det är en historisk satsning.

Samtidigt stärker vi socialtjänstens handläggning av ekonomiskt bistånd med 48 miljoner för att ge mer utrymme för barn och barnfamiljer och de människor som står allt längre från arbetsmarknaden. Barn är nu, inte sedan, därför ska vi ställa om.

Vi tar ansvar för att det ska vara enkelt att leva miljövänligt och också klimatsmart. Arbetet med en klimatsmart och giftfri förskola fortskrider. Andelen ekologisk mat i både skolan och förskolan ska öka. Sammantaget kan staden, trots skatteutjämningen, kraftigt öka budgeten med satsningar och investeringar i ett socialt, ekonomiskt, ekologiskt och hållbart Stockholm för barnen.

Anförande nr 26

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! 1 127 bostäder i detaljplan hade antagits i augusti 2015. Den totala målsättningen för hela året 2015 är 5 000 lägenheter. Stadsbyggnadsborgarrådet Roger Mogert sliter nog sitt hår för att få fler bostäder, men sanningen är att Miljöpartiet stoppar många av dem. Härförleden stoppade ni tusentals lägenheter i Hammarbyhöjden och Skarpnäck från att planeras in och byggas.

Jag undrar hur Miljöpartiet och Daniel Helldén ser på det faktum att man bär ett stort ansvar för den bostadspolitiska kollaps som vi nu ser i Stockholm när man inte ens första året lyckats uppnå de mål man har satt upp.

Anförande nr 27

Borgarrådet H e l l d é n (MP): För första: Om Lotta Edholm har tittat på hur statistiken brukar vara över åren när det gäller detaljplaner och bostadsbyggande vet hon att det är i slutet som det brukar komma. Vi vet av de siffror som finns att de mål som vi har satt upp kommer vi att nå.

När det gäller bostadsbyggandet är det ett stort gemensamt ansvar vi har i majoriteten. Och vi tar det ansvaret. Vi ska klara dessa 40 000 bostäder fram till 2020. Det är nödvändigt för att klara Stockholms utveckling. Vi vet också att de 140 000 bostäder som behöver byggas fram till 2030 har vi en ganska stor enighet om i den här salen. Det är någonting som vi ska se till blir gjort. Det gör vi.

De siffror som finns nu kommer att klaras till årsskiftet. Vi kommer att se till att alla kommande stockholmare och alla de som flyr hit kommer att få sina bostäder. Du behöver inte vara orolig, Lotta, det kan jag lova.

Anförande nr 28

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Daniel Helldén nämnde i sitt anförande satsningar på det sociala arbetet. Det kanske behövs nu mer än någonsin med tanke på majoritetens första år. Vi lämnade efter oss ett underskott i T 2 år 2014 på 9,5 miljoner kronor för individ- och familjeomsorg. Den nya majoriteten lämnar efter sig ett underskott på närmare 60 miljoner kronor. Det är klart att man kan fundera på vad som hänt i det avseendet.

Vi ser att ledsagningen dras in, att blinda människor tvingas sluta jobba och att antalet ej verkställda beslut ökar. Men det var inte det jag tänkte fråga om, utan jag tänkte ställa Daniel Helldén till svars i och med att han i sitt inledningsanförande öppnade upp för bostäder för alla, även EU-medborgare. Hur är det tänkt att detta ska hanteras?

Vi avsätter 7 ½ miljon för att upprätthålla nolltolerans mot illegala boplatser. Majoriteten avsätter inte det, och inte heller ökade medel i tillräckligt stor omfattning för att möta behoven hos alla de EU-medborgare som finns, behov av nya boenden. Vad är svaret?

Anförande nr 29

Borgarrådet H e l l d é n (MP): När Anna König Jerlmyr pratar om de här sakerna brukar det dyka upp ordningsvakter och annat som ska se till att sköta frågan, vilket vi tycker är otroligt olycklig politik och ett helt fel sätt att gå. Vi vill ha en rättssäker hantering av de här frågorna, framför allt när det gäller de EU-migranter som finns i Stockholm.

I er budget lägger ni vissa pengar på det här området, samtidigt som ni tar bort de 10 miljoner som vi just lägger på området för EU-migranter. Jag kan inte riktigt förstå hur ni får ihop det med pratet om att ni tar det ansvaret.

Vi tar ansvar i budgeten för det. Vi ser till att pengarna finns. Vi ser också till att vi får fler boendeplatser så att de kan klara sig över vintern. Ert ansvar och ert sätt att lösa det på är att ha vakter. Det tycker inte jag är en politik som vi ska bedriva i den här staden.

Anförande nr 30

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Daniel Helldén talade i sitt anförande om barnperspektiv, att ha en stad för barnen. Hur kommer det sig att Miljöpartiet kan acceptera en helt ofinansierad reform som det innebär att barn till föräldralediga ska ha rätt till heltid i förskolan jämfört med dagens 30 timmar? Den reformen är helt ofinansierad. Ingen vet vad den kommer att kosta. De svar vi har fått är att detta förmodligen kommer att ske till priset av större barngrupper, i ett läge där vi vet att majoriteten har mycket svårt att upprätthålla de mål vi har för barngrupperna. Hur kan ni säga att ni tar barnens parti i den frågan?

Sedan måste jag säga att för mig är Miljöpartiet en besvikelse. Ni har ofta pratat om småföretag, om valfrihet och mycket annat. Hur känns det att sitta i en majoritet som göra sådana ideologiskt drivna återkommunaliseringar av privat verksamhet som tjänstemännen vill förlänga avtalen med, som har fått gott renommé men som ni av ideologiska skäl har återkommunaliserat? Hur känns det, Helldén?

Anförande nr 31

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag måste säga att när det gäller barnen tar vi ansvaret för dem. Jag tycker att det är bra att vi ser till att de som det behöver ska få den barnomsorg som finns tillgänglig. Jag ser inte det som något problem. Jag ser det inte heller som något problem i budgeten.

Jag tycker att det är ett större problem med det som ni genom åren har drivit, vårdnadsbidraget. Det är ytterligare ett sätt att ta pengar från områden där de behövs. Ni driver det rent ideologiskt, rakt igenom. Det är inte ett bra sätt att driva utvecklingen i den här staden på.

Jag kan säga någonting om det som du kallar för ideologi i bakgrunden när det gäller driftsformer. Under de åtta år som ni styrde drev ni det i en så enorm utsträckning att vissa justeringar behöver göras. Men det viktiga är att vi får in de områden som är socialt inriktade, vård och omsorg, och som inte är ideologiskt drivna.

Anförande nr 32

K a r i n E r n l u n d (C): Jag och Centerpartiet är glada över att vi är överens med Helldén om ett antal viktiga frågor om ett mer hållbart Stockholm, bland annat om policyn om gröna parkeringstal. Vi är också glada att ni äntligen har återinfört de viktiga investeringsmedel till cykelplanen, som verkligen behövs.

Men jag trodde att vi var överens om mer, grön skatteväxling till exempel och valfrihet. Hur ställer du dig till att ni höjer skatten med nästan en halv miljard kronor för nästa år, samtidigt som miljöbudgeten minskar? Hur ställer du dig egentligen till den aggressiva återkommunalisering av välfärdsverksamheter som vi har sett under det gångna året i Stockholm?

Anförande nr 33

Borgarrådet H e l l d é n (MP): När det gäller miljöbudgeten gjorde vi för ett år sedan kraftiga höjningar. Vi lade bland annat en klimatmiljard som nu rullar och som dina allianskollegor, Moderaterna till exempel, vill rycka bort. Då försvinner de pengarna.

Vi lade också kraftiga höjningar på miljöområdet, till exempel i miljönämnden. Det var någonting som ni hade mycket lägre nivåer för. Vi har satsat de pengarna, men vi gör inte fullt så stora satsningar detta år därför att vi gjorde det förra året.

Vi har i den här budgeten satsat de pengar som vi tar in och som vi behöver i den här staden på andra områden, framför allt de sociala välfärdsområdena, skolan, barnomsorgen, socialtjänsten och så vidare. Där har vi bedömt att dessa pengar behövs just nu.

Ni är väl de som har minst pengar. Även om jag försöker få ihop ekvationen får jag inte ihop den. Var någonstans finns egentligen de pengar som ska täcka den budgeten?

Anförande nr 34

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Jag är väldigt glad att det är en så stor politisk enighet om hur vi ska ta emot flyktingar som kommer hit och om det öppna

samhället. Vi blir påmind om att Stockholm är en del av världen och att vi stockholmare är världsmedborgare. Det har alla frivilligorganisationer, enskilda stockholmare och våra medarbetare visat. Låt oss politiker visa oss värdiga det här engagemanget och den solidariteten genom att inte, absolut inte, använda flyktingarnas svåra situation som slagträ i debatten här i fullmäktige eller någon annanstans.

Grundläggande mänskliga rättigheter och solidaritet ska vara en självklarhet. Tyvärr, ordförande, fullmäktige och alla stockholmare, delar inte alla i denna sal de åsikterna. Men vi andra, som vet att katastrofen inte är här, vet att det är på platser som människor flyr ifrån som katastrofen finns.

Alla de människor som kommer hit, flyktingar, sporrar oss att ännu mer och ännu snabbare bygga bostäder, anställa fler lärare och stärka upp välfärden. Allt sådant som vi måste göra när Stockholm växer, vare sig de nya stockholmarna kommer från Irak eller från Norrland. Men från stockholmarna och oss politiker ska budskapet vara glasklart. Vi säger alla: Välkommen till Stockholm, välkommen att hjälpa oss att bygga upp vår kreativa, spännande, solidariska och rättvisa stad.

Anförande nr 35

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jag kan inte låta bli att ställa samma fråga som jag ställde till Karin Wanngård. Hur ser Ann-Margarethe Livh på den rapport som Lärarförbundet har tagit fram där man ser stora problem för Stockholms lärare framgent? Under min tid som skolborgarråd höjdes lärarlönerna med i genomsnitt 7 500 kronor per månad. Ann-Margarethe Livh har drivit igenom en låglönesatsning på Kommunals medlemmar, men anser uppenbarligen att lärarna inte är lika viktiga som socialsekreterarna och bibliotekarierna, för det finns inte en enda krona avsatt till högre lärarlöner nästa år.

Anser Ann-Margarethe Livh att lärarna här i Stockholm inte är värda högre lön?

Anförande nr 36

Borgarrådet L i v h (V): Nu har du redan fått svar på det, men jag kan tillägga att vi anser att alla lärare i Stockholm gör ett fantastiskt jobb. Lärarna är värda en bra arbetsmiljö. De är värda en större personaltäthet och värda allt stöd från oss i politiken. Det får de också. När du läser vår budget kan du se, Lotta, sida upp och sida ned satsningar på skolan och satsningar på barnens fritidsverksamhet, vilket påverkar lärarnas arbetssituation. Det finns satsningar på skolhälsovård, satsningar på psykologer och skolkuratorer – allt det som gör skolan värd att arbeta i och som så många lärare har efterlyst.

Vidare kan du läsa i vår budget att vi vill höja lönerna för alla i Stockholms stad som har orättvisa löner. Lärarna tillhör dem. Vi börjar med en rejäl låglönesatsning för alla dem som inte kan leva på sin lön i vår stad och som ni inte gjorde ett smack åt under era åtta år när ni styrde. Ni struntade totalt i alla lågavlönade inom vården och omsorgen som faktiskt inte kunde leva på sin lön. Lärarna kommer vi att stötta, och vi kommer att se till att de får bra lön också.

Anförande nr 37

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det var komiskt att höra Ann-Margarethe Livhs inledningsanförande om alla stockholmare som gick omkring i något slags rosa

skimmer och känner framtidstro och hopp nu när den rödgrönrosa majoriteten äntligen får styra. Man kan ifrågasätta den beskrivningen av Stockholm möjligtvis.

Min bild är att ni slösar ganska mycket med kommunala skattepengar. Ni ökar upplåningen dramatiskt. Ni säger nej till reavinster och annat som ska finansiera alla de investeringar som är nödvändiga i Stockholm. Det kommer att i framtiden att öka kapitalkostnaderna och minska möjligheterna till investeringar i bland annat bostadsbyggnad. Ni höjer skatten och ni spenderar hej vilt.

Med detta kan ni inte hålla på år in och år ut, att bara höja skatten och föreslå nya råd och utskott och nya analyser och uppdrag efter uppdrag i olika nämnder. Ni måste hejda er lite grann. Ni måste våga och ha förmågan att prioritera den kommunala kärnverksamheten. Där är ni inte nu, och det kan bli dyrt framöver.

Anförande nr 38

Borgarrådet L i v h (V): Du och jag lever nog i väldigt olika världar, Erik. När jag åker från min stadsdel och in till staden, hur många människor har jag inte träffat under era åtta år som inte har kunnat åka in till staden, som inte haft ett SL-kort, människor som faktiskt inte haft ett värdigt liv. Dem bryr jag mig om; dem har ni inte brytt er om. Du månar om ert vårdnadsbidrag, Erik, det mest omoderna, ofeministiska, ojämlika inslag som ni fick de andra ofeministiska partierna med på eftersom de var tvungna att kompromissa. Jag skulle skämmas om jag skulle försvara ett sådant bidrag.

När du pratar låter du dessutom som en direktör för ett privat företag. Vi pratar om människor, ni pratar hela tiden om siffror. Börja prata om stockholmarna i stället, och prata om de stockholmarna som har det svårt och som vi ska förändra staden för.

Anförande nr 39

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Till att börja med ska jag återkoppla till det här med SL-kort. När jag under vår tid vid makten lät socialförvaltningen räkna på vad det skulle kosta att erbjuda SL-kort till alla var det minst det dubbla beloppet i förhållande till det som den nuvarande majoriteten prognostiserade och satsar på i sin budget, så ni täcker inte upp de behov som ni säger att ni gör.

Vänsterpartiet lovar att det ska byggas många fler kommunala hyresrätter och att inga hyresgäster ska behöva flytta på grund av ökade hyror. Då blir det oroande att läsa bostadsbolagens tertialrapporter där man flaggar för att de bostadspolitiska målen inte kommer att nås. Stockholmshem säger att målen inte kommer att kunna uppnås under hela mandatperioden. Samtidigt ser vi att hyrorna i Valla, 300 lägenheter, kommer att höjas med 40 procent efter renoveringen. Det motsvarar en höjning med 2 300 kronor i månaden för en trea. Det är inte att undra på att hyresgästerna i Valla känner sig svikna.

Ni lovar tungt i opposition och ni håller tunt i majoritet. Det är fler av de boende i Valla som håller med om att Vänsterpartiet gör sig bäst i opposition.

Anförande nr 40

Borgarrådet L i v h (V): Det är väldigt tur att du, Anna, befinner dig i opposition just nu, för hela problemet med Valla startade med ert idiotiska projekt. Ni går in i ett

EU-projekt, utlovar en massa saker, som gör att hela den demokratiska processen med samråd inte har kunnat genomföras i Valla. Precis som när det gäller för kulturgårdarna, precis som när det gäller för en massa andra saker får vi nu gå ut och reda ut efter beslut som ni har fattat och som är idiotiska och dåliga för medborgarna.

När det gäller Valla sitter vi nu med bostadsbolagen för att få dem att se om det går att ändra, hur mycket det går att ändra på era dåliga beslut, hur mycket vi kan pressa hyrorna, hur mycket rabatter vi kan lämna till dem som ska flytta tillbaka och så vidare.

Sedan ska det bli en glädje för mig att under bostadsdebatten visa hur våra kommunala bostadsbolag faktiskt uppnår sina mål och hur vi har en massa start-pm för att starta bygga nya bostäder. Jag ser fram emot den debatten.

Anförande nr 41

K a r i n E r n l u n d (C): Ann-Margarethe Livh sade i sitt inledningsanförande att ni i majoriteten är en rödgrön fyr. Jag ser er snarare som en överbemannad koloss som drar åt en väldig massa olika håll och inte riktigt vet vart ni är på väg. Ann-Margarethe Livh pratar hela tiden om hur bra politiken är och om allt fantastiskt som politiken ska åstadkomma. Det är det den stora skillnaden mellan Centerpartiet och Vänsterpartiet.

Tror du verkligen, Ann-Margarethe Livh, att de bästa idéerna om hur ett äldreboende ska drivas finns på Vänsterpartiets kansli här i Stadshuset? Eller tror du att de bästa idéerna möjligen finns där ute, ute hos människor och ute i verksamheterna? Man hör på dig hur mycket du föraktar företag. Vet du vad ett företag är för någonting? Ett företag är någonting som drivs av människor, människor med drivkrafter och människor med idéer.

Du säger att du tror på människor, inte på företag. Var tror du egentligen att de bästa idéerna och de bästa drivkrafterna finns?

Anförande nr 42

Borgarrådet L i v h (V): Det var ett väldigt konstigt påstående och en väldigt konstig fråga. Det är klart att när det gäller till exempel att driva äldreboende, vård och omsorg finns naturligtvis idéerna i politiken men också bland andra, bland de boende och bland de boendes släktingar. Idéerna om hur vi ska utforma vårt samhälle finns överallt, men de måste fångas upp av politiken och genomföras av politiken. Det betyder inte att vi på Vänsterpartiets kansli sitter och bestämmer hur äldreboenden ska se ut. Det tror jag inte ens att du tror.

När det gäller vem som ska driva olika verksamheter i vår stad är vi glasklara. Vi vill bara inte ha företag som plockar ut oskäliga vinster. Men vi har företag som Basta och många andra som drivs ideellt, som drivs av vinstintresse och som drivs av fantastiska människor. Det har vi alltid sagt. Det säger jag hela tiden, så jag förstår inte riktigt din fråga.

Anförande nr 43

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Stockholm är en av världens mest öppna och toleranta städer. Hit söker sig människor som vill leva sina egna liv, fria från förtryck och fördomar. Detta är också en av Stockholms främsta tillgångar.

Samtidigt ska vi inte sopa storstadens problem under mattan. Stockholm är också en segregerad stad. I segregationens spår följer arbetslöshet och utanförskap och också en risk för radikaliserings och extremism. Jag är rätt oklar på vad majoritetens svar på dessa utmaningar är. Man pratar mycket men gör desto mindre.

Jag tror inte att utskott och kommissioner löser problem med segregationen. Lösningen är inte heller att bygga ännu mer allmännytta i områden som redan i dag domineras av allmännyttan. I stället måste vi ta itu med den föreställning som rått i Sverige sedan 1930-talet, idén att det är en smart idé att separera arbete, bostäder och handel. Vi måste återigen bygga en stad där de här verksamheterna finns sida vid sida.

Men vi måste också använda de redskap som vi själva har. Det är därför det har gjort mig så bedrövad att Socialdemokraterna stoppa flytten av kommunala förvaltningar till ytterstaden. Man har inte heller lyft ett finger för att locka till sig statliga myndigheter.

I Stockholms innerstad finns det drygt 100 myndigheter och domstolar. Tänk om bara 10 procent av dessa skulle flytta till Tensta, Rinkeby, Skärholmen eller Husby! Men då måste staden börja jobba aktivt med det, erbjuda fastigheter och mark. Jag är inte ens främmande för hyresrabatter till staten, för så viktigt är det. Med fler arbetsplatser kommer handel, service och utbyte av idéer och tankar. Jag vägrar att tro att alla myndigheter i Sverige är lika fördomsfulla som Diskrimineringsombudsmannen tycks vara.

Så, Karin Wanngård, gå till offensiv! Visa upp hela staden för myndigheter och förvaltningar, för det tjänar vi alla på här i Stockholm.

Anförande nr 44

G i t a N a b a v i (FI): Jag tycker att det är väldigt intressant att ni pratar om mänskliga rättigheter. Men uppdraget att förankra mänskliga rättigheter i skolan vill man inte satsa en enda krona på. Det är väldigt få barn som känner till sina rättigheter i skolan, tyvärr. Jag undrar vad oppositionen anser att man ska göra för att se till att mänskliga rättigheter förankras i skolan.

Det verkar vara så att barns rättigheter inte är så himla intressant för oppositionen. Ni vill till exempel att man ska avskaffa den kommunala ombudsmannen, den person som ska kunna säkerställa att våra verksamheter bedrivs i enlighet med barnkonventionen.

FP hävdar att vi inte satsar mot radikaliserings. Vi har en ungdomssatsning. Vi måste prata med unga om mänskliga rättigheter. Där inte staden finns kommer andra krafter att ta plats. Därför är det jätteviktigt att vi pratar med unga hur de ska kunna organisera sig.

Anförande nr 45

Borgarrådet E d h o l m (FP): Gita Nabavi gör precis det som jag kritiserar, nämligen tror att råd och kommissioner och mer pengar, ombudsmän och MR-råd kommer att lösa problemen. Det tror inte jag. Jag tror att det är det vardagliga arbetet. Hela skolans värdegrund bygger på det som du talar om, Gita. Skolan är inte värdeneutral, ska inte vara värdeneutral, utan ska förmedla precis det som du efterlyser. Det ska inte vara en del vid sidan om; det ska vara en del av själva verksamheten i våra skolor överallt.

Sedan är det klart att radikalisering motverkar vi på olika sätt. Jag är livrädd för den strategi som ni tog fram här i våras och hoppas att den nya strategin ska bli bättre och faktiskt också gör att vi kan ta itu med de stora problem som vi ser med radikaliseringsen i Stockholm.

Anförande nr 46

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Jag läser er budget om bostadsfrågor, självklart. Där skriver ni att i stället för majoritetens ensidiga fokus på hyresrätter ser ni behov av att bygga hyresrätter i områden som i dag domineras av andra upplåtelseformer. Jaha, sent ska syndaren vakna, tycker jag.

Under er tid rensade ni ju flera områden från just hyresrätter. Det var en enorm ombildningsvåg, både i innerstaden och i en del av ytterstaden. Ni eftersträvade blandade upplåtelseformer, integration och variation, som ni pratade om. Varför ombildade ni då i områden där ni tycker att det ska finnas hyresrätter, till exempel i Östberga där ni formligen rensat på hyresrätter?

Nu när vi sett resultatet av det, varför skriver ni i er budget att ni ska fortsätta ombilda? Tala om för mig hur ni ska få en ombildning i de områden där det faktiskt inte finns hyresrätter alls. Ska ni försöka övertala boende i förorterna med konsulter för 60 miljoner kronor, som ni gjorde förra gången?

Anförande nr 47

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Det var många frågor. Vi är för blandade upplåtelseformer, att det ska finnas hyresrätter och bostadsrätter både i Stockholms innerstad och i andra delar av staden. I dag är innerstaden relativt blandad. Vi har ungefär 45–50 procent åt det ena och det andra hållet i Stockholms innerstad, medan vi ser att stora delar av miljonprogramsområden enbart består av hyresrätter, tack och lov en del privata hyresvärdar numera. Men vi måste få till mer blandade upplåtelseformer.

Jag är genuint orolig för att den politik som ni bedriver – där man bygger ännu fler hyresrätter i allmännyttan i områden där allmännyttan redan är totalt dominerande – kan riskera att spå på den segregation som vi ser i Stockholm i dag.

Anförande nr 48

Borgarrådet H e l l d é n (MP): En bostadsdebatt skulle man kunna ha, men jag tänkte tala lite om socialområdet igen. Ni säger i er budget att ni satsar på socialsekreterarnas arbetssituation och att ni vill höja deras löner. Samtidigt skär ni ned på administrationskostnader. Men att minska kostnader på administrationen gör att de faktiska arbetsuppgifterna ändå finns kvar. Det innebär att de olika sakerna måste

göras. De ska läggas på annan personal eller den personal som finns. Det här är det som Alliansen har gjort under hela den tid som den suttit vid makten.

Grunden för att socialsekreterarna ska kunna utföra sitt arbete på bästa möjliga sätt är att det finns tillräckliga resurser. Socialsekreterarna och personal behöver ha en rimlig arbetsbelastning för att klara av arbetet med sina klienter.

Ni säger att ni satsar, och så skär ni ned. Hur ska de klara sin arbetssituation? Jag förstår inte det, jag får inte ihop det.

Anförande nr 49

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag har sagt det förut, och jag säger det gärna igen, att jag tycker att Miljöpartiets satsning på socialsekreterarna i Stockholms stads budget för nästa år är helt riktig. Den kommer att behövas. Sedan får vi se om den är tillräcklig med tanke på de större utmaningar som vi står inför.

Jag tycker också att ett sätt att verkligen stötta socialsekreterarna är att se till att höja lönerna, framför allt för dem som jobbar med barn och ungdomar. Det som vi ser i många stadsdelar, men även kommuner ute i landet, är att man tar de nytexaminerade och sätter dem på de svåraste uppdrag som finns, nämligen att jobba med barn och ungdomar. Det är klart att om man ska göra det är det bra att också höja lönerna.

Sedan ska man alltid ha ett tryck på administrationen i en kommun, alltid, för annars är risken att pengarna används på fel sätt. Vi ska alltid vara rädda om varje skatte-krona i den här staden.

Anförande nr 50

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Vi kan läsa i er budget om hokuspo-kusnedskärningar. Du kallar en del av stadens anställda, Lotta, raljant för byråkrater. Vi har väldigt bra anställda i Stockholm, väldigt bra tjänstemän som jag förväntar mig att även Folkpartiet respekterar högt. De gör ett fantastiskt jobb för Stockholm och för stockholmarna.

Åtta år har Folkpartiet haft på sig, och då är min fråga till Lotta Edholm: Hur många statliga myndigheter flyttade ni från Stockholms innerstad?

Anförande nr 51

Borgarrådet E d h o l m (FP): En statlig myndighet var mot sin vilja på väg att flytta till Rinkeby. Det satte din regering stopp för. Du ansträngde dig inte det minsta för att tala om för de statliga myndigheterna: Kom till oss, vi har fantastiska tomma lokaler. I stället lät du Diskrimineringsombudsmannen flytta till Solna.

Mitt ansvar och den förra regeringens ansvar för detta var faktiskt att vi satte i gång processen. Du har stoppat processen, både när det gäller statliga myndigheter och när det gäller det som vi själva helt och hållet förfogar över, nämligen de kommunala förvaltningarna. Helt stopp, ingenting mer ska flyttas ut.

Jag tycker att detta är en skandal, och jag tycker att det är väldigt tråkigt. De myndigheterna och förvaltningarna behövs också i vår ytterstad.

Anförande nr 52

D a n K a r e l i u s s o n (SD): Ordförande, ledamöter, åhörare! I min inledning nämnde jag ingenting om de tragiska händelserna i Paris. Men det sades så många väl valda ord om det, och vi sverigedemokrater vill naturligtvis instämma i det som sades. Vi känner samma sorg som alla andra känner. Jag såg tidningen i dag att det finns muslimska grupper som känner sig träffade och utpekade. Jag vill klargöra att även om vi är skarpa i vår formulering mot viss religion kan vi naturligtvis skilja på saker och ting. Fanatism och religion är inte samma sak.

Anförande nr 53

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! Alla är vi överens om att Stockholm behöver fler bostäder, men hur och var de här bostäderna ska byggas är vi mindre överens om. Centerpartiet vill bygga staden högt, tätt och nära kollektivtrafik. Genom att våga bygga på höjden kan vi höja bostadsmålen från 140 000 till 160 000 bostäder till 2030.

Vi har länge förespråkat att staden ska förtätas i centrala lägen och byggas på höjden för att spara grönområden och minska bilberoendet. Nya stockholmare ska inte behöva ta med sig bilen när de flyttar till Stockholm, utan kollektivtrafik ska finnas på plats från dag ett, och cykeln ska vara ett självklart alternativ.

Ordförande! Vi vill ha en stad som växer underifrån. I Stockholm ska det vara enkelt att gå från idé till verklighet. Det ska gälla oavsett om du som privatperson har idéer i ditt lokala närområde eller om du vill expandera ditt företag. Fyrkantiga system och stelbent byråkrati ska inte stå i vägen för bra idéer.

Vi i Centerpartiet kommer att fortsätta att ta strid mot alla onödiga regler som hindrar människor och företag samt staden från att utvecklas. Till skillnad från er skattehöjare i majoriteten presenterar vi i Centerpartiet en rad förslag som faktiskt inte kostar någonting att genomföra, men som bidrar till mer tillväxt och till en mer levande stad. Det handlar bland annat om att tillgängliggöra staden, att upplåta döda ytor till exempelvis kulturutövare. Det handlar också om generösare regler, ändrade attityder, generösare regler för öppettider på krogar, för food trucks och för förskolor.

Återigen bifall till Centerpartiets budgetförslag!

Anförande nr 54

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Vad vackert! Jag älskar höga hus. Jag vill jättegärna bygga kollektivtrafiknära och bygga ut tunnelbanan. Det du har problem med, Karin Ernlund, är Alliansen. Det är Folkpartiet som är emot dina planer, inte majoriteten, utan det är inom Alliansen som du måste arbeta med detta, Karin Ernlund. Annars är du välkommen till en stark majoritet i Stockholm.

Anförande nr 55

K a r i n E r n l u n d (C): Tack för den lite oväntade inbjudan. Vi styrde staden tillsammans med de övriga i Alliansen under de föregående fyra åren. Det gick alldeles utmärkt. Vi lyckades bygga många nya bostäder. Vi lyckades också lägga fram en rad bostadsplaner, de planer som ni nu kan skörda frukterna av.

Jag tycker snarare att du ska gå till din majoritet, Karin Wanngård, och fundera på hur ni ska lyckas klara bostadsmålen. Jag har inte sett några nya planer från er i majoriteten på till exempel nya skyskrapor. Jag ser snarare hur förtätningen stoppas och hur bostadsbyggandet hamnar i ofas.

Anförande nr 56

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Bostadspolitiken engagerar, men jag tänkte inte prata om höga hus även om jag tycker att det vore kul att ha en diskussion och se vad vi skulle kunna göra för att få till alla dessa bostäder. Jag tänkte ge mig in på ett annat spår.

I er budget står det att Centerpartiet står för närodlad politik där beslut ska fattas så nära människor som möjligt. Då kan man undra vad det betyder. Ni rycker i er budget bort 1,3 miljarder eftersom ni inte vill ha några som helst skattehöjningar. För att få ihop det ska ni bland annat slå ihop stadsdelarna. Ni vill slå ihop stadsdelsnämnderna så att vi kraftigt minskar antalet. Vi kommer att få storlekar som hamnar i paritet med tio i topp svenska städer när det gäller stadsdelar. Ni rycker också bort en massa pengar från närdemokrati och lokalt utvecklingsarbete. 30 procent av era skattesänkningar får ni totalt ihop på det sättet.

Anförande nr 57

K a r i n E r n l u n d (C): Jag vill ändå haka på det första Daniel var inne på, att ha en diskussion med oss om bostadsbyggande. Några sådana inviter har vi inte fått under det år som har varit. Jag tackar gärna ja till varje invit som kommer från Miljöpartiet och från hela den styrande majoriteten kring hur vi ska klara bostadsmålen. Det är väldigt mycket prat om utsträckta händer och samförståndsanda, men inte en enda inbjudan har vare sig vi i Centerpartiet eller övriga i Alliansen fått i en enda viktig fråga för Stockholm under det år som har gått. Det ser jag fram emot under nästa år.

Daniel pratar om att vi rycker bort pengar. Vi väljer att inte höja skatten. Det är en helt annan sak än att rycka bort pengar. Att slå ihop stadsdelsnämnder handlar för oss om ansvarsutkrävande. Det är väldigt få människor som bor i Stockholm i dag som vet vem som är ordförande i deras stadsdelsnämnd.

Anförande nr 58

Borgarrådet L i v h (V): Ni i Centern vurmar väldigt mycket för småföretag. Samtidigt vill ni i er budget slå ihop alla våra tre bostadsbolag till ett megabolag. Det skulle bli ett av de största bostadsbolagen i Sverige. Det skulle på något magiskt sätt göra att man kan sänka hyrorna. Samtidigt skriver ni att ni vill ha marknadshyror. Marknadshyror har aldrig gjort att hyrorna sänkts i någon stad i Europa.

Jag är väldigt nyfiken på hur det här går ihop, Karin.

Anförande nr 59

K a r i n E r n l u n d (C): Vi har lagt fram en budget som handlar om att skära i byråkrati och satsa på det som är viktigt. Vi har tittat över alla stadens verksamheter, alla bolag och alla förvaltningar. Vi ser att Stockholms stad har tre bostadsbolag som egentligen gör samma sak. Vi skulle tycka att det vore väldigt intressant att titta på hur man kan slå ihop bolagen för att effektivisera verksamheten och därmed kunna

pressa hyrorna för stockholmarna. Det är ett sätt att både spara på skattebetalarnas pengar och få fram fler hyresrätter med låga hyror för stockholmarna.

Anförande nr 60

G i t a N a b a v i (FI): Jag tycker att det är väldigt lovande att vi båda vill bygga tätt och en levande stad. Det vill nämligen vi i FI också. Men det låter också som att det är väldigt mycket jippon och iögonfallande projekt som ska till. Det jag undrar är hur vi kan säkerställa att vi bygger en inkluderande stad för alla våra invånare, hur vi kan erbjuda en likvärdig service för alla som lever här i Stockholm.

Anförande nr 61

K a r i n E r n l u n d (C): Jag vet inte riktigt om jag förstod frågan. Du undrar, Gitta, hur vi ska bygga en mer inkluderande stad. Jag tror att om du läser vårt budgetförslag ser du ganska tydligt att Centerpartiet står, precis som jag tidigare sagt, för en närodlad politik där människor får bestämma mer själva. Som jag sade i mitt anförande vill vi ha en stad där det är lätt för människor att gå från ord till verksamhet. Till skillnad från dig, Gita, tror jag att det är människor som bor i staden snarare än vi som sitter i den här fullmäktigesalen som har de bästa idéerna för hur Stockholm ska utvecklas.

Jag vill att alla stockholmare ska ha lätt att kunna gå från idé om hur deras närområde och staden ska utvecklas till att faktiskt genomdriva det. Det är Centerpartiets närodlade politik, till skillnad från din centralstyrda politik.

Anförande nr 62

G i t a N a b a v i (FI): Ordförande, fullmäktige! I Stockholm ska ingen behöva vara rädd, varken på gatan, i skolan eller i sitt hem. Vi har därför tredubblat stödet till stadens kvinnojourer och infört offentligt partnerskap för en långsiktig och stabil finansiering. Vi har ordnat så att barn i skyddade boenden ska garanteras skola och förskola. Vi har infört nya rutiner för att stötta kvinnojourerna som tvingas byta lokaler. Vi satsar på skydd för våldsutsatta papperslösa, och vi satsar på kompetensutveckling av socialtjänsten i våld i hederns namn.

På två år har kvinnojourer som Terrafem och Maja fått faktiska möjligheter att bedriva sitt viktiga arbete mot våld i hederns namn. Våld i nära relationer är ett omfattande säkerhetsproblem, och Stockholm är inget undantag. Insatser mot våld i nära relationer är ett grundläggande kommunalt uppdrag. Frihet från våld är en mänsklig rättighet. Vi behöver en dialog med sakkunniga experter och en bred politisk enighet för att förverkliga den ambitionen.

Jag slås därför av att även om oppositionen stämmer in i talet om mänskliga rättigheter – det är jättebra, alla är vi överens – så får det inte kosta en endaste krona. Kunskapen om hur vi ska leva upp till de mänskliga rättigheterna i vardagen måste genomsyra varje politikområde, varje nämnd och varje förvaltning. För det krävs kunskap. Den kunskapen saknas tyvärr, och det är det som SKL:s rapport om hur mänskliga rättigheter ska tillämpas i den kommunala verksamheten visar.

Därför behöver vi strategier, satsningar och inte minst politisk vilja för att Stockholm ska bli en stad där ingen ska behöva vara rädd för våld.

Anförande nr 63

Erik Slottner (KD): Ordförande! Jag tycker att det är mycket bra att majoriteten gör satsningar på tjej- och kvinnojourer, och jag vill ge Feministiskt initiativ beröm för detta, för jag gissar att det är mycket ni som ligger bakom den satsningen.

Vad jag förvånas över är att ni inte gör samma satsningar på män som utsätts för våld i nära relationer, för dessa är ganska många. Ni skriver förvisso i budgeten att det *bör* inrättas en motsvarighet till kvinnojourer, för även män utsätts för våld i nära relationer. Varför avsätter ni inga pengar för detta när ni avsätter ganska mycket många miljoner till tjej- och kvinnojourer? Varför är det bara ett bör-uppdrag och inte ett ska-uppdrag? Kristdemokraterna anslår 5 miljoner i sin budget för en sådan mottagning.

Vidare vill jag fråga FI vad ni i FI tror att det får för jämställdhetseffekter inom välfärden när ni drar i gång återkommunaliseringarna. Många av de företag som finns inom välfärdssektorn drivs av just kvinnor. Dem drar ni undan mattan för med er politik. Det tycker jag är väldigt olyckligt.

Anförande nr 64

Gita Nabavi (FI): Som svar på din första fråga gällande mansjour: Vi satsar faktiskt på både mansjour och transjour i årets budget eftersom vi har utvecklat uppdraget att även innefatta dessa. I de pengar som vi satsar på jourerna ingår även mansjour och transjour.

När det gäller stadens verksamheter och återkommunalisering är det inte ett ideologiskt baserat beslut, utan här handlar det om kvalitet. Det handlar om att utvärdera. Så gör man även i näringslivet. Om du har en partner som du har haft under en lång tid måste du utvärdera det arbetet för att se om den partnern fortfarande uppfyller de krav som du ställer. Det är exakt det vi gör när vi tittar på stadens verksamheter.

Anförande nr 65

Karin Ernlund (C): Jag tycker att det är mycket intressant att lyssna på Feministiskt initiativ och dina anföranden, Gita. Det är väldigt många ord, men hittills har vi sett väldigt lite resultat av att Feministiskt initiativ finns med i den styrande majoriteten. Inte ens 430 dagar efter valet har ni lyckats få till det utlovade rådet för mänskliga rättigheter. Till skillnad från dig tror inte vi att allting löses genom nya råd och kommissioner.

Jag undrar: Är du nöjd med det som ni i den styrande majoriteten har åstadkommit hittills? Jag undrar också: Vad är egentligen din syn på politik? Handlar det om resultat i verkligheten eller om resultat som är inskrivna i den budgettext som vi i dag har att ta ställning till?

Anförande nr 66

Gita Nabavi (FI): Rådet är på plats. Jag vill skingra eventuella missförstånd där. Jag har inte jobbat så länge i politiken, Karin. Jag är ganska ny. Jag kommer närmast från näringslivet, och så här fungerar det i näringslivet. När man ska uppfylla ett mål sätter man upp det och definierar det. Man tar fram en handlingsplan

och en arbetsmetod, och man använder sig av ett uppföljningsverktyg för att se hur måluppfyllelsen ser ut. Det är exakt det vi gör. Det är också exakt det som den förra alliansregeringen bidrog till genom att underteckna ett regeringsuppdrag till SKL för att vi ska kunna arbeta systematiskt med mänskliga rättigheter på kommunal nivå.

Anförande nr 67

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Precis som Gita anser jag att våld mot kvinnor är ett av samhällets största problem. Det absolut största problemet är hedersrelaterat förtryck. Tusentals flickor och en hel del pojkar utsätts för detta varje dag i Stockholms stad. Det visade den stora kartläggning som vi gjorde för några år sedan. Gita pratar väldigt gärna om att man måste sätta upp mål, och sedan ska man följa upp att de målen uppfylls. Jag tycker att det är helt rätt, men för att kunna sätta målen måste man också se hur verkligheten ser ut.

Därför blev jag så förvånad i våras när bland annat Feministiskt initiativ inte ville göra om den här kartläggningen. Det verkar som om ni inte vill få se svart på vitt hur det ser ut i våra förorter. Har läget förbättrats eller har det försämrats? Var de åtgärder som vi vidtog mot detta nog eller krävs det andra åtgärder? Det enda Feministiskt initiativ gjorde i sitt särskilda uttalande var att räkna upp hur många gånger ordet ”jämställdhet” fanns med i budgeten. Och det räcker faktiskt inte.

Anförande nr 68

G i t a N a b a v i (FI): När man sätter ord på saker och ting kan man också gå från ord till handling, Lotta, och det är det orden handlar om. Jag delar helt och hållet din syn på våld i namn av heder. Jag tycker att det är en jätteviktig fråga som vi bör arbeta med, och det gör vi också. Vi anser inte att vi ska slösa pengar på ytterligare en utredning när vi har en utredning som en mycket god grund för vårt fortsatta arbete. Vi skriver om vår handlingsplan mot våld i nära relationer där vi särskilt ska lyfta fram det som handlar om våld i namn av heder, och det är att gå från ord till handling. Vi kan inte hålla på och undersöka detta gång på gång. Vi behöver omsätta det i handling, och det är det vi gör nu.

Anförande nr 69

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Vi delar ambitionen att stärka kvinnojourernas arbete. De gör ett utomordentligt arbete. Under vår tid satsade vi på skolgång för alla de barn som bor på kvinnojourerna. Vi införde genomgångsbostäder för att kvinnor och deras barn ska kunna ha bostäder att komma till efter jourerna, och vi behöver utöka detta.

Gita nämner Somaya, och då måste jag ställa en fråga. De signaler jag får är att osäkerheten, otryggheten och riskerna har ökat för den juren. De får inga medel till säkerhet. Det har lett fram till att personalen är dödshotad. Det är bara en fråga om när det händer någonting på Somaya. Vissa personer i personalen har inte kunnat bo hemma under hela sommaren, men de får inte riktigt gehör för detta. Hur hanterar man den otrygghet som nu finns på våra kvinnojourer? Det är en fråga till majoriteten.

Sedan vill jag också fråga Gita vad som händer med planen mot extremism. När kommer ni till skott? När kan vi få se en plan? Kommer Feministiskt initiativ att våga stå upp för repressiva insatser också?

Anförande nr 70

G i t a N a b a v i (FI): Vi har också varit i kontakt med Somaya. De har beskrivit det ökade säkerhetshot som de upplever. Därför har de också beviljats dubbelt så mycket stöd för sin verksamhet nu just för att kunna upprätthålla säkerheten både för personalen och för de boende. De här extrapengarna går till att stärka upp kvinnojournernas arbete, och även mans- och transjournernas arbete.

Jag ser mycket fram emot stadens handlingsplan mot våldsbejakande extremism. Jag tycker också att det är mycket viktigt att lyfta fram att det finns olika typer av extremistiska krafter. Jag tror att vi behöver ha en handlingsplan som bemöter det islamistiska och även det rasistiska våldet, vilket vi har en mycket lång historia av här i Sverige.

Anförande nr 71

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! I valet 2014 fick Socialdemokraterna en del att tro att en skattehöjning på 15 öre skulle göra under för Stockholm. Då skulle resultaten i skolan förbättras, barngruppernas storlek skulle minska och de här pengarna skulle oavkortat gå till skolan. Nu ett år senare kan vi konstatera att det inte var så enkelt. Skatten har höjts med nästa fyra gånger så mycket, 57 öre, och ändå ser vi inte de här gigantiska satsningarna på välfärden. Ersättningarna höjs ett par procent, men det man förut kallade för att rasera välfärden kallar man nu för historiska satsningar. Faktum är att Alliansen höjde schablonen mer på många områden än vad ni i majoriteten nu gör. Det är därför inte trovärdigt.

Jag tycker faktiskt att era återkommunaliseringar är en pinsam historia. Väl fungerande verksamheter, som många gånger tjänstemännen på förvaltningarna velat behålla i privat regi, blir av med sina tillstånd och ska åter drivas i kommunal regi, och ingen kan förklara varför. Var det detta ni gick till val på, Wanngård? Var det detta ni menade med att utveckla välfärden i Stockholm? Var det Fryshuset i Skärholmen ni ville attackera när ni talade om att utveckla verksamheten i Stockholm?

Barngruppernas storlek i förskolan är ett annat svek. Bara ni kom till makten skulle barngruppernas storlek minska, men nu efter valet säger ni att det här med gruppstorlekar egentligen inte är så viktigt utan att det handlar mer om pedagogtättheten. Ni inför nu en reform som är helt ofinansierad och som era egna tjänstemän säger riskerar att öka barngruppernas storlek i skolan ännu mer. Vi kristdemokrater prioriterar faktiskt mindre barngrupper i skolan mer än rätt till heltid för barn till föräldralediga. Vi prioriterar detta i vår budget och lägger en stor satsning på just mindre barngrupper i förskolan.

Anförande nr 72

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Skillnaden mellan din politik och vår politik är att vi satsar på barnen. Vi tror på pedagogiken i förskolan. Vi tror på att barnen ska vara i förskolan och inte låsas in med vårdnadsbidrag eller hållas undan från den fantastiska pedagogik som gör att de har lättare att klara sig genom skolan och få bättre möjligheter att välja det jobb och den yrkeskarriär de vill ha.

Stå inte här och låtsas att du bryr dig om barnen, Erik Slottnér! Ni tar bort 50 miljoner från sociala barn- och ungdomsvården. Ni tar bort 42 miljoner från det

socioekonomiska tillägget i förskolan och ni tar bort 70 miljoner kronor från det socioekonomiska tillägget i skolan. Det är närmare 200 miljoner kronor minus för att öka klyftorna och inte satsa på dem som har det absolut svårast och som behöver staden allra mest.

Anförande nr 73

Erik Slottner (KD): Ordförande! Här fick vi ytterligare ett exempel på ovanifrånlösningar när Wanngård säger: Vi tycker att barnen ska vara i förskolan.

Kan inte föräldrarna själva få avgöra detta? Du säger att ni inte vill att de ska låsas in. Det är den syn ni har på människor som väljer någonting annat än förskolan, de låses in. Jag tycker verkligen att det är en fruktansvärd retorik.

Sedan säger du att vi tar bort en massa satsningar. Vi sänker inte anslagen till den sociala ungdomsvården till exempel. Vi ökar dem jämfört med i år med 45 miljoner kronor. Det är en stor satsning. I skolan ökar vi anslagen med 650 miljoner mellan 2015 och 2016. Ibland är våra ökningarna lite mindre än era på vissa områden eftersom vi vill göra större satsningar än vad ni gör på bland annat äldreomsorgen, åtgärder mot nedskräpningen i Stockholm och en hel del andra saker. Vi gör lite olika prioriteringar, men vi ökar anslagen till skolan, socialtjänsten och äldreomsorgen ganska rejält i vår budget.

Anförande nr 74

Borgarrådet Helldén (MP): Du pratar mycket här om mindre ökningarna, men säger att ni ändå tar ansvar och satsar på välfärden. Man vad är det som händer i er budget när ni sänker skatten? Ni rycker bland annat bort 50 miljoner från utsatta barn och unga. Ni drar bort 28 miljoner kronor från socialsekreterarna så att de inte kan göra sitt viktiga arbete. Ni rycker bort SL-kortet från dem som har ekonomiskt bistånd så att de inte kan söka arbeten. Ni rycker bort 10 miljoner från utsatta EU-medborgare. Det är några exempel på det som ni drar in på för att kunna lägga fram den budget som ni har kokat ihop.

Då undrar jag: Vart tog den sociala känslan vägen? Vart tog den vägen, Erik? Var det så att den försvann med champagnekorkarna på era kongresser?

Anförande nr 75

Erik Slottner (KD): Ordförande! Miljöpartiet drar verkligen allt längre vänsterut. Nu är skattehöjningen det enda medlet för att utveckla välfärden. Men vad bra, då höjer vi väl skatten 2017 och 2018, och får ni fortsätta ännu längre kan vi höja den 2019 och 2020. Den som höjer skatten mest är den som är godast i denna församlingssal. Du står faktiskt och säger att det bara är genom höjd skatt vi kan utveckla välfärden, Helldén.

Under sina åtta år visade Alliansen att det inte var på det sättet. Vi kunde sänka skatten med totalt 75 öre och ändå öka anslagen till skola, förskola och äldreomsorg. Vi gör lite olika prioriteringar. Vi gör större satsningar än vad ni gör på att minska barngrupperna i förskolan. Vi gör större satsningar på ditt eget område, det vill säga att hålla Stockholm snyggt och rent, där ni har gjort stora neddragningar. Vi gör större satsningar än vad ni gör på Stockholms äldreomsorg. Vi prioriterar lite olika, men kom inte och snacka om en slaktad välfärd. Det är det inte tal om i vår budget.

Anförande nr 76

G i t a N a b a v i (FI): Jag tycker att det är mycket intressant att du pratar om barnperspektivet. Det jag saknar i den meningen är barnrättsperspektivet. Det är någonting som vi lyfter fram. Det handlar om att tillgodose barnens rättigheter, men det ligger tydligen inte i oppositionens intresse och inte i KD:s intresse. Man vill inte ha en kommunal barnombudsman som kan se till att barnens rättigheter efterlevs. Vi tycker att det är mycket tråkigt. Barn och personal i förskola och skola ska känna till barnens rättigheter enligt barnkonventionen så att barnen vet vart de ska vända sig för att få sina rättigheter tillgodosedda. Så säkerställer vi att barnens rättigheter efterlevs.

Anförande nr 77

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Nu är det många sidor i budgeten som man ska hålla reda på. Jag har jobbat med den här budgeten nästan dygnet runt – kanske en lite överdrift – i ett antal veckor nu. Mitt minne säger att vi absolut inte har tagit bort någon barnombudsman i vår budget. Jag tror faktiskt att du har fel där. Men oavsett vilket beslut vi fattade där är det återigen en övertro på ovanifrånlösningar och en övertro på att anställandet av en ombudsman, en direktör, ett tillsättande av ett råd eller utskott eller ytterligare visionsdokument i stadsdelsnämnder exempelvis är det som ska rädda barnen och de mänskliga rättigheterna.

Men vi vet ju att det inte handlar om det. Det handlar om implementeringen i vardagen. Det handlar om att satsningarna ska gå ut genom ett underifrånperspektiv till det civila samhället som gör väldigt mycket av det ni vill. Det är inte fler tjänstemän på stadsledningskontoret som ska klara av att garantera allt det ni pratar så vackert om.

Anförande nr 78

Borgarrådet L i v h (V): Jag är alltid jättearg på dig, Erik, förutom när du läser dikter. Kom gärna på nästa poetry slam! Då kanske jag också kan få ihop någonting emot dig.

Men egentligen vill jag prata om skatten. Du verkar vara med i tävlingen där den som sänker skatten mest vinner. Vi som inte tycker att låg skatt är den allra viktigaste sociala reformen håller inte med dig. Jag skulle vilja veta hur det går ihop för dig. Du pratar hela tiden om underifrånperspektiv, människor på basplanet och så vidare samtidigt som du inte tycker att de människor i vår stad som har det allra svårast ens ska få ett SL-kort. Vad är det för människosyn? Stämmer det med Kristdemokraternas människosyn att slå så hårt på de svaga? Varför tycker du att människor som har det svårt ska stigmatiseras så mycket i ditt mänskliga Stockholm där du alltid pratar om omsorgen om de små människorna? Var snäll och förklara det för mig, Erik!

Anförande nr 79

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Nej, det tänker inte jag förklara av den enkla anledningen att Kristdemokraterna inte vill stigmatisera utsatta grupper. Jag tänker faktiskt inte ens svara på den frågan, för det är inte sant. Jag tänker inte svara på frågor som insinuerar osanningar nämligen.

Ni deltar ju en tävling, Ann-Margarethe Livh, nämligen den där den som höjer skatten mest vinner. Det racet har tyvärr Vänsterpartiet vunnit eftersom ni har fått

igenom i princip hela er skattehöjning redan efter ett år, och jag befarar att ni kommer att överträffa era egna löften i budgeten i det avseendet. Det ser jag fram emot med skräck. Ni är emot varenda skattesänkning inte bara på kommunal nivå och inte bara på landstingsnivå, utan även på riksnivå.

De som har tagit emot de största skattesänkningar från alliansregering är just kvinnor i låglönegrupper. Med jobbskatteavdraget fick de procentuellt en enorm skattesänkning som gör att låginkomsttagare i Sverige i dag betalar ganska lite i skatt jämfört med väldigt många andra länder. Det arbetet är jag faktiskt stolt över. Det betyder mycket mer än de löneökningar som ni påstår er satsa på låglönegrupper.

§ 5 Rotel I Finansroteln

*Koncernen Stockholms Stadshus AB inklusive övergripande koncernfrågor
Övriga bolag (inklusive Stockholms Hamn AB,
Mässfastigheter i Stockholm AB, Stockholm Business Region AB och Fortum Värme AB
exklusive bostadsbolagen)
Stadsdelsnämnderna: Övergripande och ekonomi
Storstockholms brandförsvaret*

Anförande nr 80

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! Stockholms stadsdelar är olika, och alla är unika. Samtidigt är alla stadsdelar en del av Sveriges huvudstad. Invånare i Stockholm ser sig i första hand som stockholmare oavsett om de kommer från Södermalm eller Rinkeby. Hela staden är deras, och det är tydligt att stadens stockholmare vill kunna ta del hela stadens utbud av service, tjänster och kulturliv.

Under Alliansens tid vid makten befästes och utvecklades stockholmarnas rättigheter att kunna välja bland annat förskola, skola, hemtjänst eller dagverksamhet. Nu har utvecklingen av valfrihetsreformerna stannat upp. Inom vissa områden säger majoriteten att det nu finns för mycket att välja mellan. Utredningar pågår, och lagen om valfrihet lever ett farligt liv. Men även om ni önskar det, blir det nog svårt att återgå till flydda tider. De som bor i Stockholm vill känna att det är de själva som har rådighet över den egna vardagen. Det som är viktigast för mig är kanske inte det allra viktigaste för dig. Men jag har inte hört någon stockholmare som har frågat efter och drömt om utökad byråkrati. Jag har heller inte träffat någon invånare i min stadsdel som efterlyst demokratisamordnare och civila råd samtidigt som äldreomsorgen där går med över 5 miljoner i underskott.

Det var länge sedan trygghetsfrågor var en polisfråga. Staden har länge varit involverad i arbetet med att öka tryggheten och minska brottsligheten. Det om något är viktiga demokratifrågor. Det handlar om att våga vistas ute på gator och torg, att våga gå hem från bussen, tunnelbanan eller pendeltåget en sen kväll, kort sagt att våga och kunna vara delaktig i hela stadens fantastiska utbud av föreningsliv och politik.

Majoriteten vill gärna göra sig till tolk för oss som bor i ytterstaden, men man verkar strunta i trygghetsfrågorna. Det märks redan efter att ni bara suttit vid makten i ett år. Årets medborgarundersökning visar att i Spånga-Tensta, där jag bor, är det nu endast 32 procent som känner sig trygga när de går ensamma hem på kvällen. Under vår tid vid makten kämpade vi oss stadigt upp till 40 procent, och det är en alldeles för låg siffra även det, men vi var på väg. Nu har den trenden brutits. Andelen invånare där som tycker att stadsdelen är trygg att bo i har på ett år minskat från 48 till 40 procent. Spånga-Tenstabor stöder polisen ansökan om kameraövervakning i Tensta centrum och på Spånga station, de mest utsatta platserna, men stadsdelsnämndens ordförande jublar när Datainspektionen sätter stopp. Det är tydligt att vi riggar för att filtrera boendes förslag, krav och synpunkter genom beredningar, råd och samordnare. Ni glömmer att lyssna på medborgarna direkt.

Jag yrkar bifall till Folkpartiets budgetförslag.

Anförande nr 81

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Jag har stor respekt för Ann-Katrin Åslunds engagemang i sociala frågor. Det har vi också stött och blött tillsammans i den dåvarande polisstyrelsen under många år. Vi pratar om trygghet, och den har vi jobbat med under den förra mandatperioden och under den här mandatperioden. Vi i majoriteten försöker att styra över det till att bli mer lokalt förankrat och göra lite mer i medborgardialoger, som man redan har gjort i Spånga-Tensta. Är du nöjd med det demokratiarbete som ni jobbade med tidigare i Spånga-Tensta?

Anförande nr 82

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Vi har jobbat med demokratifrågor där hela tiden. Det handlar inte om råd och utskott. Det handlar om att möta det föreningsliv som finns där och bjuda in dem. Det handlar om att möta enskilda medborgare, att lyssna på dem, vara tillgänglig och formulera förslag utifrån deras förutsättningar. När det gäller trygghetsfrågorna vill jag säga att på mindre än två veckor samlades det in ordentligt över 2 000 namnunderskrifter. Då jublade den miljöpartistiska ordföranden och tyckte att det var jättebra att Datainspektionen sade nej. Det tycker inte Spångaborna och Tenstaborna.

Anförande nr 83

D e n n i s W e d i n (M): Herr ordförande! Hej fullmäktige! Det är kul med ännu en budgetdebatt. Jag upplevde att skillnaderna i diskussionerna var mycket tydliga när det gäller Stockholm. I det här avsnittet vill jag framhålla att det är problematiskt hur de rödgrönrosas bristande förmåga att prioritera så tydligt berör framför allt äldreomsorgen. Underskottet ligger på 75 miljoner kronor efter det att flera stadsdelar nyss har behövt föra över pengar från andra håll. I till exempel min egen stadsdel, Spånga-Tensta, lägger ni nu ungefär 1 miljon kronor på en graffitivägg när äldreomsorgen har ett minus på 5 miljoner.

Ni har nu snart höjt skatten med 1,3 miljarder. Någon nämnde tidigare Margaret Thatcher. Hon sade vid ett tillfälle: The problem with socialism is that you eventually run out of other people's money. Det som gör att ni kommer överens är att ni är överens om att höja skatten. Ert skatteslöseri är inte endast förpassat till graffiti. Trots att stadsdelar runt om i Stockholm signalerar att de drar in på antalet beviljade hemtjänststimmar av ekonomiska skäl följer ni inte upp med satsningar för att möta detta. Vi moderater lägger uppåt 10 miljoner mer än ni rödgrönrosa i vårt budgetförslag för att stötta biståndsbedömningarna. Ni lägger i stället 2 miljoner kronor på kommunbroddar till pensionärer. Jag kan bara notera att pengarna som det kostar att köpa dem själv motsvarar de pengar som en ensamstående pensionär med garanti-pension förlorar under några månader med den skattehöjning som ni genomför i dag.

Men min främsta kritik är att vi har en rödgrönrosa majoritet som felprioriterar. Vårt fokus borde ligga på att stärka vårdmöjligheter, förbättra tillgängligheten till vård när man behöver den och reformera stadens byråkrati. Om vi har underskott i äldreomsorgen gäller det att möta det på ett ansvarsfullt sätt. Jag kan bara notera att det sker 26 återkommunaliseringar i enskilda stadsdelar runt om i Stockholm. Hur demokratiskt är det beslutet? Vilka har efterfrågat det? Hur kostnadseffektivt är det? Hur påverkar det stadsdelarnas ekonomi? Det är ett problem för Stockholm när prioriteringar blir fel, när underskotten inte tas på allvar och när symboliska förslag går före konkreta kvalitetssatsningar på viktiga välfärdsområden. Vart tar våra skattepengar

vägen? Hur mycket kommer ni att fortsätta att ta från stockholmarna för att få ihop ert korthus?

Anförande nr 84

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Det handlade om återkommunaliseringar och aggressiva återkommunaliseringar. Jag börjar tröttna på det. Nu har jag lyssnat på detta om aggressiva återkommunaliseringar sedan klockan tio.

Vi har betydligt mer äldreomsorg i privat regi än i kommunal regi. Om någon har varit aggressiv var det ni när ni satt i majoritet. Då gick det ut påbud till stadsdelarna att allt skulle ut. De skulle ta fram aktivitetsplaner, och ni privatiserade i stora sjok i kommunstyrelsen. Vi har tagit tillbaka tre äldreboenden. Inom LOV och hemtjänsten har vi brutit avtal med de företag som inte håller det avtal som de har med staden. Det vet du lika bra som jag. När det gäller de hemtjänsterna som vi senast har brutit kontrakt med har det handlat om att personalen inte längre har den teoretiska kunskapsnivå som vi kräver i ett avtal som ni tog fram.

Anförande nr 85

D e n n i s W e d i n (M): Tack för repliken, Mirja! I vårt budgetförslag går vi till exempel fram med öppna jämförelser för att man ska kunna redovisa hur det ser ut hos privata och kommunala aktörer. Vi behandlar dessa mer likvärdigt. Det du nu säger är att vi säger att det är bra om man vill öppna ett välfärdsföretag. Där vill ni säga stopp. Det ni nu gör är att ni går till väl fungerande verksamheter och säger att på grund av vår ideologi struntar vi i vad stadsdelsförvaltningen säger. Vi struntar i att personalen är nöjd med den verksamhet som de jobbar i. Vi struntar i att de äldre själva har valt den här verksamheten. Ni låter er ideologi gå före. Det är inte så man skapar incitament för en bra äldreomsorg. Det är så man sätter ideologi före verklighet.

Anförande nr 86

M a t h i a s T o f v e s s o n (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Stockholm är en av världens bäst uppkopplade städer. Det beror i stor utsträckning på att vi har ett bolag som Stokab som bidrar till att staden fått ett väl utbyggt fibernät som i dag når ut till 90 procent av stadens hushåll och nästan alla företag. Det är något vi bygger vidare på. Det ger oss en unik möjlighet att under kommande år inta en ledande position som smart city. Det är ett mål i visionen för 2040, Ett Stockholm för alla. Det innebär kort att vi ska bli bättre på att använda oss av it och ny teknik. Genom att utnyttja digitaliseringen ska vi få möjlighet att göra livet i vår stad bättre och enklare.

En strategi för den smarta staden kommer att tas fram under 2016. För att stimulera förvaltningarna att bli en del av det här arbetet finns det möjlighet att ansöka om medel i en fond för digital förnyelse. Det finns flera tänkbara tillämpningsområden som kan möjliggöra för it-lösningar och trafikplanering.

Nyckeln till att vi har den här möjligheten är just Stokab som vi i dag har anledning att känna oss extra stolta över. I måndags blev bolaget vinnare av ett nyinstiftat pris, European Broadband Award. Det är ett kvitto på att vi i Stockholm valde rätt väg genom att behålla bolaget och utveckla ett öppet och neutralt fibernät. Det gör oss till en föregångsstad för andra städer inte bara i Europa utan i världen. Det bidrar till att

marknadsföra Stockholm som en attraktiv plats för it-företagande. Det kommer att generera jobb och tillväxt som staden behöver.

I den kommande budgeten för Stokab ökar vi investeringarna till 200 miljoner. Forskningsprojektet i Kista med att bygga en testbädd för höghastighetskoppling tillsammans med partners från näringslivs- och forskningsvärlden är ett steg i att bygga den smarta staden. Här finns exempelvis tankar på att vi kanske ska testa självkörande bussar. Det är bara fantasin som sätter gränserna här. Vi vill skapa förutsättningar för att frigöra de idéer som medborgarna, förvaltningarna och företagen har.

Det är även glädjande att bolagets starka affärsmodell kommer att fortsätta att bidra till stadens övriga verksamheter genom koncernbidraget, som ser ut att bli 180 miljoner för 2016. Det är ett viktigt tillskott till stadens välfärd. Med fiber bygger vi bokstavligen talat samman staden och främjar företagande, demokratiskt delaktigt och viktiga klimatsmarta lösningar.

Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 87

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Att stärka demokratin och arbeta för allas lika rätt är ord som ska omsättas till konkret handling lokalt, och det gör vi i de 14 stadsdelsnämnderna. Det är där som socialsekreteraren möter den hjälpsökande, och det är där som det förebyggande arbetet sker. Jag är glad att en del av oppositionen har noterat våra satsningar där och tycker att det är bra steg på vägen för att kunna göra det jobb som vi ska göra enligt socialtjänstlagen.

I årets budget utvecklar majoriteten det förebyggande arbetet. Goda exempel ska ges möjlighet att smitta av sig. Låt mig nämna några exempel. Samarbetet mellan skola och socialtjänst om samma barn ska utvecklas med målet att alla skolor ska ha sina samarbetspartner i stadsdelen. Barn som inte kommer till skolan ska genast fångas upp i det samarbetet. Att socialt investera i människan utifrån målet ett Stockholm som håller samman är stadsdelsnämndernas tydliga uppdrag, och ju tidigare stöd och insatser görs, desto större blir individens och samhällets mervärde. En fond ska finansiera sociala investeringar, och en bred politisk uppslutning är önskvärd då sociala investeringar görs över längre tidsperioder.

Ordförande! Att barn i Stockholm ska ha jämlika uppväxtvillkor innebär olika satsningar i olika stadsdelsnämnder utifrån olika levnadsförhållanden. Barn ska ges samma möjligheter till förskola, skola, ungdomsstöd och omsorg vid behov. Stadsdelsnämnder, utbildningsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och överförmyndarnämnden ska mer aktivt utbyta kunskap och samarbete. Att få Stockholm att hålla samman innebär att dess olika verksamhetsområden måste hålla samman.

Kommissionen för att socialt hållbart Stockholm ger i sin första rapport, Skillnader i Stockholm, en bild av dagens olikheter. Där finns sammanställningar av stadsdelars hälsostatus nedbrutet i stadsdelarnas olika delområden. Studien visar att social och ekonomisk ojämlikhet påverkar hela stadsdelens allmänna välbefinnande och hälsa negativt. Här finns stora utmaningar för stadsdelarna att inkludera alla

människor i förändringsarbetet eftersom växande skillnader påverkar alla som bor i stadsdelen. Det är här det faktiskt förändringsarbetet sker. Därför blir jag lite förvånad när det finns partier i opposition som vill skära ned på antalet stadsdelsnämnder och som tror att man kan spara pengar som går till ordinarie verksamheter genom att göra stadsdelsnämnderna i Stockholm lika stora som större städer. Det förstår jag inte.

Anförande nr 88

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Vårt jobb här och nu är att investera i ett Stockholm för framtiden. Vårt ansvar är att bygga bort bostadsbristen innan den helt bromsar tillväxten. Vårt ansvar är att stoppa miljöproblem och trafikchaos innan de hotar människors välmående. Vårt ansvar är att vända utvecklingen i skolan och investera i utbildning och minskade klyftor innan de hämmar människors chans, rätt och möjlighet till utveckling.

Vi i denna fullmäktigesal vet att när människor och företag växer så växer Stockholm. Därför var underinvesteringarna under de borgerliga åren allvarliga. Därför är det sorgligt att här i dag höra förslag om nya skattesänkningar, ny kreativ bokföring och nya försök att betala långsiktiga investeringar med kortsiktiga utförsäljningar. Det måste vara ordning och reda i stadens ekonomi. Det måste till stora investeringar.

Majoriteten har bara börjat. Vi ser redan resultaten. Arbetslösheten sjunker i hela staden. Fler än 600 stockholmare har gått från bidrag till jobb, och näringslivet går framåt. Politik gör skillnad. Nu går vi vidare. För andra gången lägger jag fram en stark budget med framtidsinvesteringar. Den innehåller praktik, utbildning, matchning och infrastruktur, fler lärare, nya skolor, idrottshallar, fotbollsplaner och kultur och sist, men absolut inte minst, hyresrätter, hyresrätter, hyresrätter.

År 2015 blev ett rekordår för investeringar. Det ska 2016 också bli. Det är precis det som Stockholm behöver. Nu bygger vi framtidens Stockholm, en öppen och hållbar stad, ett Stockholm för alla.

Jag önskar bifalla kommunstyrelsens förslag till budget för 2016.

Anförande nr 89

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Jag blir bekymrad av att höra hur lätt finansborgarrådet tar på stadens ökade skuldsättning. Stockholm fick 2007 det högsta kreditbetyget från Standard & Poor's. Det var inte någonting som kom av sig självt, utan det var ett resultat av hårt arbete med att stärka stadens finansiella ställning. Nu ser vi att Stockholms kreditvärdighet hotas av majoritetens lånepolitik. I konjunkturärendet för maj skriver stadsledningskontoret följande: Kommunkoncernens ökade skuldutveckling kan även i en förlängning leda till att stadens kreditvärdighet försämras, vilket leder till ökade upplåningskostnader när investeringarna kräver högre räntekostnader som kompensation.

På vilket sätt tänker finansborgarrådet ta ansvar för att de högre räntekostnaderna inte ska betalas av förskola, skola och äldreomsorg i framtiden?

Anförande nr 90

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Stockholm ligger efter i investeringar. Vi har ett enormt investeringsbehov. Vi måste bygga bostäder, idrottshallar och infrastruktur, och då väljer Moderaterna att inte vilja investera därför att man är rädd för kreditbetyget. Ett högt kreditbetyg är viktigt. Det jobbar jag med. Men varför är det viktigt, Anna König Jerlmyr? Jo, därför att det är bra när man lånar pengar. Det är bra att ha triple A i rating på kreditbetyget när man lånar pengar. Det är då räntorna blir lägre. Det är därför vi måste låna. Vi måste investera. Vi måste fortsätta att se till att Stockholm ligger i framkant. Vi måste fortsätta att pressa ned arbetslösheten, öka sysselsättning, se till att människor går från bidrag till jobb och säkerställa att det finns bostäder, hyresrätter, hyresrätter, hyresrätter.

Anförande nr 91

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det låter nästan som om vi bara bygger hyresrätter i Stockholms stad. Så är det inte. Vi är inte oense om huruvida Stockholm behöver investeringar eller inte. Vi behöver stora investeringar i bostadsbyggande, idrottshallar och mycket annat. Detta är vi överens om. Men vi är inte överens om huruvida vi ska betala alla de här ökade investeringarna med ständigt höjda skatter. Kan vi inte i stället avyttra en del av de tillgångar vi har för att betala en del av investeringarna? Vi kan inte leva i den tron att det ränteläge vi har i dag ska vara för evigt. Räntorna kommer att höjas i framtiden. Den dagen de gör det riskerar kapitalkostnaderna att sticka iväg ordentligt, och då är det bara fortsatt höjda skatter som gäller. Det vore mycket allvarligt, bland annat för jobben. Sanningen är att ni har sålt ut er till Vänsterpartiet. Det är därför som ni nu inte kan sälja något av den egendom vi har. Det är farligt för Stockholms ekonomi.

Anförande nr 92

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag ber dig att läsa exploateringsnämndens budget om du är orolig för att vi inte säljer någonting i den här staden. Ta en titt på den!

Vi ska ha en aktiv politik när det gäller försäljningar. Vi ska både köpa och sälja fastigheter och mark. Men jag tror inte på kortsiktiga utförsäljningar av bra och billiga bostäder i allmännyttan för att finansiera skattesänkningar. Jag tror på investeringar, och jag vet att vi kan investera för framtiden. Och just nu lånar vi till minusränta.

Anförande nr 93

J a n V a l e s k o g (S): Sverigeförhandlingen är ju som alla vet en stor fråga för näringslivet i Stockholm och för flera bolag och nämnder i staden. Syftet med den är att de statliga företrädarna ska förhandla fram prioriteringar av ett stort antal infrastruktursatsningar med kommuner, landsting och regioner i Sverige. Det handlar om ett effektivare och snabbare färdigställande av höghastighetsjärnvägar, bostäder och särskilda åtgärder i storstäderna, framför allt kollektivtrafiksatsningar. Men också en östlig förbindelse och cykelåtgärder finns med.

I februari nästa år kommer Stockholms stad och landstinget och andra berörda i länet att få ett bud där statens förslag på prioriteringar och finansieringslösningar kommer att överlämnas. Vilka projekt i Stockholms län som Sverigeförhandlingen kommer att prioritera i detta bud vet vi inte i dag. Däremot vet vi att hittills har Stockholms stad tillsammans med landstinget överlämnat underlag på en rad angelägna projekt,

framför allt tunnelbaneprojekt. Jag kan inte nog uttrycka min glädje över att staden och landstinget numera huvudsakligen är överens om att prioritera tunnelbanesatsningar och inte spårvagnar i Stockholms innerstad som tidigare moderata landstingspolitiker drev under många år tillsammans med sina partivänner i Stockholm.

Mot bakgrund av våra negativa erfarenheter av den moderata spårvagnseran och av hur den förra Stockholmsförhandlingen bedrevs är det för oss viktigt att vi nu agerar med stor öppenhet och att vi också agerar så enligt som möjligt. Det gäller partierna i Stockholms stad och även i landstinget. Även om dokumenten från staden till Sverigeförhandlingen hittills främst varit tjänstemannaunderlag har muntliga redovisningar skett till kommunstyrelsens partier vid flera tillfällen. Ärenden har också redovisats formellt i kommunstyrelsen, och ytterligare ett ärende kommer till kommunstyrelsen i början av december.

Jag konstaterar att det finns en stor skillnad i öppenhet jämfört med hur de här frågorna hanterats tidigare. Även jämfört med landstinget har vi varit tidigt ute och informerat om förhandlingsunderlag och om hur processen ser ut. Vi kommer självfallet att även under nästa år se till att partierna i kommunstyrelsen får information om Sverigeförhandlingen liksom möjlighet att ge synpunkter under förhandlingsprocessen. Det är nog ingen orimlig gissning att det kommer att bli mycket svåra förhandlingar då projekten som ska processas i den här förhandlingen är stora och innebär stora finansieringsutmaningar. Det är kanske den mest komplexa statliga förhandlingen med det kommunala Sverige som någonsin genomförts. Det är naturligtvis väldigt viktigt att kommunstyrelsen aktivt medverkar i den här processen.

Med detta vill jag passa på att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 94

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Majoriteten försöker nu gång på gång bortförklara eller bagatellisera det faktum att man lånar 1 miljard varje månad fram till 2018 så att skulden växer till 70 miljarder. Vi hade också haft behov av stora investeringar i en tid när Stockholm växer, men vi hade kunnat finansiera detta delvis genom de reavinstintäkter som vi hade kunnat skapa. Det gör man inte nu. Man saknar intäkter, och då skjuter skulden iväg.

När det gäller Sverigeförhandlingen kan jag konstatera att vi i Alliansen ofta blir inbjudna i efterhand till dragningar om exempelvis redan inskickade underlag om tunnelbana till Bromma. Det är någonting som vi aldrig kommer att gå med på. Dessutom undrar jag var Socialdemokraterna står i frågan om en östlig förbindelse. Kommer man att stå upp för att Stockholm får sin ringled? Vi är den enda huvudstaden i Europa som inte har en fungerande ringled. Var står Socialdemokraterna i frågan om en östlig förbindelse?

Anförande nr 95

J a n V a l e s k o g (S): Det är tjänstemannaunderlag som skickas in, och som alla vet är det utredningar gjorda på KTH. De är gjorda på beställning av båda landstingsmoderaterna och socialdemokraterna i Stadshuset. Där fanns också en dragning över Bromma med. Vi tror på principen att ju mer fakta vi har, desto bättre är det. Det gäller alla projekt, och jag tycker att också Moderaterna borde dela den

uppfattningen. Det är en annan fråga vad som kommer fram och vad staten sedan återkommer med. Det är en lång rad projekt som finns med där.

En östlig förbindelse är något som den nuvarande regeringen har uppdragit åt Trafikverket att utreda. Det kommer självfallet att finnas med i ett underlag. Svaret från stadens sida finns med i det underlag som kommer att presenteras för kommunstyrelsen i början av december. Den frågan är absolut levande, men det är staten som ska upp till bevis när det gäller tidsplaner och finansiering i den frågan.

Anförande nr 96

Karin Ernlund (C): Det är jättekul att ni är överens med landstinget i de här frågorna. Eftersom du är så nöjd med att ni har kommit överens med landstinget undrar jag varför inga ansträngningar har gjorts för att också komma överens med oppositionen här i Stadshuset. Vi har inte fått några inbjudningar för att diskutera de underlag som har skickats in.

Du pratar också om öppenhet och säger att den här processen nu ska vara öppen. Då tycker jag att det är märkligt att kommunstyrelsen godkänner ett underlag som skickades in en och en halv månad före kommunstyrelsesammanträdet. Det är inte öppenhet för mig.

Det jag egentligen undrar är: Är det fortfarande aktuellt för er socialdemokrater att driva den tunnelbanelinje som ska gå parallellt med grön linje ut mot Hässelby och Vällingby och som förutsätter bostäder på Bromma flygplats, eller kommer ni att prioritera tunnelbanelinjer som ger riktiga bostäder i Stockholm?

Anförande nr 97

Jan Valeskog (S): Frågan om öppenhet är mycket viktig. Som jag sade är det tjänstemannaunderlag som har gått in. Om jag är rätt underrättad är det tre gånger som partierna i kommunstyrelsen har blivit informerade om innehållet i dessa. Den typen av information var landstinget mycket sen med att ge. Jag kan bara jämföra med Stockholmsöverenskommelsen. Där var över huvud taget inga underlag från stadens förvaltningar inblandade. Det satt ett antal moderater och förhandlade under processen utan samhällsekonomiska underlag och annat. Där fanns verkligen inte någon öppenhet. Det är det vi vill åstadkomma genom att ha en information. Sedan blir det inte förhandlingsmässigt intressant förrän staten visar korten, och det kommer inte att ske förrän nästa år.

Anförande nr 98

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Jag kan inte heller låta bli att haka på det spår som både Anna och Karin var inne på, nämligen informationen om Sverigeförhandlingen. Valeskog säger att vi har fått information i efterhand, men i så viktiga frågor som infrastrukturfrågorna som löper över flera mandatperioder framåt borde vi faktiskt ha försökt komma överens och bjuda in till förhandlingar. Det är inte säkert att vi hade lyckats, men man borde anstränga sig för att den här överenskommelsen ska hålla över tid och över mandatperioder. Nu blev det två förslag till beslut i kommunstyrelsen, och det beklagar jag. Jag tror inte att vi hade behövt komma dit utan vi skulle ha kunnat komma överens i en sådan här för Stockholm så viktig fråga.

Sedan är det lite trist att Valeskog är så spårvagnsfientlig. Nu ska vi få en förlängning av Spårväg city genom Norra Djurgårdsstaden, detta miljöklassade område. Jag tycker att det är trist att Socialdemokraterna i Stockholms stad går emot spårvagnen dit. Det är verkligen tråkigt, framför allt när Valeskog själv här i fullmäktige har varit så upprörd över att Spårväg city stannar redan vid Sergels torg. Nu hoppas vi att den kommer att gå vidare till Centralstationen. Hoppa på det tåget i stället!

Anförande nr 99

J a n V a l e s k o g (S): Vi är för en kapacitetsstark spårväg, och när det gäller alternativet Spårväg city till Norra Djurgårdsstaden är det intressant att Lidingö öppnat för en tunnelbanedragning till Lidingö och också tänker bygga många bostäder för att klara av det. Det kommer förhoppningsvis också att vara med i den förhandling som kommer. Men vi vet som sagt inte vad man kommer att föreslå. De underlag som har kommit in och som är väl förankrade i våra förvaltningar är inspel, och det är också utredningar som har gjorts av WSP och KTH som staten och landstinget har beställt tillsammans. Det är inspel. Det finns inga som helst beslut någonstans om hur vi kommer att agera gentemot staten. Det är staten som är drivande i den här processen. Det är de som kommer att presentera vilka projekt de är beredda att förhandla om, och det börjar i februari nästa år. Då vet vi ungefär hur förhandlingsomgången kommer att se ut.

Anförande nr 100

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Jag bör kanske börja med att säga att det nu står det ett minustecken eller bindestreck som partibeteckning eftersom jag numera saknar en sådan. Jag är inte längre medlem i Sverigedemokraterna och kan därför inte heller tala för Sverigedemokraterna. Men eftersom jag sitter som första ersättare kan man väl räkna med att jag kommer att hoppa in här ganska ofta. I stället för att prata om mig själv hela tiden, när jag nu inte kan prata om Sverigedemokraterna, väljer jag att formulera mig i termer av socialkonservativa. Jag kommer att använda termen ”vi socialkonservativa”. Det är ju en ideologisk beteckning och ingen upptagen partibeteckning.

Så alltså: Vi socialkonservativa vill fästa uppmärksamheten på det Dan Kareliusson förde fram under gruppledebatten, nämligen att SKL för bara några veckor sedan gick ut med en prognos om att skattetrycket behöver öka med ungefär 2 kronor. Mot den bakgrunden skulle vi socialkonservativa nog vilja säga att debatten hittills här i salen har varit lite väl kortsiktig. Budgeten gäller ju för 2016–2018.

Då kan det finnas anledning att blicka lite framåt. Det ni håller på med kommer att kosta pengar. Inte minst på riksnivå försöker Magdalena Andersson dölja det genom att låna pengar för att medborgarna inte ska förstå att det ni håller på med kommer att kosta pengar. Men vi socialkonservativa tycker att det är lika bra att tala klarspråk, det vill säga: Lägg på skattehöjningar! Vi socialkonservativa stöder den rödgrönrosa majoritetens förslag till en skattesats på 17:90. Vi hade gärna sett att den var ännu högre. Det kommer utgifter i framtiden. Det är lika bra att dra in pengarna på skatten och betala dem på en gång.

Nyligen togs Sverigeförhandlingen upp i debatten. Jag gick inte upp i talarstolen då eftersom jag först ville förklara detta med bindestrecket. Jag sitter fortfarande i

landstingets trafiknämnd. Så sent som i går eftermiddag var jag på ett möte, så jag tror mig ha lite insyn i vad som försiggår där. Därför vill jag säga att det finns ytor där Stockholms stad och landstinget är eniga, men min samlade bedömning är nog ändå att samarbetet fungerar otillfredsställande. Det är tråkigt att Stockholms stad och Stockholms läns landsting inte kan visa en enad front eller ett enat ansikte gentemot Sverigeförhandlingen.

Anförande nr 101

L a r s J i l m s t a d (M): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Efter den här morgonen är man närmast bedövad av alla vackra ord som har sagts. Det har varit många högtflygande ord från den rödgröna majoriteten. Jag tänker nu försöka bidra med några interiörer från verkligheten.

Jag är vice ordförande i Farsta stadsdelsnämnd. Där har vi tydligt kunnat se hur den rödgröna politiken påverkat oss. I verksamhetsplanen stod det att all konkurrensut-sättning ska upphöra. Det jobbar man frenetiskt om än inte så helt framgångsrikt för att genomföra.

I T 2:an kan vi nu se hur man prognostiserar ett underskott på 26 miljoner kronor. Visserligen har man fått lite centrala medel, och i går kunde vi höra att man nu räknar med 15 miljoner i underskott, men det är mycket nog. Det är så illa att stadsledningskontoret uppmanar Farsta stadsdelsnämnd att vidta kraftfulla åtgärder för att eliminera det här underskottet. Det är allvarligt när en stadsdelsnämnd får ekonomiska problem. Det betyder sämre förutsättningar att upprätthålla kvaliteten i en rad olika verksamheter inom viktiga välfärdsområden som förskola, äldreomsorg och socialtjänst. Under vår tid hade vi också betydande utmaningar när det gällde ekonomin, men vi lyckades alltid ha en budget i balans. Det lyckas alltså inte den rödgröna majoriteten i vår nämnd klara av.

Under 2014 förväntades inte någon stadsdelsnämnd som gå med ett större underskott än 10 miljoner. I år väntas tre stadsdelsnämnder gå med sådana underskott. Det visar tydligt att det spelar roll om det är Moderaterna eller Socialdemokraterna som styr staden.

Efter bara ett år med rödgrönrosa majoritet kan vi se att man har fått en hel del om bakfoten. Andelen förskollärare sjunker medan barngruppernas storlek ökar. Företagsklimatet blir sämre medan graffitiväggar reses upp. Skatterna ökar medan bostadsbyggandet sjunker. Sjukskrivningarna ökar medan tryggheten sjunker. I den rödgrönrosa majoritetens Stockholm är allt som borde vara lågt högt och allt som borde vara högt lågt. Det visar bara att Socialdemokraterna inte kan prioritera och att det brister i ledarskap.

Därför yrkar jag bifall till Moderaternas förslag.

Anförande nr 102

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Skälet till att jag begärde replik är att jag börjar tröttna på svartmålningen och den inkorrekt beskrivningen av det som vi gör i Stockholm och i stadsdelsnämnderna. Du pratar om ideologiskt drivna återkommunaliseringar. Det stämmer inte. Det var ni som ägnade er åt ideologiskt drivna aktiviteter. I era aktivitetsplaner var det viktigare att se till att det var en privat

entreprenör som skötte verksamheten än att det var kvalitet. Jag tycker att det är mycket tydligt att vi inte driver någon återkommunalisering på ideologisk grund. Vi säger att det är kvalitet som styr vem som ska vara utförare. Det ska vara kvalitet och inte ideologi. Jag tror att vi får släppa den bollen nu.

Anförande nr 103

L a r s J i l m s t a d (M): Titta på vår verksamhetsplan i Farsta från den 29 januari i år! På s. 5, tredje stycket uppifrån, står det klart och tydligt att konkurrensutsättning ska upphöra. Det kan inte tolkas på något annat sätt såvitt jag förstår än att man vill att verksamheter ska gå över till egen regi. I nämnd efter nämnd har vi också sett hur man har försökt att göra verklighet av detta. Dessbättre grinar den ekonomiska verkligheten de rödgröna lite grann i ögonen eftersom det visar sig att vissa återkommunaliseringar blir så dyra att inte ens de rödgröna ute i vår nämnd riktigt vill genomföra dem. Vi har på senare tid haft en del förslag till återkommunaliseringar, men de har tvingats ge sig inför förvaltningens faktaunderlag.

Anförande nr 104

J o n a s N i l s s o n (M): Herr ordförande! Det är kanske först i år som man kan summera hur det har gått under de senaste 5–10 åren. Det går mycket bra, inte minst för Stockholms bolag som är agendapunkten just nu.

Jag har anledning att titta på Stockholms hamnar. Även i år visar Stockholms Hamn ett mycket bra och positivt överskott. Det innebär att vi kan investera och satsa. Hamnen dubblar bland annat kapaciteten i Kapellskärs hamn. Vi är snart helt klara med nya terminaler i Värtahamnen. Och förra veckan fattades ett beslut som vi har väntat på ett eller ett och ett halvt decennium, nämligen att mark- och miljödombstolen tycker att vi ska få börja bygga Norviks hamn i Nynäshamn. Det är helt fantastiska nyheter.

Enligt våra långsiktiga planer och strategier, som vi har ägnat många år åt att arbeta fram, satsar vi ungefär 7 miljarder kronor. Det är mycket bra att vi kan utöka antalet miljöriktiga transporter till och från Stockholm. Känn på den summan: 7 miljarder kronor! Det gör vi därför att Stockholms ekonomi har skötts mycket väl under många år. En god ekonomi gör att vi kan flytta varuflöden från väg och flyg till bland annat vatten. En god ekonomi gör att vi kan sköta bolaget på ett sådant sätt att vi exempelvis kan flytta oljehanteringen från innerstaden.

Hamnen, men också Stockholms bostadsbolag, har parallellt med detta kunnat investera i och installera Europas största solcellsanläggning. Det gjorde vi under den förra mandatperioden. Då kunde vi installera solcellsanläggningar på ett hållbart och lönsamt sätt och göra Järva till Europas solcellstätaste stadsdel. Man ska notera ordet ”hållbart” här. Vi gör satsningar som är ekonomiskt hållbara så att satsningarna som vi gör inte riskerar att bli Stockholms svar på Bai Bang utan kan fortsätta att vara bra, miljöriktiga investeringar.

Det handlar om att vi har sett till att stadens ekonomi är mycket stark. Vi har fått högsta betyg från kreditvärderingsinstitut, som vi har hört här tidigare. Vi ser därför med oro på den rödgrönrosa ekonomiska politik som förs nu. De låsningar som nu finns gör att det inte blir bra. Det blir bara dyrt. Ni på den rödgrönrosa kanten skriver själva att ni kommer att halvera stadens nettotillgångar. De kommer att halveras från

drygt 15 miljarder i september 2014 till mindre än 8 miljarder om två år. Det är snabbt marscherat när det gäller att elda upp det egna kapitalet. På andra sidan ökar upplåningen också. Den ska öka tre gånger från 23 miljarder till 70 miljarder om tre år.

Jag säger: Stoppa miljardrullningen och låneekonomin! Jag yrkar bifall till Moderaternas budgetalternativ.

Anförande nr 105

Sten Nordin (M): Fru ordförande! Jag tänker återvända till den pyspunka som ni har satt kommunkoncernen i när det gäller lånefesten. Låt mig understryka att det inte är något konstigt att tjänstemännen drar de här kurvorna upp mot månen och säger att det ska bli lån på 70 miljarder. De räknar inte in reavinster förrän de skramlar till där uppe på fjärde våningen. Här är det politiska beskedet viktigt, och det politiska besked vi har fått här i dag från finansborgarrådet personligen är att det ska lånas. Det är djupt bekymmersamt att staden ska dra på sig en låneskuld på 70 kanske upp mot 100 miljarder på några års sikt. Ni kan vara helt säkra på att den minusränta som gör det legitimt att låna just nu både för hushåll och andra kommer att vara historia om en tid. Det är klart att vi kommer att få betala rejäla räntor, eller normala räntor i alla fall, på de här lånen, och då blir det en stor utträngning av andra verksamheter. Det är djupt bekymmersamt.

Det är också intressant att titta på skillnaden mellan retorik och verklighet när det gäller hur kommunkoncernen gör sina ökade investeringar, borgarrådet Livh. Merparten handlar om Stockholm Vatten. Finansborgarrådet talade tidigare om underinvesteringar under vår tid. Merparten av ökningen ligger på Stockholm Vatten och SISAB, det vill säga beslut som vi fattade. Vi startade arbetet med att bygga ut skolor. Socialdemokraterna var med i den arbetsgruppen. Vi rapporterade vidare till ekonomiutskottet, och alla partier kunde ställa frågor och lämna synpunkter. Beslutet om Stockholm Vatten fattade vi våren 2014. Eller hur?

Vad har då Ann-Margarethe Livh fått till sina bostadsbolag? Om vi jämför 2015 med 2018 är det plus 400 miljoner. Vet borgarrådet Livh hur många lägenheter det räcker till? Det räcker till ungefär 200. Skillnaden mellan den ekonomiska verklighet som finansborgarrådet har lagt på bordet och alla de ord som vi får från både Vänsterpartiet och hela majoriteten innebär en nivåökning med 200 lägenheter. Och det är inte säkert att det ens blir 200 om vi tittar på alla andra textmässiga satsningar som bostadsbolagen ska göra i ytterstaden. Mycket av det är bra. Mycket av det hade vi kunna skriva, så det beror inte på det. Problemet är att ni inte har någon finansiering och att ni ställer ut löften om fler bostäder och lägre hyror. Det finns väldigt många andra bra saker som ni vill göra i stadsdelarna, men Ann-Margarethe Livh har inte lyckats få pengar till detta. I normalfallet skulle jag gilla att du blir lurad i en budgetförhandling men inte här. Här kan jag tycka att det är synd.

Anförande nr 106

Sebastian Wiklund (V): Du lånade själv 900 miljoner, Sten. Några av de andra investeringar vi gör nu, den förskjutning vi ser till skillnad från de prestigeprojekt som har funnits framför allt kanske i fastighetsnämnden, innebär att vi ökar bostadsbyggandet. Det är det vi lägger pengar på. Tiden är sådan att det behöver göras. Bostadsbristen är enorm. Det här kommer såklart att få multiplikatoreffekter

på arbetsmarknaden där man kräver att det finns hyresrätter och bostäder för att få igång arbetsmarknaden. Det är rätt tid att göra detta nu.

Anförande nr 107

Sten Nordin (M): Fru ordförande! Du skulle ha lyssnat på mig, Sebastian. Det går inte så mycket pengar till bostäder när det gäller kommunkoncernen, utan de går till väldigt mycket annat som redan är beslutat. Det är bra och nyttiga saker. Vi lånade absolut pengar. Vi betade ned låneskulden till 1,8 miljarder. Sedan kom finanskrisen 2008. Då hade vi resurser att på kort tid ta fram nya investeringar, tidigarelagda investeringar, och få hela fullmäktiges godkännande av det programmet tack vare att vi hade en så välskött ekonomi.

När ni sedan, om ni sitter kvar, har en låneskuld på 70–100 miljarder kommer ni aldrig att kunna möta en finanskris, en flyktingkris eller whatever eftersom ni inte har pengar till det. Visst lånade jag pengar, men jag satte också en mycket tydlig gräns för hur mycket kommunen ska låna. Det gör inte ni. Ni har tvärtom gett ett politiskt besked om att the sky is the limit.

Anförande nr 108

Borgarrådet Livh (V): Man blir aldrig av med dig, Sten. Vi skulle ju inte debattera bostäder under det här avsnittet. Det stod att jag inte fick göra det. Därför har jag suttit här snällt och hållit tyst. Det är olikt mig, men jag lyder vad presidiet säger. Men eftersom du kastar ut den här handsken måste jag naturligtvis ta upp den.

Du säger: Oj, oj, oj, vad svårt det blir! Ni ska bygga och pressa hyrorna.

Jag hoppas att du har läst budgeten, Sten. Vi skriver att vi ska pressa hyrorna, och det gör vi därför att vi har börjat med Stockholmshuset till exempel. Det är ett helt annat sätt att bygga. Det bygger på serietillverkning, pressade produktionskostnader och därmed pressade hyror. Det borde du ha gjort när du var finansborgarråd, men det gjorde du inte. Det handlar inte om stor eller liten upplåning, utan det handlar om hur vi bygger.

Vi är mycket noga med bolagens pengar. Ni var mycket slarviga, om du ursäktar mig, Sten. Ni plockade ut sex miljarder bara så där. Vi använder dessa pengar, och de ska stanna i bolagen för att man ska kunna bygga.

Anförande nr 109

Sten Nordin (M): Det är ju relevant att här diskutera hur kommunkoncernens investeringar fördelar sig. Sanningen är du inte har rott hem mer än 400 miljoner i nivåökning 2015–2018. Det kommer inte att räcka till mycket. Det är sanningen. Vi tog ut utdelning från bostadsbolagen, som tillhör alla stockholmare. Och vad användes den till? Jo, enligt lagen ska man redovisa att den ska användas till bostadsbyggandet, och vi har stora kostnader för bostadsbyggande inom exploateringskontoret. Det vet Ann-Margarethe Livh. Vi kan ta hela överdäckningen i Hagastaden som exempel. Den kostade 2 miljarder. Då behöver man använda pengarna.

Nu ska ni låsa in pengarna i bostadsbolagen. I budgetförhandlingarna lyckas du inte ens få använda de pengarna till det här bostadsbyggandet. När det gäller Svenska

Bostäder är det en total nedgång i investeringsvolym. Ni tänker väl leva på gamla lagrar, det vill säga dem som ni har ärvt från oss. Så mycket nytt blir det egentligen inte annat än i ord här i fullmäktige.

Anförande nr 110

L a r s S v ä r d (M): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Den punkt vi debatterar handlar bland annat om stadsdelsnämnderna och övergripande ekonomi. När man gör det kan det vara bra att landa tillbaka i ett lite lokalt perspektiv också.

Jag sitter i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd. Efter ett år med den rödgrönrosa majoriteten ser det ut så här i den stadsdelen: Ekonomiskt bistånd – minus 9,7 miljoner. Individ- och familjeomsorg – minus 14,3 miljoner. Sju månader efter tillträdet tog ni fram ett verktyg. Ni kan se det här. Det var det här man skickade ut och sade: Fram med en osthyvel! Kapa 2 procent rakt av!

Det var vad majoriteten sade. Men det gick inte hem så bra eftersom det kom en folkstorm som sade att man inte kan spara på barnomsorgen. Vad gör man då? Då låter man faktiskt majoriteten besluta att man skulle hoppa över barnomsorgen och dra in ännu mer på äldreomsorgen och socialtjänsten i stället. Trots detta förväntas resultatenheten i förskolan fortfarande ha ett underskott på 5,6 miljoner, vilket är det största i någon stadsdel. Detta är en konsekvens av att majoriteten inte har förmåga att prioritera.

Från den rödgrönrosa majoritetens sida märks ingen vilja att komma till rätta med det här problemet trots allt fagert tal om satsningar som kunde höras före valet. Man höjer skatten och tillsätter nya kanslier, utskott, samordningspersoner, byråkrater och råd för miljontals kronor medan grundläggande service i stadens stadsdelar går med ett underskott på 150 miljoner kronor.

När det gäller de övergripande frågeställningarna för stadsdelarna vill jag och Moderaterna hellre se en nolltolerans mot klotter, nedskräpning och olovliga boplatser. Stockholm kan bättre än så här. Efter ett år med den rödgrönrosa majoriteten ser vi redan att det är ett bristande ledarskap som står i vägen för ett Stockholm som kan. Man har inte lärt sig att prioritera. Det är osthyvel som gäller.

För att ge ett annat lokalt exempel på oförmågan att prioritera kan jag börja med att hänvisa till ett ordspråk. Många bäckar små leder till en stor å. Trots det här underskottet fick jag faktiskt ett mejl häromdagen ifrån vår ordförande i stadsdelsnämnden där hon ensidigt beslutat att tre plus tre, det vill säga sex personer, ska åka på en konferens i Malmö i januari till en kostnad av 100 000–200 000 kronor. Missuppfatta mig inte! Jag tycker kanske att den här konferensen är bra. Det är en jämställdhetskonferens. Men det kan inte vara rimligt att skicka iväg sex personer i den situation som vi befinner oss.

Bifall till Moderaternas förslag!

Anförande nr 111

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Jag är inte ordförande i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, och den ordföranden är inte här nu. Men jag vill bara säga att

detta är ett arv från er tid. Det tar tid att vända minussiffror. Det är vi på väg att göra. Det är helt klart.

Nu tänker jag berätta lite om hur bra det går i Bromma som ett motexempel. Vi utvecklar den lokala demokratin över hela Stockholm. Vi växer enormt. Befolkningstillväxten är stor, och det ger oss stora utmaningar att bygga förskolor och se till att vi har en bra äldreomsorg, socialtjänst etcetera. I vår budget förstärks stadsdelsnämndernas resurser, men ni skär ned i era budgetar och centraliserar. Ni tar alltså stadsdelarna längre bort från befolkningen. Vi vill arbeta med lokaldemokrati och ett utvecklande arbete inom stadsdelarna.

Anförande nr 112

L a r s S v ä r d (M): Jag uppfattade inte detta som en replik utan som ett sätt att få ordet trots att man inte har tryckt in knappen. Jag har inga kommentarer till detta.

Anförande nr 113

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! I förra årets budgetdebatt uttryckte jag en oro för vad majoritetens motstånd till försäljningar av kommunal egendom skulle få för effekter. Svaret har vi nu redan efter ett år. Upplåningen ökar rejält, limiten för upplåningen höjs med 25 procent från 40 till 50 miljarder och investeringarna ökar rejält samtidigt som reavinstererna faller. Nu lånas 1 miljard i månaden upp, och finansborgarrådet verkar helt obekymrad. Vi har hört Wanngård nästan entusiastiskt argumentera för hur bra det är att lånekarusellen sätter igång, och hon säger att det minsann är rätt läge att låna nu när ränteläget är så lågt. Det låter precis som om avskrivningstiderna bara skulle vara några år eller som om dagens extremt låga ränteläge skulle vara för evigt. Baksmällan kan komma fortare än man anar. Det gäller särskilt när man samarbetar med partier som knappast lär bromsa utan snarare vilja gasa på lånepedalen.

Stockholms välskötta finanser kommer bland annat av att vi har prioriterat. Vi har inte sagt ja till allas önskemål, och våra välskötta bolag har gett en god avkastning. Genom god fastighetsförvaltning har avyttringar kunnat göras för att möta ett allt större investeringsbehov i en växande stad. Genom denna inriktning har vi kunnat öka investeringarna i bland annat bostadsbyggande, kommunikationer, idrottsanläggningar och skolor samtidigt som den kommunala kärnverksamheten inom välfärden har prioriterats. Därför har vi inte heller behövt höja skatten utan tvärtom kunnat sänka den med 75 öre under våra åtta år.

Att man i detta läge, när Stockholms ekonomi växer och reformutrymmet är stort, väljer att höja skatten är väldigt svårt för mig att förstå. Man kan behöva ta till en skattehöjning i en lågkonjunktur eller när finanserna är väldigt dåliga men inte i det läge som Stockholm befinner sig i nu. Då kan man oroligt fråga sig vad som ska hända när en lågkonjunktur kommer. Vad ska man då ta till? Ska man fortsätta att höja skatten varje år? Eller är det stora neddragningar som väntar i stället? Majoriteten har tidigare sagt att det egentligen inte finns någon övre gräns för skattetrycket utan att det är behoven som ska styra. Problemet är bara det att behoven ofta är oändliga. Verksamheter vill såklart alltid ha mera pengar. Skapar man en kultur där man bara höjer skatten och sedan säger ja till kraven är man mycket farligt ute, men det är tyvärr denna väg som majoriteten tycks ha slagit in på.

Anförande nr 114

J a n J ö n s s o n (FP): Fru ordförande! Stadsdelsnämnderna är viktiga och bedriver en verksamhet som ligger invånarna nära, till exempel förskola, äldreomsorg, socialtjänst och stadsmiljö. Nu när många nya flyktingar kommer till Stockholm sker visserligen det akuta mottagandet här inne på Centralstationen, men det hårda och viktiga arbetet därefter ligger ute på stadsdelarna. Det är därför viktigt att stadsdelsförvaltningarna nu får möjlighet att helt fokusera på sitt kärnuppdrag så att alla verksamheter kan fortsätta att ge en service av hög kvalitet.

Men den rödgrönrosa majoriteten har dessvärre inte tagit hänsyn till den här nya situationen i omvärlden och i Sverige. I arbetet med stadsdelarnas verksamhetsplaner för 2016 ges nu i stället en mängd nya uppdrag huvudsakligen bestående av byråkrati och ibland rena lustigheter. Det handlar om olika samordnare för föreningar, miljö och kultur och så kallade demokratiprojekt. Det är ofta välmenande, men är det verkligen dit resurser, tid och kraft ska prioriteras nu? Det kan också handla om uppdrag som att bygga nya graffitiväggar. Det kostar 850 000 kronor i Spånga-Tensta. Det handlar om att fira fler stadsdelsområdesdagar och äldredagar, om att ordna fler kampanjer om exempelvis sopor, om att öppna helt nya kommunala kvällsverksamheter för vuxna 19–24 år, om att bygga nya folkets hus och vad jag förstår också om en kraftig utbyggnad av medborgarkontor. I vissa stadsdelsnämnder diskuterar den rödgrönrosa majoriteten till och med att införa fler arvoderade sammanträden för politikerna.

Som sagt är väl många av idéerna kanske behjärtansvärda på sitt sätt, men detta kostar inte bara pengar utan tar också stora utredningsresurser i anspråk från anställda tjänstemän och chefer som i stället skulle behöva få lägga all tid och kraft på att utveckla och i vissa situationer framöver kanske till och med upprätthålla kvaliteten i sina viktiga verksamheter.

Vi i Folkpartiet välkomnar majoritetens satsning på fler socialsekreterare inom barn- och ungdomsvården, men jag är helt övertygad om att det kommer att behöva göras ännu tydligare prioriteringar framöver. Alla partier, såväl i majoritet som i opposition, kommer att behöva tänka till så att vi inte pressar stadens anställda med onödiga uppdrag. Då kan man inte, som majoriteten nu gör, starta både det ena och det andra utan tydligt fokus på kärnan i det kommunala uppdraget.

Jag yrkar härmed bifall till Folkpartiet budget.

Anförande nr 115

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Ja, vi har högre ambitioner, Jan. Vi har högre ambitioner när det gäller förskolan, vi har högre ambitioner när det gäller demokrati och vi har högre ambitioner när det gäller arbetet för unga och deras kultur och fritid.

Du pratar om byråkrater, Jan. Vilka är det då du pratar om? Är det de biståndsbedömare som finns i stadsdelarna? Är det socialsekreterarna? Är det de löneassistenter, de ekonomiassistenter eller de vaktmästare som möjliggör för förskollärare, vårdbiträden och socialsekreterare i våra stadsdelsförvaltningar att göra rätt saker som att vara med barnen i barngruppen och möta medborgarna, de som kommer till Centralen och sedan kommer ut till din stadsdel, Skärholmen, och till Södermalm i

stället för att ägna sin arbetstid åt att administrera som du pratar om? Det är min fråga till dig. Vilka är de byråkrater du talar om?

Anförande nr 116

J a n J ö n s s o n (FP): Tack för den frågan! De yrkesgrupper du räknade upp tillhör verkligen det kommunala kärnuppdraget. De sysslar med en verksamhet som är mycket viktig för den sociala välfärden. Jag pratar om samordnare kring kulturfrågor, föreningar, demokratiprojekt, ungdomsråd och andra liknande saker som visserligen är behjärtansvärda men som vi kanske inte nu ska prioritera resurser till eftersom det behövs pengar till fler socialsekreterare, biståndsbedömare och fler som kan jobba med socialt arbete, fler som kan jobba i förskolorna och fler som kan jobba i våra skolor. Jag noterar för övrigt att Folkpartiet har en större satsning på skolan och förskolan än vad den rödgrönrosa majoriteten har.

Anförande nr 117

A w a d H e r s i (MP): Ordförande! Du pratar om kärnverksamhet. Jag anser att kultur och demokrati är kärnverksamheter i stadsdelarna. Det är där vi satsar. Det du kallar för byråkrater är kulturarbetare. Det du kallar för byråkrater är de människor som ser till att nyanlända får introduktion, de som ser till att valdeltagandet ökar, de som ser till att människors egenmakt ökar. Det handlar också om att stärka föreningslivet. Jag tycker att det är viktiga saker i en demokrati, och det kallar du för byråkrati.

Anförande nr 118

J a n J ö n s s o n (FP): Jag menar att de delar som du räknar upp, kultur, demokrati och sådant, ska man jobba med i den ordinarie verksamheten. Det behövs inte en massa samordnare som ska sitta på förvaltningarna och administrera detta. På skolans område ligger det till exempel redan i läroplanen att man ska jobba med demokrati, mänskliga rättigheter och liknande. Det är där vi i stället ska göra förstärkningarna på fler lärare, fler förskollärare och fler personer som kan jobba inom socialtjänst och inom den sociala välfärden. Nu när vi lägger pengar på samordnare i central förvaltning dras ju pengarna bort från kärnverksamheten. Det är det jag menar med byråkrater.

Anförande nr 119

L o r e n a D e l g a d o (V): Ett demokratiskt Stockholm betyder att man fördelar makten ut från Stadshuset, att allt inte centreras här. I vår budget har vi avsatt mer pengar till våra stadsdelsnämnder. En del av pengarna har avsatts för att stadsdelsnämnderna själva ska utveckla sitt arbete. Är inte det frihet? Är inte det demokrati?

Vi som suttit lite längre i stadens stadsdelsnämnder har oftast känt att vi inte har fått gehör för våra lokala frågor. Det lokala utvecklingsarbetet ger oss möjligheten att få in just det. I riktlinjerna för det här arbetet knyter man ihop stadsdelsnämnderna, facknämnderna och bostadsbolagen. Jag tror att alla lokalpolitiker hurrar åt detta. Hittills har vi lokalt hela tiden fått hänvisa till Stadshuset eller centralt. Nu får vi faktiskt vara med och kan då lyfta in medborgarperspektivet i Stockholm.

Anförande nr 120

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag kommer så långt ned på talarlistan att jag inte har någon möjlighet att hålla något anförande i dag. Det är synd. Jag har mycket att säga om koncernen och Stockholms ekonomi.

Jag vill bara säga att man i medierna under ganska lång tid har diskuterat och ifrågasatt hur vi kan minska hushållens lånebörda. Hur ska vi få ned skuldsättningen i de svenska hushållen? Det är kris på bostadsmarknaden. Det är alla experter, till och med regeringens egna ministrar, och finansinstitut överens om, men i Stockholm uppmanar och uppmuntrar finansborgarrådet och de rödgrönrosa till att låna mer. Det är ju jättebra. De ser inte den oro som alla andra uppenbarligen ser. Vad händer när räntorna skjuter i höjden?

Det som kommer att hända, mina vänner, är att stockholmarna kommer att få betala det utgiftskalas som de rödgrönrosa nu bjuder in till. Det riskerar att bli en springnota till Alliansen 2018.

Anförande nr 121

L o r e n a D e l g a d o (V): Jag har inte så mycket mer att säga än att om du är orolig för privata människors lönebörda är det intressant att notera att vi vill bygga hyresrätter för att våra ungdomar inte ska behöva ta stora lån för att köpa bostadsrätter.

Anförande nr 122

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Man kan ju säga att stadsdelsnämnden i Skärholmen verkligen blev symbolen för hur fel det gick när majoriteten skulle sätta igång med ideologiska återkommunaliseringar av olika verksamheter i stadsdelarna. I Skärholmen skulle Fryshuset återkommunaliseras. Det är en verksamhet som tjänstemännen i Skärholmen ville skulle behållas i privat regi. Man konstaterade att Fryshuset uppfyllde alla mål man hade satt upp. De hade till och med längre öppettider än vad avtalet fastslog. De hade ett högre antal besökare än målsättningarna i avtalet. Trots det ville majoriteten att detta skulle drivas kommunalt. Nu vet jag att ni drog tillbaka beslutet efter en proteststorm bland Skärholmens unga, och det var för väl det. Men vad var det som motiverade er när ni ville att Fryshuset skulle bli av med denna populära verksamhet?

Anförande nr 123

L o r e n a D e l g a d o (V): Du har inte hört hela historien, Erik. Ungdomsverksamheten i Skärholmen, Andra hemmet, drogs ju igång långt innan Fryshuset kom dit. Vi hade lite andra ambitioner om hur det skulle drivas. Därför lade vi fram det här förslaget. Vi lyssnade när kritikstormen kom – jag tror att den mest bestod av liberala twittrare – och drog tillbaka detta. Det är ingen fara. Fryshuset är kvar hos oss, och vi har haft flera samtal och kommer faktiskt att utöka deras arbete i Skärholmen.

Jag kan också berätta en annan historia från Skärholmen. Där upphandlade borgarna en dagverksamhet, och den har man inte pratat så mycket om. Den här dagverksamheten upphandlades av ett riskkapitalbolag som började med att hota att sparka personalen. Den har vi återkommunaliserat.

Anförande nr 124

J a n J ö n s s o n (FP): Lorena och jag delar uppfattningen att det är bra om stadsdelarna har mycket makt och inflytande. Därför hade jag kanske förväntat mig mer av den rödgröna majoriteten i just det avseendet. Vi fick höra om exemplet Fryshuset här, och jag tycker att det är mycket intressant. Det är en verksamhet som är mycket väl förankrad hos ungdomar, föräldrar och andra aktörer i stadsdelen. Den ville man alltså ta tillbaka i kommunal regi. Sedan fick ni ändra er efter en otrolig proteststorm. Jag har aldrig varit med om en liknande proteststorm under alla de 16 år som jag har suttit i stadsdelsnämnden.

Nu har vi nästa fråga, och det är Jakobsbergs gård som är mycket viktig för det lokala föreningslivet. Det är ni som styr. Varför driver ni då i princip hela föreningen och gården i konkurs?

Anförande nr 125

L o r e n a D e l g a d o (V): Du vet att jag har ställt frågor centralt angående Jakobsbergs gård. Frågan ligger inte hos oss i stadsdelsnämnden. Den får du ta upp längre fram.

*§ 6 Rotel IV Skolroteln**Stadsdelsnämnderna: Förskola*

Anförande nr 126

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Jag är glad att vi har kommit till den punkt då vi ska diskutera förskolan. Jag tror att vi alla kan frammana bilden av barn i vår närhet. Det kan vara egna barn, syskonbarn, grannars barn eller goda vänners barn. Vi vet alla att lycka för en förälder är att känna hur barnet, när man närmar sig förskolan, längtar in i den här lokalen och in på förskolegården där man ska möta sina kompisar och sina pedagoger. Lycka för en förälder är att, när man kommer tillbaka på sen eftermiddag eller när man nu kommer, se barnet interagera med pedagoger och kompisar och ändå bli glad över att man kommer dit för att man ska gå hem. Vid köksbordet förstår man sedan hur mycket barnet har lärt sig, nya saker som man inte visste att man kunde.

Trygghet för en förälder och för barnet är att veta att barnet vistas i en giftfri miljö med bra mat och att det har utbildad personal runt omkring sig som kan förebygga olyckor och hantera situationer som uppstår. Trygghet är att veta att pedagogerna känner barnen och kan möta deras behov och att de har tid att upptäcka deras särskilda behov.

Vi vet att förskolan lägger grunden för ett livslångt lärande. Det har avgörande betydelse för hur man ska klara resten av skolgången. Det gör skillnad för språkutveckling, och det är också här som man kan sätta in tidiga insatser. För att vi ska klara av detta och kunna ta vara på den möjligheten måste vi hålla koll på barngruppernas storlek. Vi har bra indikatorer på det som gör att vi sätter press på stadsdelsnämnderna. Andelen barn per vuxen ska vara låg över hela staden. Vi ska utveckla mål- och resultatstyrningen i förskolan. Vi ska ha förskolechefer som har tid att vara närvarande i personalgrupperna. Digitaliseringen inom förskolan ska fortsätta, och vi ska utveckla den stadsövergripande samordningen.

Summa summarum ska förskolan vara en attraktiv arbetsplats som lockar till sig befintlig utbildad personal från andra delar av Sverige, som får utbildade förskollärare och barnskötare att återvända till yrket och som, framför allt på lång sikt, får ännu fler av våra duktigaste ungdomar att vilja utbilda sig till förskollärare och barnskötare.

Jag är övertygad om att vi alla vill detta. Personligen ser jag också detta som ett steg mot att kunna erbjuda alla barn förskola. Det ska så småningom vara uppenbart för alla att vi behöver göra detta gratis och att det ska vara obligatoriskt. Vi är inte där nu. Vi har inte de resurserna, men vi satsar mycket mer det här året. Det gjorde vi förra året också.

Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 127

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Fru ordförande, åhörare hemma i sofforna, uppe på läktaren och framför datorerna! Förskolan ska lägga grunden för ett livslångt

lärande, och Stockholms förskolor ska ge alla barn den grunden. Hur arbetar vi för grunden till ett livslångt lärande?

För det första tror jag att det är viktigt att vi tar vår utgångspunkt i att det är professionen som åstadkommer detta. Politiker kan och ska leda, satsa och sätta höga mål, men det är de anställda som är avgörande för att utveckla verksamheten. Det är de som utformar och fyller dagarna med innehåll. Det är de som vet bäst hur saker ska lösas och skötas i det praktiska arbetet på varje förskola. Moderaterna vill därför satsa på kompetensutveckling. Vi vill bland annat att barnskötare fortsatt ska erbjudas möjlighet att vidareutbilda sig till förskollärare. Vi vill även att förskolechefer ska få ett utökat pedagogiskt ansvar genom rektorsutbildningen.

För det andra ska vi ta vår utgångspunkt i sådant som är särskilt viktigt för att lägga grunden för ett livslångt lärande. Jag skulle framför allt vilja lyfta fram betydelsen av läs- och språksatsningar. Språket är vårt viktigaste verktyg för att vi ska förstå och kunna fördjupa oss i såväl små frågor som stora ämnen. Det är sedan länge forskningsbelagt att barn har en särskild förmåga att snabbt ta till sig och utveckla sitt eget språk. Språkutvecklingen är också en central del av förskoleplanen. Det är något som alla förskolor ska arbeta med. Det arbetet vill vi stödja ännu mer. Vi vill därför avsätta 20 miljoner extra för att inrätta förstelärare i förskolan med särskilt fokus på språkutveckling.

Den här satsningen gör vi utöver att vi matchar majoritetens budget krona för krona i schablonersättningar till förskolan, och det gör vi därför alla Stockholms förskolor ska hålla en hög kvalitet. Den inställningen är lika viktig som insikten om att det inte finns en specifik perfekt förskola, och anledningen är enkel. Det finns olika idéer om vilka inriktningar och profiler som olika förskoleverksamheter ska ha. Och det finns olika anledningar till varför vissa föräldrar vill välja en särskild profil och andra en annan. Det finns ur och skur-förskolor, föräldrakooperativ, förskolor med genusinriktning och så vidare. Vi ska värna valfriheten för att Stockholms föräldrar, inte politikerna, är de som vet bäst vad som passar just dem och deras barn. Vi ska värna valfrihet eftersom mångfald utvecklar och gör verksamheter bättre.

Därför yrkar jag bifall till Moderaternas budgetförslag.

Anförande nr 128

M a r i a A n t o n s s o n (MP): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! En satsning på de allra minsta, våra barn, är den absolut bästa investering som vi kan göra. Barnen är vår framtid. Det är därför med stolthet som jag kan konstatera att vår politik skapar dessa förutsättningar. Den rödgrönrosa majoriteten investerar i förskolan. Vi investerar på olika sätt för att förskolan ska bli en plats där våra barn utvecklas till glada, trygga, kloka och friska barn. Låt mig ge er några exempel.

Vi stärker arbetet med att skapa giftfria, kemikaliesmarta förskolor där barn inte ska exponeras för hormonstörande eller cancerogena ämnen. Det gör vi genom att utbilda personalen i de här frågorna, genom att byta ut leksaker och köksmaterial i plast mot säkrare material och genom att servera minst 50 procent ekologisk mat. Det är viktiga steg i arbetet med att alla barn ska ha rätt till en giftfri vardag. På så sätt skapar vi förutsättningar för friskare barn och barn som har mindre benägenhet att utveckla till exempel astma och allergier.

Ett annat viktigt led i arbetet mot en sundare inomhusmiljö för våra förskolebarn och för personalen är att minska bullernivåerna och förbättra inomhusluften. Därför kommer vi att göra en kartläggning av bullernivåer och luftkvalitet så att rätt åtgärder kan vidtas.

Men som ni alla vet har välmående många fler dimensioner, kulturupplevelser, kunskapsinhämtande och respektfullt bemötande för att nämna några exempel. Alla barn ska till exempel garanteras minst en professionell kulturupplevelse per termin. Litteraturen ska ha en given plats i förskolan med högläsning, samtal och reflektion. Förskolan ska arbeta aktivt med antirasism, normkritik och jämställdhet. Då behövs det pedagogiskt utbildad personal, hög personaltäthet och små barngrupper.

Att satsa på framtida generationer är den bästa investering vi kan göra, och det är nu när vi satsar på våra barn som vi bereder vägen för ett hållbart Stockholm där alla får en plats.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget för 2016.

Anförande nr 129

F r e d d y G r i p (V): Fru ordförande, ledamöter, stockholmare! Som socialist och feminist brinner mitt hjärta för förskolan. Att föräldrar tryggt kan lämna sina barn till utbildad och kunnig personal som inte bara ger omsorg utan även lägger grunden för det livslånga lärandet är en viktig del av ett välfärdsland som Sverige. Det är en rättighet som alla barn och föräldrar har, och därför är det självklart för den nya majoriteten att ge möjlighet för stadsdelarna att satsa på förskolan. Vi vill att fler barn ska gå i förskolan. Därför föreslår vi en utredning om sänkt ålder till två år för allmän förskola. Jag är stolt över att för stockholmarna presentera en budget som inte bara slår vakt om välfärden utan har ambitionen att utvidga den.

Förskolan lägger grunden för det livslånga lärandet, och det ger förutsättningar att lyckas i skolan. Genom uppsökande verksamhet och kommunikationsinsatser, och särskilt i de stadsdelar där andelen barn i förskolan är som lägst, hoppas vi kunna skapa förtroende och ge möjlighet för fler barn att delta i förskolans viktiga verksamhet.

Barn och föräldrar har inte bara rätt till en förskola av god kvalitet, utan den ska också kunna ligga nära hemmet utan orimligt långt för att hämta och lämna. Det ställer stora krav på att man tar med förskolorna i planeringen av nya stadsdelar samt att man prioriterar mark för pedagogisk verksamhet. Det är ett ansvar för såväl exploateringsnämnden, fastighetsnämnden och stadsbyggnadsnämnden som för utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden och kommunens eget skolfastighetsbolag SISAB. Kort sagt: Alla ska med.

Även om vi bor i en stor stad med begränsad mark har barnen i förskolan rätt till bra lokaler och en stimulerande utemiljö. Förskolegårdarnas kvalitet ska därför inte bara mätas i antal kvadratmeter, utan vi vill att en lekvärdesfaktor som tar hänsyn till fler kriterier används när vi bygger förskolegårdar och skolgårdar.

Det finns flera aktörer som önskar vara med i det viktiga arbetet med omsorg och pedagogisk utveckling av våra barn, och det är välkommet så länge de är seriösa och

drivs av en gemensam strävan att tillgodose stadens medborgares rätt till en nära förskola. Därför kommer majoriteten att arbeta för att de alternativ till den offentliga verksamheten som finns är ideell och inte kommersiell.

Med de orden vill jag å Vänsterpartiets vägnar yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 130

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Förskolan är en av stadens viktigaste verksamheter. Varje dag skickar tiotusentals föräldrar sina småtingar till en verksamhet som de känner fullt förtroende för. Alla vi som har haft barn i den åldern vet hur skälvande tiden är precis innan den här förskoledebuten ska ske. Kommer förskolan att se och förstå just mitt barns behov? Hur ska det gå utan att mamma och pappa är närvarande? Det var frågor som i alla fall jag ställde mig. I de flesta fall går det alldeles utmärkt. Barn trivs till den grad att man nästan blir lite förvånad och avundsjuk som förälder. Förvånat ser man sitt barn växa dag för dag.

Men en förskola av hög kvalitet kräver väl utbildad personal. Tyvärr går utvecklingen i Stockholm åt fel håll. Vi får allt svårare att rekrytera förskollärare. Kombinationen av en Stockholmsfientlig regering och socialdemokrater här i staden som upphört med lönesatsningarna är inte helt lyckad. Det är tyvärr långt mellan verkligheten och den målsättning som staden har om en förskollärartäthet på 50 procent. Det är viktigt att rekrytera fler förskollärare därför att förskolans pedagogiska uppdrag är viktigt. Utbildade förskollärare gör skillnad.

Förskollärarytbildningen är i hög utsträckning en lokal utbildning. Där man pluggar stannar man också efter studierna. Den förra regeringen insåg detta och byggde ut förskollärarytbildningen både vid Stockholms universitet och vid Södertörns högskola. Trist nog skär den socialdemokratiska regeringen nu ned antalet platser med ungefär 25 procent, och det samtidigt som regionen växer kraftigt. Rektorerne vid Stockholms universitet och Södertörns högskola har riktat mycket skarp kritik mot nedskärningarna. De skriver bland annat i en artikel att ingen hänsyn tas till att lärarbristen är som störst i Stockholmsregionen. Man hade förväntat sig lite liv och rörelse kring detta i Stockholm, men tystnaden har varit näst intill kompakt.

Eftersom antalet platser på förskollärarytbildningen nu minskar här i regionen blir det än viktigare att anställa de få som faktiskt examineras. Ett av de verktyg vi har är ju lönerna. Därför är det så sorgligt att se hur satsningen på lärarlöner nu har avslutats här i Stockholm. I vår budget avsätter vi pengar som öronmärks just för löneökningar som går utöver de avtal som man kan vänta sig.

Men allt handlar inte om lön. När förstelärarytbildningen stoppades av regeringen stoppades också möjligheten för förskollärare att bli förstelärare. Det skulle vara en enkel sak för Stockholms stad att fullfölja den satsningen. Att starta karriärvägar i ett kvinnodominerat yrke känns viktigt. Det är uppenbart att Stockholms stad går i fel riktning i fråga efter fråga. Jag tycker att det är tråkigt. Vi måste satsa på förskollärarna.

Därför yrkar jag bifall till Folkpartiets förslag till budget.

Anförande nr 131

D a n K a r e l i u s s o n (SD): Ordförande, ledamöter och åhörare! Skolan är ett centrum för lärande och utveckling av unga människor. Den är en förberedelse för vuxenlivet, och samhället behöver utbildade ungdomar. Vi ser det inte som nödvändigt att alla har en teoretisk gymnasieexamen, vilket oftast brukar framhållas som nödvändigt. Den kan man kanske tillägna sig senare i livet. Viktigast är att alla efter grundskolan kan utvecklas till det de passar bäst till utifrån sin personliga förutsättning. Yrkesutbildning med teori är viktig för många, och där har skolan kanske inte lyckats så bra. Tidigare fanns det ordentligt med yrkesutbildningar. De som kanske inte kan tillägna sig gymnasieskolan teoretiskt kan ju göra det praktiskt, och det saknas kvalificerade hantverkare i vårt samhälle.

Något som vi vill ändra på är att nyanlända unga invandrare placeras ut i skolorna. En av anledningarna är att de oftast är mycket äldre än eleverna i den klass där de placeras. Dessutom är det svårt att tro att alla skolor ska kunna ha utbildade lärare som kan de här språken. Vi tror att för att få en hög kvalitet på invandrarundervisningen är det nödvändigt att placera dem i en särskild skola det första året tills de har lärt sig svenska tillräckligt för att kunna delta i vanlig undervisning. Det är vår uppfattning.

Anförande nr 132

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Förskolans betydelse är odiskutabel, vilket många redan har vidimerat här tidigare. Vi återgår nu till att diskutera förskolan och inte skolan, som kommer senare.

Vi i Centerpartiet avsätter därför lika mycket pengar som majoriteten har i sin budget till förskolan. Vi i Centern har en fast övertygelse om att mångfald är bättre än enfald. Det gäller inom förskoleverksamheten likaväl som på övriga områden som staden råder över. Vi har tilltro till föräldrarnas förmåga att avgöra vad som passar den egna familjen bäst. Full etableringsrätt av fristående förskolor och pedagogisk omsorg behövs för att tillgodose olika önskemål och behov. Villkoren ska självfallet vara lika mellan kommunala och fristående alternativ. Stadsdelsnämnden har till uppgift att uppmuntra en mångfald av utövare som kommunala, fristående, flerfamiljssystem och pedagogisk omsorg. Staden ska tillhandahålla god information om utövare och de olika former av barnomsorg som finns tillgängliga så att föräldrar kan göra ett aktivt och informerat val.

Föräldrarnas rätt till och behov av bra barnomsorg utefter sina önskemål ska tillgodoses. Det innebär att förutom att ha en mångfald av utövare och flexibilitet i öppethållandet krävs också framförhållning i planeringen. Stadsdelsnämnderna har ansvaret för att behovet av förskolor tillgodoses både i planering av nya stadsdelar och vid förtätning och kompletteringar. Driften kan dock med fördel överlåtas till andra aktörer. Möjligheten till samplanering med skollokaler ska undersökas, vilket även majoriteten konstaterar. Samverkan med fastighetsägare och företag ska uppmuntras. Det kan också vara så att en praktisk lösning är att till exempel ha en förskola vid en arbetsplats.

Ordförande! Bra mat och en hälsosam miljö i förskolan, såväl inne som ute, är centralt för Centerpartiet. Staden måste öka ambitionen när det gäller upphandling av livsmedel med samma krav på djurhållning och miljö som ställs på svenska

livsmedelsproducenter. Maten ska vara god, varierad och näringsriktig och i ökad utsträckning lagas på den egna förskolan. Den kan på så vis kopplas till den pedagogiska verksamheten men även ge en ökad upplevelse av måltiden. Egna odlingar av grönsaker och kryddväxter vid förskolorna stärker barnens förståelse för var maten kommer ifrån. Odlingar är en pedagogisk aktivitet som ger barnen glädje, särskilt när de grönsaker som de odlar själva sedan blir en del av lunchen. Vi vill se odlingslotter i anknytning till varje förskola.

Med detta yrkar jag bifall till Centerpartiets reservation.

Anförande nr 133

L i s a P a l m (FI): Fru ordförande! Förskolan ska vara en plats där varje barn känner trygghet, lust att lära och möjlighet att utveckla sin identitet. Barnet ska inte bara ges två alternativ, utan minst hundra möjligheter. Förskolan ska inte vara en plats som begränsar genom att pådyvla barn stereotypa föreställningar om kön, sexuell läggning eller könsidentitet. Varje barn ska få vara precis som det är. Därför satsar vi i den rödgrönrosa majoriteten på hbtq-kompetens i förskolan. Vi vet att när pedagoger har kunskaper om normkritik och hbtq garanterar vi att varje barn får en trygg skolgång.

I enlighet med barnkonventionen tar vi också fram en strategi för att papperslösa barn ska få tillgång till förskola och skola. I vår budget ska förskolan i samråd med stadens barnombudsman säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med FN:s konvention om barnens rättigheter och att förskolan också lägger ett barnrättsperspektiv på verksamheten.

Det kan också handla om att tidigt upptäcka signaler från barn om att de blir utsatta för våld i hemmet. I de lägena måste personalen veta vilka skyldigheter de har. Det är långt ifrån självklart i dag. Barn och personal i förskola och skola ska känna till barnens rättigheter enligt barnkonventionen och vart de kan vända sig när rättigheter inte tillgodoses. Det är bara barn som vet hur det är att vara barn i dag. Därför måste vi lyssna på deras erfarenheter.

Inflytande är en av barnkonventionens grundprinciper. Det ska praktiseras även i förskolan.

I den rödgrönrosa majoriteten sätter vi barns rättigheter i fokus. Därför har vi inrättat en barnombudsman och anlägger ett barnrättsperspektiv på de verksamheter som möter barn, för mänskliga rättigheter gäller även i förskolan. Barnet ska inte ges bara två alternativ, utan minst hundra möjligheter.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 134

M i k a e l V a l i e r (KD): Ordförande, ledamöter och alla andra som följer den här spännande debatten! Kristdemokraterna är ett litet parti. Jag ska göra en melodiradiokoppling och låta Erik Slottner vila en liten stund, så jag pratar i stället. Vi är som sagt ett litet parti. Små barn behöver små sammanhang i förskolan. All forskning tyder på att små grupper är det allra viktigaste för att barn ska kunna knyta an och känna trygghet och ro. Inte minst viktigt är det för de yngsta barnen.

Därför spelar det roll för oss kristdemokrater att antalet barn i småbarnsgrupperna inte är större än 12 barn, och grupperna för de äldre barnen ska inte vara större än 15 barn. Att umgås i en liten grupp är mycket viktigare än en stor pedagogtätthet.

Kristdemokraterna prioriterar små barngrupper före majoritetens satsning på rätt till heltid i förskolan för föräldralediga, en satsning på heltid som är helt ofinansierad. Var är pengarna? Vi specialdestinerar 40,3 miljoner kronor för detta ändamål, och tillsammans med en schablonökning blir det ett rejält steg framåt.

Vi kristdemokrater motsätter oss starkt att majoriteten regelbundet vill sänka åldern för allmän förskola. De vill med alla medel tvinga alla barn till förskolan så tidigt det går. Att föräldrar vill tillbringa mer tid med och vårda och stimulera sina riktigt små barn är en god sak. Det är långt ifrån den katastrof som vissa i denna församling anser det vara.

Majoriteten skriver att de strävar efter att öka antalet idéburna icke vinstdrivande förskolor. Det kan vara en bra idé, men det är viktigt att man i det sammanhanget inte missgynnar de privata förskolorna.

Förskolan är en viktig verksamhet, men den är inte det första steget i det livslånga lärandet, som en del partier påstår. Det börjar långt tidigare, hemma. Förskolan ska inte vara en skola. Leken ska vara utgångspunkten för lärandet. Barnomsorgen får inte helt underkastas vänstermajoritetens klåfingrighet till något slags nostalgisk ovanifrånstyrning. Muren har fallit. Var inte så rädda för försöksskolsbesluten!

Jag vill också påpeka att förskolan inte är den enda formen av barnomsorg. Pedagogisk omsorg, som tidigare kallades för dagmammor, är en form som många gillar men som behandlas styvmoderligt här i staden. Det tror vi att vi måste ändra på.

Vi kristdemokrater kommer att fortsätta att värna valfriheten inom barnomsorgen. Vi vill förskona Stockholms barnfamiljer från ovanifrån påtvingade genuspedagoger och Myrdalsk experimentlusta så här i det 21:a århundradet. Vi vill ha en valfrihet och ett inflytande över barnomsorg, hemma, i de små gemenskaperna, där den här sortens frågor hanteras bäst.

Fullmäktigeledamöter! Jag yrkar bifall till Kristdemokraternas budgetreservation.

Anförande nr 135

Borgarrådet B u r e l l (S): Jag vill inledningsvis i den här rundan säga att jag uppskattar den samsyn som jag uppfattar finns i det här rummet kring förskolan. Markus Nordström från Moderaterna sade till exempel att vi måste lyssna på professionen, precis som vi också framhåller. Förskolan är starten på det livslånga lärandet i den mening som har med den kommunala verksamheten att göra. Jag håller naturligtvis med Kristdemokraterna om att man börjar lära sig redan hemma i familjen. Det finns ingen motsättning i det.

Det är därför som vi satsar på att stärka den systematiska kvalitetsutvecklingen. Vi stärker samordningen över staden. Vi ska satsa på ett gott ledarskap därför att förskolecheferna ska ha tid att vara närvarande chefer för sina medarbetare. Vi ska

satsa på ett ständigt pågående kompetenslyft, precis som flera andra här har varit inne på från majoriteten och även från oppositionen. Det finns möjlighet att vidareutbilda sig som förskollärare och få en specialisering. Vi ska bli bättre på att skapa nya karriärvägar för förskollärare, möjlighet till ännu högre lön. De som är barnskötare ska också kunna utvecklas. Man kan läsa vidare till förskollärare och också där utveckla en specialkompetens. Många som jobbar som barnskötare men som inte har den formella utbildningen ska kunna göra det. Det är en kompetensresa på arbetstid. Det är därför som majoriteten satsar över 370 miljoner kronor extra över volymökningarna, vilket för de kommunala förskolorna betyder 3,7 procent.

En viktig sak som vi också framhåller är ett försöka få upp nivån i hela staden till den nivå som råder till exempel på Östermalm där nästan 95 procent av barnen går i förskola, medan det i Skärholmen och Spånga-Tensta bara är mellan 75 och 80 procent av barnen som går i förskola. Här tror jag att man kan hitta en del förklaringar till varför skolor i de områdena har en kämpigare situation. Det är alltså oerhört viktigt att vi får så många barn som möjligt att gå i förskola. Därför satsar vi på uppsökande arbete och förtroendeskapande åtgärder.

Ett växande Stockholm kommer alltid att kämpa med lokalbrist och personalbrist inom förskolan. Det är bara att hålla med om det. Det är där som vi nu försöker göra våra insatser för att möta behoven. Därför behöver vi en mångfald av utförare, precis som företrädaren för Centerpartiet framhöll. Jag har besökt förskolor som drivs kommunalt, ideellt och kommersiellt. Jag måste säga att det jag möter är engagerade medarbetare och en hög kvalitet på verksamheten. Vi behöver ett finmaskigt nät av förskolor i hela staden, och vi ska veta att alla förskolor är bra.

Anförande nr 136

Borgarrådet E d h o l m (FP): Det låter som att det är ganska många nya uppdrag för förskolan i budgeten, till exempel allmän förskola från två års ålder, förskola närmare hemmet, en del satsningar på systematiskt kvalitetsarbete. Men icke desto mindre är det väldigt snålt tilltagen budget. Det är ungefär 2 procent. Lärarförbundet och Lärarnas riksförbund har slagit larm om det.

Min fråga är naturligtvis: Var ska pengarna tas? Det är klart att om man lägger på nya uppdrag samtidigt som man inte tillför särskilt mycket pengar – ungefär så mycket som vi tillförde och som ni kallade det för svältkur när vi faktiskt tillförde mer under min tid som skolborgarråd – undrar man: Var kommer det att landa? Var ska besparingarna i förskolan tas?

Anförande nr 137

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Man kan tro att Lotta Edholm inte har läst budgeten eller inte har förstått det här med PF-tillägget. Budgeten som helhet innebär att de förskolor som vi har i egen regi kommer att få ett ökat verksamhetsutrymme med 3,7 procent. Vi satsar alltså över 370 miljoner kronor utöver volymökningar. Det här är en stor satsning. Vi gjorde också en stor satsning förra året. När man räknar på alla satsningar som ni gjorde när ni styrde och jämför dem med de satsningar som vi gör är det vi som satsar mer.

Sedan tycker jag att det naturligtvis hör till en budgetdebatt att tjafsas om siffror. Jag gör det och säkert alla andra i debatten kommer att göra det. Men det viktiga i dag är

att vi är överens om att ett systematiskt kvalitetsarbete är lösningen på förskolans utarmningar och att det arbetet måste kunna bedrivas över mandatperiodsskiften. Vi försöker ta vara på det bästa som ni gjorde, och jag hoppas att ni kommer att se, när ni om åtta, tolv, sexton år tar över, att vi har kämpat för en bra förskola.

Anförande nr 138

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Jag håller i grund och botten med Olle om att det naturligtvis är bra om vi i den här salen är överens om att förskolan ska vara grunden för ett livslångt lärande och om vikten av en bra förskola. Jag misstror inte din vilja, Olle, eller majoritetens vilja, men att bara vilja räcker inte.

Tjafsas om siffror, säger Olle. Jag tycker tvärtom att det är väldigt viktigt med siffror, för vi kan tolka annorlunda, men siffran ett är alltid siffran ett. Det är viktigt att komma ihåg när man ska tolka statistik. Vi ser på flera håll att förskolan går med stora underskott. Hägersten-Liljeholmen har redan tvingats skära ned i andra verksamheter för att rädda förskolan. På Kungsholmen har man redan ändrat målet för antalet barn från 15 till 16 barn per grupp för att klara barnomsorgsgarantin. Risken är att det här fortsätter med en misskött ekonomi.

Det vore jättebra som Olle Burell i dag kunde avge löftet att barngruppernas storlek inte ökar ytterligare.

Anförande nr 139

Borgarrådet B u r e l l (S): Det löftet hänger helt och hållet samman med att kommunfullmäktige kommer att fatta beslut om de indikatorer som reglerar hur många barn det får finnas i barngrupper för yngre barn respektive äldre barn. De siffrorna kommer att stå fast. Det är de siffror vi följer upp inom ramen för stadens kvalitetssystem.

Som jag sagt satsar vi, jag kanske låter tjugit, ytterligare resurser på 3,7 procent. Jag tycker att det är den intressantaste siffran här, mycket intressantare än om det hade varit till exempel 1. Utöver det har vi duktiga politiker i stadsdelarna. De har en svår uppgift med de olika verksamheterna, och som skolborgarråd kommer jag alltid att ha tummen i ögat på dem för att se till att pengarna går till förskolan där det är avsett att de ska gå till förskolan.

Anförande nr 140

F r e d d y G r i p (V): Fru ordförande, ledamöter, stockholmare! Förskolan är ingen marknad där barn och föräldrar ska ses som kunder. Det är en viktig del av vårt välfärdsland där alla har rätt till bra förskola nära hemmet. Det ska gå att lita på att förskolan drivs av viljan till den bästa möjliga verksamheten för barnen. Vinstintresset passar för utvecklingen av teknik och försäljningen av skjortor, men inte att bedriva pedagogisk verksamhet för våra barn.

Föräldrarna ska kunna lita på att de satsningar som vi gör på förskolan går till att utveckla en likvärdig förskola med hög personaltäthet och små barngrupper. För att stärka likvärdigheten vill vi lägga mer pengar till de förskolor som har störst behov genom att öka den extra socioekonomiska ersättningen. För att stärka kvaliteten och öka andelen förskollärare ökar vi möjligheten till pedagogisk grund- och vidareutbildning för barnskötare och förskollärare med lön under utbildningstiden. Det är en

självklarhet att vidareutveckla sig i sitt yrke. Stadens barnskötare ska antingen kunna vidareutbilda sig till förskollärare eller stärkas i sin profession och utvecklas som barnskötare.

Andelen förskollärare måste upp, såväl i de kommunala som i de fristående verksamheterna. Ingen förskola ska ha mindre än 25 procent förskollärare. För att lyckas med det måste stadsdelarna ges möjlighet att satsa på förskolan, och staden måste fortsatt ha en regelbunden tillsyn av de fristående verksamheterna. Det ska vara tydligt att det inte längre kommer att vara möjligt att sätta vinstintresset framför utbildad personal och god kvalitet. Vi gräver diket inte mellan kommunal och privat, utan vi gräver diket mellan offentligt å ena sidan och kommersiellt å den andra.

Med dessa större ambitioner om en utvecklad och utvidgad förskola lägger majoriteten fram sin budget i dag. Alla vi som brinner för förskolan bör rösta ja till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 141

Borgarrådet B r i n c k (M): Fru ordförande! Det är klara besked från Freddy Grip. Ideell, inte kommersiell, sade han i sitt inledningsanförande. Med anledning av det har jag tre frågor som jag skulle vilja ha svar på.

Hur ska ni kompensera för det bortfall av förskoleplatser som kommer att inträffa om de kommersiella aktörerna trängs ut?

Hur ska ni förklara det för föräldrarna?

Hur ska ni motverka den segregation som vi vet är mycket större i de idéburna verksamheterna än i de kommersiella?

Anförande nr 142

F r e d d y G r i p (V): Nu är jag väldigt stolt över att Vänsterpartiet tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet kommit överens om utredning om vinster i välfärden. Det är ingen som kommer att trängas bort. Det är ingen som kommer att läggas ned. Lokalerna kommer att finnas kvar, personal kommer att finnas kvar. Det enda som händer är att alla de resurser som läggs på förskolan stannar i förskolan, och inte flyttas ut till någons privata fickor.

Jag kan lugna dig, Cecilia Brinck: Det är ingenting som kommer att hända mer än att barnen kommer att få tillgång till mer resurser, högre personaltäthet och en bättre pedagogisk vardag.

Anförande nr 143

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jag är helt lugn. Det är nämligen så att Freddy Grips politik aldrig kommer att få något genomslag i den meningen i Stockholm att han kommer att kunna förbjuda alla de hemska kommersiella verksamheterna. De är nämligen bundna av lag. Den utredning som han refererar till är slängd i papperskorgen. Det finns ingen majoritet för den i Sveriges riksdag.

Jag är så glad över detta. Jag har haft min egen son i en kommersiell verksamhet, nämligen Pysslingen. Pysslingen graderas som en av de bästa förskolororganisationerna i Sverige, trots att den går som vinst. Tycker du, Freddy, att

jag som mamma gjorde felaktigt val när jag valde Pysslingen? Tycker du att alla de föräldrar i Stockholms stad som väljer de otäcka kommersiella verksamheterna gör felaktiga val? Är det så att de verksamheterna är så dåliga att du vill förbjuda dem?

Tack och lov vet jag att du inte kan göra det. Jag tror att det är rätt många i Stockholm och i den här salen som är tacksamma för det.

Anförande nr 144

F r e d d y G r i p (V): Lotta Edholm inledde dagens debatt genom att citera socialisten Sartre, och jag tänkte citera liberalen Adam Smith. Han sade: Det klagas ofta över de skadliga effekterna av höga löner i näringslivet, men det är fullständigt tyst om de skadliga effekterna av höga vinster. Det är tyst med hänsyn till det egna särintresset.

Lotta Edholms tidigare partikamrat Bijan Fahimi driver Hälsans förskola där man satte vinsten framför mellanmålen till barnen, där barnen fick vatten och knäckebröd för att vinsten skulle styra.

Jag tror att alla kan vara trygga med att när vi får bort vinsterna i välfärden så kommer mer resurser att gå till barnen, vilket kommer att öka personaltätheten och ge en bättre pedagogisk vardag för alla våra barn.

Anförande nr 145

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! I mitt förra anförande där jag presenterade min nya roll glömde jag kanske att framhålla att jag kommer att vara med i årtal framöver. Jag är alltså ingen sverigedemokrat, jag är inte medlem i Sverigedemokraterna och talar inte för Sverigedemokraterna. Det betyder i förlängningen att när jag kommer med yrkanden, motioner och förslag blir ni oförhindrade att stödja dem. Jag är ledamot precis som alla andra. Jag är inte med i Sverigedemokraternas grupp längre.

Just i det här fallet blir det kanske ett undantag, för här väljer jag ändå att ge mitt stöd till Sverigedemokraternas förslag. Man yrkar att kommunfullmäktige beslutar följande: påtvingad genuspedagogik ska inte vara en del av våra barns uppväxt; stadsdelsnämnderna ska aktivt verka för att bevara och utveckla valfrihet för medborgarna och en mångfald av utförare inom förskolan; att förbättra stadens information om vilka barnomsorgsformer som ska erbjudas.

Och jag ska överlämna mitt yrkande skriftligt.

Anförande nr 146

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Medborgare, ordförande, ledamöter! Jag är glad och stolt över att vara miljöpartist och vara en del av den rödgrönrosa majoriteten, som jobbar hårt för att se till att den svenska förskolan och skolan kommer att bli den allra bästa. Det är viktigt att säga att redan nu ligger förskolan i topp i världen. Jag har själv en dotter som flyttade från London när hon fick sitt första barn därför att den svenska förskolan slår allt.

Men det finns saker att förbättra i skolan. Bland annat gäller det skolmiljöerna. Vi har sett att förskolgårdarna kan vara ganska torftiga; de är ofta för trånga. Vi har

också inomhusmiljöer som gör att ungarna får i sig mycket dålig luft, och det är bullrigt. Den här typen av frågor är vi nu från Miljöpartiet glada och stolta över att kunna jobba vidare med. Vi kan jobba vidare, som Maria sade, med att se till att vi får giftfria miljöer.

Det är jätteviktigt för våra barn för att de ska kunna hålla sig friska. Att utomhusmiljöerna är bra handlar också om att ju mer barn är ute i friska luften, desto bättre kommer de att må. Av det skälet är det viktigt att det finns bra och stimulerande miljöer som ungarna gillar att vara i.

Jag vill också säga att när det gäller alternativ barnomsorg, som det heter – förskola och barnomsorg är ju två olika saker – kan det i vissa lägen vara mycket svårare att göra kvalitetskontroll på verksamheten om ett barn vistas i ett privat hem.

Anförande nr 147

A n n e - L i e E l f v é n (FP): Ett exempel på majoritetens vilja att detaljstyra är att införa tvångsnattis. I stället för att en barnskötare kommer hem till en som behöver barnomsorg på obekvämlig arbetstid och ser till barnet under natten ska barn och föräldrar tvingas bort till en annan förskola. Det är synnerligen olyckligt, tycker vi i Folkpartiet, att majoriteten tar bort detta och i stället för att hjälpa familjen stjälper familjen. Tidigare har familjerna fått välja själva vad som passar dem bäst, och så borde det vara även fortsättningsvis.

Nattis i förskola har inte visat sig vara särskilt efterfrågad. Därför är det ännu mer obegripligt att ni tar bort valfriheten för föräldrarna.

Ibland är skillnaderna extra tydliga mellan liberalism och socialism, mellan valfrihet och tvång. Det här är ett sådant exempel. Därför vill jag fråga dig, Ingegerd, om du och Miljöpartiet delar uppfattningen att föräldrar i fortsättningen inte ska få välja själva.

Anförande nr 148

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Föräldrar ska få välja själva, men problemet är att om man har barnomsorg på så kallad obekvämlig arbetstid och har människor i sitt hem är det inte helt komplikationsfritt. Det vet du lika bra som jag, Anne-Lie. Man är väldigt beroende av en enda människa. Ofta handlar det om ensamstående mammor. Man har kanske inget val därför att det kanske inte finns en nattöppen förskola. Av den anledningen vill vi öka valfriheten och se till att föräldrar som behöver jobba på nätter och sena kvällar och helger har tillgång till en verksamhet som har hög kvalitet. Det finns självklara fall där föräldrar behöver ha en barnomsorg på obekvämlig arbetstid.

Anförande nr 149

B o r g a r r å d e t B r i n c k (M): Ordförande! Miljöpartiet har en stolt tradition av att bejaka fristående alternativ på förskolområdet och på skolområdet. Därför måste jag fråga: Är ni med på Vänsterns uttryckliga iver att begränsa valfrihet och mångfald? Har ni sålt ut er positiva inställning till människors möjlighet att välja för att få vara med och bestämma?

Anförande nr 150

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Pratar du, Cecilia, om vinstdrivna förskolor eller vad pratar du om? Jag är inte riktigt säker, men så här är det. Vi tycker att de verksamheter som inte är vinstdrivna bör lyftas lite mer. Det betyder inte att vi härifrån kan förbjuda vinstdrivna verksamheter, för den frågan ligger inte på kommunnivå. Den frågan ligger just nu på regeringens bord. Vi får se vad som händer.

Vi kan inte diskutera frågan här därför att vi inte har någon rådighet över den. Men vi tycker att de små icke vinstdrivna ideella verksamheterna behöver lite med uppmärksamhet. Det handlar inte om valfrihet, om att begränsa valfriheten, snarare tvärtom.

Anförande nr 151

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Över 80 procent av alla barn i förskoleåldern i Sverige mellan ett och sex år har en plats i förskolan. I Stockholm innebär det ca 50 000 barn. Motsvarande siffra för 50 år sedan var 10 000 daghemsplatser och lika många barn i hela landet. Detta var före den stora daghemsutbyggnaden. På den tiden var familjer, mestadels mammor, tvungna att pussla för att få familjeliv och arbetsliv att gå ihop. Med hjälp av släktingar och mer eller mindre seriösa barnpassare kunde kvinnor förvärvsarbeta. Att vi har lämnat den tiden långt bakom oss är säkert majoriteten av oss glad över.

Sedan dess har otroligt mycket hänt. Det kanske allra viktigaste är att vi inte längre har daghem eller dagis där barn får passning om dagarna. I stället ser vi förskolan som en del av det livslånga lärandet där barnen ska ges möjlighet att utveckla sitt språk, sin kulturella och sociala kompetens och där det pedagogiska uppdraget är oerhört tydligt och där arbetet med naturvetenskap, matematik och språkutveckling är en naturlig del i förskolebarnens vardag.

Jag har en treåring i förskola och fascinerar över hur mycket kunskap hon har om natur och miljö och hur barnen får det genom leken. När förskolegrupperna gör utflykter i små gula västar till närliggande naturområden blir det lektioner i natur och ekokretslopp. Den persikokärna som min dotter tar med sig till förskola och som planteras blir en del av kunskap om naturen. Potatis som planteras i rabatten på våren tas upp på hösten och äts tillsammans på gården och blir till ett samtal om mat och biologi. När barnen blandar färg läggs grunden för de matematiska kunskaperna.

Vi kan se att trots att den övervägande delen av barnen i Stockholm går i förskolan är det tyvärr inte heller fritt från en klassdimension. Barn i socioekonomiskt utsatta områden går i förskolan mer sällan än barn i väletablerade stadsdelar.

Vi i majoriteten är stolta över stadens förskolor. Vi vet att deltagande i förskolans pedagogiska verksamhet gynnar barnens utveckling genom hela livet.

Vi önskar att alla barn ska få den förutsättningen och får göra utflykter till skogen och får lära om naturen. Att åka tunnelbana till kulturhuset i stadsdelen hör till för att få kulturen i ögonhöjd, för att utveckla sitt språk och sin kulturella kompetens. Därför ger vi de stadsdelsnämnder som har ett lägst antal barn i förskolan i uppdrag att arbeta uppsökande i syfte att få upp den andelen.

För 50 år sedan var förskolan ett redskap för kvinnans frigörelse, ett redskap för att skapa ett mer jämställt samhälle. I dag måste vi se förskolan som en viktig del i att bibehålla ett jämställt samhälle och avgörande för att alla föräldrar ska kunna förvärvsarbeta och studera. Men det är framför allt viktigt för alla de barn som går i förskolan, alla de barn som i gula västar får upptäcka världen i sitt livslånga lärande.

Anförande nr 152

Hanna Gerdes (FP): Fru ordförande! Förskolan har många viktiga uppdrag, och många av dem har redan diskuterats här i dag. Det har talats om normer och jämställdhet, och det har talats om närhetsprincip och mat och giftfria miljöer. Allt det här är såklart viktiga områden.

Men någonstans när jag lyssnat här tycker jag att kanske en av de viktigaste delarna har fallit bort. Och jag hade inte tänkt gå upp, men jag kände att jag behövde göra det. För mig är det märkligt att man år 2015 står och talar om förskolan från så många politiska partier utan att en enda gång blicka framåt och prata om digital utveckling.

Dagens små stockholmare föds in i en digital värld. Den tekniska utvecklingen har revolutionerat vårt perspektiv på lärande. I dag använder mer än hälften av Sveriges treåringar internet. Själv har jag tre döttrar. Redan i tidig förskoleålder byggde de miljöer, vägar och hus i spelet Minecraft på en nivå som förmodligen skulle göra både stadsplanerare och arkitekter imponerade. I spelet Story Stable kan jag se min dotter utforska miljöer på hästrygg. Hon lär sig noggrant och systematiskt pröva utvägar, och hon har utvecklat ett tålamod som gör mig full av avund.

Jag vet att de digitala hjälpmedlen har bidragit till att hon redan vid femårsåldern hade knäckt läskoden. Därför förvånas jag att den digitala utvecklingen inte får större utrymme i den budget som majoriteten säger sig ska handla om framtiden och barnen.

Jag skulle gärna vilja höra hur majoriteten tänker här och höra lite mer om hur det är tänkt kring digital utveckling i förskola.

Anförande nr 153

Borgarrådet Burell (S): Fru ordförande! Tack till dig, Hanna, som ställde frågan om digital utveckling, så får jag möjlighet att upprepa någonting som jag verkligen tror att jag nämnde, nämligen att vi ska fortsätta digitaliseringen av förskolan i Stockholm. Det finns mer om det i budgeten.

Stockholms stad ligger i framkant, och det är ett arbete som har grundlagts under ett antal år. Just nu sätts ett jättestort projekt som heter Skolplattform Stockholm som binder ihop förskolan, grundskolan och gymnasieskolan. Vi ser också till att det finns tillgång till wifi på förskolor och uppmuntrar de förskolor som vill ligga i framkant när det gäller att använda paddor. Jag fick häromdagen hämta min dotter från förskolan, och där hade förskolläraren och barnskötaren filmat sekvenser under dagen och visade dem som kom och hämtade barnen.

Det är bara att bejaka det du säger, att det här är ett otroligt viktigt område, som vi ska fortsätta satsa på.

Anförande nr 154

Hanna Gerdes (FP): Jag är jätteglad att ni fortsätter med den digitala utveckling som jag vet att Lotta Edholm bland annat tog initiativ till. Men när jag tittade i budgeten kunde jag inte se enda skrivning om digitalisering inom ramen för inriktningen för förskolan, utan när den nämns så nämns den som samverkan, för att effektivisera administration. Man pratar om olika typer av it-certifieringar.

Men det jag vill fokusera på är det läsfrämjande uppdraget, hur man utvecklar både det fysiska och det digitala rummet. Självt sitter jag i kulturnämnden, och där har vi liberaler i vår budget för Folkpartiet prioriterat de digitala hjälpmedlen och hur de ska utökas på bibliotek. Jag hade nog önskat att vi hade sett mer av det i majoritetens budget.

Anförande nr 155

Anders Göransson (S): Förskolan är en av de verksamheter där de som är huvudsaken, barnen, faktiskt till en del inte får göra sig gällande. Det blir vuxna som tolkar det. Det är viktigt att behålla barnperspektivet. Jag har en dotter på fem år. Hon har rätt till bra förskola även om jag har dåligt omdöme. Det är viktigt att komma ihåg.

Vi har haft en modell som i mångt och mycket har handlat om att om man inte är nöjd med verksamheten ska man byta och därigenom öka kvaliteten. Återigen: Om min dotters förskola är dålig, har inte jag som förälder ett ansvar för hennes kamrater? Det är två saker som är oerhört viktiga i den diskussion som emellanåt blir lite förenklad, tycker jag, när det gäller att lyfta föräldraperspektivet eller huvudmannaskapet. I vårt förslag till budget har vi en konkret sak när det gäller det, och det är rätt till förskola på heltid även för dem som är föräldralediga.

Skälet till det är att man vet att barn till föräldrar som på 90-talet var tvungna att ta hem barnen från förskolan när de var arbetslösa drabbades. Det är oerhört viktigt att vi tar ytterligare ett steg och satsar på en utökad möjlighet. Och precis som Olle nämnde är det viktigt att se till att i de områden där barnen inte går på förskolan uppmuntras de att göra det. Det är så vi bygger ett Stockholm för alla.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 156

Borgarrådet Edholm (FP): Fru ordförande! Jag tycker att Anders Göransson har helt rätt i att vi ska titta på kvaliteten. Anders är på Södermalm ansvarig för de kommunala förskolorna och kvaliteten i dem, medan vi som sitter i utbildningsnämnden är ansvariga för de fristående. Det är precis den pragmatiska inställning jag tycker att man ska ha i de här frågorna, titta på kvaliteten oavsett huvudmannaskap.

Problemet i budgeten är att man särskilt lyfter fram de ideellt drivna förskolorna som någonting som ska stödjas och underlättas för oavsett kvaliteten. Det är inte säkert att en liten förskola är bättre än en stor förskola. Jag antar att ni på Södermalm kan se att det faktiskt kan vara bra med stora förskolor med många enheter i stället för många små enheter runt över hela stadsdelen. Du har dessutom en kompis, Anders, i din koalition som tycker att privata alternativ helt ska förbjudas om de går med lite vinst.

Jag tycker att din pragmatiska inställning är den som vi borde ha: kvalitet före politisk ideologi.

Anförande nr 157

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Jag får tacka för berömmet. Som sagt ska utgångspunkten vara barnen. Det är viktigt, för jag tycker att det emellanåt är ett alldeles för starkt föräldraperspektiv. Föräldrarna äger inte sina barn, barnen är ingen investering som föräldrarna har gjort. Man har ett uppfostringsansvar, och det är viktigt att man har den dimensionen i förskolan.

Anförande nr 158

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag vill ta upp frågan om rätt till heltid för barn till föräldralediga. I dag har dessa barn rätt till 30 timmars förskola i veckan. Jag har väldigt svårt att se vad dessa 10 extra timmar i veckan gör för underverk för dessa barn. Jag tycker att det är en onödig reform, det är slöseri med skattebetalarnas pengar. Jag kan nog säga att det kan finnas fördelar för de här barnen att knyta an till både föräldrar och syskon i hemmet under de tio timmarna i stället för att vara på förskolan.

Det allvarligaste med den reformen är att den är helt ofinansierad. Ni anslår inga miljoner till denna reform. När vi ställer frågor om vad det skulle kosta får vi veta att ni inte har gjort några uträkningar. Man föreslår alltså en reform i budgeten som kan bli mycket kostsam, som är helt ofinansierad och som därmed riskerar att i stället öka barngruppernas storlek i förskolan. Och det är inte utifrån ett barnperspektiv. Det är jag mycket orolig för.

Anförande nr 159

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Karin Gustafsson beskrev den oerhörda glädje man som förälder upplever när barnen kommer hem och berättar vad de faktiskt gör i förskolan. Det finns en kvalitet i förskolan som jag som ensamstående förälder faktiskt inte kan ge. Därför tycker jag att det är viktigt att alla barnen har en stor möjlighet, samma möjlighet, att förkovra sig, utvecklas och stimuleras i den i många stycken fantastiska förskolan som finns.

Anförande nr 160

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Fru ordförande! Eftersom Anders Göransson inte svarade på Erik Slottners fråga vill jag ställa samma fråga. Det finns inga kostnadsberäkningar. Det finns inga pengar avsatta för att öka förskoletiden för barn till föräldralediga med äldre syskon. Därmed är det risk för ytterligare kostnader som inte finns upptagna.

Var ska de här pengarna tas ifrån? Det börjar likna lite av ett ekonomiskt korthus; man kan inte ta hundra procent x summa och lägga på förskolan och sedan låtsas att man kan ta samma summa igen. Då har man redan använt de pengarna.

Det här är ingen reform på marginalen som man gör i en fotnot. Det är naturligtvis en reform som kommer att kosta en hel del av skattebetalarnas pengar. Var ska ni ta de pengarna ifrån? Hur ska ni finansiera den reformen?

Anförande nr 161

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Vi gör en satsning på förskola i budgeten, så den finansieras inom ramen för den.

Anförande nr 162

C l a e s E l m g r e n (S): Ordförande, fullmäktige! Jag ska tala ur stadsdelsnämndsperspektiv. Jag sitter i Skarpnäcks stadsdelsnämnd och är en av de politiker som skolborgarrådet vill hålla tummen i ögat på. Det är bra att vi har ett skolborgarråd som vill göra det. Den satsning som vi gör inom förskola är en tydlig satsning, en viktig satsning och en välkommen satsning. Under den period då Alliansen styrde tvingades verksamheten till tuffa prioriteringar. Det var först de sista åren som vi kunde se lite mer välkommet resurstillskott för att kunna minska barngruppernas storlek.

För mig är det tre områden som är jätteviktiga i den här budgeten. Det går delvis in i varandra, och de tre områden som satsningarna rör sig om handlar om långsiktighet i förskolans utveckling.

Det första är den sociala sammanhållningen. Förskolan har betydelse för barnet givetvis, för familjen och för samhället. Några av de förslag som vi lägger och som har tagits upp tidigare är att säkra schablonen, den socioekonomiska ersättningen, att barn till arbetslösa ska kunna gå dit, samverkan med grundskolan, uppsökande verksamhet och inte minst att vi avskaffar vårdnadsbidraget, att vi ska ha möjlighet att gå till den förskola som ligger nära. Allt det där kommer att stärka den sociala sammanhållningen i våra stadsdelar.

Det andra området är kvalitet på professionen, och det är vi alla överens om. Där har vi en förskola som utgår från att det är viktigt med kompetensutveckling, att vi får fler pedagoger till förskolan och att vi kan ge förutsättningar för kompetensutveckling både för förskollärare och för barnskötare.

Ledarskap lyfter vi i vårt budgetförslag. Vi säger att vi vill minska administrationen och byråkratin och förändra kvalitetsmått. Digitalisering tar vi också upp i budgeten.

Sist men inte minst gäller det ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Där kommer vi med åtgärder, plus att vi vill ha en ökad utbyggnad för att klara lokalförsörjning på sikt, vi vill ha en kemikaliefri förskola, ekologisk mat, det är viktigt, och hållbar utveckling som vi vill att fler förskolor kan arbeta med. Och allra sist: Vi ser över hyressättningen för förskolan så att vi kan investera i nya lokaler på lång sikt.

Sammantaget tycker jag att vi gör en välkommen satsning, och jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 163

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Jag som ordförande i Skarpnäck tänkte höra med dig, Claes, som är gruppleddare för S i Skarpnäck och som berättat hur bra framgång vi har haft i Skarpnäck, följande. Vi har 60 procent ekologisk mat i våra förskolor. Vi är bäst i Stockholm. Vad tror du att det beror på att vi är så himla bra i Skarpnäck?

Anförande nr 164

C l a e s E l m g r e n (S): Vad ska jag svara? Vi har en väldigt bra förvaltning och väldigt bra personal. Det är det som är grunden för vår verksamhet. De bär de här frågorna med sig.

Anförande nr 165

A n d e r s L ö w d i n (S): Ordförande, folkvalda ledamöter och åhörare! Mycket har redan sagts om kapitlet förskolan. Det jag vill ha sagt är att förskolan har ett av samhällets viktigaste uppdrag, att fostra och vägleda de käraste vi har, våra barn. Vårt mål är att alla barn ska få gå i förskolan. För att nå dit ska vi öka andelen barn som går i förskola i socioekonomiskt svaga områden. Men vi vill också ge barn till föräldralediga samma rätt till förskola som alla andra barn. Vi ska även informera om rätten till heltid på förskola för arbetslösa och studerande samt förbättra möjligheten för barnomsorg på obekvämlig arbetstid.

Avgörande för kvaliteten i förskolan är pedagogerna. De utför ett beundransvärt arbete, ofta under tuffa förutsättningar. Arbetsmiljön och arbetsbelastningen för förskolepersonal har många gånger kritiserats, och för stora barngrupper och för få anställda per grupp har pekats ut som orsaker. Det är en sak som vi måste arbeta med mycket aktivt.

Det är oerhört viktigt att Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare, att förskolan är en bra miljö för både barn och personal. Det kan inte nog betonas.

Hur blir Stockholms stad en attraktiv arbetsgivare för personal i förskolan? Jo, för det första förutsätter det naturligtvis en god löneutveckling, en ökad personaltäthet och möjlighet att vidareutbilda befintlig personal till barnskötare och förskollärare samt öka andelen rektorsutbildade förskolechefer. Andelen barn per vuxen ska minska.

Det är en historisk satsning vi gör på förskolan i den socialdemokratiskt ledda majoriteten. Hela den skattehöjning som görs i Stockholm kommer att läggas på förskolan och skolan. Förskolan ges ekonomiska förutsättningar såväl som grundförstärkning av schablonen för det ekonomiska stödet för att bättre kunna möta barn med stora behov.

Vi satsar med andra ord på kvalitet och ser till att alla förskolor är bra förskolor och att fler av förskolans medarbetare vill stanna kvar och söka sig till våra arbetsplatser.

Anförande nr 166

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Fru ordförande! Jag vill passa på att ställa samma fråga till dig, Anders Löwdin, som jag ställde till Anders Göransson, det vill säga hur ni ska finansiera en av de påstått största satsningarna på förskolområdet, det vill säga ökad rätt till förskola till föräldralediga. Anders Göransson hävdade att ni finansierar den inom ramen för er budget. Jag kan inte hitta det i budgeten. Ingen annan kan hitta den i budgeten. När man läser i budgeten kan man inte finna den. Idén när man lägger en budget är att man räknar på om saker och ting går ihop innan man beslutar om budgeten.

Jag ber att få ställa samma fråga igen i och med att det rör skattebetalarnas pengar och i och med att det är oerhört viktigt att siffrorna går ihop. Hur ska ni finansiera satsningen på ökad förskola för barn till föräldralediga, och hur mycket kommer det att kosta?

Anförande nr 167

A n d e r s L ö w d i n (S): Då kan jag ge er besked. Precis som Anders Göransson sade tidigare är det inom ramen för vår satsning på 370 miljoner kronor. Så finansierar vi den, och det kommer att kosta ungefär 6,6 miljoner kronor. Det är mitt besked.

Anförande nr 168

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Fru ordförande! Samsyn över blockgränserna, säger Olle Burell. Ja, i vissa delar man kan säga det. Det kan handla om kompetens, karriärvägar, att möta behovet och lite annat inom förskolan. Det är väldigt viktiga saker som vi har samsyn om. Sedan säger Olle Burell att mångfald är viktig. Så kommer resten av majoriteten, och då hör man verkligen att det finns mångfald. Med tanke på hur många olika prioriteringar som man har inom majoriteten trots att det är en och samma budget känns det som att det blir mer av politikerperspektiv än barnperspektiv på förskolan.

Förskolan ska vara ideell, inte kommersiell. Vaddå? Professionell kan jag hålla med om. Men det ska vara obligatorisk förskola från två års ålder. Det ska vara en oändlig massa perspektiv som ska prägla förskolan. Det ska vara normkritiskt, genuskritiskt och professionella upplevelser, lekvärdesfaktorer med mera. Det känns som att det är väldig massa prat och väldigt mycket fluff från majoriteten.

Jag tycker att vi ska ha ett lite bättre perspektiv på det som är viktigt i förskolan, och det är barnen, barnens utveckling, barnens rätt att må väl, bra miljöer i förskolan, bra mat och en bra utomhusmiljö med odlingar och allt det som gör barnens uppväxt till en trevlig historia. Så är det, tycker jag.

Anförande nr 169

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Jag har varit på kyrkomötet på senare tid, och då blir man blir lite skadad och tror att man alltid kan hålla med centerpartister. Jag tror att jag skulle kunna vara överens med dig, Christina, också. Du sade att det var fluffigt och avslutade själv med en del rätt fluffiga saker. Det är inte så konstigt att vi som är engagerade i förskolefrågorna försöker komma med olika exempel på vad vi tycker är viktigt.

Till syvende och sist handlar det just om det du sade: fokus på barnen, respekt på professionen, deras bedömningar om vad som är viktigast för det enskilda barnet men också på enskilda förskolor.

Det är också naturligt att olika partier i majoritet har olika tyngdpunkt. Man lägger tyngdpunkt på de verksamheter som man i första hand vill främja och tala gott om. Jag känner dock att jag på den övergripande nivån vill framhålla att det är viktigt med mångfald. Vi har jättemånga bra förskolor inom den kommunala sektorn, inom den ideellt drivna sektorn och dem som tillhör företag. Vi har kontroll på dem för att se till att de har ett bra arbete.

Anförande nr 170

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Det är väl bra att Olle har varit på kyrkomötet och fått lite centerideologi i sig. Men jag tycker ändå att vi tappar bort föräldrarnas möjlighet att välja det som passar dem bäst när jag lyssnar på de olika rösterna i majoriteten. Jag tycker att vi tappar bort att det är ett föräldraansvar. Det verkar väldigt mycket som att det är politikens ansvar att se till att barn från tvåårsåldern stöps i något slags likartad form, det vill säga att de ska in i ett likartat mönster, gärna med olika utförare om än likartat men med väldigt många perspektiv.

Det är väl mer det som oroar mig, att det kanske kostar mer än det smakar om man ska föra in så många variabler i stället för att satsa ordentligt på att vi har bra utbildade förskollärare och flera sådana i barngrupperna, att vi har en trygg inom- och utomhusmiljö. Jag tycker inte att det är särskilt fluffigt.

Anförande nr 171

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Jag ska inte upprepa det som Olle har sagt, men vi på vår sida är väldigt stolta över att vi har en mångfald. Det innebär nämligen att kvaliteten i våra beslut kommer att bli mycket bättre. Tittar man med bara ett öga ser man bara åt ett håll. Tittar man med flera ögon ser man åt flera håll. Det är utgångspunkten.

Vår utgångspunkt i våra diskussioner är alltid barnen och deras vårdnadshavare.

Anförande nr 172

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Fru ordförande! Jag undrar då om alla i majoriteten håller med om obligatorisk förskola från tvåårsåldern. Jag undrar om alla håller med om att förskolan ska vara ideell och inte kommersiell. Det finns flera av den typen av uttalanden. Det känns som att det är en väldigt djupt rotad insikt hos en del av partierna som ingår i er allians. Hur många röster ska det vara, politiskt? Nu pratar jag inte om utförare, för där tror jag att även Socialdemokraterna är överens om att vi ska ha flera varianter.

Anförande nr 173

F r e d d y G r i p (V): Fru ordförande! Nu kan inte Ingegerd svara på frågan, men som tur är så är vi en enad majoritet, och då kan jag lika gärna svara på den kontrarepliken. Det är alltså en utredning som ska göras om en sänkt allmän ålder för förskola. Ja, vi skriver att vi vill att de ideella aktörerna ska öka i andel på de kommersiellas bekostnad.

Sedan är det ingen hemlighet att vi inom majoriteten har lite olika prioriteringar. Vi vill lite olika mycket. Vänsterpartiet kanske vill gå lite längre. Det är inte konstigt. Är det någonting som är mer obegripligt är det Alliansens totala splittring i de här frågorna. Det vore jättespännande att se hur ni skulle kunna komma överens.

Vi har lagt fram en budget, och den är vi alla överens om. Vi är jättestolta över den budget vi lägger fram i dag, och det är den rödgrönrosa majoritetens steg mot en bättre förskola.

Anförande nr 174

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Till skillnad från Vänsterpartiet vill vi ha en mångfald och valfrihet. Alliansen har kommit överens i åtta år här i Stadshuset, och jag är helt övertygad om att vi skulle kunna komma överens åtta år till, minst.

Anförande nr 175

L i s a P a l m (FI): Normkritik och det så kallade flummet på kunskapsområdet – jag tycker att det visar på kunskapsförakt att säga att det är flum vi håller på med när till exempel Rädda Barnen, Friends, Amnesty och andra stora organisationer pekar på att det är genom normkritisk pedagogik som vi förbättrar tryggheten i skolan.

Normkritik handlar om att sätta fokus på makt. Det handlar bland annat om att ha syn på och ifrågasätta de rådande normerna i samhället.

Som sagt: Rädda Barnen, Friends, Amnesty – tre stora organisationer, och du står och kallar normkritisk pedagogik för flum, Christina. Vad är det här?

Anförande nr 176

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Tack för normlektionen! Jag menade inte att normkritik i sig är någonting flummigt. Jag menade att det var väldigt många perspektiv som gör att det totalt sett kan bli flummigt för dem som ska vara barnskötare och förskollärare och vara med barnen.

Vi har nog missförstått varandra lite. Men tack så hemskt mycket för upplysningen!

Anförande nr 177

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Goddag! I en debatt försöker man ofta lyfta olika perspektiv så att inte alla säger samma saker. Jag tänkte säga några saker i min egenskap av personalborgarråd. Annars blir det lätt så att alla måste höra uppberningar, om och om igen – Bromma flygplats, Bromma flygplats, Bromma flygplats.

Personalborgarråd är jag, och jag skulle vilja nämna några saker. I veckan remitterade vi ut ett ärende till socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen, äldreförvaltningen och ett antal stadsdelsnämnder. Det handlar om vår kompetensutvecklingsfond. Jag vill förtydliga och lyfta fram några saker som Olle Burell har nämnt vad gäller förskola och övrig pedagogisk verksamhet.

För det första handlar det om utbildning åt utbildade barnskötare, som får möjlighet att komplettera. Det handlar också om utbildning från barnskötare till förskollärare. Där tror jag att vi kommer att behöva lägga medel på att ha egna uppdragsutbildningar.

Dessutom handlar det för det andra till exempel om utbildningar i kost och måltid, egentligen i alla verksamheter, både köksbiträden inom barnomsorgen och också inom särskilda boenden.

Andra områden som vi lyfter fram i budgeten och som också kommer att få ta del av kompetensutvecklingsåtgärderna gäller bland annat chefers arbetsvillkor. Vad vi ser inom både äldreomsorg och förskola är att cheferna ofta har väldigt stora kontrollspann. Det betyder att man kan ha väldigt många medarbetare under sig. Det

är inte ovanligt med 70–80 personer. Har man 70–80 personer på flera avdelningar eller på flera förskolor är det väldigt svårt att vara en lyhörd och närvarande chef.

Vi kommer att kartlägga chefers arbetsvillkor för att titta på hur många man har under sig men också hur man värderar sin arbetsmiljö och tillgång till exempelvis chefstöd. Chefer på äldreboenden ska inte vara ekonomiassistenter eller assistenter eller ha andra typer av administrativa funktioner. De ska kunna ha det nära och tillgängligt. De ska kunna fokusera på ett lyhört ledarskap.

Jag vill också nämna de 4 miljoner kronor som vi lägger på ett chefsutvecklingsprogram inom förskolan. Det handlar om att vi inom en femårsperiod kommer att ha pensionsavgångar, uppemot 25 procent av förskolecheferna. Då måste vi se till att nya unga chefer får möjlighet att växa och mogna till uppgiften. Det är inte ovanligt att de tvingas ta ansvar för åtta förskolor direkt som nya chefer. Vi tror att man behöver en period då man har färre personer under sig och har handledning av erfarna chefer. Och vi ska ta vara på den kompetens som våra förskolechefer besitter i dagsläget.

Anförande nr 178

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Personalborgarrådet nämner många viktiga satsningar. Tyvärr är de ofinansierade. Men hon nämnde inte det kanske viktigaste sättet att behålla personalen inom förskolan i Stockholms stad, och det är satsningar på lönerna när det gäller förskollärare.

Jag undrar hur personalborgarrådet ser på det. Ni lägger inte några extra pengar över huvud taget på ett av de mest kvinnodominerade yrken vi har i Sverige, nämligen förskollärare. Ni väljer att inte lyfta lönen över huvud taget det kommande året över det som vi kan anta är avtalat.

Jag tycker att det är märkligt att när man gör den här uppräkningsen av mycket viktiga satsningar glömmer man bort det som kanske är det allra viktigaste, nämligen lönen.

Anförande nr 179

Borgarrådet L i n d b l o m (V): För det första apropå påståendet att det inte är finansierat vill jag påminna om att vi gjorde en satsning vid förra bokslutet med 200 miljoner till kompetensutvecklingsfond. Det kommer att tas upp i kommunfullmäktige i februari. Vi har således finansierat det till varenda krona. Är det så att vi behöver tillskjuta mer pengar kommer vi att göra det i samband med nästa bokslut.

Sedan vill jag påminna Lotta om att vi har en avtalsrörelse. Vi har en svensk modell i Sverige där parterna sätter lönerna, inte jag som politiker. Vi kommer att invänta avtalsrörelsen. Vi kommer att invänta tjänstemannafackens och LO-fackens yrkande och förhandla med dem. Därefter kommer vi att besluta om att tillskjuta medel om så skulle behövas. Visst är lönerna jätteviktiga, men vi får inte glömma arbetsmiljön och arbetsbelastningen. Just vad gäller arbetsmiljöfrågorna är närvarande ledarskap otroligt viktigt. Där kommer vi att prioritera chefernas arbetsvillkor, inom till exempel förskolan, under de kommande åren.

§ 7 Rotel IV Skolroteln

*Utbildningsnämnden
Grundskola och fritidshem/klubbar
Gymnasieskola
Grund- och gymnasiesärskola
Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)*

Anförande nr 180

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! I somras hade jag förmånen att bli inbjuden till Enskede skola som firade 100 år. Det var en underbar lördag, en massa barn med sina föräldrar, mor- och farföräldrar. Många av dem hade gått i skolan. Då slog det mig att den här skolan hade invigts 1915 och att det var mitt under brinnande världskrig. Då valde man ändå att bygga vidare på skolan, sten för sten. Man valde att satsa på framtidstro och hopp, att tro att det skulle finnas anledning att fostra nya demokrater och ge alla redskap och förutsättningar att bygga ett gott liv.

Vilken tur att man gjorde den satsningen då! Vilken tur att vi är överens om att vi måste göra det nu också i den lite apokalyptiska tid som vi lever i. Det här är enda alternativet. Vi måste fortsätta bygga skolstaden Stockholm.

Vi vet att det finns utmaningar, och de beskrivs i budgeten. Det handlar om segregationen inte minst, de växande kunskapsklyftorna, stressen bland både elever och lärare, kanske föräldrar, skollokalskrisen, personalbristen. Det är därför som vi prioriterar skolan i den här budgeten för Stockholm.

Med det sänkta PF-tillägget inräknat får de kommunala förskolorna och skolorna bättre ekonomi, mellan 3 och 4 procent, alltså över en halv miljard som vi gör i satsningar utöver volymökningarna. Det är en lång rad punkter, och jag tänkte nämna några.

Vi gör det här för att skolorna under ledning av sina ytterst kompetenta rektorer, som bedömer vad som är viktigast på hans eller hennes skola, ska kunna anställa fler lärare och andra proffs, vuxna i skolan alltså, att kunna satsa på elevhälsoarbetet, som den borgerliga alliansen faktiskt, det måste jag säga, satte på skymundan under sin tid. Vi ska fokusera på det förebyggande hälsofrämjande arbetet. Vi ska ha elevhälsosteam på alla skolor som innehåller alla de professioner som behövs. Det ska finnas minst en skolsköterska på varje skola.

Precis som har framhållits tidigare behövs det fler specialpedagoger och speciallärare. Vi skriver väldigt tydligt om det i budgeten, och det finns pengar för det i den schablonhöjning som vi nu föreslår.

Vi kommer också att ha insatser för elever i behov av extra stöd, kompetenshöjning för elevassistenter, en inkluderingsassistent och inkluderingspedagoger, som en rektor sade till mig att hon vill kalla dem.

Vi gör en storsatsning på fritidshemmen. Vi tillför 76 miljoner kronor utöver volymökningarna och strävar efter en sammanhållen skoldag. Vi gör stora insatser för att kunna ta emot nyanlända elever på bästa sätt. Redan i dag har 16 nya skolor

kommit i gång med nya förberedelseklasser. Och vi gör lönesatsningar ute på våra skolor. Vi kommer att få extra pengar av regeringen för detta, och jag är mycket glad för det.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 181

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande, fullmäktige! För ungefär ett år sedan i den budgetdebatten stod jag här och var överens med skolborgarrådet, och det var jag i och för sig senast i går i den viktiga frågan om begravningsverksamhetens organisering i Göteborg. Men i det här sammanhanget vill jag börja med att säga att det vi var överens om i budgetdebatten förra året är vi fortfarande överens om, nämligen att svartmålningen av skolan är destruktiv och måste upphöra. Den svenska skolan är enormt mycket bättre än sitt rykte. Jag tycker att det är bra att få det på plats redan från början.

Sedan är det dessvärre så, eller kanske dessbättre – det här med att vara överens över blockgränserna kan vara lite äventyrligt – att det faktiskt är slut med enigheten, åtminstone just nu eftersom våra respektive skolbudgetar skiljer sig åt på ganska många sätt. Det gäller pengarna.

Jag kan konstatera att precis som vanligt är det en enorm skillnad mellan vad Socialdemokraterna i opposition säger om att de vill satsa på skolan och vad de faktiskt satsar när de sedan kommit i majoritet. Den här gången är det dessutom skillnad mellan vad de, efter det att de kommit i majoritet, säger att de ska satsa på skolan och vad de sedan satsar på skolan. För ett år sedan lovade finansborgarrådet att hela den skattehöjning han då drev igenom skulle gå till skolan. Så blev det inte. I år lovar hon igen att hela skattehöjningen ska gå till skolan. Det blev inte så i år heller.

Av de knappa 800 miljoner som majoriteten ökar skolbudgeten med, utbildningsbudgeten, är nästan 500 volymförändringar. Det verkliga tillskottet är drygt 300 miljoner. Skattehöjningen genererar nästan 500 miljoner.

Vi lägger ungefär 90 miljoner mer än majoriteten på skolan, och vi höjer inte skatten därför att vi prioriterar annorlunda. Sedan är det självklart så, och det bör man också säga, att mer pengar inte är något quick fix för skolan heller. Med tanke på majoritetens extremt höga svansföring i denna fråga är det viktigt att visa vad skillnaden är mellan vad man faktiskt gör och vad man säger att man ska göra.

Vi vill att alla barn ska få möjlighet att utvecklas efter sina egna förutsättningar i stadens skolor. De ska få den bästa möjliga grunden för att satsa på sina livsdrömmar och utveckla dem. Vi vill fokusera på de elever som har störst behov, och vi höjer ambitionen för de elever som har behov av särskilt stöd, för nyanlända elever och placerade barn. Vi avsätter till exempel 20 miljoner i särskild kostnadsersättning för ensamkommande flyktingbarn och 20 miljoner i ökade insatser för elever med behov av särskilt stöd.

Vi är övertygade om att en av de viktigaste åtgärderna för att stärka kvaliteten i skolan är konkurrens. Den är nu hotad. Majoriteten säger nej till nya friskoleetab-

ringar, men eftersom kommunerna gudskelov ännu inte har veto när det gäller friskoleetableringar har Skolinspektionen kört över de rödgrönrosa och gett fler friskolor tillstånd att starta i Stockholm som majoriteten sade nej till. Det är bra, men det gäller att vara vaksam här, för i det rödgrönrosa Stockholm är det skolroteln som bestämmer vilka skolor barnen ska gå i, inte barnen själva och deras föräldrar. Det är det som är valfrihet i vänstervärlden.

Jag yrkar bifall till Moderaternas budgetreservation.

Anförande nr 182

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Vi har en stolt dag i dag när vi tillsammans får komma fram till hur vi vill ha vår skola. Vägen fram är ganska lång till att vara i hamn. Det som är viktigt att säga i det här sammanhanget är att vi har en skola, jag håller med Cecilia Brinck och Olle Burell, som är bättre än sitt rykte. Det är viktigt att ha som utgångspunkt. Varje dag gör elever, lärare och övrig personal ett fantastiskt jobb med att vara i skolan, jobba, vara tillsammans, utveckla sig.

Men skolorna glider isär. År 2013 var det 800 elever i hela staden som gick ut årskurs nio utan behörighet till nationella gymnasieprogram. Föräldrar hör av sig och är oroliga till exempel i Husby över hur det ska gå för deras barn. Det är naturligtvis oacceptabelt att det är så olika. Häromdagen träffade jag elever från Kungsholmens gymnasium. De var inte särskilt oroliga. Det går bra för dem. Det är bra att det går bra för dem, men jag vill att det ska vara likadant i alla skolor.

Vi utgår från att det är vårt ansvar att se till att alla skolor har de förutsättningar som de behöver; då gör de det bästa jobbet. Vi vill att alla skolor ska vara lika bra.

Från Miljöpartiet vill vi lyfta några inslag. Jag vill börja med det som är just nu. I Paris har det varit fruktansvärda terrordåd. Men Paris har också blivit platsen för det stora klimatmötet om två veckor. På det lokala planet behöver vi rusta våra barn för en hållbar framtid. Det visar båda händelserna.

Sverige kom tillsammans med 130 länder i oktober 2013 överens om att satsa på lärandet för hållbar utveckling i alla skolformer. Lärandet för hållbar utveckling innebär att vi integrerar social, ekonomisk och ekologisk utveckling i lärandet. Jag kommer tillbaka till det snart.

Anförande nr 183

F r e d d y G r i p (V): Herr ordförande, ledamöter, stockholmare! Elevernas kunskap och bildningsresa avgör inte bara deras framtid och Sveriges framtid; det är också deras vardag och deras samtid. Därför är det av yttersta vikt att politiken prioriterar skolan och ger skolorna de absolut bästa förutsättningarna.

Jag är återigen stolt över den rödgrönrosa majoritetens förslag till budget, med tydliga satsningar på skolan, en budget som tar upp kampen mot den ökande skolsegregationen, som bland annat kommer av den marknadsutsatta skolan.

Elevernas hälsa är helt avgörande för deras möjligheter att lyckas i skolan. Därför ska det finnas fungerande och närvarande elevhälsoteam som garanterar tillgång till

skolkurator, skolsköterska, skolpsykolog och specialpedagog på varje skola. När jag säger närvarande menar jag att det inte räcker med att de är där så där varannan torsdag, för elevernas bekymmer kan knappast schemaläggas på det enkla sättet.

Vidare måste varje elev känna sig sedd, och därför ska staden se till att det finns genuspedagoger och andra kompetenser för att utveckla och stärka det normkritiska perspektivet och hbtq-kompetensen på stadens alla skolor.

Alla elever, oavsett bakgrund, ska nå sin fulla potential. Det ska gå att lita på att den närmsta skolan är den bästa för såväl elever som har det ganska lätt och elever med särskilda behov. Fler specialpedagoger och speciallärare ska anställas, och arbetet med centrala grupper med särskild inriktning ska utvecklas och stärkas.

Eleverna i särskolan har precis samma rätt till utveckling och lärande som andra elever. Det är dags att de här eleverna och personalen uppmärksammas, och självklart ska de omfattas av alla de satsningar som den nya majoriteten gör, till exempel samarbetet mellan skolan och kulturen. Vidare vill vi professionalisera rollen som elevassistenter och stärka deras kompetens i hela staden.

Den rödgrönrosa majoriteten anser att mötet mellan eleven och kvalificerad utbildad personal är helt avgörande för skolans kvalitet. Stockholm ska fortsätta vara löneledande och satsa på att förbättra arbetsmiljön och avlasta lärarna från onödig administration.

Fler lärare som inte är behöriga i de ämnen som de undervisar i ska få grund- och vidareutbildning. Och även om den ordinarie läraren är frånvarande ska vi garantera elevernas möte med kunnig personal. För att säkerställa det vill vi utreda mobila lärarteam med egna vikarier.

Med de orden vill jag å Vänsterpartiets vägnar yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 184

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Stockholm står inför enorma rekryteringsutmaningar när det gäller just lärare. Inom de närmsta fem åren måste staden rekrytera flera tusen lärare, detta samtidigt som regeringen radikalt skär ned på lärarutbildningarna i vår region. Till detta bör läggas att många lärare inte tror att de vill eller orkar stanna kvar som lärare till pensionen. Enligt en enkät som Lärarförbundet gjort är det hela 38 procent som gör bedömningen att de inte kommer att stanna kvar så länge.

Rekryteringen av lärare är en ödesfråga, inte bara för Stockholm utan för hela landet. Många tycker att jag överdriver när jag säger att läraryrket är det viktigaste yrket i Sverige. Sanningen är att Sverige som ett litet extremt exportberoende land måste ha ett utbildningssystem i världsklass. Lärarna är helt avgörande för att vi ska klara det.

55 procent i den enkät som Lärarförbundet har gjort anser att lönen är det viktigaste för att man ska stanna kvar i yrket. Under den tid som jag var ansvarigt skolborgarråd fick en lärare i snitt 7 500 kronor mer i månaden. Tyvärr har

löneökningarna nu stannat av. I vårt budgetalternativ satsar vi 200 miljoner kronor på att fortsätta höja lärarlönerna, för det är nödvändigt.

Givet utmaningarna förefaller skolborgarrådet märkligt tillbakalutad. En hel del finns skrivet om det här i budgeten, men absolut ingenting landar i konkreta mål och aktiviteter. Att fler ansöker om att erhålla miljöpriser och att fler elever vill ha tillgång till naturskolor anses viktigare än lärarnas löner, arbetsmiljö och kompetensutveckling. För den som inte är van att läsa budgetar ska jag nämna att utskrivna mål och aktiviteter är politikens sätt att styra och inte minst visa vad som är det allra viktigaste i budgeten. Uppenbarligen är inte lärarnas lön, arbetsvillkor och karriärmöjligheter det allra viktigaste. Det kan tyckas lite märkligt, eller kanske inte, för Socialdemokraterna har aldrig varit särskilt intresserade av detta, annat än i opposition såklart.

Stockholm har bra skolor. Resultaten är goda även om gymnasiebehörigheten är vår akilleshäla. Med den ökning av antalet flyktingbarn som vi nu ser kan det bli svårt att förbättra just gymnasiebehörigheten. Men också här verkar majoriteten märkligt luftlandsatt. De kraftiga ökningarna av antalet flyktingar påbörjade innan majoriteten presenterade sin budget för 2016, men ändå finns det inte en rad om det i budgetförslaget. Tanken att förberedelseklasser ska finnas i skolor över hela staden är inte mer än en tanke i budgeten. Det följs inte upp på något konkret sätt.

Stadens budget är det viktigaste styrdokumentet. Ironiskt nog verkar det mer sannolikt att fler elever får tillgång till naturskolor än att arbetsvillkoren för lärare förbättras. Jag undrar om det verkligen var så det var tänkt.

Jag yrkar bifall till Folkpartiets budgetförslag.

Anförande nr 185

P e r O s s m e r (SD): Herr ordförande! Budgetförslaget från majoriteten är väldigt mycket. Det är extra stöd till nyanlända, ännu fler speciallärare, ännu fler specialpedagoger, mindre klasser och ännu fler lärare. Men vi ska komma ihåg att Sverige förmodligen är det land som har mest skolpersonal i världen.

Tiden medger inte en allmän skoldebatt om varför vi har dåliga skolresultat här i Sverige. Jag tänker i stället ta upp någonting som Sverigedemokraterna föreslår: hjälp till begåvade barn. I Vänsterns värld bryr man sig inte så mycket om de duktiga eleverna. Men vi ställer frågan: Hur ska de talangfulla få stimulans?

Det finns en hel del forskning på det området. Som vanligt tittar man på normalkurvan, den vanliga så kallade Gausskurvan. Vi har mellan 2 och 3 procent extremt begåvade barn i grundskolan, ungefär 25 000. I Stockholm är det 2 000 – 5 000 kanske. De har särskilda behov. De vill slippa sitta trötta i stökiga klasser där de kanske inte kan skrika högst. De vill bara ha lugn och ro, de vill studera och gå raskt fram i läroplanen. För dem behövs det särskilda åtgärder. De är ignorerade i Vänsterns drömmar.

Som alla förstår skapas inte de stora framstegen genom stora mängder. Det är helt enkelt så att tusen normalbegåvade motsvarar inte en Einstein. Därför säger SD: Mycket begåvade barn får inte utlopp för sin begåvning, sitt kunnande och sin

innovativa förmåga i den skola vi har i Stockholm. Den till varje pris sammanhållna skolan ger nivelleringsseffekt. För mycket begåvade barn bör därför särskilda klasser inrättas.

Jag ska ta upp en fråga som gäller elevhälsan. Där vill jag säga att vi inte tror mycket på samverkan och elevhälsoteam. Vi ser den här frågan mer praktiskt och verklighetsinriktat. Vi vill att man ständigt har observation på de risker som finns för barn, bristande vaccinering, anorexi och annat. Därför behövs det bäst-före-kontroller och en uppföljning. Precis som det en gång funnits behövs det en skolläkare på varje skola, och på varje större skola ska det finnas en skolläkare tillgänglig minst en gång i veckan för att vi ska ha en skolläkare att tala om.

Anförande nr 186

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Kunskap är makt, makt över sitt liv, makt att förstå omvärld och sammanhang, makt att göra val och påverka. Barn och unga måste få redskap och vägledning till kunskap för att nå sina mål. Förutsättningarna är olika, och därför måste målen vara individuella och utgå från individens förutsättningar och förmåga. Målen ska sättas tidigt och utvecklas med den unge så att de som behöver stöd får det och de som vill öka takten får göra det.

Några förutsättningar för att nå uppsatta mål är dels en stor valfrihet att välja eller välja bort skola, utbildningar, inriktning, dels skickliga lärare som med grund i pedagogik och metodisk kompetens och förståelse för elevernas behov skapar en gynnsam miljö för inläring.

Därutöver ska skolmiljön vara god och trygg. Nolltolerans ska gälla mot mobbning och trakasserier. Fler vuxna i skolan som deltar i olika aktiviteter och finns i skolmiljön ger trygghet.

Centerpartiet vill se ett skolmatslyft där matens kvalitet står i centrum, där personalens kunskap utvecklas och antalet kök där maten lagas på plats ökar. God och bra mat är en förutsättning för inläring. Den mat som serveras ska vara producerad klimatsmart och miljövänligt.

Centerpartiet lägger fokus på lärarna, skolans viktigaste resurs. Skickliga lärare ska belönas. Behovet av fler pedagoger inom såväl förskola som skola är stort, därför ska det löna sig att fortbilda sig. Lärare ska få ägna sig åt sitt pedagogiska uppdrag, inte vara administratörer. Ge lärare en lärarsekreterare som avlastning!

Centerpartiet vill också att nationella prov ska rättas av andra än lärarna.

Därutöver vill Centerpartiet lyfta rektorernas roll som pedagogiska ledare. Där har staden en viktig roll i att stimulera rektorernas kompetensutveckling. Även där kan en del administrativa uppgifter lyftas bort till administrativ personal.

I dag kan barnen redan i låg ålder hantera datorer, mobiler och läsplattor. När de börjar skolan är de redan mycket digitalt kompetenta, ofta mer än de vuxna i skolan. Detta måste skolan bli bättre på att ta till vara och använda som ett pedagogiskt

verktyg. Det innebär att många lärare kan behöva fortbildning i digital kompetens. The sky is the limit.

Slutligen, herr ordförande, fullmäktige, vill jag slå ett slag för sovmorgon. Låt de trötta tonåringarna börjar skolan lite senare på dagen. Pigga elever som får sova lite längre lär sig bättre. Det har forskningen visat. Läs Olle Hillmans bok *Tonårssömn*. Det skulle också minska trängseln i tunnelbana och bussar, till glädje för många andra trafikanter.

Med detta yrkar jag bifall till Centerpartiets förslag till budget för Stockholms stad 2016.

Anförande nr 187

L i s a P a l m (FI): I en rapport från Expo kunde vi i förra veckan läsa om upplevelser bland minoritetssvenskar. I rapporten beskrevs var i samhället som utsatthet var som störst för hatbrott och diskriminering. Tyvärr lyfts skolan fram som en plats där rasism och fördomar produceras. Enligt rapporten färgas den svenska skolan av okunskap, stereotyper och generaliseringar av minoritetsgrupper. Den starkaste kritiken riktas mot läromedlen.

En annan tråkig nyhet förra veckan var att en av fem unga tjejer har varit utsatt för sexuella övergrepp eller trakasserier – en av fem! Vi ser hur unga kvinnor får betala för det ojämställda samhället i form av otrygghet. Vi vet att skolan dessvärre är en plats där många kränkningar sker.

Barn omfattas av skolplikt. De kan inte välja om de ska gå till skolan eller inte. Det är därför vi måste se till att det är en trygg och inkluderande plats för alla. Det är inte en dag för tidigt att den här staden satsar på att förankra mänskliga rättigheter i skolan och arbetar förebyggande mot alla former av diskriminering.

Alla elever och lärare ska arbeta med normkritik som verktyg för att synliggöra normer och stereotyper, för det är nu behovet av att förankra mänskliga rättigheter och motverka förtryck av olikheter är större än någonsin.

Ändå har samtliga oppositionspartier tagit bort alla satsningar på mänskliga rättigheter i skolan i sina budgetar. Det är särskilt svårt att förstå i en tid då västvärlden är under attack, när schismer växer i vårt samhälle, när radikaliseringen ökar och ungdomar rekryteras till krig, när barn är offer för rasistiska attacker och boenden för ensamkommande barn sätts i brand.

Det är i skolan som vi lägger grunden för det demokratiska samhället och respekten för alla människors lika värde. Det är i skolan barn och unga ska få kunskap om sina rättigheter. Men bara en av fem barn har enligt Barnombudsmannen hört talas om barnkonventionen. Hur ska barn och unga utöva sina rättigheter om de inte känner till dem? Det ingår inte ens i lärarutbildningen. Därför har vi avsatt resurser och infört mätbara indikatorer för att se till att skolan arbetar med FN:s konvention om barnens rättigheter.

Skolan ska inte vara en plats där fördomar förstärks. Skolan ska vara motkraft mot idéer som inte grundar sig på respekten för alla människors lika värde.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 188

Erik Slottner (KD): Herr ordförande! Resultaten i den svenska skolan håller inte måttet. Det tror jag att de allra flesta i den här salen är överens om. Det är otillfredsställande att mellan 10 och 15 procent av varje årskull lämnar grundskolan utan gymnasiebehörighet. OECD som gör sina Pisarapporter var tydlig i sina rekommendationer för att resultaten ska bli bättre. Bland annat vill man se bättre och tydligare ledarskap, högre förväntningar på eleverna och bättre arbetsro i klassrummen. Det är några exempel på saker man lyfter fram.

Det vi däremot i Sverige väldigt ofta fokuserar på, såsom ökad lärartäthet, mindre klasser och mer pengar, spelar enligt OECD betydligt mindre roll för att man ska nå framgång i skolan.

Socialdemokraterna gjorde stort nummer i valrörelsen av att skatten skulle höjas med 15 öre och att pengarna oavkortat skulle gå till skolan. Skatten höjdes som bekant inte med 15 öre utan hittills med 57 öre, och ändå har man inte lyckats skrapa ihop en större satsning än vad Alliansen gjorde. Schablonökningen för skolan är exempelvis lägre för 2016 än vad Alliansen lyckades prestera 2014.

Ett bra och tydligt ledarskap är skolans kanske viktigaste framgångsfaktor. Ledarskapet sker både i och utanför klassrummen. Av den anledningen satsar Kristdemokraterna 5 miljoner kronor i sin budget för att stärka ledarskapet i Stockholms skolor. Rektorer är de pedagogiska ledarna, men det är lätt att glömma att läraren också är ledare. I klassrummet är det läraren som är en auktoritet och ansvarar för att arbetsmiljön är god.

Det är därför sorgligt att se att den rubricerade satsningen på lärarna endast får tio och en halv rad av floskler i majoritetens budget. Det säger kanske något om Socialdemokraternas nedprioritering av just lärarna. Pengar för fler förstelärare saknas. Därmed förlorar vi skolans kanske viktigaste redskap för att höja läraryrkets status, nämligen att lönemässigt premiera yrkesskickliga lärare.

Att arbeta mer med barnens föräldrar är också en metod för framgång. I en skola som hade stora problem med både arbetsro och studieresultaten valde man att involvera barnens föräldrar i mycket större utsträckning, och det noterades snabbt förbättringar. I Sverige är vi ofta dåliga på att nyttja den kraft som finns hos familjer. I det avseendet finns mycket kvar att göra också i Stockholm.

Med det sagt yrkar jag bifall till Kristdemokraternas budget.

Anförande nr 189

Freddy Gripp (V): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Det får vara slut med att leka affär med barnens utbildning. Vi är fast övertygade om att skolan ska drivas av offentliga och ideella aktörer, inte kommersiella. Alla elever ska kunna lita på att den närmsta skolan är den bästa skolan. Elever ska kunna mötas i skolan, oavsett bakgrund och erfarenhet. Introduktionsklasser och förberedelseklasser ska därför finnas på skolor över hela staden.

Vidare tar vi upp kampen mot skolsegregationen, både den som kommer av att vi bor segregerat och den som är en konsekvens av skolvalet. Det är viktigt att stärka likvärdigheten bland annat genom att ställa krav på såväl fungerande elevhälsa med närvarande elevhälsoteam som bemannade skolbibliotek på alla skolor.

När Stockholm växer behöver vi bygga ut och bygga nya skolor. Skolor får inte längre komma på undantag i stadsplaneringen utan vara en självklar och central verksamhet att planera för. Stockholms elever ska garanteras ändamålsenliga lokaler såväl inomhus som utomhus. Även om det ibland kan behöva göras avkall på yta måste kvaliteten ändå värnas. Därför ska vi ha en lekvärdesfaktor som tar hänsyn till fler kriterier i utemiljön.

När skolor ska planeras har vi möjligheter och ska ha möjligheten att bryta skolsegregationen. Genom att stärka läraryrkets attraktionskraft kan vi både behålla de fantastiska lärare som vi har i Stockholm i dag och samtidigt rekrytera nya. Vid det här arbetet är det helt avgörande att vi fortsätter att ha en god löneutveckling men också ta nödvändiga steg för att förbättra villkor och arbetsmiljö. Nya lärare ska garanteras en god introduktion, och lärare ska känna att det går att utvecklas i yrket, till exempel genom att meritera sig som yrkesskicklig eller genom forskarstudier. Så kan vi använda de duktiga lärarna och ge dem möjligheter att driva skolutvecklingen framåt.

Med större ambitioner och med en utvecklad och stärkt skola lägger majoriteten i dag fram sin budget, och vi som brinner för skolan bör rösta ja till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 190

Borgarrådet **B r i n c k** (M): Ordförande! Nu är det slut med att leka affär med skolan, säger Freddy Grip. Jag vet inte vem som har gjort det. Däremot vet jag vem som leker politisk lekstuga med skolan, och det är inte bättre. Du vet, Freddy, att i de idéburna skolor som du pratar om är elevunderlaget väldigt mycket mer segregerat än vad det är i både den kommunala skolan och de kommersiella fristående skolorna. Det ni gör är inte alls att ni tar upp kampen mot segregationen; ni förstärker segregationen genom att tvinga bort kommersiella aktörer från marknaden och genom att se till att barn, som du säger, alltid ska kunna vara säkra på att den närmaste skolan är den bästa och förhindra dem från att välja någon annan skola.

Barn som bor i de områden där den kommunala skolan är dålig ska vara hänvisade till den skolan därför att i Freddy Grips värld får de inte välja någon annan. Jag har sagt det förut och säger: Jag begriper inte hur det ska kunna motverka segregationen.

Anförande nr 191

F r e d d y G r i p (V): Nej, jag har försökt säga det många gånger att jag har massor med forskning kring skolan som jag med glädje lämnar över till dig, Cecilia.

Jag har träffat företrädarna för de idéburna skolornas riksförbund, och de är helt eniga om att vi måste ta kampen mot den marknadsutsatta skolan. Man vill vara med i bygget av en skola för alla, en skola där elever och föräldrar kan lita på att skolan närmast är bäst. Vi kan aldrig acceptera det som Cecilia Brinck menar, att det kan få

finnas skolor som inte håller måttet och att vissa elever ska vara hänvisade till en skola som inte håller fullgod kvalitet.

Därför är det så viktigt att vi satsar på alla skolor med utbyggda elevhälsoteam, med skolbibliotek och att vi faktiskt tar upp kampen för att bryta skolsegregationen. Det kan vi göra genom att lägga nya skolor på smarta ställen, vi kan rita upptagningsområden och vi kan ta bort fri etableringsrätt.

Vi tar upp kampen mot skolsegregationen.

Anförande nr 192

E r i k S l o t t n e r (KD): Herr ordförande! Freddy Grip ger verkligen den gamla riktiga Vänstern ett ansikte. Majoriteten är fast övertygad som att skolorna ska styras offentligt och ideellt, slår Freddy Grip fast. Jag kan ändå tycka att det är rimligt att lärarna ska få löner, så helt ideellt ska de väl inte jobba i skolan.

Det är eleverna och föräldrarna som ska få bestämma om det är offentligt, privat, ideellt eller kommersiellt. Det vi i politiken ska styra är ramarna kring detta och se till att skolorna håller en hög kvalitet. Sedan kan de aktörer som kan sköta detta på ett bra sätt agera på den fria skolmarknaden, och så får elever och föräldrar välja den skola som de tycker passar bäst. Skulle er politik, Freddy Grip, slå in då skulle en rad fristående skolor med bra resultat få lägga ned sin verksamhet. Hur skulle det utveckla Stockholms skolor?

Anförande nr 193

F r e d d y G r i p (V): För att klargöra: Att ta bort vinstintresset skulle inte nödvändigtvis behöva leda till några nedläggningar. Fristående skolors riksförbund har gjort en undersökning bland sina medlemmar, och det är inte alls många som skulle läggas ned. Det kan man naturligtvis fortsätta att driva inom non profit verksamhet. Men det viktiga är att jag aldrig tänker acceptera att föräldrar har ont i magen för att de måste göra ett skolval som ska avgöra barnens framtid, utan man ska vara säker på att den grundskola som ligger närmast ska hålla absolut hög kvalitet. Man ska vara säker på att man kan låta barnen gå till skolan och få den bästa nyckeln inför framtiden.

Det gör vi genom att satsa på ideella och offentliga skolor. Det gör vi genom att vi har ett gemensamt arbete för en skola för alla, och Idéburna skolors riksförbund vill vara med i det arbetet. Det välkomnar jag.

Anförande nr 194

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Jag ber om ursäkt att jag citerar Lärarförbundet och inte Freddy Grips gamla fackförbund, Lärarnas riksförbund. Men Lärarförbundet visar i en undersökning att när jag avvek som skolborgarråd toppade Stockholms stad hela landet när det gäller resurser till skolan. Vi var nummer ett. Nu har vi fallit till nummer sjutton på den listan när Freddy Grips kompisar har tagit över.

Vi toppar nu däremot, nummer ett, i Sverige när det gäller lärarlöner. Jag funderar lite hur Freddy Grip ser på sambandet, att vi toppar när det gäller lärarlöner samtidigt som vi faller kraftigt när det gäller resurser och vad det kommer att få effekter för

lärarlöneökningarna nästa år. Den som kan räkna ser rätt snabbt att det blir ganska svårt att få plats med sådana löneökningar att vi i Stockholm kan fortsätta att vara på plats nummer ett i hela landet.

Anförande nr 195

F r e d d y G r i p (V): Jag delar Lotta Edholms ambition om att Stockholm ska fortsätta att vara löneledande i landet. Det är hela majoritetens vilja att Stockholm ska fortsätta att vara löneledande i landet. Faktum är att vi lägger mer pengar i snitt per år än vad Folkpartiet gjorde under sin tid.

Jag är inte orolig över att vi inte kommer att kunna svara upp mot målet att vara löneledande i landet. Jag tror faktiskt att vi kommer att gå in i framtiden väldigt starka med att vi kan vara löneledande, vi kan ge lärarna bra arbetsmiljö och bättre arbetsmiljö utan att tappa i Lotta Edholms lista. Det kommer att gå alldeles utmärkt.

Anförande nr 196

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag vill börja med att meddela att Sverigedemokraterna drar tillbaka reservation 49 punkt 33.

Sedan vill jag gå vidare med att säga att vi tror att det, nu när vi ser att segregationen ökar, kan vara bra med en politik där vi helt enkelt drar tillbaka modersmålsundervisningen för invandrare och att Stockholms stad gör påtryckningar på staten för att detta ska ske. Vi ser att den nuvarande politiken inte fungerar. Vi anser att man bör ha större fokus på att våra barn och ungdomar läser svenska. Vi tror att nyckeln till det svenska samhället är att man lär sig svenska.

Anförande nr 197

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Jag måste säga att det bär emot att ge ökat utrymme för denna fråga, men det som Martin Westmont från Sverigedemokraterna sade kan inte stå oemotsagt. Vi vet från både forskning och erfarenhet att det är oerhört värdefullt att kunna ta vara på det modersmål man har med sig. Det främjar ens intellektuella utveckling, och det främjar också möjligheterna att lära sig det språk som talas av majoriteten i det land man bor i, och i Sverige är det svenska.

Jag vill med kraft tillbakavisa alla påståenden om att det skulle vara en bra idé. Tvärtom är en av nycklarna för att kunna stärka elevernas chans inom skolan att ge bra undervisning på alla områden, inte minst modersmålsundervisning.

Anförande nr 198

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag rekommenderar Olle Burell att i stället för att läsa de olika rapporterna titta hur verkligheten ser ut. Sverigedemokraterna kommer att fortsätta att beskriva verkligheten som den är. Vi är ute och tittar hur det ser ut. Du kan väl inte påstå, Olle Burell, att det går åt rätt håll. Segregationen ökar ju.

Vi behöver förändringar i politiken. En av förändringarna är att vi inte ska uppmuntra människor att segregera sig. Det gör man när man uppmuntrar människor att hålla fast vid till exempel det språk som man har i sitt hemland. Jag tror absolut och Stockholms stad och Sverige behöver en ny politik på det här området. Sverige behöver helt enkelt en sverigedemokratisk politik.

Anförande nr 199

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Vi socialkonservativa ställer oss avvisande till den rödgröna skolpolitiken som bygger på: Vräk på resurser, mer skattepengar in i skolan! Vi ställer oss också avvisande till Alliansens skolpolitik som bygger mycket på att det ska vara världens bästa lärare med världens högsta löner och så vidare.

Modern skolpolitik fokuserar inte på vad vi vuxensamhället kan göra, utan den fokuserar på vad eleverna gör, vad studenterna gör. Då är det ganska enkelt egentligen. Vi ska se till att eleverna inte skolkar. De ska gå till skolan för att eleverna själva vill det. De ska komma i tid till lektionerna för att de förstår själva vikten av det. Före lektionerna ska de ta av sig kepsen, spotta ut tuggummit, stänga av mobiltelefonerna och så vidare, helt enkelt därför att eleverna har lite hyfs i kroppen.

Sedan i klassrummet sitter man tyst och lyssnar till läraren därför att eleverna är motiverade att lära sig. Eleverna ska göra sina anteckningar, helt enkelt därför att eleverna är ivriga att anstränga sig. Därefter går eleverna hem och gör sina läxor helt enkelt därför att eleverna har ambitioner här i livet. Allt detta därför att eleverna ska ta ansvar för sig själva, för sin omgivning och sin familj, för hela samhället.

Ja, svårare är det inte. Det behövs inga skattemiljoner och skattemiljarder.

Vad är då detta för skolpolitik? Är det någonting som jag har fått lära mig som gammal universitetslärare? Jag har till och med gått en pedagogikkurs och har ett körkort för att vara universitetslärare. Nej, det här är ingenting märkvärdigt utan gammalt vanligt hederligt svenskt bondförnuft. Det här fick jag lära mig av min farmor på 1960-talet när jag började skolan. Men det här är insikter som har försvunnit någonstans på vägen.

Anförande nr 200

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Jag ska börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Tack så mycket, Lotta Edholm, att du tar upp naturskolan. Det handlar om en enda skola som finns i kommunen i dag. Den kostar runt 800 000 kronor om året. Vad den skolan gör är att den ser till att våra elever på ett konkret sätt får lära sig hur naturen funkar. Det handlar om naturkunskap. Det handlar också i längden om det som vi kallar för lärande för hållbar utveckling. Och det handlar om fred, välbefinnande, överlevnad. Det handlar också om försörjning. I framtiden kommer vi att behöva nya jobb i att ställa om vårt samhälle.

Det handlar om elevhälsa, att lära sig att vistas ute, må bra av att vara ute. Vi vet allihop vad som händer med oss när vi mår lite dåligt och går ut i skogen. Det handlar om arbetsmiljön för både elever och alla andra som är med.

Naturskolan borde vara en naturlig del i varje elevs vardag, just av dessa nämnda skäl. Det hoppas jag att Folkpartiet inte tycker är någonting flummigt. Det är jätteviktigt. Vi ska överleva i en framtid.

Det står i läroplanen om hur vi ska jobba med lärande för hållbar utveckling. Det handlar inte bara om att sitta och knappa på dator och läsa böcker, utan det handlar om att lära sig på riktigt hur naturen fungerar.

Dessutom ska jag nämna några saker till. Lärarlönen: lärarnas löner är viktiga. Vi ligger högt i våra lärarlöner i Stockholm. Vi väntar på att se vad regeringens satsningar kommer att innebära för våra lärare. Jag håller med Lotta Edholm om att lärarlönerna är höga. Jag har satsat rätt mycket facklig tid på att jobba med sådana saker.

Men det är viktigt att se att det handlar om andra saker också. Jag läser i en broschyr från Lärarförbundet att det som lärarna mest av allt efterfrågar är mer tid att planera och förbättra undervisningen, högre lön och en bättre psykosocial arbetsmiljö. Det står på s. 11 i broschyren.

Anförande nr 201

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Jag tror att Ingegerd missförstod mig. Jag har absolut ingenting emot naturskolan, jag tycker däremot att det är bra att fler elever får besöka naturskolan. Jag var själv med som skolborgarråd och räddade den som vi har.

Men det jag vänder mig mot är att det finns en aktivitet i budgeten som riktar sig till just detta, men inte en enda aktivitet som handlar om lärarnas löner, arbetsmiljö, kompetensutveckling eller karriärmöjligheter. Det finns det inte en enda aktivitet för i budgeten. När ni säger att det är viktigt med också dessa, precis som Lärarförbundet nämner i sin rapport, saknar det substans när ni inte bryr er om att ha det som aktivitet. När ni lyfter fram någonting som i och för sig är viktigt, naturskolorna, men inte lyfter fram någonting i samlingen av aktiviteter som rör lärarnas arbetsvillkor, är den enda tolkningen att ni tycker att naturskolorna är viktigare än allt annat av det som jag räknade upp.

Anförande nr 202

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Nej, Lotta Edholm, det står om arbetsmiljö. Det står om lärarlönerna och löneutveckling, och det står om de frågor som du över huvud taget pratar om, Lotta Edholm. Jag vet inte om du har läst budgeten, men vi har nog läst olika budgetar.

Det som är viktigt att notera är att vi väljer att plocka ut några konkreta exempel på vår politik. Det handlar naturligtvis inte om de stora genomgående linjer som präglar vår budget, som handlar om hur lärarna har det och om hur eleverna har det.

Anförande nr 203

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Ordförande, fullmäktige! Man skulle kunna fråga sig: Föräldrar, finns de i majoritetens värld, eller i alla fall en del av majoritetens? Det verkar som att barnen ska stoppas in i förskolan, obligatoriskt från två år. När ska de komma ut? Är det efter skolpliktens avslutning? Först ska förskolan fixa allt. Sedan ska skolan fixa allt. Var finns föräldrarna?

Sedan har jag en fråga om indikatorerna. Är det faktiskt så att majoriteten tycker att det räcker med att 80 procent ska klara grundskolans mål? 20 procent ska alltså

enligt majoritetens indikatorer inte behöva klara grundskolans mål. Jag tycker att det är förfärande, och jag vill gärna ha svar på det.

Anförande nr 204

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Det ska egentligen vara 100 procent, eller hur? Men man väljer att försöka vara lite realistisk och lägger en lägre procentsats, 80 procent. Det är det första.

Den andra frågan var om föräldrar finns. Föräldrarna är naturligtvis det viktigaste som finns för barnen. Men vi ser inte föräldrar som kunder utan ser dem som medskapande. Där är det jätteviktigt att se skillnaden. Det står om det när det gäller det demokratiska arbetet. Föräldrar ska ha inflytande på verksamheterna. De ska finnas med i många olika sammanhang. Så de är jätteviktiga. Det vet vi. Det finns forskningsrapporter och annat, och allt säger att föräldrar är oerhört viktiga. Men som sagt ser vi dem som medaktörer i skolan.

Anförande nr 205

P e r O s s m e r (SD): Herr ordförande! Det gäller att öva upp snabbheten att trycka på knappen. Det är inte så lätt. Jag kommer att tänka på Gösta Berlings saga som inleds med de bekanta orden: Äntligen stod prästen i predikstolen.

Vi i SD är tacksamma för att vi får tala lite grann. Jag tänker ta upp några punkter som vi har varit inne på här. Det gäller de centrala proven. I Stockholm har vi, som i övriga delar av landet, en betygsinflation. Alla skolor försöker att vara bäst. Lärarna har en ambition som gör att de sätter höga betyg. Det leder till orättvisor. Vi vill inte bara ha en bra skola, utan vi vill en rättvis skola också. Det kostar ingenting med en central rättning av de centrala proven här i Stockholms kommun eftersom lärarna kan byta med varandra. Då får vi helt enkelt mer rättvisa betyg.

Det andra jag tänker nämna handlar om ledarskapet. Det är riktigt att det behövs bra rektorer, men det viktigaste är ändå att det finns lärare med kvalitet. Läraren ska vara bäst i klassen. Låt mig göra en liten historisk tillbakablick. När jag gick i gymnasiet hade nästan alla av de lektorer jag hade disputerat och var doktorer. En del var, som det hette, professorskompetenta. Så bra kan vi nog inte få det i våra dagar, men för oss är det ganska självklart att det inte bara handlar om antalet lärare, utan vi måste också söka kvaliteten och kunskapen hos lärarna. Då får man vara beredd att ta en diskussion om differentierade löner så att man kan stimulera dem som är intresserade av läraryrket och har kunskaper att söka sig till läraryrket och inta centrala positioner som förstelärare.

För det tredje, som jag var inne på tidigare när jag pratade om begåvade barn, handlar det inte bara om särskilda klasser för dem. För att de ska kunna trivas och utveckla sina förmågor måste vissa skiljas av. Nu tror jag inte på avstängning. Då blir det ännu sämre för de stökiga barnen. Vi har ju något som heter jourkolor. Det är de disciplinära medel som står till buds. Därför är det viktigt att vi har jourkolor och att förvaltningen, lärarna och rektorerna inte tvekar om att avskilja barn som är stökiga och stör andra och skicka dem till jourkolor för att de ambitiösa barnen ska kunna utvecklas.

Anförande nr 206

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att anknyta till en tidigare diskussion. I er budget finns det faktiskt inte något annat tydligt uppdrag än det som gäller naturskolan. Det gör inte det. Det fanns det i år.

Det som jag tycker blir det kvarvarande intrycket av den här debatten är att det blir allt tydligare var den verkliga konflikten på skolans område ligger. Den ligger i synen på valfrihet. För oss är föräldrars och elevers rätt att välja skola helt central. Ja, det handlar om ideologi. Rätten att själv kunna välja hur man vill utforma sitt liv är en central del av den ideologi som vi bygger vår politik på. Vi tror nämligen att människor är bättre lämpade att fatta de beslut än vad vi politiker är. Vänsterns fullständigt obegränsade tilltro till sin egen förmåga att alltid avgöra vad som är bäst för alla i alla lägen har alltid fascinerat mig. Hur vågar ni? Vem gav er den insikten? Vem gav er den kunskapen? Vem gav er den rätten?

Det fria skolvalet innebär en möjlighet för föräldrar och elever att välja mellan olika huvudmän, mellan kommunala och fristående huvudmän, mellan olika inriktningar hos fristående huvudmän, mellan olika pedagogiska inriktningar och olika specialvarianter. Man kan välja skola efter det geografiska läget. Vill man välja en skola som ligger nära hemmet kan man göra det. Vill man välja en som ligger längre bort kan man göra det, och det gör väldigt många. De gör det inte därför att de väljer bort den närmaste skolan på grund av att de tycker att den är dålig – de finns naturligtvis också – utan därför att den som ligger längre bort erbjuder dem någonting som de vill ha just då.

Konkurrens leder till ökad kvalitet även på skolområdet. Vi vill att föräldrar och elever ska kunna fortsätta att välja skola utan de pekpinningar och begränsningar som majoriteten vill sätta upp, och jag får väl ändå säga att det är lite olika tydligt uttryckt. På vissa håll står det alldeles klart vad det är som är målet, och på andra håll är det något mer inlindat.

Det kanske kan vara bra att hålla reda på en del grundläggande fakta när det gäller fristående skolor. Lärarna i fristående skolor upplever sig generellt ha en bättre situation än i kommunala skolor när det gäller sådant som sjukfrånvaro, psykosocial arbetsmiljö, möjlighet att påverka den egna situationen på arbetsplatsen, förtroendet för skolledningen, arbetsmiljö och hur de kan disponera sin tid. De fristående skolorna har fler godkända elever på ämnesproven. De allra flesta friskoleaktörerna, en bra bit över 80 procent, driver bara en eller max två skolor. Det kan vara bra att veta om man nu anser att det här med stora skolföretag är ett problem i sig, vilket många uppenbarligen gör. Svenskarna vill ha kvar sina fristående skolor. De är viktiga. Man uppskattar rätten att välja. Jag är rätt övertygad om att ganska många av era väljare också uppskattar rätten att välja skola för sina barn och möjligen kommer att bli rätt upprörda om den rätten inskränks på det sätt som ni nu förslår.

Jag yrkar bifall till vår budgetreservation.

Anförande nr 207

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Det är faktiskt inte en kommunalpolitisk fråga huruvida vi ska ha valfrihet och ett antal olika huvudmän eller inte, utan det är staten som har bestämt detta. Om jag skulle uttrycka mig vulgärt skulle jag

säga ett annat ord än vad jag gör nu, men jag kan säga att jag struntar i detta med vinst. Det är inte intressant för mig som skolborgarråd huruvida andra huvudmän kan gå med vinst eller inte. Det viktiga för mig och för majoriteten är att den kommunala skolan sätter fulla segel och konkurrerar med kvalitet. Det är därför vi nu säger att det är slut på den långa era då de borgerliga slumpade bort stora delar av den bästa kommunala verksamheten till vrakpriser. När man sedan förstod att det inte var folkligt förankrat hittade man andra sätt att hålla tillbaka den kommunala verksamheten. Nu satsar vi på den för att den ska vara bäst, och det är vårt sätt att bidra till mångfald.

Anförande nr 208

Borgarrådet **B r i n c k** (M): Vi har inte slumpat bort den bästa kommunala verksamheten till vrakpris, Olle Burell. Vi har inte slumpat bort en enda grundskola till vrakpris eller till något annat pris heller. Det är nämligen inte så det går till.

Ja, det är staten som äger frågan, men ni gör ju ert bästa för att hindra nya friskoleetableringar. Gudskelov äger staten fortfarande frågan. På det sätt blev era nej till de friskolor som ville etablera sig förvandlade till ja av Skolinspektionen. Det tycker jag att vi ska vara glada för. Den dag det införs ett kommunalt veto för nya friskoleetableringar kommer det att se annorlunda ut. Då kommer ni att säga nej till allt.

Anförande nr 209

I n g e g e r d A k s e l s o n L e D o u a r o n (MP): Vi i Miljöpartiet varken kan eller vill avskaffa det fria skolvalet, Cecilia. Vi menar att det ligger på regeringsnivå. Därför vill vi inte diskutera just den frågan vidare. Men däremot vill vi säga att vi på olika sätt måste stötta de skolor som just nu tar stryk, det vill säga som har problem. Och det gäller även de andra skolorna. Det gör vi bland annat genom att bygga på med annan personal, se till att lärarna får tid och möjlighet till kollegialt samarbete och kollegialt utvecklingsarbete för att kunna utveckla sitt arbete. Det är jätteviktigt.

Du vet lika väl som jag att det fria skolvalet gör att vissa skolor får svårigheter. Det är lite meningen med det också. Det ska gå bättre för en del skolor och sämre för andra. Den konkurrensprincipen fungerar inte alla lägen. Därför är det så viktigt för oss att alla elever har rätt till en bra utbildning. Då behöver vi jobba med de här sakerna. Det är det viktigaste just nu. Jag föreslår att vi lämnar debatten om fritt skolval till regerings- och riksdagsnivå.

Anförande nr 210

Borgarrådet **B r i n c k** (M): Nej, vi lämnar inte den debatten till regering och riksdag, inte med tanke på den diskussion som förekommer i frågan. Jag har inte sett att Miljöpartiet här i huset har drivit på Miljöpartiet i regeringen för att lägga ned Reepalus utredning eller för att komma fram till ett annat resultat än det som det är helt uppenbart att regeringen egentligen vill ha, nämligen att vi ska stoppa den här typen av fristående verksamheter. Det är klart att ni har inflytande på detta som en viktig aktör när gäller att vara skolhuvudman i Stockholm. Ta då det ansvaret i stället för att försöka skyffla över det på någon annan!

Det är precis som du mycket riktigt säger, att det är en av poängerna att man kan välja bort den skola som man av olika skäl inte är nöjd med, men vi har ett antal

kommunala skolor i den här staden som har dragits med enorma problem under väldigt lång tid. Hur länge ska vi vänta? Hur länge ska de elever som i er värld inte har något annat att välja på än den skolan vänta på att ni har förstärkt kvaliteten? Det står inte i er budget.

Anförande nr 211

F r e d d y G r i p (V): Fru ordförande! Det blir faktiskt lite intellektuellt ohederligt, och jag tycker att det är väldigt tråkigt, att du försöker blanda ihop korten när det gäller friskolor och det fria skolvalet, Cecilia Brinck. Jag välkomnar att det finns en mångfald av aktörer och att det finns fler som vill bidra till en skola för alla, men det gäller de idéburna och de icke-kommersiella skolorna. Även de vill vara med och bygga en skola för alla men utan marknadstänk och utan skolsegregation. Träffa gärna Idéburna skolors riksförbund! Prata med dem och fråga hur vi tillsammans kan göra en skola för alla! Träffa rektorerna som ser problemen med skolvalet!

Här kan du få Per Kornhalls forskningsöversikt över skolval så att du kan läsa den. Jag vill ställa en fråga till dig, Cecilia. Hur vill du bryta segregationen? Vi ser en ökad segregation med skolvalet. Hur vill du bryta det? Kom med konkreta förslag!

Anförande nr 212

Borgarrådet B r i n c k (M): Ni omhuldar de idéburna skolorna varmt, men det faktum att elevunderlaget i de skolorna är väldigt mycket mer segregerat än vad det är i kommunala skolor och kommersiella fristående skolor tycks inte bekymra Freddy Grip. På vilket sätt minskar det segregationen i skolan att ensidigt gynna de skolorna? Det är klart att Idéburna skolors riksförbund tycker att det är bra idé. Det finns väldigt många kommersiella skolor därute som erbjuder en fantastiskt bra verksamhet och som konkurrerar med dem.

Vem vill inte slippa konkurrens på en marknad? Vem vill inte vara ensam herre på täppan? I din värld är det bra om de kommunala skolorna är ensam herre på täppan, möjligen med lite inblandning av de idéburna skolorna. Med det är de skolor som du bestämmer att elever och föräldrar ska få välja mellan och inte de skolor som de själva vill välja mellan. Det är inte valfrihet, Freddy Grip.

Anförande nr 213

L i s a P a l m (FI): Du frågar efter en konkret åtgärd, Cecilia. En viktig sådan som vi vidtar nu är att stärka elevhälsan. Varför är det så viktigt? Jo, därför att skolan är elevernas arbetsplats. Jag tycker att det är mycket viktigt att särskilt lyfta fram gruppen unga transpersoner. I somras kom en rapport från Folkhälsomyndigheten som visar att var tredje ung transperson har övervägt att avsluta sitt liv. Det är alarmerande siffror som kräver politisk handlingskraft. Därför satsar vi på elevhälsan genom de här elevhälsoteamen. Vi satsar på normkritisk pedagogik för att alla unga ska känna igen sig i utbildningen. En rödgrönrosa majoritet skapar en skola som ser till att behovet hos alla i klassrummet tillgodoses, och det gäller även lärarna.

Anförande nr 214

Borgarrådet B r i n c k (M): Jag har sett och hört att det sprids en myt om att alliansstyret i Stockholm kraftigt drog ned på elevhälsan. Det gjorde vi inte alls. Det kanske kan vara bra att ta reda på siffrorna innan man skriver det på Facebook eller

säger det i den här talarstolen. Elevhälsan är otroligt viktig. Vi vill ha en elevhälsogaranti i grundskolan, vi vill ha en elevhälsogaranti i gymnasiet och vi vill ha mobila elevhälsoteam. Elevers, skolpersonals och lärares psykosociala arbetssituation är fullständigt central för att skolverksamheten ska fungera.

Och vi vill mer än så. Jag har lite problem med Feministiskt initiativs skolpolitik eftersom detta är det enda ni pratar om. Jag hörde inte att du över huvud taget nämnde orden ”kvalitet” eller ”kunskap” eller någonting sådant, utan det handlar bara om detta. Det räcker inte. Man måste vilja något mer med skolan än detta, och det tycks inte ni göra.

Anförande nr 215

J a n J ö n s s o n (FP): Fru ordförande! Skolan finns förstas primärt för att utveckla elevernas kunskaper, kreativitet och värdegrund, men skolan har också en viktig uppgift och skyldighet att fånga upp de elever som far illa på olika sätt. Därför måste skolans och socialtjänstens samarbete fungera, och här finns mycket att göra. En viktig del är förstas att socialsekreterarna ska ha tid att i sitt arbete faktiskt komma ut på samarbetsmöten med skola och familj. Därför välkomnar vi i Folkpartiet att även majoriteten satsar på fler socialsekreterare för barn och unga. Erfarenheterna av Skolfam, den satsning som bland annat vi i Folkpartiet tog initiativ till under föregående mandatperiod och som är ett evidensbaserat arbete för att följa upp omhändertagna barns skolgång och kunskapsutveckling med team av psykologer och specialpedagoger, bör man kunna ta till vara i den ordinarie skolverksamheten.

Vi i Folkpartiet skulle också gärna se en förnyad kartläggning av elever med omfattande skolfrånvaro, så kallade hemmasittare. Det vill däremot inte den rödgrönrosa majoriteten. Man hänvisar till att den senaste gjordes 2010. Fem, snart sex, år sedan är dock en ganska lång tid. Elever som då gick i grundskolan är i dag vuxna. Vi behöver ha kontinuerlig koll på utvecklingen av den omfattande skolfrånvaron för att veta hur arbete och insatser ska anpassas. Orsakerna till långvarig skolfrånvaro är nämligen många, och de förändras över tid. Detta har den rödgrönrosa majoriteten av oklar anledning sagt nej till. Kanske av samma skäl som att man i förra årets budget strök bort alla indikatorer för att möjliggöra för fullmäktige att följa upp skolfrånvaron i stadens skolor. I det här budgetförslaget finns nu bara ett lite stycke text om skolk och skolfrånvaro men inga prioriterade aktiviteter eller indikatorer. Det finns för övrigt inga aktiviteter kring lärares kompetensutveckling heller, som någon från majoriteten påstod sig prioritera.

Samarbetet mellan skola och socialtjänst kommer att bli än viktigare nu på grund av alla de barn som flyr från krig, terror och förföljelse. Då är det viktigt att utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna får hålla fokus på mottagande, inskolning och en bra tillvaro. Då är det viktigt att stadsdelarna inte bombarderas med olika tilläggsuppdrag som områdesfester, kaféverksamhet för vuxna och annat som nu trycks in i verksamhetsplanerna. Det finns en risk att överbelastade stadsdelsförvaltningar blir för internt fokuserade och att vi då förlorar den viktiga samverkan som vi verkligen behöver kring de här barnen.

Anförande nr 216

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Ingegerd Akselson Le Douaron hälsar att vi visst satsar på fortbildning. Jag begärde ordet därför att du berömde Skolfam. Det är

en imponerande verksamhet. Nu gör vi i majoriteten det möjligt att utveckla Skolfam. Här är det bra att gilla oss i majoriteten. Vi har hamnat lite efter övriga Sverige och övriga Norden, för Skolfam finns också i våra grannländer. Häng med oss i majoriteten så blir det mer Skolfam. Tack för det initiativet!

Anförande nr 217

J a n J ö n s s o n (FP): Det var ju glädjande, men själva uttrycket nämns dock inte i det här budgetförslaget. Men det står kanske i någon annan nämndhandling.

Anförande nr 218

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Ewa Larsson och jag fick äran att inviga en Skolfamkonferens som ägde rum här i Stockholm. Vi är stolta över det som Stockholm gör, och det satsas mer. Vi är också överens om att fortsätta det projekt som ni påbörjade med samverkan mellan skola och socialtjänst. Det är otroligt viktigt, och vi lägger mer pengar på det inom socialnämndens budget.

Hemmasittare är också ett område som Jan lyfte fram och som är viktigt. Det är därför som vi satsar på det förebyggande arbetet. Det är en kraftig förstärkning av elevhälsoarbetet med elevhälsoteam. Jag tror också att det är viktigt att skilja på skolfrånvaro i stort och hemmasittare. Jag tror att det kan finnas helt olika orsaker till varför man inte kommer till skolan. Jag träffade en barnläkare häromdagen. Hon ansåg att väldigt många av hemmasittarna har diagnoser som skulle ha kunnat upptäckas mycket tidigare av förskolan eller skolan. Man upptäcker dem för sent i åttan eller nian, och då blir man en så kallad hemmasittare. Det visar återigen på vikten av tidiga insatser.

Anförande nr 219

J a n J ö n s s o n (FP): Jag har jobbat med elever med omfattande skolfrånvaro i fem år i Södertälje skolakut på uppdrag av Södertälje kommun. Det finns, som du säger, en stor mångfald av problem som ligger bakom omfattande skolfrånvaro, och det handlar definitivt, som du också säger, inte bara om sådana som sitter hemma. Många är på andra platser. Det är därför som vi skulle vilja ha den här kartläggningen. Vi gjorde en för fem år sedan. Den skulle behöva förnyas eftersom det även går trender i varför omfattande skolfrånvaro uppstår. Vi tycker att det är angeläget att få till en ny kartläggning. Vi kanske kan återkomma med det här initiativet och räkna med att få stöd då.

Anförande nr 220

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Fru ordförande! Det sades tidigare från talarstolen att vi inte pratar kompetensutveckling och vi inte skulle vilja göra några kompetensutvecklingsinsatser. Då vill jag återigen påminna om den kompetensutvecklingsfond som kommunfullmäktige kommer att anta i februari och som remitteras ut nu i veckorna. Det är alltså 200 miljoner kronor som kommer att kunna sökas av nämnder, förvaltningar och bolag för att kunna genomföra angelägna kompetensutvecklingsinsatser. Där har vi till exempel ledarskapsutvecklingsprogram och en möjlighet att komplettera utbildningen för till exempel lärare som inte har lärarlegitimation.

Jag skulle vilja lyfta fram en annan grupp som nämns lite i förbigående under kommunstyrelsen men som är mycket viktig för att lärarna ska kunna fokusera på

sina kärnuppgifter, det vill säga att undervisa, och det är elevassistenterna. Detta är någonting som har kommit in i budgeten på initiativ från utbildningsförvaltningen. Det finns ett behov av att klargöra arbetsbeskrivning, kompetensprofil och utbildningsvägar för elevassistenter. Nu har vi gett personalstrategiska avdelningen i uppgift att samordna det här arbetet. Det kommer också att vara aktuellt med kompetenspåfyllning via kompetensfonden.

Jag skulle också vilja välkomna Centerpartiet som lyfte fram detta med lärarsekreterare och lärarassistenter. Jag tror att det är helt rätt tänkt. Vi behöver administrativa stödfunktioner, chefsstöd, i äldreomsorg, pedagogisk verksamhet och socialtjänst för att man ska kunna fokusera på sina kärnuppgifter, till exempel att undervisa i det här fallet. Då är det också mycket bra att den nya rödgrönrosa majoriteten har tagit bort indikatorn för administrationens totala andel av kostnaderna. Den avsåg att mäta administrationen, men det den fångade upp var hur många administratörer man hade anställda. Det innebär att för att klara de här plumparna i ILS-systemet var man tvungen att göra sig av med administratörer. Och som vi alla förstår innebär inte detta att administrationen på något sätt försvann, utan den smetades ut på alla andra anställda, de som inte har kompetens i våra alltför tunga it-system.

Det är mycket bra att man inser vikten av stödfunktioner. Inom skolan handlar det om elevassistenter och elevhälsan, men det handlar också om att våga satsa på administratörerna för att underlätta för professionen och låta människor fokusera på det som de är utbildade för att göra.

Anförande nr 221

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Ordförande, fullmäktige! Jag får tacka för den uppskattning vi fick för förslaget med lärarsekreterare. Vi tycker att det är en mycket vettig reform.

Jag återgår till de kära indikatorerna. Du nämnde dem lite grann, Clara. Man må vara realistisk om man säger att målet ska vara att 80 procent av eleverna ska klara målen i grundskolan. Men då kan man inte i texten och i ord här i talarstolen säga att det ska vara 100 procent, det vill säga att varje elev ska nå kunskapsmålen. Man kan inte säga att det är okej om 95 procent av eleverna i gymnasieskolan mår bra och känner sig trygga om man säger att skolan ska vara en säker plats för alla. Det är någonting skevt mellan indikatorerna och retoriken. Jag skulle vilja att du förklarar dig.

Anförande nr 222

B o r g a r r å d e t L i n d b l o m (V): Jag tror över lag att offentliga förvaltningar, kommuner, landsting och stat behöver se över hur man använder indikatorsystem. Alltför ofta används de för något slags politiskt syfte eller för att visa vilka ambitioner man har. ILS-system och indikatorsystem ska vara ett styrverktyg, och när man sätter 80 procent när det gäller hur många elever som går ut grundskolan med fullständiga betyg tycker jag egentligen att man kommer närmare att styra och få verksamheterna att lyfta sig själva. Jag tror att vi har en hemläxa att göra, precis som hela den offentliga förvaltningen, när det gäller att titta på styr- och ledningsformer. Det är bland annat därför som vi har ett uppdrag i budgeten som säger att man ska inrätta ett samarbete med akademin för att utveckla och se över formerna för styrning och ledarskap i offentlig förvaltning. Där finns det också en mycket intressant statlig

utredning som heter Styrning bortom New Public Management. Vi följer den med stort intresse.

Du har rätt i att vi har en hemläxa att göra när det gäller indikatorer, och vi har påbörjat den.

Anförande nr 223

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Hej Clara! Jag ber om ursäkt för att jag valde att ta replik på just dig, men du talade om legitimationsproblematiken. Egentligen hoppades jag att någon annan skulle tala mer om nyanlända elever. Det var det jag tänkte att vi skulle diskutera, men jag hänger på dig. Jag hoppas att det är okej.

Folkpartiet har drivit frågan om lärarlegitimation mycket hårt. Vi tycker att det är väldigt viktigt med kvaliteten hos våra lärare i skolan. Men i den situation som vi befinner oss nu kan vi se över hur många lärare som kommer från andra länder tillsammans med barn som kommer från samma länder. Därför har vi i vår budget lagt fram ett förslag om valideringsjobb. Det handlar om att till exempel de syriska lärarna kanske kunna gå bredvid de syriska eleverna. Det innebär att kunskapsinnehållet värnas i undervisningen, och man får snabbare in lärare i skolan.

När du nämnde detta lät det lite som om du tyckte att det skulle kunna vara en bra idé och kanske skulle kunna ansluta till den. Vi ser ju så ofta hur människor bär med sig sitt flyktingskap i flera år eftersom det inte bara handlar om att man måste lämna sitt hem, utan man måste lämna sin utbildning och allt. Och skolan är ett viktigt jämlikhetsverktyg. Är ni med på valideringsjobben?

Anförande nr 224

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tycker att det låter klokt, Frida. Den här kompetensutvecklingsfonden ligger på 200 miljoner kronor. Så som den är utformad ska nämnder, förvaltningar och bolag själva kunna äska pengar för att kunna genomföra satsningar på de sätt som de tycker är angelägna och belysa områden som de tycker är angelägna. Om utbildningsförvaltning, arbetsmarknadsförvaltning och så vidare tycker att det här är en bra idé har vi nu reserverat medel för att det ska kunna genomföras.

Anförande nr 225

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag har förstått det så att den kompetensutvecklingsfond som Clara Lindblom pratar om inte ska komma privata utförare till del, utan det är kommunala förvaltningar och bolag som kan söka pengar ur den. Med tanke på den debatt vi har haft, inte minst under det här blocket om utbildningspolitiken, undrar jag om detta är ett sätt för majoriteten att bakvägen komma åt de fristående aktörerna. Jag tycker alltså att det är ganska upprörande om de privata utförare som får offentliga medel för att bedriva verksamhet inte ska få ta del av dessa 200 miljoner som majoriteten lägger i en kompetensutvecklingsfond.

Anförande nr 226

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Oppositionen har ställt precis den här frågan i en skrivelse till äldreförvaltningen där de svarar på ett mycket förtjänstfullt sätt när det gäller lagstiftning om stöd för enskild näringsidkare till exempel. Jag skulle vilja

säga att det här framför allt – och det är någonting som jag är väldigt stolt över – innebär att vi tar ett ansvar för att vi ska vara Sveriges bästa arbetsgivare och också för att säkerställa kompetensförsörjningsbehovet.

Vi står inför mycket stora utmaningar när det gäller att rekrytera människor till våra välfärdsyrken. Det gäller att vi redan nu tänker på hur vi ska klara de demografiska förändringarna. Hur ska vi kunna ha anställda med den kompetens vi vill ha även i framtiden? Vi tar ansvar som arbetsgivare och är helt övertygade om att de stora skolkoncernerna kommer att kunna göra precis detsamma. De kan till exempel sänka sina vinstmarginaler lite och återinvestera i sin egen verksamhet.

Anförande nr 227

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Fru ordförande! Jag fick aldrig tillfälle att replikera på Freddys anförande, men ni är ju från samma parti så ni kanske talar med varandra. Du kanske också kan svara på den här frågan. Du är ju ändå borgarråd och företrädare majoritetens budget i skoldebatten här.

Ni har en avog inställning till friskolor. I dag går ungefär 86 000 Stockholmselever i grundskolan. Prognosen visar på en ökning av antalet elever i grundskoleåldern med 31 000 till 2030 och med 41 000 till 2040. Det är gamla siffror. Det handlar troligtvis om ännu högre siffror i dag. En annan statistik visar att nästan var fjärde grundskoleelev går i en fristående skola och nästa fyra av tio gymnasieelever i en fristående gymnasieskola. I och med att behovet av skollokaler kommer att växa – den frågan har varit uppe tidigare – och ni är emot fristående aktörer undrar jag om du ser några som helst problem med att ni ytterligare försvårar tillgången till skollokaler. Alternativet blir i det här fallet att staden måste göra ännu mer. Alla de lärare som du pratar om måste ju också ha någonstans att arbeta.

Anförande nr 228

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Låt mig börja med att säga att jag inte har någonting emot fristående aktörer. Jag har någonting emot vinstintresse i välfärden. Hela vårt arbete handlar om bredda valfriheten och mångfalden. Inom äldreomsorgen står till exempel idéburna aktörer bara för 2 procent av välfärdstjänsterna. Pratar man om verklig valfrihet ska man ge ökade möjligheter att välja kommunal och idéburen verksamhet.

Lokalfrågan handlar om fysisk tillgänglighet till skollokaler, men något som är ännu viktigare är att vi tidigt i samhällsplaneringen planerar för gruppboheter, förskolor, skolor, boenden för äldre och så vidare. Det är betydligt viktigare än att det ska finnas möjlighet för stora koncerner att göra vinst. Vi har en fantastisk kommunal skola och duktiga idéburna aktörer. Vi ska fortsätta att samarbeta med dem och de fristående aktörer som sköter sig.

*§ 8 Rotel II Stadsbyggnads- och kulturroteln**Kulturnämnden**Stockholms Stadsteater AB**Stadsdelsnämnderna: Verksamhet för barn, kultur och fritid*

Anförande nr 229

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande, fullmäktige! Det är med stolthet, glädje och på sätt och vis med ett leende på läpparna som jag står här och presenterar nästa års kulturbudget. Stockholm är en kreativ stad. Stockholm är en kulturstad. Det pågår otroligt mycket i vår stad både med och utan kommunalt eller annat offentligt stöd. Vi har ett starkt och vitalt fritt kulturliv i den här staden. Här är det vår uppgift att ge goda förutsättningar och möjligheter för det att växa, blomstra, utvecklas och nå och involvera fler stockholmare i kulturlivet.

Därför innehåller den här budgeten en historiskt stor satsning på det fria kulturlivet. Det ligger sammanlagt 22 miljoner extra till de fria grupperna genom att vi inte bara ökar det generella stödet utan också stödet riktat till samlingslokaler, Kulanpremier och stadens filmfestivaler.

En annan central del i den här budgeten är en fortsatt satsning på kulturskolan. Förra året sänkte vi avgiften och tillskapade dessutom nya platser i kulturskolan. Vi kommer att ha 1 300 fler elevplatser i kulturskolan i höst jämfört med förra hösten. Det innebär en ökning på 10 procent av antalet platser i kulturskolan. När vi lägger ihop den här budgeten med förra årets budget kommer det att vara tydligt att vi gör den största kultursatsningen på de yngsta stockholmarna.

Ordförande, fullmäktige! Kulturskolan är ett viktigt verktyg för den enskilde för att få växa, utvecklas och stärka sitt sociala och kulturella kapital. Det är en viktig träffpunkt för att alla barn i Stockholm ska ha tillgång till kulturen och till det fria ordet. Att alla ska ha tillgång till kulturen är återigen det som är den röda tråden i vår kulturpolitik. I samma perspektiv ska man se den fortsatta satsningen på El Sistema. Den permanentas nu och knyts närmare till kulturskolan och utökas rejält från 650 till 1 200 platser.

Ett annat viktigt uppdrag med fokus på ytterstaden är Stadsteaterns nya satsning med arbetsnamnet Kretsteatern. Det innebär att vi nu turnerar med scenkonst i ytterstaden inte bara sommartid med Parkteatern utan också vintertid.

Även biblioteken får i den här budgeten en tydlig förstärkning med uppdraget att nå fler och nya grupper. Detta är centralt och fullständigt nödvändigt för dem av oss som kommer från hem utan böcker och utan läsvana.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 230

S o p h i a G r a n s w e d (M): Fru ordförande! Stockholm är en av världens absolut bästa städer. Stockholm är också en av världens absolut bästa kulturstäder och evenemangsstäder. Det är eftermiddag och jag tror att flera av er här känner att ni börjar bli lite hungriga. Energin är inte på topp. Tänk er att jag har en stor tårta

framför mig! Ni får själva bestämma vad den ska innehålla. Nu vill jag dela med mig av den här tårtan till er alla, fast jag ångrar mig. Jag delar den i två delar i stället. Jag ger den ena halvan till Moderaterna och den andra halvan till Socialdemokraterna. Varför gör jag det? Jo, därför att de är störst och därför att jag vet att de skriker högst om de inte får smaka.

Vad vill jag säga med det här? Jo, att kulturstödet i Stockholm är orättvist. Det här försökte Alliansen att ändra på under den förra mandatperioden bland annat genom att införa en kulturbonus. Den har den nya majoriteten tagit bort. Det är olyckligt. Det innebär att det blir mycket svårare för nya kulturutövare att komma in och smaka på den här tårtan. Även en oberoende utredning som staden lät göra visar att det här var ett steg i rätt riktning för att låta fler ta del av tårtan. Moderaterna vill återinföra kulturbonusen, och vi vill också utveckla den eftersom vi vet att den inte var helt optimal. Den har potential att bli bra.

Vi vill även fortsätta lässatsningen för barn och unga, bland annat genom ett pilotprojekt där vi vill öppna för morgonöppna bibliotek. Då kan föräldrar låna böcker på väg till jobbet och elever kan låna böcker på väg till skolan.

Vi vill fortsätta satsningarna på Open Streets, som majoriteten också har valt att ta bort. Vi vill fortsätta satsningen på kulturskolan och på El Sistema som Alliansen startade under den förra mandatperioden. Vi vill också utreda förutsättningarna för att införa en kulturpeng för varje barn och ungdom upp till 20 år för att de själva ska kunna bestämma vilken typ av kulturaktivitet som de vill ägna sig åt. Vi vill att barn och unga ska få möjlighet att utveckla sina egna idéer genom att satsa på innovativ kultur.

Slutligen vill jag säga att Stockholm är en av världens absoluta städer, och vi behöver ett ännu bättre samarbete med näringsliv, organisationer och föreningar för att Stockholm ska kunna fortsätta att vara en av världens bästa kulturstäder.

Anförande nr 231

M i c k e S e i d (MP): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Varför är det så viktigt att satsa på kultur, och varför behövs det en mer jämlik tillgång till den i den här staden? Nyss rapporterades att landets symfoniorkestrar rekryterar allt färre svenska musiker. Enligt Orkesterförbundet beror den försämrade återväxten av klassiskt skolade musiker på att utbudet har minskat. De skriver: Som all annan utbildning eller idrott måste du ha en bred bas. Har du inte det får du inte samma spets.

En ökad satsning på kulturskolan kanske kan råda bot på det. Det är en satsning som även naturligt spiller över på grundskolan med bättre studieresultat som följd, för genom att till exempel spela i grupp utvecklar kottarna sin koncentration, sin motivation och sitt engagemang som de sedan tar med sig till det vanliga klassrummet. Forskningen är tydlig. Ju mer konstnärligt skapande varje lärande person ges tillfälle till, desto bättre lyckas den totalt sett i skolan. Nu satsar vi rödgrönsa ytterligare 15 miljoner på att öka antalet platser och kurser så att nya grupper i till exempel ytterstaden ges möjlighet till ett kreativt konstnärligt skapande i kulturskolan.

Vi lägger även 1 miljon på att stärka Stadsarkivets forskningsanknytning så att stadens arkiv kan användas som en resurs när forskning om staden görs. Dessutom ser vi nu till att Stadsarkivet och dess unika samlingar blir än mer tillgängliga för stockholmarna.

Ordförande, fullmäktige! Det är viktigt att stockholmarna har en god kunskap om och förståelse för stadens kulturmiljöer och därmed också för den miljö som de själva bor och verkar i. Därför satsar vi nu på att Stadsmuseet kan få utveckla sin pedagogiska och kommunikativa roll rörande kulturmiljöfrågor.

Dessutom ökar vi äntligen investeringen i fristadsprogrammet. Det är självklart att vi är en stad som hjälper kulturarbetare som tvingas fly på grund av sina yrken. Nu kommer vi att kunna ta emot utövare från ännu fler konstformer för en kulturell mångfald som berikar hela staden.

Som bekant verkar vi rödgrönrosa nu också för att förstärka gatukonstens ställning i staden. Under året genomförs en särskild satsning för att förmedla gatukonstens alla konstnärliga kvaliteter och uttryck av och till stockholmarna.

Sist men inte minst satsar vi 22 miljoner kronor mer på stödet till det fria kulturlivet. Kultur är motorn i en växande stad, och därför investerar vi långsiktigt så att kreativitet, konst och kultur alltid ska kunna vara en självklar del av varje stockholm-ares liv.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 232

J u l i a n a G r i s t e l l i (V): Ordförande, åhörare, fullmäktige, journalister! I det Stockholm som jag älskar förenas förorter och skapas poesi. I det Stockholm som jag älskar censureras inte konst. Vi värnar om yttrandefriheten. Tanken är fri. I en tid när länder i Europa stänger sina gränser för dem som flyr är jag stolt över att vi ger ekonomiska förutsättningar för en mångfald inom kulturen, inte minst genom att välkomna fristadsförfattare och förföljda konstnärer. Vi värnar den konstnärliga friheten och främjar mångfald genom att öka kulturstödet och stödet till det fria kulturlivet och också genom att öppna för flera grupper i samhället.

Jag har varit i Husby och i Rågsved och med stort intressen lyssnat på Förenade förorter i Poetry Slam. Vilka otroliga talanger. Vilken styrka som finns hos alla dessa unga poeter. De har visat att kulturen förenar.

Kultur måste finnas i hela staden. Resurser ska fördelas rättvist efter behov, och behovet är störst i ytterstaden. Redan denna vinter kommer Parkteatern att turnera inomhus i ytterstaden. Möjligheterna att själv utöva kultur ska också öka i hela staden. Vi satsar på natur och kultur i flera samlingslokaler i hela staden. Vi bygger ett nytt kulturhus i Vällingby och utvecklar Skärholmens kulturhus. Platserna på kulturskolan blir fler i förorterna. Musikprojektet El Sistema blir permanent, sprids till det flera delar av staden och fortsätter att vara gratis.

Tillgång till kultur som inte kostar pengar är viktig för att flera ska kunna ta del av den. Biblioteket är ett exempel på en plats för alla oavsett förutsättningar. Därför är

jag särskilt glad över att vi nu satsar på just biblioteken. Jag var själv nyanländ i Europa och i Stockholm en gång i tiden. Den plats där jag i början spenderade den största delen av min fritid var just på biblioteket. Det var där jag hittade kultur, bildning och gemenskap. Plånboken var inte något hinder, för på biblioteken är alla välkomna.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 233

R a s m u s J o n l u n d (FP): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag är inte lika nöjd med tillvaron som Roger Mogert är när han står här. Vi vill förstås mycket mer. Och vi vill också lite mindre på vissa punkter, vilket framgår om man läser vår budget.

Kultur är mycket viktig, och kultur är något mycket mer än vad den kommunala kulturpolitiken omfattar. Ibland debatteras om man ska se på kulturen som ett instrument för andra goda syften, bildning, demokrati, integration och tillväxt, eller om kulturen huvudsakligen finns till för sin egen skull. Jag menar att det ofta är en konstlad motsättning. Naturligtvis finns kulturen till för sin egen skull. Kultur är andlig odling som människan skapar av och åt sig själv för sitt höga nöjes skull eller för att bearbeta sina demoner eller för andras nöje eller vända. Men ändå är kulturen, enskilda yttringar eller det rika kulturlivet i sin helhet, samtidigt också nyttig. En stor del av den nyttan kommer av att den får vara just fri, verka fritt och inte sällan vara ganska obekväma.

Här och nu debatterar vi förstås det som kommunen råar över, och där finns väldigt mycket att vara stolt över, till exempel biblioteken och kulturskolan som finns för alla stockholmare över hela staden, ett relevant stadsmuseum som bokstavligen och bildligen finns i stadens hjärta, Sveriges största och en av de bästa teatrarna och en av Sveriges bästa och mest välbesökta konsthallar. Nya satsningar som sjösattes av oss liberaler, som El Sistema och lässatsningen för att nämna ett par, har fått ännu fler att hitta nya vägar till kulturen.

Men apropå att vi vill både mer och mindre vill jag säga att här i kulturpolitiken, mer än på många andra områden, känns det angeläget för mig som liberal att betona allt det som kommunen inte ägnar sig åt och som kommunen inte bör och inte ska ägna sig åt. Kommunens fokus bör vara på sitt kärnuppdrag. Fokus bör vara kultur, inte byråkrati. Fokus bör vara kvalitet och jämlik tillgänglighet. Vi liberaler vill slå vakt om att staden inte tappar detta fokus.

Kulturpolitiken bör också lyfta och slå vakt om mänskliga rättigheter, inte minst yttrandefriheten. Mänskliga rättigheter kokar i praktiken ofta ned till saker som vi ägnar oss åt och som vi berörs av på kommunal nivå såväl genom kommunens egen verksamhet och öppenhet, såsom ett öppet och tillgängligt arkiv, öppna och tillgängliga bibliotek och fristadsprogram för förföljda kulturarbetare, som genom stödet till fria kulturaktörer och genom att bidra till och möjliggöra en öppen debatt.

Med detta vill jag yrka bifall till Folkpartiet liberalernas budgetförslag på kulturområdet.

Anförande nr 234

Martin Westmont (SD): Ordförande! Jag tänker tala lite om Sverigedemokraternas politik på kulturområdet. Sverigedemokraterna vill avsätta mer ekonomiskt stöd till projekt och föreningar som bejakar vår svenska kultur och vårt svenska kulturarv. Det handlar mycket om vår identitet som svenskar, vilka vi är och vad som har format det land vi i dag lever i. Vi har en jättefin kultur som vi ska vara enormt stolta över. Det är också viktigt att vi slår vakt om våra svenska värderingar, det vill säga att kvinnor och män är lika mycket värda och så vidare. Det är också en del av vår svenska kultur. Det får man inte glömma bort.

Sverigedemokraterna vill helt enkelt se en omfördelning av kulturstödet. Vi vill se en omfördelning från projekt och föreningar som bejakar utlandskulturer till projekt, föreningar och organisationer som bejakar svensk kultur. Det förfelar sitt syfte att uppmuntra människor som kommer till Sverige att hålla fast vid utländska kulturer. Det bidrar i det långa loppet till segregation. Det blir helt enkelt svårare för människor att anpassa sig till sitt nya hemland, Sverige, och våra värderingar. I stället ska vi bredda informationen om Sverige, om våra värderingar och vår kultur. Det gäller inte minst ute i våra förorter. Det är så vi bygger ett sammanhållet samhälle. Vi ska inte uppmuntra människor att hålla fast vid kulturer som många gånger inte överensstämmer med vår svenska kultur och våra svenska värderingar. Det kan handla om att man har en mycket skev kvinnosyn. Det är någonting som vi i Sverigedemokraterna aldrig kommer att acceptera. Vi kommer aldrig att ställa upp på den typen av politik.

Jag vill också nämna att Sverigedemokraterna förra året tog upp att vi gärna ville se ett vikingamuseum här i Sverige. Det raljerades rätt friskt över detta. Därför är det extra glädjande att se att näringslivet är i synk med Sverigedemokraterna. Vi kommer nu att få se ett vikingamuseum i Stockholm. Det kommer att bli en stor turistattraktion som kommer att skapa en hel del arbetstillfällen.

Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas förslag till budget för 2016.

Anförande nr 235

Jonas Naddemo (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! I Centerpartiets budgetförslag föreslår vi en sammanslagning av kultur- och idrottsnämnden. Våra belackare och kritiker skulle säkert kunna påstå att det innebär sänkta ambitioner när det gäller kultur, men den kritiken vill jag bemöta direkt så att vi slipper en sådan pseudodebatt. Det enda som vi vill minska är byråkratin och politikernas direkta inflytande över vilken sorts kultur som ska skapas. Vi vill att kulturen ska befrias från den ideologiska vänstersyn som så länge har fått prägla Sveriges och Stockholms kulturpolitik. Det har liksom skapats en konflikt mellan kultur och företagande som långsiktigt hämmar kulturens utveckling. Vi i Centerpartiet anser att kultur är en avgörande faktor för människors utveckling och meningsskapande. Ett liberalt förhållningssätt till kulturen är att frihet bör råda men också att kulturen behöver utgöra det salt som skapar de fria, tänkande människorna.

Vi i Centerpartiet anser att den urbana livskvaliteten ska skapas i skärningspunkten mellan människors möten, kreativa uttryck, kultur och marknad. För oss ska staden vara en kreativ mötesplats där högt och lågt, stort och smått bryts mot varandra.

Kulturen skapas således i människors möten och ska i så stor utsträckning som möjligt stå fri från politiskt inflytande.

Ordförande! Vi vill öka tillgängligheten inom den skattefinansierade kulturen. Vi vill utreda möjligheten att införa kulturcheckar för barn och unga upp till 19 år. Dessa skulle kunna bytas in mot kulturupplevelser. På det sättet vill vi göra det möjligt för fler barn och unga att ta del av kulturupplevelser. Ett annat sätt som vi vill satsa på för att motverka den sneda fördelningen av kulturutnyttjande är att utveckla El Sistemans verksamhet i fler skolor i fler delar av staden.

Ordförande! Sist men inte minst kommer vi till den del som Centerpartiet brukar få allra mest kritik för i den här salen. Det är vår tydliga vision om en ny bibliotekspolitik. Vi vill att biblioteken ska utvecklas till efterfrågade mötesplatser och kulturcentrum. Här har tiden tyvärr stått helt still, och vi saknar nytänkande. Vi vill, som vi sagt många gånger, göra det möjligt för personalgrupper och företag att ta över driften av stadens bibliotek. Vi hoppas att på det sättet kunna skapa möjligheter för ett ökat engagemang för att utveckla våra biblioteksmiljöer. Att detta kan skapa en sådan upprördhet i den här salen är för mig oförståeligt, men det är visst driften som utgör den ideologiska stridsfrågan på det här området. De återkommunaliseringar som vi har sett under den senaste tiden från majoriteten gör detta alltmer tydligt. Vi har inte de här skyggglapparna. Vi vill fortfarande förespråka en kostnadsfri och skattefinansierad biblioteksverksamhet. Däremot tror vi att driften kan skötas av andra kreativa entreprenörer.

Därmed yrkar jag bifall till Centerpartiets budgetförslag.

Anförande nr 236

L i s a P a l m (FI): Ordförande, fullmäktige! Måste man vara naken om man är kvinna och vill komma in på Metropolitan Museum i New York? Det frågade sig aktionsgruppen Guerrilla Girls för drygt 20 år sedan. De hade räknat på konstverken på ett av världens mest kända konstmuseer och konstaterat att 85 procent av nakenstudierna föreställde kvinnor. Samtidigt var knappt 5 procent av den utställda konsten skapad av kvinnliga konstnärer. Detta var 20 år sedan, men det har gått långsamt när det kommer till jämställdhet på kulturområdet. Hur långt har vi egentligen kommit?

Könsuppdelad statistik och en jämlikhetsanalys är nödvändiga för att se till att vi inte omedvetet gynnar en viss grupp eller begränsar vilka berättelser som får dominera det offentliga samtalet, annars får vi fortsätta att läsa om vita män i historieböckerna, och statyerna i staden kommer bara att bestå av krigande män och nakna kvinnor. I vår budget är vi tydliga med att fler berättelser och perspektiv måste få komma fram. Därför kommer Liljevalchs och Stockholm konst att arbeta utifrån ett jämställdhetsperspektiv och hela kulturstödet att analyseras utifrån ett könsperspektiv. Kulturförvaltningen kommer dessutom att utreda möjligheten till ett feministiskt kulturcentrum. Det är något som har saknats i Stockholm väldigt länge.

Fler berättelser både i vår historia och i vår samtid måste få ta plats. Fler måste också få ta plats i våra offentliga verksamheter. Tyvärr finns det få trygga offentliga platser för dem som avviker från normen i vår stad. För många unga tjejer och hbtq-personer i staden är biblioteken den enda plats där de kan finna ro och en fristad undan

diskriminering och förtryck. Därför satsar vi på att biblioteken ska vara öppna och inkluderande rum.

Vi vet också att fritidsgårdarna i dag framför allt är en plats för killar. De upplevs som otrygga av många andra unga. Därför satsar vi särskilt på att stadsdelsnämnderna ska skapa fler mötesplatser för unga tjejer och hbtq-personer. Personalen på fritidsgårdarna ska också få utbildning i genus, antirasism och mänskliga rättigheter. Alla stadens unga har rätt till en meningsfull fritid och ska få ett likvärdigt bemötande i kontakt med stadens verksamheter. Vi satsar också särskilt på ungas egen organisering. Vi tror att utvecklingen mot ett liv fritt från förtryck och mot ett samhälle som respekterar alla människors lika värde börjar hos de unga. Vi vill ge ungdomar möjlighet att diskutera frågor om mänskliga rättigheter, feminism och antirasism. Det handlar om egenmakt.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 237

O f e l i a N a m a z o v a (KD): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Kultur ger tillhörighet och berör människors tankar och känslor. Kultur främjar kreativitet och lärande, bryter språkbarriärer och ger en annan dimension till vårt alltför ytliga och materiella samhälle. Kultur är en viktig del av den mänskliga gemenskapen. Det är inte minst viktigt för att fler människor från socialt utsatta områden ska känna att kulturen tillhör även dem och att kulturen för oss alla samman. Det är ingen tillfällighet att attentaten i Paris riktades mot platser där människor samlades för gemensamma upplevelser. Kulturen är hjärtat i vårt samhälle.

Den kristdemokratiska politiken utgår ifrån att kulturen i bred bemärkelse är förutsättningen för fler visionära och orädda medborgare. Människor väljer olika kulturupplevelser under livets olika skeden. Kulturpolitikens uppgift är att skapa utrymme och arenor för människors skapade, visioner och orädda agerande. Fri kultur och kulturpolitik med armlängds avstånd till aktörer och utövare förstärker förutsättningarna för tolerans och empati i vardagen i vårt Stockholm.

Vårt mål är att kultur ska komma fler till del, men det sker inte genom att kulturen är avgiftsfri eller kulturutövarna hårt styrda. En analys från Myndigheten för kulturanalys har visat att avgiftsfri kultur inte nödvändigtvis ger fler eller bättre kulturupplevelser. Det styr i första hand antalet besök och i mindre utsträckning vilka som faktiskt tar del av kulturen. Därför är det viktigt att använda rätt politiska verktyg för att se till att kultur kommer fler till del. Den säkraste garanten för att nå det målet är att värna stadens tillväxt. Majoritetens höga skatteuttag för 2016 riskerar att hämma Stockholms tillväxt, vilket kommer att drabba kulturkonsumenterna och kulturutövare i alla Stockholms stadsdelar. Det handlar om att göra adekvata avvägningar och verkningsfulla prioriteringar.

Om målet är att kulturen ska komma fler till del när vi inte det med välmenande insatser som slopad inträdesavgift till stadens museer eller nedsatta avgifter till kulturskolan. Vi når detta genom att göra riktade insatser såsom en fritidspeng och genom att skapa förutsättningar för en fortsatt hög tillväxt i staden.

Jag vill yrka bifall till Kristdemokraternas budgetreservation.

Anförande nr 238

K a d i r K a s i r g a (S): Fru ordförande, åhörare, kommunfullmäktige! I dag är jag särskilt stolt över att vi i majoriteten har halverat avgiften till kulturskolan och sänkt pris och fria entréer till kommunala museer. Jag är extra glad över att vi i Hässelby-Vällingby nu också kommer att berikas med Stadsteatern och att vi har levande kulturhus och fler mötesplatser. Detta är viktiga och helt rätt satsningar i arbetet för en stad som håller ihop, en stad för alla. Det finns en längtan efter kultur, och vi ger stockholmarna det som de vill ha.

Kulturen ska vara tillgänglig för alla. Tänk er en tid då Operan bara besöktes av välbärgade människor och en tid då teatrarnas salonger fylldes av skraddarsydda kostymer och klänningar! Tänk er en tid då en dansföreställning gavs för överklassen och kultur var någonting för de privilegierade och rika! Tänk er att några barn stod på tå och tittade genom fönstret på ett museum i hopp om att få tillträde till något som ännu inte tillhörde dem! Tänk er en tid då människor gick förbi ett konserthus och lyckades höra en ton som nådde ut på gatan och som fick drömmar att ta vid, en längtan som vaknade! Det låter befängt, eller hur? Ja, det är lika befängt som att biblioteken och kulturskolan endast skulle vara öppna för några få och inte för alla. Vi värnar om allas lika rätt till kulturen. Kultur får och ska inte vara en klassfråga. Den ska ses som en mänsklig rättighet och en del inom den fria kunskapen. Den ska vara öppen och tillgänglig för alla.

Vårt mål är att bredda kulturutbudet och nå grupper som vi annars inte når i Stockholm. Vi behöver de rum som bara kulturen kan ge oss. Vi behöver rum som berikar oss, som får oss att tänka längre och tänka större, som utmanar våra föreställningar, ideal och idéer.

Men när jag läser oppositionens budget blir jag lite besviken. Moderaterna och Kristdemokraterna vill återinföra inträden på stadens museer och återställa avgifterna i kulturskolan. Det skulle innebära en höjning av avgifterna. Det är att förvandla kulturen till något som endast handlar om pengar och marginalisering. Det är ett förslag och en politik som syftar till att öka klasskillnaderna och som innebär att kultur endast ska vara till för de privilegierade och välbärgade. Det är inte en politik för alla. Det är en politik för några få. Vi i den rödgrönrosa majoriteten står upp för att kulturen ska vara fri och tillgänglig för alla.

Anförande nr 239

O f e l i a N a m a z o v a (KD): Fru ordförande! Er politik leder till att kulturen fortsatt bara är tillgänglig för dem som redan har tillgång till kultur. Majoritetens kulturpolitik skickar i alla fall de signalerna. Er politik kommer inte att leda till att fler från socialt utsatta områden kommer att besöka Stockholms stads museer. Det kommer inte att ske. Därför vill vi i Kristdemokraterna till exempel införa en fritidspeng och mer riktade insatser, inte generella som gynnar dem som redan har och dem som redan tar del av kulturen.

Anförande nr 240

K a d i r K a s i r g a (S): Du talar jättefint i talarstolen, Ofelia. Jag blir lite fundersam. Ni pratar så mycket om att ni värnar kulturen och samtidigt satsar ni 90 miljoner kronor mindre än kommunstyrelsens förslag i kulturnämndens budget. Det är mycket intressant. Vi ser att det är fler som deltar i kulturskolan genom sänk-

ningen av avgifterna. Det gäller speciellt i de socioekonomiskt utsatta områdena. Det finns statistik på det.

Anförande nr 241

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige! Samtliga borgerliga partier sänker kulturbudgeten. Centerpartiet är radikalast och vill dessutom privatisera så mycket det bara går.

Stockholm är en internationellt sett mycket liten stad. Stockholm är inte Paris, New York eller Berlin, men Stockholm är ändå en stad som klarar sig bra ur ett internationellt perspektiv. Vi har till exempel en av världens mest välutbildade befolkningar. Vi har ett demokratiskt styrelseskick. Vi har yttrandefrihet. Och sist men inte minst har vi en kulturpolitik. De här sakerna hänger ihop. Kultur och politik hör ihop. Även städer som New York, Paris och Berlin är beroende av en offensiv kulturpolitik. På 80-talet exploderade dansscenen i Paris. Alla som betydde något inom den moderna dansen åkte till Paris. Många av dem kom från New York som dessförinnan hade varit ledande inom just dansen. Men kulturstödet hade då drastiskt skurits ned i USA samtidigt som Frankrike gjorde en stor satsning på att ge den moderna dansen en plattform. Det gav omedelbara konsekvenser.

Sverige utmärker sig i dag genom att ha kanske världens främsta barnkultur. Det hänger starkt samman med de prioriterade politiska satsningarna som gjorts på just barn. Här har det dessutom funnits stor politisk konsensus om att just barn ska prioriteras, och simsalabim har vi en intressant, innovativ och högkvalitativ barnkultur.

Vi är också ett musikunder, och vi har en kommunal musikskola. Precis som när det gäller idrotten har vi också förstått att det finns ett samband mellan satsningar på bredden och satsningar på eliten. Det som gör att Stockholm trots sin litenhet ändå är en så intressant kulturscen ur ett internationellt perspektiv är att här också finns en kulturpolitik. Den är visserligen ständigt hotad av borgarnas idéer om kärnverksamhet och antipolitik, men den är ändå trots allt så allmänt accepterad att den hittills överlevt alla nyliberala klåfingrigheter. Jag ser därför fram emot att få vara med och vidareutveckla den stockholmska kulturscenen under denna mandatperiod.

Sist men inte minst är jag också väldigt glad över kultursekreterarnas återkomst. De utgör en mycket viktig infrastruktur och varit otroligt saknade i Stockholm under de gångna åtta åren av framför allt de kulturutövare som vänder sig mot just barn. Som äldrepolitiker är jag förstås också extra stolt över att kultursekreterarna i denna budget också får ett uppdrag gentemot äldre inom äldreomsorgen. Med lite politisk entusiasm kanske Stockholm kan bli ett föredöme även när det gäller kultur i äldreomsorgen.

Anförande nr 242

J o n a s N a d d e b o (C): Du tycker att vi är det mest radikala som finns, Torun. Det vi försöker göra är att minska byråkratin och låta mer pengar gå till kulturens utövare. Det är inte alltid det är byråkratiska kultursekreterare som leder till att det blir mer kultur i verkligheten. Det handlar om att se till att pengarna kommer till rätt ställe och inte läggs på byråkrati. Det tycker du är alldeles för radikalt.

Anförande nr 243

T o r u n B o u c h e r (V): Vi hade den här debatten förra året också. Eftersom jag är gammal kulturarbetare och har jobbat med barnteater i 20 år innan jag hamnade i den här församlingen vet jag hur otroligt viktiga kultursekreterarna var för att inte vi kulturarbetare skulle behöva ägna en heltidstjänst till att ringa runt till en massa förskolor och skolor och försöka sälja in vår verksamhet. Det var förskolor och skolor som inte alls ville bli störda i sin verksamhet av en massa försäljare. Kultursekreterarna var en ovärderlig infrastruktur. Det handlade inte om byråkrati utan om en ovärderlig konkret hjälp både för förskolorna och skolorna och för kulturarbetarna. Det är så kul att de är tillbaka.

Anförande nr 244

R a s m u s J o n l u n d (FP): Hej, Torun! Du är stolt och glad över kultursekreterarna hör vi här. Jag är tvärtom mycket besviken över att de har återkommit. Det är säkert jättebra och skickliga personer som säkerligen kan göra ett bra jobb, men det handlar ändå om att man lägger pengar på byråkrati i stället för att lägga dem på kultur, till exempel för att bibehålla den bonus som gjorde att det fria kulturlivet kunde nå ut bättre till stockholmarna eller på mer barnkultur. Dessutom är problemet för er att de här kultursekreterarna inte har kommit till. Det är 7 miljoner som har gått ut till stadsdelsnämnderna, och jag vet inte exakt hur många tjänster det har blivit. Men den uppföljning vi har sett i kulturnämnden visar att det inte har blivit så mycket med de här kultursekreterarna, utan det är pengar som har försvunnit till de underskott som ni har lyckats åstadkomma i stadsdelsnämnderna. Ingen av oss borde vara särskilt nöjd med detta.

Anförande nr 245

T o r u n B o u c h e r (V): Vad är det de brukar säga? Jag är stolt men inte nöjd. Jag är stolt över kultursekreterarna, men jag är heller riktigt nöjd. De är inte riktigt på plats ännu, men de rullar långsamt in och det blir allt bättre. Nästa år kommer de att finnas där. Vi brukar också säga att vi inte ska spara på administratörerna, utan vi ska spara på administrationen. Att inte ha kultursekreterare med de höga mål som vi ändå har haft när det gäller barnkultur i Stockholm är att spara på administratörerna men öka administrationen. Det är liksom tvärtom. I stället sitter kulturarbetarna med en massa administration ute hos sig där de försöker få rull på de här systemen, uppodla de här kontakterna och få till de knutpunkter som är så viktiga för spridandet av barnkultur. Det kan kultursekreterarna ta hand om i stället. Det är otroligt mycket mer effektivt att ha kultursekreterare än att varje liten teatergrupp ska sitta och jobba med det här själva.

Anförande nr 246

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Fru ordförande, fullmäktige! Det spretar i budgeten för 2016 när det gäller Stadsteaterns verksamhet. Majoritetens budgetförslag för 2016 med utökade uppdrag för ytterstaden som Trappan i Vällingby och Parkteaterns nya turnerande verksamhet, Kretsteatern, bekymrar oss. Satsningen på ytterstaden är bra i sig, men resurserna kommer inte att räcka till. En prognos för kostnads- och intäktsutvecklingen för Trappan och Kretsteatern bör tas fram för att tydliggöra hur framtiden kommer att se ut för dessa verksamheter. Ett tillskott på 5 miljoner kronor i koncernbidrag kommer inte att räcka till de här satsningarna, och kärnverksamheten kommer att drabbas. Därtill kommer även den osäkra situationen med Kulturhuset Stadsteaterns hyror och även löneuppräknings.

Men det positiva i budgeten är en ökad satsning på uthyrning av lokaler och sponsring, vilket vi i Moderaterna välkomnar. Vi vill även utreda möjligheten att skapa ett nytt system för att direktsända verksamheten på nätet i syfte att tillgängliggöra kulturen för en bredare publik och nå dem som normalt sett har låg närvaro i Stadsteaterns verksamhet.

Vi vill yrka bifall till Moderaternas budget för 2016.

Anförande nr 247

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Låt mig bara säga att uppdraget för Trappan låg i förra årets budget. Tillsammans med pengarna i den budgeten har vi nu skjutit till 20 miljoner till Stadsteatern på två år. Jag är ganska trygg med att vi har en budgetsituation där vi kan hantera detta. Jag hade däremot varit lite mer otrygg om er budget hade gällt eftersom ni i er sista budget gav uppdraget att minska uttaget från koncernen till Stadsteatern med 20 miljoner tror jag. Och ni har inte reserverat er mot de här punkterna. Jag skulle vilja fråga tillbaka: Hur tänker ni att ni hade kunnat hantera Trappan och Kretsteatern på en nivå som är 40 miljoner lägre?

Jag skulle också vilja slänga med en annan fråga om er budget. På kultursidan bygger den bland annat på att ni ska dra in 10 miljoner extra på inträde till stadens museer. Det är riktigt eller hur? Men de är ju stängda för renovering 2016. Hur har ni tänkt få in de pengarna?

Anförande nr 248

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Vi har lite olika åsikter om hur man ska sköta kulturpolitiken. Jag kan endast svara på frågor om Stadsteatern. Där tycker jag att det känns osäkert med den budget som är framlagd.

Anförande nr 249

J u l i a n a G r i s t e l l i (V): Jag tycker att Roger Mogert verkligen har ställt rätt frågor. Hur tror ni, med era massiva nedskärningar som är helt kulturfientliga, att pengarna ska räcka till? Vi rödgrönrosa satsar så att det blir mer mångfald i kulturlivet genom att kraftigt öka kulturstödet och stödet till det fria kulturlivet, genom att sänka avgifterna till kulturskolan och öka antalet platser och genom att permanenta El Sistema och öka antalet platser. Vi satsar inte bara i ord, utan vi satsar också medel och skapar förutsättningar för att det ska bli mångfald. Hur tror ni att era massiva nedskärningar ska ge möjlighet att ha en mångfald i kulturlivet?

Anförande nr 250

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Jag står här och pratar om Stadsteaterns verksamhet. Jag har inte hört någon fråga om den verksamheten.

Anförande nr 251

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Precis som Roger Mogert är jag också mycket stolt över våra kultursatsningar. Stadsdelarna arbetar ju olika med kulturen för att de är olika och har olika målgrupper att vända sig till. Här får vi höra från Folkpartiet och Centerpartiet att pengar ska gå till kultur och inte till byråkrati när man pratar om kultursekreterare. Sedan pratar de om bilder från verkligheten. Som ordförande i Skarpnäck tänker jag ge en bild från verkligheten.

Där har vi ett kulturhus. Så fint har vi det i Skarpnäck. Det är helt fantastiskt. Där arbetar kultursekreterare. Är det byråkrati? Stadsdelarna har helt olika möjligheter att satsa, och vi har haft kultursekreterare där sedan förra året. Det är ingenting som vi har väntat med. Nu kommer vi att utveckla vår kulturverksamhet i kulturhuset, och vi kommer att göra det med generationsövergripande kultur. Vi tycker att det är jätteroligt. Jag hoppas att Centerpartiet också tycker det, för ni brukar annars prata om föreningsstöd som borde vara mer generationsövergripande. Olika föreningar får dessutom betala olika för att hyra in sig i verksamheterna. Ideella föreningar får betala mindre än kommersiella föreningar. Enligt en del i oppositionen är det här politisk klåfingrighet, och vi sysslar alltså med det. Vi tycker att det är rätt och riktigt för att ge alla möjligheter, även dem som jobbar helt ideellt.

Många partier vill utnyttja skolans lokaler för kultur, föreningsliv och idrott bättre, men dagens bristfälliga rutiner gynnar inte det. Därför ska nu kulturförvaltningen tillsammans med SISAB se över rutinerna för att det ska bli möjligt att ha en skola som öppnar sig utan byråkratiska hinder från Alliansens tid.

Det här är ideologiska ställningstaganden, sådant som en del här inne inte gillar. Att kunna ha kreativa mötesplatser förutsätter att en del mötesplatser är helt fria och inte kostar någonting, annars har inte alla människor möjligheter att mötas. De som har råd brukar mötas ändå.

Slutligen vill jag snabbt säga någonting om Centerpartiet som vill se över enprocentsregeln för att skapa någon form av medborgarfond där man ska kunna söka medel för egna initiativ. Det är någonting helt annorlunda än vad enprocentsregeln är till för. Jag kanske har missuppfattat detta, men då är jag glad om jag får det tillrättalagt, för jag vet att Centern slåss för enprocentsregeln i riksdagen för att vi ska få en offentlig utsmyckning i hela staden i samband med att vi bygger nytt.

Anförande nr 252

J o n a s N a d d e b o (C): Jag tryckte faktiskt in replikknappen innan du kom in på enprocentsregeln, så jag kommer att återkomma till den i mitt nästa anförande. Jag vill däremot säga någonting om kultursekreterarna.

På något sätt reagerar jag ideologiskt i den här frågan. Kommunala tjänstemän ska sälja in privata kulturutövers eller företags tjänster i kommunen. Tänk om det finns andra som skulle kunna göra det effektivare i stället för att det sitter en per stadsdel? Det skulle ju kunna finnas en förening eller ett företag som löser sådana här saker för de enskilda kulturutövarna. Men om kommunen alltid ska skrapa åt sig de här sakerna så fort man kommer på en god idé kommer det inte att finnas några andra som kan göra sådana här saker. Jag återkommer till enprocentsregeln.

Anförande nr 253

E w a L a r s s o n (MP): I min inledning försökte jag säga att stadsdelarna gör olika utifrån att stadsdelarna ser olika ut. Om någon stadsdel skulle komma på att de har en förening som skulle kunna fungera som kulturnav kan den stadsdelen få göra det. Dessutom har de olika politiska partierna lite lättare att samarbeta med varandra i stadsdelen. Det är inte så gnälligt mellan olika partier och block som jag tycker att det är här i Stadshuset, utan där finns det förutsättningar att diskutera fram det som är smartast. Men själva begreppet kultursekreterare innebär att vi ger en ekonomisk

förutsättning för att någon ska kunna samla kompetensen och hjälpa till så att det blir ett kompetent arbete för att de som jobbar i verksamheter inte ska behöva samordna allas verksamheter i stadsdelen.

Anförande nr 254

R a s m u s J o n l u n d (FP): Tack för verklighetsbilden, Ewa! Det är bra om pengar går till kultur, men problemet är att det inte stämmer ute i verkligheten. Stadsdelarna gör olika, och vissa lägger uppenbarligen inga pengar alls på detta. Det är ett stort problem. Då vore det bättre om de här pengarna fanns till för det fria kulturlivet så att de, på de sätt som de tycker fungerar bäst, kan jobba med att nå ut till exempel till skolor och andra. Vi har dessutom en massa andra former för att få kontakt mellan skolorna och det fria kulturlivet. Jag har ingenting emot byråkrater generellt. Jag är själv byråkrat i någon bemärkelse. Men i det här fallet tycker jag att det vore bättre om de här pengarna fick gå till kultur.

Anförande nr 255

E w a L a r s s o n (MP): Det gör de ju i och med de ger möjlighet till samordning. Precis som Torun, är jag stolt men inte nöjd. Vi får inte bättre stadsdelar än vad de lokala politiker vi väljer att sitta i dem åstadkommer. Om det finns stadsdelar som låter kulturpengarna gå till annat än kultur får vi hjälpas åt att se till att det blir bättre kulturprofil på de politiska partierna i stadsdelarna.

Anförande nr 256

K r i s t i n a L u t z (M): Det är härligt att få komma upp här och prata om Skarpnäcks kulturhus. Alla vi partier är överens om att det är fantastiskt roligt att vi har detta kulturhus i vår stadsdel. Jag är vice stadsdelnämndsordförande i Skarpnäck. Vi har redan en kultureksekreterare. Huruvida den personen har gjort från eller till har vi ännu inte utvärderat i stadsdelen. Jag skulle dock vilja säga ett par saker.

Vi är en av de få stadsdelar som har ett kulturhus. Jag har suttit i stadsdelsnämnden sedan 2006, och sedan dess har vi jobbat intensivt för att öppna kulturhuset för flera olika grupper. Detta gjorde vi med hjälp av föreningar och privata aktörer och genom att hyra ut delar av lokalerna till dem som har råd att betala för de stora lokaler som finns i kulturhuset. Vi arbetade verkligen intensivt för att se till så att så många som möjligt kunde få del av kulturhuset och samtidigt som vi fick intäkter genom att ta dit en restaurang etcetera. Det är inte bara så att det har gjort skillnad att man gjort något byråkratiskt i stadsdelen.

Anförande nr 257

E w a L a r s s o n (MP): Tack för att du berättar att det är lång väg att gå för att få bra kultur och att vi är stolta över vårt kulturhus i Skarpnäck, Kristina! Det har underlättat väldigt mycket att få pengar till kultureksekreterare för att kunna ha ett kulturhus, vilket är ganska dyrt för en stadsdel. Vi kämpar på, och det arbete som vi har gjort, där vi har öppnat för föreningar, fortsätter vi nu genom att också selektera taxan så att fler föreningar har råd att vara där. Vi öppnar också för generationsövergripande verksamheter. Det ska bli jättespännande. Jag trodde att du också skulle säga någonting positivt om arkivnämnden. Vi ger också en förstärkning till arkivnämnden i budgeten. Jag vet att du sitter i den. Men det kan vi ta i en annan debatt.

Anförande nr 258

Hanna Gerdes (FP): Vi hörde i morse att nästan alla gruppleddare började med att rikta blickarna mot terrorattackerna i Paris. Under tiden vi har suttit här har terrorberedskapen i Sverige uppgraderats från nivå tre till nivå fyra. Det innebär ett högt hot mot Sverige.

Rasmus har redan pratar om en stor del av vår kulturpolitik, och därför skulle jag vilja ta tillfället i akt och prata om en av de kanske viktigaste delarna av liberal kulturpolitik. Kulturpolitikens mål för oss liberaler är att få människan att tänka själv och inte att tänka rätt. Det fria ordet är vårt främsta vapen mot fanatism. Det fria ordet är vår största styrka när vi möter extremism.

För oss liberaler är kultur inte bara nöje. Det är en fanbärare för frihet. När den franska nationalförsamlingen i januari för första gången sedan första världskriget står upp och sjunger Marseljåsen efter massakern på tidningsredaktionen Charlie Hebdo och attacken mot judiska mål är musik inte bara musik, utan då är den en fanbärare för frihet. När Madonna på Tele2 Arena i lördags berättar för mig och 40 000 andra att hon har tänkt ställa in, att hon har haft svårt att genomföra konserten men insett att hon inte tänker ge terroristerna den vinsten och att de aldrig kan ta ifrån oss vår rätt att göra det vi älskar mest, att dansa och sjunga, blir *Like a Prayer* inte bara en sång. I ljust av våra 40 000 telefoner blir det en fanbärare för frihet.

För liberaler är och kommer kulturen alltid att vara en fråga om frihet. Därför föreslår vi att 2016 blir ett frihetsår för att hylla tryckfrihetsförordningen som fyller 250 år, därför gläds vi när vårt förslag om att utöka fristadsprogrammet till att även omfatta andra kulturutövare och musiker nu faktiskt blir verklighet och därför ser vi gärna att Eurovision blir ett tillfälle för att sätta ljus på musikskapares yttrandefrihet och de hot som de utsätts för i vår omvärld. När Pussy Riot kastas i fängelse, när marockanska Mouad Belghouat döms till fängelsestraff för sin rap, när Ali Cham tvingas att fly från Gambia efter att ha släppt en regimkritisk låt och när min barndomsidol, Niklas Strömstedt, hotas för att han sjunger om vår samtid är kultur inte bara kultur, utan då är den en fanbärare för frihet.

Jag vill avsluta med att låta kulturen tala för sig själv. Det är ett budskap som jag hoppas att alla våra partier tar med sig hem.

Två barn en mor på havet i en båt
De flyr ett krig där alla släktingar gick åt
En horisont, där rädslan inte bor.
Lycklandet
vi som hade tur o fann det.
Se den värld du lever i, alla människor är vi.

Anförande nr 259

Salar Rashid (S): Det var ett mycket fint inlägg, men jag kommer ändå att besvara dig och återgå till kulturpolitiken här i staden. Ni har sagt att ni vill ta bort 5 miljoner från kultur i ytterstaden. Det har varit en satsning där Kulturfestivalen har kunnat samarbeta med de festivaler som har funnits ute i ytterstaden. Man kan säga att de har fått ett bra utbyte av kompetens, och de har kunnat samarbeta i olika resursfrågor. Ni skrev en mycket fin motion om att ni tycker att sommarjobben var

viktiga. Ett Två Sju Festivalen ute i Skärholmen, som har fått de här pengarna, förser staden med 120 sommarjobb. Vad tycker du om det?

Anförande nr 260

H a n n a G e r d e s (FP): Till skillnad från dig tror inte jag att man kan ge allt åt alla, utan jag tror att man måste prioritera. Jag är inte alla goda gåvors givare. Det betyder att i vår budget prioriterar vi de bitar som vi tycker är viktigast, bland annat det mycket nödvändiga arbete som behövs just nu mot xenofobi och antisemitism i den här staden.

Anförande nr 261

L i s a P a l m (FI): Ordförande! Vi behöver förstärka och arbeta för att mänskliga rättigheter tillgodoses i den här staden. Därför satsar vi också på ungas organisering. Vi tror att om vi tar hjälp av de unga kan vi också gå en god framtid till mötes. Vi satsar på ungas organisering och ger dem möjlighet att engagera sig i frågor om feminism, antirasism och mänskliga rättigheter. Vi vill stärka unga och erbjuda dem kunskaper och möjligheter att gå samman. Att känna till sina rättigheter ger unga möjlighet att ta makten över sitt eget liv.

När staden lämnar tomma rum tar andra krafter vid med sina intressen. Det handlar om att förankra idéer om alla människors lika värde och mänskliga rättigheter. Därför satsar vi just på de unga och ungas organisering. Det handlar om egenmakt. Ärligt talat: Är det inte dags att få ordning och reda på mänskliga rättigheter i den här staden?

Anförande nr 262

H a n n a G e r d e s (FP): Det är lite svårt att replikera på detta eftersom det var ett anförande och över huvud taget inte hade så mycket att göra med det jag sade. För mig är mänskliga rättigheter inte någonting som jag sysslar med i den här salen. Jag har jobbat med det i nästan 20 år. Jag tycker att de värden du tar upp är mycket viktiga, men nu pratar vi om skillnader i hur man prioriterar dem, hur man implementerar dem och hur man ska jobba med dem för de ska bli verklighet på riktigt.

Anförande nr 263

J u l i a n a G r i s t e l l i (V): Jag tycker att Folkpartiet har många vackra ord, men det är lite synd att er budget är lite mindre ambitiös än majoritetens. Jag undrar hur ni vill genomföra alla goda ambitioner ni har tillsammans med dagens opposition som har budgetar som föreslår massiva nedskärningar på kulturen.

Anförande nr 264

H a n n a G e r d e s (FP): Jag har lite svårt att ta ställning till det du säger. Vi föreslår inte på något sätt massiva nedskärningar på kulturen. Det vi däremot föreslår är nedskärningar på renodlad byråkrati för att mer pengar ska gå just till kulturen.

Anförande nr 265

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Håll i dig nu, Ewa Larsson. Vi i Centerpartiet tror på människors förmåga att själva avgöra vilken typ av konst de vill ta del av. I dag tvingas byggherrar avsätta 1 procent av sin budget för nybyggnation till konstnärlig utsmyckning eller gestaltning. I många fall blir den där procenten väldigt mycket pengar och kan i vissa fall leda till mycket underliga

val av konstnärlig utsmyckning. Vi vill se över den här modellen för att se om det verkligen är ett smart sätt att utveckla stadens konstnärliga utsmyckning. Vi tycker att man i stället skulle kunna göra det här till en medborgarfond där stockholmare själva utifrån egna behov kan söka pengar för att utveckla sitt närområde. Det behöver inte bara vara konst i traditionell bemärkelse utan kan även vara insatser för att förbättra närområdet.

Ordförande! Ofta går vi i oppositionen till attack mot majoritetens förslag och idéer, men jag ska göra tvärtom just nu. Jag tycker att det var lysande att majoriteten lyssnade extra noga på oss i vår förra budgetdebatt när vi föreslog möjligheter att använda Slussen till kulturella arrangemang under ombyggnationen. Det var fantastiskt att se hur Kolingsborg kunde utgöra en vit målarduk för graffiti. Jag vill säga stort tack för det. Fortsätt att använda Slussen under byggtiden! Det behöver inte bara vara graffiti. Det kan vara konserter, utställningar och matparker. Endast fantasin sätter gränsen.

Fru ordförande! På andra områden är det värre när det gäller förvaltningen av våra idéer och initiativ. Open Streets, som vi genomförde med syfte att skapa en kulturell och levande mötesplats, har man lagt ned. Vi vill utmana den statiska synen på hur gaturummet används och bidra till mer kultur i staden. Majoriteten gjorde något slags katastrofalt försök med en bilfri innerstad. Det stärker oss i tron att Open Streets är en mycket bättre modell.

Vi vill också fortsätta att utveckla staden med satsningar som idéernas Stockholm som kan öppna för mer gatukultur. Vi ska använda staden mer flexibelt utifrån våra invånares idéer och kunna utnyttja döda ytor. Vi föreslår ett waste space-program där vi kan var generösa med att upplåta sådana döda ytor för kulturaktiviteter och kulturutövare. Det kan handla om utställningar i kollektivtrafiken eller scener under broar. Det är helt enkelt ett sätt för staden att bidra med förutsättningar utan att styra själva innehållet. De här olika måtten och stegen som vi vill ta fram kommer att bidra till en myllrande kulturstad i världsklass. Vi måste skapa en mer tillåtande syn på kulturella uttryck i vår stad.

Med detta vill jag återigen yrka bifall till Centerpartiets budgetförslag.

Anförande nr 266

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Och jag som trodde att jag hade missuppfattat Centerpartiet och trodde att ni ville ta skattemedel och ge dem till egna initiativ i det offentliga rummet. Jag tänkte att det inte kunde vara riktigt sant. Nu ska vi göra precis det som Centerpartiet vill, nämligen göra en översyn. Det finns en skrivning i budget att vi ska se över enprocentsregeln så att vi ska få mer offentlig konst som professionella människor anser är bra konst som passar i olika offentliga rum. Det kanske är just att det är professionella bedömare som Centerpartiet vänder sig emot. Det här är en gammal historisk regel som gäller när vi bygger nytt, och nu ska vi bygga nytt så det kommer att bli mycket mer offentlig konst. Tack och lov att vi har enprocentsregeln då så att vi kan få det. Det här är konst för alla och inte för en enskild individ som ska söka pengar i en fond. Då tror jag att det blir underlig konst.

Anförande nr 267

J o n a s N a d d e b o (C): Professionella bedömare är alltid någon lite högre upp som kan bedöma vad som är professionellt och rätt när det gäller kultur. Vi har en lite annan syn. Att det finns en gammal historisk regel som säger en sak innebär inte att vi inte kan vända på varje sten som finns i kulturfrågorna och se vad som kan utveckla just den stadsdel där vi befinner oss. Vi vill se detta som en kraft som kan komma underifrån. Det finns ett behov av kultur hos människor, och den kan inte alltid dikteras av kommunen. Den kan inte alltid dikteras uppifrån. Jag trodde att det också var Miljöpartiets syn på hur kraften ska växa i samhället.

Anförande nr 268

Borgarrådet M o g e r t (S): Låt mig först göra ett klargörande när det gäller enprocentsregeln. Den gäller inte för privata byggherrar utan bara för kommunala aktörer. Där har jag gjort en snabb utredning av en enmansutredare åt er, så det kan vi kanske lösa.

Jag har en annan fråga. Du pratade förutom om huruvida du var radikal och om huruvida er politik var radikal. Det kanske är så om man ser den kommunala kulturpolitiken som någonting man vill rycka upp med rötterna, för det är ju vad ordet betyder. Ni levererar en budget där ni vill skära ned 120 miljoner kronor på kulturnämnden. Det motsvarar en nedläggning av 15–20 bibliotek. Ni har en budget där ni vill skära ned 115 miljoner per år på Stadsteatern i tre år. Min enda fråga är: Tänker du att du ska styra med Rasmus Jonlund och Folkpartiet? Tror du att du får med dig dem på något av detta?

Anförande nr 269

J o n a s N a d d e b o (C): Är vi tillräckligt radikala i kulturpolitiken eller inte? Centerpartiet anser faktiskt också att allting som skapar kultur inte bara kommer från kommunen. Kultur kan också skapas utanför kommunen och utanför den här salen. Det är vårt bidrag. Jag vet inte om du räknat rätt. Vi vill minska byråkratin när det gäller kulturen och inte minska den totala budgeten på det sätt som du beskriver det.

Anförande nr 270

J u l i a n a G r i s t e l l i (V): Det är glädjande att ni i Centerpartiet gillar den rödgrönrosa kulturpolitik som ger förutsättningar för att yttrandefrihet och konstnärlig frihet faktiskt ska få plats i staden, bland annat genom gatukonst och graffiti. Problemet med Centerpartiet och hela oppositionen är det förakt för kulturarbetarna som ni visar varje gång och det gäller inte bara tjänstemännen i staden, till exempel kulturesekreterarna som sliter för att alla barn ska få rätt till kultur. Hur ska ni göra om ni ska regera tillsammans någon gång? Jag hoppas att det inte sker. Hur ska ni kunna samarbeta med era kamrater som till exempel föraktar graffitikonstnärer och som behandlar dem på ett stigmatiserande sätt?

Anförande nr 271

J o n a s N a d d e b o (C): Det är inte lätt att ta emot de här replikerna. Å ena sidan är man så radikal att man knappt ens klarar av att prata kulturpolitik, och å andra sidan tycker vi om den rödgrönrosa kulturpolitiken. Det blir lite svårt att hänga med i diskussionen. Du pratar om förakt mot kulturarbetarna. Vi föraktar att man lägger pengar på alltför mycket byråkrati och vill att pengarna i stället ska komma till

dem som utövar kultur. Vi har kulturcheckar för att pengarna ska gå direkt från den som såväl behöver kulturen till den som ska utöva den.

Alliansen har lyckats styra den här staden under åtta år före maktskiftet, så vi kommer nog att klara av det i framtiden också. Men det finns också skillnader mellan de olika partierna. Där sätter du fingret på spiken. Graffiti är vi kanske inte helt överens om, precis som ni inte alltid är överens om alla delar i kulturpolitiken eller i miljöpolitiken. Det ska nog gå ändå. Jag är inte så orolig på den punkten.

Anförande nr 272

Å k e A s k e n s t e n (MP): Jag tycker att det är mycket trevligt med en budget som verkligen är inriktad på att stimulera kulturlivet. Det kan faktiskt behövas. Som vi alla nog har märkt finns det väldigt många fina konstnärer som jobbar i skuggan av den etablerade konsteliten som ju är mycket stark. Det är synd. Då kommer många viktiga konstnärer inte fram ordentligt. Den som har gått på allmänna konstmässor där kända, etablerade konstnärer inte är med förstår vad jag menar. Det har varit i Kista, i Sollentuna, i Bergrummet på Skeppsholmen, i Älvsjö och till och med i växthuset i Hagaparken. Där ser man verkligen talanger och dessutom många kvinnor. Det är mitt intryck att andelen kvinnor som är mycket duktiga är högre där än i det etablerade konstlivet.

En idé skulle kunna vara att staden ordnar tävlingar där konstnärer kan ställa upp, och att de vinnande verken ställs ut ute i stadsdelarna. De här konstverken skulle sedan kunna ambulera mellan de olika stadsdelarna. På sätt får stadsdelarna ständigt en ny injektion av konst. Man får något intressant att titta på och diskutera. Jag kan tänka mig att det kan bli den typ av konstverk som klarar sig utomhus.

I övrigt gäller det att stimulera och underlätta även för teatergrupperna som för en väldig kamp jämfört med vår egen stora jätte, Stadsteatern. Vi skulle kunna hjälpa till att tillhandahålla lokaler för de här teatergrupperna, liksom för konstnärerna, till rimliga hyror. Det kan inte minst handla om sådant som är rimligt och möjligt att betala. Marknadshyror är inte precis någonting för dem som jobbar ideellt eller med små ekonomiska resurser. Det är dem vi måste stimulera. Det går att lösa. Vi har sett det när det gäller kulturgårdarna. Om det finns politisk vilja fungerar det.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 273

R a s m u s J o n l u n d (FP): Jag hoppas att du går på Liljevalchs vårsalong också, förutom de mässor som du går på. Då får du ta del av alla de nya konstnärer som kommer fram där.

Vi hörde förut era koalitionsvänner i Feministiskt initiativ prata om och till viss del rättmätigt ondöra sig över den skeva könsfördelningen som man ser i den offentliga konsten i Stockholm. Det är någonting som speglar Sveriges och västvärldens historia. Vi är glada över att nutiden ser annorlunda ut och att kvinnliga konstnärer har större utrymme och att kvinnor skildras på ett annat sätt. Jag hoppas att det vi hör från era koalitionskamrater inte innebär att majoriteten är öppna för att försöka lägga historien till rätta. Det är tyvärr trots allt så att det patriarkat som vi ser i vår

offentliga miljö är den historia vi har. Det vore konstigt om man skulle försöka lägga den till rätta i efterskott på något sätt. Det skulle ge en skev bild av historien.

Anförande nr 274

Å k e A s k e n s t e n (MP): Det skulle vara intressant att höra lite mer vad Folkpartiet och den övriga Alliansen tycker om detta att få mer liv i stadsdelarna. Jag tror att det skulle vara en toppengrej om man verkligen satsade på det. Vi har stadsdelar som kanske har 60 000–70 000 invånare, de är större än Solna, som har ett mycket begränsat teaterliv, inte minst när det gäller teaterscener.

Anförande nr 275

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Fru ordförande, kommunfullmäktigeledamöter! Jag tänker inte prata om kultur, utan det här blocket berör även verksamhet för barn, kultur och fritid. Jag tänker prata lite om parklekar. Stockholms parklekar är en mycket uppskattad verksamhet för familjer och Stockholms barn. Parklekarna är en öppen verksamhet med en miljö och aktiviteter som är stimulerande för barnen och där familjer kan umgås. Stockholm växer, och således bör utbudet av parklekar förstärkas genom att staden aktivt arbetar för att engagera externa aktörer som vill anlägga parklekar runt om i stadens parker.

Det är dock också viktigt att de befintliga parklekarnas lokaler kan användas längre tid på dagarna för att möta det behov och den efterfrågan som finns på parklekar. Under året har det tvärtemot denna intention varit risk att parklekars öppettider skulle begränsas. Till exempel har ett antal EU-medborgare sovit, grillat och eldat vid Rålsbshovs parklek på Kungsholmen där jag bor. Majoritetens slapphet i hanteringen av olagliga boplatser gick så långt att personalen på parkleken inte längre kände sig trygga med att jobba ensamma. Det fick till följd att parkleken skulle vara tvungen att hållas stängd på lördagar.

Moderaterna vill att tryggheten och kvaliteten i parklekarna ska öka och att både personal och besökare ska känna sig trygga och välkomna. Vi moderater satsar därför extra medel i vår budget för att säkerställa en parvis bemanning vid Stockholms parklekar. Vi vill även utveckla och utöka parklekarnas pedagogiska innehåll för att höja kvaliteten i de aktiviteter som parklekarna erbjuder. Dessa satsningar tillsammans med vårt belysningsprogram och vår nollvision mot olagliga bosättningar kommer att höja kvaliteten och tryggheten i parklekarna så att de blir en inspirerande och utvecklande miljö där alla kan känna sig välkomna och trygga.

Därför yrkar jag bifall till Moderaternas budgetreservation.

Anförande nr 276

M a r i a A n t o n s s o n (MP): Det byggs nya parklekar. Så sent som för ett halvår sedan fattade vi beslut om det i Östermalms stadsdelsnämnd. Vi bygger en i egen regi. Den kommer att ha miljöprofil, den kommer att ha spets och lokalerna kommer att användas som föreningslokaler för hela området. Så är det tänkt. Vad kul att ni också är med på det!

Visst är det olyckligt om parklekarna inte kan användas. Vi måste se till att de blir tillgängliga för alla. På Östermalm har vi jobbat med det. Vi tog tillbaka en av dem i

egen regi just för att kunna ha en bredare profil bland parklekarna. Vi kommer att ha parklekar med djurprofil. Den nya kommer att ha en hållbarhets- och kulturprofil.

Anförande nr 277

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Det är jättebra att ni satsar pengar och vill bygga fler parklekar. Det är någonting som vi också vill. Men ni stänger ju alla andra externa aktörer ute. Ni har tagit tillbaka driften av parklekarna, till exempel i Norrmalms stadsdelsnämnd. Det fanns privat drivna parklekar i Vasaparken och i Observatorielunden. De hade fått ett mycket gott omdöme och ökande antal besökare. Vilket samarbete har ni med de externa aktörer som också kan ha en viktig roll när det gäller att öka antalet parklekar?

Anförande nr 278

G i t a N a b a v i (FI): Ordförande! Om ni bryr er så mycket om unga borde ni kanske också ha satsat på dem och på parklekar i er budget. Ni väljer i stället att fokusera på att reproducera myter och föreställningar om människor som redan lever mycket utsatt. Skälet till att den här parken stängdes känner vi fortfarande inte till, men ni väljer att lyfta fram myter och föreställningar. Jag vill verkligen säga att vi i den här salen behöver ta ansvar för det språkbruk som vi använder. Det här leder till hatbrott mot de mest utsatta människorna i vårt samhälle.

Anförande nr 279

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Vi har en satsning i vår budget. Vi lägger 3 miljoner kronor på att kunna garantera den här parvisa bemanningen och för att öka det pedagogiska innehållet i de aktiviteter som parklekarna erbjuder.

Det är ingen myt. Stadsdelsförvaltningen på Kungsholmen sade att de var tvungna att stänga på lördagar på grund av att personalen inte kände sig trygga att jobba där. Nu gick man in med ett särskilt stöd som ska räcka året ut för att möjliggöra en parvis bemanning och kunna hålla parkleken öppen. Men vi vet inte vad som händer efter årsskiftet? Kommer den att vara tvungen att stänga?

Anförande nr 280

J u l i a n a G r i s t e l l i (V): Oppositionen kritiserar kulturekreterarna, men kulturekreterarna är jätteviktiga för att se till att parklekarna får professionell kultur.

Anförande nr 281

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Vi menar att parklekarna kan tillhandahålla det även utan kulturekreterare. Det har gått jättebra under de senaste två mandatperioderna även utan kulturekreterare.

Anförande nr 282

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Det finns en tydlig koppling mellan kulturen och det fria ordet som på ett föredömligt sätt beskrevs här tidigare. I dagarna är en av världens mest kända och mest flagrant förföljda konstnärer i Stockholm, Ai Weiwei. Han är här på filmfestivalen för att, som han säger på DN Kultur, utse årets bästa filmiska motståndshandling. Han talar såklart om Stockholm Impact Award. Det är ett filmpris som nu instiftats i samverkan mellan Stockholms stad och Stockholms filmfestival.

Det är ett av världens största filmpriser, och jag hoppas och tror att det snart kommer att vara ett av världens viktigaste filmpriser. Det sätter fokus på filmer och filmare som använder det fria ordet för att skaka om och förändra. Det är ett pris som hyllar öppenheten, toleransen och de mänskliga rättigheterna. Jag vill påstå att det är ett pris med vilket vi som stad tar en tydlig ställning för och står upp för grundläggande fri- och rättigheter inte bara i vår stad utan faktiskt i hela världen och detta i en tid när det tyvärr behövs mer än någonsin. Till min besvikelse och min bestörtning är en av de få saker som ni i oppositionen är helt överens om på kulturområdet att det här priset ska avskaffas. Det förvånar mig högligen.

Det är glädjande i någon mening, därför att i övrigt är ni inte överens om en mening. Så här ett år senare undrar man faktiskt hur ni ens har kunnat styra ihop. Folkpartiet lägger fram en budget som påfallande påminner om vår, men för er andra är detta bara ett sätt att reglera budgeten. Moderaterna ska skära ned med 50 miljoner, och KD ska skära ned med 90 miljoner. Och därtill ska ni dra in 25 miljoner kronor i nya intäkter till kulturskolan i någonting som måste vara detta årtiondes främsta felräkning. Det är en felräkning som bygger på att den satsning som gjordes förra året på kulturskolan, de 25 miljoner som gick till nya platser, alla skulle ha gått till kulturskolans avgifter. Det gör att man inte kan ta er budget riktigt på allvar. Jag bad ändå kulturskolans förvaltning att räkna på vad det skulle innebära. Svaret jag fick tillbaka var att om man röstade igenom ert förslag skulle kulturskoleavgifterna till hösten vara 2 600 kronor per termin och person förutsatt att denna avgift inte skrämde bort någon, för då blir den nämligen högre. Risken är att det skulle bli ganska ensamt på KD:s rimskola.

Anförande nr 283

S o p h i a G r a n s w e d (M): Fru ordförande! Så bra att du nämnde kulturskolan, Roger. Utredningen Skillnadernas Stockholm visar att sänkta avgifter till kulturskolan inte har någon direkt påverkan på deltagandet. Däremot har det påverkan när det gäller dem med allra lägst inkomster. Det här är ändå en subvention på 25 miljoner, Roger. Jag tänker så här: Varför använder ni inte de här pengarna och riktar dem till de familjer och de barn som har allra lägst inkomster i stället för att subventionera för den stora rika medelklassen i Stockholm? Det är faktiskt det ni gör med den här subventionen.

Anförande nr 284

Borgarrådet M o g e r t (S): Låt mig återigen förklara att dessa 25 miljoner inte går till avgiftssänkningar. De går till fler platser i kulturskolan. Vi har därför nu 1 300 fler barn i kulturskolan än vad vi hade för ett år sedan. Det är det som har hänt. Det är en liten del av de här pengarna som har gått avgiftssänkningen. Det är därför er budget inte riktigt går att rösta på. Den bygger på att man till hösten chockhöjer avgifterna så att de ligger på 2 600 kronor per barn och termin. Tror du att några barn skulle vara kvar i den kulturskolan?

Anförande nr 285

R a s m u s J o n l u n d (FP): Jag vet inte om jag ska glädjas när vi får beröm av Roger. Vi är kulturvänner båda två, men det finns vissa viktiga skillnader. Du pratade om det fria ordet. Jag skulle vilja föra över det till att också prata om en fri kultur. Vi tycker att det är mycket viktigt att kommunen och politikerna håller sig på armlängds avstånd. Det brukar vi vara ense om när vi pratar om det i alla fall. Det får

aldrig råda något tvivel om att alla fria aktörer, oavsett som de uppbär kommunalt stöd eller inte, är just fria och självständiga.

Tyvänn har kulturpolitiken i Stockholm rört sig åt fel håll under det senaste året. Avståndet på en armlängd minskar. Vi har sett en olycklig förändring av kulturstödet. Det är en förändring som sätter värde gamla meriter och därmed undergräver alla aktörers jämlikhet, vilket var en av de viktigaste delarna i det nya systemet för kulturstöd som vi införde. Det har utvärderats och funnits framgångsrikt. Vi har sett detta i ett mycket märkligt och lite uppmärksammat beslut där man med politiska direktiv tilldelat en utpekad aktör ett mycket stort riktat stöd. Det gör mig väldigt oroad.

Anförande nr 286

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag kan inte riktigt förstå sambandet mellan armlängds avstånd och detta att vi har ändrat kriterierna till att innebära en större tyngdpunkt på långsiktighet. Man fäster större vikt vid vad någon faktiskt har presterat när man bestämmer vad man ska stödja. Hela ateljésystemet med ateljéstödet, exempelvis, är uppbyggt på detta. Det innebär att vi inte har armlängds avstånd till vilka som får ateljéerna. Jag tycker att du blandar äpplen och päron.

Jag uppskattar mycket av de förändringar ni gjorde när ni förändrade kulturstödet, men jag tycker att ni tappade bort kvaliteten, långsiktigheten och faktiskt historiken när ni ändrade det.

Anförande nr 287

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Du nämnde kulturen och det fria ordet, Roger Mogert. Jag vill bara ställa en fråga till dig. Under sommaren kunde man se olika affischer; jag tror att det gällde någon musikfestival. Där kunde man se en SD-symbol som var överstruken. Om jag är rätt underrättad hade festivalen fått pengar från kulturnämnden.

Min fråga till dig är: Tycker du att vi ska ha det så att man ska kunna bedriva politisk propaganda mot vissa politiska partier med hjälp av skattebetalarnas pengar? Den här gången var det Sverigedemokraterna. Nästa gång kanske det är något annat parti. Tycker du att skattebetalarnas pengar ska gå till den här typen av projekt och organisationer?

Anförande nr 288

Borgarrådet M o g e r t (S): Absolut! Jag tänker på den dag vi står i den här salen och säger: Du får inga kulturpengar om du kritiserar Socialdemokraterna! Du får inga kulturpengar om du kritiserar styret i Stockholm! Den dagen är vi inte längre en demokrati. Så ja – absolut!

*§ 9 Rotel VIII Äldre- och personalroteln**Äldrenämnden**Stadsdelsnämnderna: Äldreomsorg**Micasa Fastigheter i Stockholm AB**Kommunstyrelsens personal- och jämställdhetsutskott*

Anförande nr 289

Borgarrådet **L i n d b l o m (V)**: Åhörare, ordförande, fullmäktige! Vi står inför snabba och omfattande demografiska förändringar. Fram till 2040 kommer andelen äldre att öka kraftigt i befolkningen. Det ställer stora krav på att vi ska planera och tänka långsiktigt redan nu. För att möta behovet hos framtidens äldre behöver mycket förändras. Hemtjänsten måste förändras i grunden för att de äldre ska få ökat inflytande över sin egen omsorg. Vi måste låta ett äldreperspektiv genomsyra hela samhällsplaneringen redan nu, och vi måste fylla behovet av ett icke biståndsbedömt boende för äldre som har rimligare hyror och ett större mått av service än vad dagens trygghetsboenden har att erbjuda.

För ett år sedan tillsatte vi två stora utredningar. Det är hemtjänstutredningen, som ser över hur vi kan gå ifrån dagens detaljstyrda biståndsbeslut till en hemtjänst där äldre och personal tillsammans styr den egna tiden. Vi tillsatte också äldreboendeutredningen, som bland annat tittar på hur vi bättre kan stödja den som vill bo kvar hemma så länge som möjligt men också hur vi hittar alternativ till den som söker mer trygghet och gemenskap. Dessa utredningar kommer att resultera i en rad förslag som ni senare under nästa år kommer att få ta ställning till. Men vi kan inte stanna vid detta. Arbetet med att bygga framtidens äldreomsorg måste få ta flera år, och det måste bedrivas systematiskt.

Vi har en tydlig vision för framtidens äldreomsorg. Det är den äldres behov som ska stå i centrum, och äldre ska göras direkt delaktiga i utformandet av sina egna hemtjänstinsatser. Det är de äldres behov som ska styra vilka yrkeskategorier som kopplas in. Det är därför vi behöver team av undersköterskor, sjuksköterskor, arbetsterapeuter och sjukgymnaster, inte minst för att säkra en trygg hemgång i samband med utskrivning från sjukhus. Vi måste riva 65-årsgränser, och vi måste riva barriärer mellan kommuner och landsting och mellan beställare och utförare. För att lyckas med detta måste vi öka personalkontinuiteten i hela äldreomsorgen. Våra äldre måste möta en mindre grupp människor som de kan lära känna och som de tillsammans kan känna sig trygga med för att man ska kunna ha denna delaktighet, denna autonomi och detta självbestämmande.

Vi ska förbättra arbetsvillkoren för personalen. Vi ska digitalisera och underlätta för innovationer inom välfärdsteknologi. Vi ska satsa på fibernät och nyckelfri hemtjänst. Utmaningarna är stora. Men om vi förbereder oss redan nu och börjar arbetet redan nu kommer vi att lyckas.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 290

D e n n i s W e d i n (M): Ordförande! Jag fick i går i mejlboxen en rykande färsk rapport från Stockholms läns äldrecentrum som handlar om kvalitet i hemtjänsten.

Rapporten är tydlig med att det sedan millennieskiftet har skett en förskjutning av äldreomsorgen. Allt fler bor kvar hemma trots omfattande behov av vård och omsorg. Forskningsrapporten säger att tröskeln för när man beviljas äldreomsorg via kommunen har höjts under de senaste decennierna. Människor gör inte heller samma val som för 20 år sedan. Till detta måste politiken och Stockholms stad orka ställa om.

Jag har några exempel: Stadens biståndshandläggare framhåller i intervjuer att de är klivna till att ett krav ställs på att äldre som ansöker om ett boende först ska prova att ha maximalt med hemtjänst. Detta är stelbent och oacceptabelt. Moderaterna föreslår i sitt budgetförslag att biståndsbedömningarna reformeras och centraliseras för att bedömningarna tydligare ska vara utifrån vårdbehov och att den äldre ska få starkare valfrihetsrådgivning och enskild uppföljning. De rödgrönrosa låter biståndsbedömningen fortsättningsvis vara beroende av stadsdelarna och deras ekonomi. Intervjuer med äldre om vad de uppskattar mest visar att svaret ofta är att det ska vara samma personer som kommer. Rapporten är alltså tydlig med att en bra hemtjänstverksamhet bygger på relationen mellan de äldre och personalen. En av de viktigaste kvalitetsfaktorerna är kontinuitet.

Moderaterna föreslår i sitt budgetförslag en kontinuitetsbonus för hemtjänstverksamheter som visar resultat i just detta. De rödgrönrosa avslår i stället förslaget i sin budget. De ger inget eget förslag, och de har i äldrenämnden snarare förklarat kontinuiteten vara för hög.

Det framkommer också att tiden för handledning och reflektionstid krymper för medarbetarna i Stockholms stad och att ett viktigt fokus är möjlighet att specialisera sig, exempelvis på demenssjukdom. Moderaterna föreslår i sitt budgetförslag riktade satsningar på särskilda demenssteam och pilotprojekt där medarbetare erbjuds certifiering via Silviahemmet och på att medarbetare ska kunna kombinera sina anställningar med ledarskapsutbildningar i samverkan med stadens vård- och omsorgscollege. De rödgrönrosa brottas i stället med en ökande sjukfrånvaro och ökade arbetsgivaravgifter tillsammans med att man höjer trösklarna för att anställa genom att fasa ut allmän visstid.

Moderaterna möter de utmaningar som Stockholms äldreomsorg står inför, inte bara med konkreta förslag utan med riktade resurser. Vi matchar den rödgrönrosa majoriteten krona för krona. Vi satsar mer utan att vi höjer skatten ytterligare, utan att vi lånar en miljard i månaden och utan att vi återkommunaliserar välfungerande verksamheter. Detta är möjligt genom en politik som tar ett helhetsansvar, stärker egenmakt, inte felprioriterar fram underskott, medför ökad kvalitet och mindre byråkrati, sätter äldres vårdbehov i fokus och tar fram stärkta valmöjligheter.

Bifall till Moderaternas budgetreservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 291

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget för 2016.

Äntligen får vi efter den här långa dagen diskutera äldreomsorg i Stockholms stad! Det tycker jag är oerhört roligt. Jag vill givetvis börja med hemtjänsten. Vi i

majoriteten är fast beslutna när det gäller att hemtjänsten måste präglas av större inflytande för brukarna om samverkan och kontinuitet. Den hemtjänstutredning som snart är klar kommer att leda till att den enskilde kan få större möjlighet att påverka innehållet i sin hemtjänst. Det ser jag fram emot.

Boende för äldre är ytterligare ett område som kommer att utvecklas. Stadens bostadsbolag får ett tydligt uppdrag att hjälpa alla över 85 år till ett tryggt boende. Under pågående år tillsattes äldreutredningen i syfte att se över alla boendeformer och bredda boendalternativen. Men det ingår också en möjlighet att bygga tillagningskök så att man kan laga mat och få nylagad, varm och god mat. Det ingår också att man ska titta på hur vi ska öka antalet profilboenden, som vi har brist på. Det handlar också om hur vi ska kunna utöka korttidsboendet, som är en viktig andel när det gäller att titta på samverkan mellan landsting och kommun.

I och med att utredningarna blir klara kommer det även att krävas att riktlinjerna för biståndsbedömning görs om. Det är därför vi inte har gjort om biståndsbedömningarna, för vi väntar på att vi ska få ett nytt slags äldreomsorg där de äldre får påverka mycket mer. Oaktat detta lägger vi nästa år till 52 miljoner på beställarsidan och för att kunna utveckla biståndsbedömningen i staden.

Alla äldre invånare behöver dock inte äldreomsorg. Däremot behöver de mötesplatser där man kan ha ett socialt fritidsliv. Där har vi redan gjort om riktlinjerna för bidrag till ideella organisationer. Vi har gjort det under året därför att de som vi tog över var otillräckliga. Micasa har också fått ett uppdrag att aktivt medverka till att se till att det finns tillgång till möteslokaler för äldre till rimliga priser.

Till sist: Oaktat biståndsbedömning och oaktat antalet äldreboenden blir det ingen verksamhet om inte vi har kompetent personal som utför och dagligen verkställer de beslut som vi fattar i det här huset. För att det ska kunna vara möjligt behövs trygga anställningar för all personal i staden. Det är de som möter barnen och föräldrarna i förskolan, och det är de som möter boende och anhöriga inom äldreomsorgen. Vi måste ha trygga anställningar, och tillsvidareanställningar måste vara grunden för all verksamhet. Kompetensutvecklingen för all personal ingår också i den dagliga verksamheten.

Anförande nr 292

E r i k M a l m (MP): Herr ordförande! Jag får instämma med Mirja och säga: Äntligen är vi här och diskuterar äldreomsorg de kommande två timmarna!

Ärade fullmäktige, åhörare och Stockholms medborgare! 60 är det nya 40, som man brukar säga. Visst ligger det någonting i det? Allt fler människor håller sig friska längre upp i åldrarna, och våra förutsättningar att leva och verka längre förbättras ständigt. Det är i grunden en mycket positiv utveckling, men det är också en utveckling som ställer helt nya krav på samhället. Vi står inför en avgörande utmaning. Vi behöver dels behålla och utveckla en bra äldreomsorg för alla, samtidigt som vi i allt högre grad måste se till individens behov. Stockholms stad måste på så vis bli ännu bättre på att tillfredsställa olika människors behov och på olika sätt. Men det är också en del av det samhällskontrakt som vi har slutit i Sverige mellan medborgarna och politiken: I vårt samhälle ska ingen lämnas utanför.

Samhället ska värna den som har behov av stöd på ålderns höst. För att möta dagens behov och det långsiktiga behovet av äldreomsorg krävs såväl tillskott av nya pengar som nya sätt att organisera äldreomsorgen.

Under 2015 reviderade vi riktlinjerna för biståndsbedömningarna till att också beakta hög ålder och ensamhet när stadsdelarna bedömer behov av plats på äldreboende. Vi har också noterat att en resursförstärkning behövs inom hemtjänsten. Vi satsar nu därför 52 miljoner kronor för att bättre möta de behov som finns inom äldreomsorgen. Det är satsningar som inte fanns under den föregående majoritetens period.

Vi vill se en äldreomsorg där livskvaliteten för de äldre står i fokus. Under 2016 kommer äldreförvaltningen och stadsdelsnämnderna att fortsätta att exempelvis förbättra maten i äldreomsorgen, bland mycket annat. Vi vet också att en förutsättning för god äldreomsorg är alla våra hårt arbetande medarbetare i hemtjänst och på våra äldreboenden. Tid för samtal är grundläggande. Bara så kan vi utveckla äldreomsorgen i en riktning där den äldres önskemål står i centrum. För detta behöver vi satsa på att stärka personalens arbetsmiljö, vilket i sin tur ger bättre förutsättningar för ett gott dagsverke.

Majoritetens budget är en budget för alla dem som jobbar i staden. Med den nya majoriteten har satsningar gjorts på dem med lägst löner, främst kvinnor inom välfärden. Vi fortsätter på den inslagna vägen för en mer jämställd personalpolitik. Hit hör satsningar på det hälsofrämjande arbetet, främst i grupper med hög sjukfrånvaro, en höjd bemanning och ett ökat medarbetarinflytande.

Stockholms stad ska vara ett föredöme som arbetsgivare. Med en långsiktigt hållbar arbetsmiljö som sätter fokus på personalkontinuitet och tid för samtal mellan personal och de äldre bygger vi också en äldreomsorg med individens behov och livskvalitet i centrum.

För de äldres bästa yrkar jag bifall till den rödgrönrosa majoritetens förslag till budget.

Anförande nr 293

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! 94-årig kvinna nekas plats på servicehus. Det är bara en tidningsrubrik det senaste året som visar att trots alla fina ord och trots riktlinjer som har slagit fast att ålder och ensamhet ska räknas är det så att när riktigt gamla stockholmare känner att de vill flytta till ett tryggt servicehusboende blir det kalla handen.

Vi liberaler har länge kämpat för att alla ska kunna leva livet hela livet. Ingen ska behöva sitta instängd ensam och rädd. Därför säger vi att alla som är över 85 år och önskar det ska få en garanterad plats på servicehus eller ett vård- och omsorgsboende. Platser finns, och vi har avsatt pengar för att det ska vara möjligt.

Det kan också hända att man vill flytta för att komma närmare barn eller vänner. Därför ska valfrihet införas även för servicehusen. Självklart gäller parboendegarantin, som vi vill utöka till att gälla även nära vänner. Rätt till servicehus över 85 år är också en stor jämställdhetsreform, för när inte mamma, pappa eller den äldre släktingen har ett bra boende vet vi alla att ansvaret faller på kvinnorna. Detta är ett

skarpt och tydligt förslag i förhållande till majoritetens flummiga löfte om att man som 85-plussare ska få rätt att byta sin lägenhet till en i bottenplanet – om man bor i ett kommunalt bostadsbolag, förstås.

Vi behöver också se framåt. Inom de närmaste åren minskar antalet äldre äldre för att om mindre än tio år öka ordentligt. Då är det inte längre Greta, Yngve och Hulda, utan det är Lasse, Ann-Sofie, Fatima och Ali som behöver plats på äldreboende och få hemtjänst och dagverksamhet. Vi kommer att behöva bygga nytt. Minst 5 procent av det som byggs i nya områden ska planeras för olika former av äldreboende.

De allra flesta vill bo hemma så länge som möjligt, och därför är en bra hemtjänst med många aktörer och välutbildad personal en av de viktigaste länkarna i en bra äldreomsorg. Vi höjer hemtjänstpengen med 1 procent mer än majoriteten och stöder utredningen om att göra dagens ersättningssystem mer flexibelt. Detaljregleringen av vad man ska få hjälp med måste bort. Men riktigt, äkta valfrihet förutsätter också LOV, lagen om valfrihet. För bra äldreomsorg krävs engagerad och kunnig personal. Alla ska ha grundutbildning, och duktiga medarbetare ska premieras, uppmuntras och få stöd till vidareutveckling. Det gäller inte bara dem som är anställda av kommunen.

Det måste vara möjligt att göra karriär inom äldreomsorgen. Att vara kunnig och professionell chef inom äldreomsorgen måste bli ett framtidsyrke, och bra chefer ska ha bra lön. Stockholms årsrika invånare ska få det stöd och den hjälp de önskar och behöver för att så långt det är möjligt kunna leva sitt liv på det sätt de själva önskar också under de sista åren i livet. Det är dem som vi liberaler lyssnar på.

Jag yrkar bifall till Folkpartiets förslag.

Anförande nr 294

D a n K a r e l i u s s o n (SD): Ordförande, ledamöter och åhörare! Gemensamt har vi människor att vi ska bli äldre. Ålderdomen är för de flesta en relativt frisk del av livet, men ändå finns de som måste ha olika former av hjälp vid sitt åldrande. Det är viktigt för alla, och inte bara för äldre, att veta att om man inte får vara frisk, drabbas av handikapp av olika slag eller på annat sätt inte längre kan klara sig själv, delvis eller helt, finns samhällets hjälp. Det inger en trygghet hos medborgare, även om man inte behöver ta del av hjälpen.

Det medför också att vi inte behöver känna oss oroliga för vårt åldrande, som kan medföra fysiska och psykiska förändringar som ingen kan förutse. Stockholm har en bra äldreomsorg både i kommunal och privat regi. Vi sverigedemokrater ser det som mycket viktigt att de ekonomiska förutsättningarna för en god omsorg inte minskas ned. Vi kommer noga att bevaka detta. Vi kommer också att bevaka att endast utbildad personal får arbeta inom omsorgen. Tidigare har omsorgen ibland använts som en arbetskraftsregulator, men det kan man kanske inte säga sker just nu.

Anförande nr 295

S t i n a B e n g t s o n (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! På äldreboendet Persikan kan hela personalen tala persiska. Inredningen är anpassad efter den persiska kulturen. Den mat som serveras är persisk husmanskost, lagad på plats på

boendet. Vården är individanpassad, och de närstående har en självklar och viktig roll i boendet.

För oss i Centerpartiet är det viktigt att försvara valfriheten. Alla människor, inte minst våra äldre, måste själva kunna få bestämma över sina egna liv. Det finns ingen anledning att bli livegen bara för att man blir gammal. Det är tvärtom då valfriheten är som viktigast eftersom man själv många gånger inte kan eller orkar skapa sin egen vardag. Persikan och liknande verksamheter, privata såväl som offentliga, är grunden i valfriheten. Därför ser vi med oro på hur majoriteten nu återkommunaliserar fler och fler verksamheter. När äldrenämnden leds av ett parti vars främsta mål är att stoppa valfriheten kan vi bara konstatera att de som blir drabbade är en av de grupper som har svårast att försvara sig.

Ordförande! Stockholm ska vara en trygg stad att åldras i. Respekten för den enskildes rätt till eget inflytande och trygghet ska vara ledord. Äldreomsorgen i Stockholm ska vara attraktiv för de äldre och tillmötesgående för de närstående. Som äldre och närstående ska man veta att oavsett var man bor i Stockholm ska man ha god tillgång till bra äldreomsorg. Därför vill vi i Centerpartiet att biståndsbedömningarna ska vara likvärdiga oavsett stadsdel. Vi vill också införa vårdlotsar som kan guida den äldre och närstående rätt i sjukvårdssystemet och hitta rätt vård. Dessutom vill vi ge äldrenämnden i uppdrag att formulera en utevistelsegaranti. Livet ska vara så gott som möjligt ända till slutet. En förutsättning är att få komma ut och andas frisk luft.

Ordförande! Matglädje är en förutsättning för att våra äldre ska äta tillräckligt. Vällagad och antibiotikafri kost kan locka med doft, färg och smak. Upphandlingar ska inte bara handla om priset på maten utan också om kvaliteten. Valfriheten ska vara vägledande även här. Äldre som orkar ska ges möjlighet att äta lunch tillsammans med elever på stadens grundskolor. På så sätt garanterar vi tillgång till god och näringsriktig mat samtidigt som vi skapar en brygga mellan generationerna. Äldre och unga kan lära av varandra och ha roligt tillsammans – något som vi många gånger har tappat i Sverige.

Ordförande! Livet blir ofta rätt långtråkigt för den som är gammal. För att motverka det vill vi införa möjligheter till olika former av sysselsättning på äldreboende, till exempel sångstunder, hantverk, sittgymnastik, spelkvällar och liknande. Då tror vi att våra gamla skulle känna mer meningsfullhet.

Ordförande! Livet ska vara meningsfullt och gott ända till slutet. Därför yrkar jag bifall till Centerpartiets budgetmotion.

Anförande nr 296

G i t a N a b a v i (FI): Ordförande, kommunfullmäktigeledamöter! Äntligen tar vi tag i de stora jämställdhetsproblem som finns inom äldreomsorgen i Stockholm! Det är inte rimligt att kvinnor ska betala med sina kroppar, sin ekonomi och sin hälsa för att ge våra äldre en värdig ålderdom. Det är oacceptabelt att det kvinnodominerade arbetet inom välfärdssektorn fortfarande präglas av otrygga anställningar, låga löner och ofrivillig deltid. Det är på tiden att något görs åt det här i Stockholm. Trygga villkor för personalen inom äldreomsorgen är en förutsättning för en trygg ålderdom.

Jämställdhetsproblemen finns även inom det obetalda omsorgsarbetet. Cirka två tredjedelar av alla äldre som bor hemma får hjälp i vardagen av en närstående, oftast en fru, en dotter eller en svärdotter. Men att dessa kvinnor agerar som obetalda vårdgivare är inte gratis. De anhöriga betalar genom uppoffringar i sina yrkesliv, sin fritid och sin möjlighet till återhämtning och vila. En stark och fungerande äldreomsorg med möjlighet till avlastning är en förutsättning för att uppnå målet om en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika och där det obetalda arbetet fördelas lika.

För att uppnå det behöver äldreomsorgen även genomsyras av ett systematiskt genusperspektiv. Flera undersökningar visar att det oftast tas för givet att kvinnor kan laga mat och ta hand om hushållet samtidigt som vi förutsätter att män som är lite äldre inte klarar det. Rapporter från SKL och Socialstyrelsen visar att det finns stora skillnader mellan äldre kvinnors och äldre mäns upplevelser av kvaliteten i vård och omsorg. Därför behöver vi jobba med jämställdhetsintegrering och genusbudgetering inom äldreomsorgen. Alla ska få lika god omsorg oavsett kön eller könsidentitet.

Omsorgen präglas dessutom fortfarande av uppfattningen att alla är heterosexuella, särskilt när de blir äldre. Därför är vi glada över att vi fortsätter att möjliggöra äldreboenden för hbtq-personer. Efter att ha kämpat ett helt liv mot fördomar och skambeläggande måste äldre i vår stad kunna känna sig trygga och vara öppna med sin sexualitet och sin könsidentitet även på äldre dagar. Alla invånare som möter stadens verksamheter ska bli behandlade lika.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 297

S o f i a M o d i g h (KD): Ordförande! Jag börjar med att yrka bifall till Kristdemokraternas budgetreservation.

Rätten att bestämma över sin egen vardag gäller alla vuxna, och den upphör förstås inte vid något bestämt åldersstreck. Precis detta är grunden till varför vi kristdemokrater tycker att det är så viktigt med valfrihet inom äldreomsorgen. Vi upplever att majoriteten successivt minskar valfriheten med förklaringar som att det är svårt att välja, att det är för mycket att välja bland eller att alla inte vill välja. Vi anser inte att dessa förklaringar utgör en god grund för att överta människors val till den politiska nivån. Vi anser nämligen att politiker inte vet bättre än någon person vad som är rätt val för den personen.

Med valfrihet följer också möjligheten att välja om, att ändra sig eller att ångra sig. Om man har valt fel ska man inte behöva stå sitt kast, utan man ska kunna välja ett annat alternativ. I stället för att minska valfriheten borde man utveckla den. Därför tycker vi att det är viktigt att Äldre direkt återigen har helgöppet så att de som behöver råd och hjälp med att välja kan få det från en funktion med information. Vi tycker också att Äldre direkt ska kunna informera om aktiviteter som stadsdelsnämnderna gör för äldre.

En annan åtgärd som ökar valfriheten och som vi förespråkar är en äldreboendegaranti, och att den ska införas för alla över 85 år. Vi menar att majoritetens förslag om att erbjuda ett tryggt boende med hjälp av hemtjänst med mera inte är tillräckligt. Vi

menar att alla över 85 år som känner oro, otrygghet eller ensamhet om de så önskar ska få plats på äldreboende.

Med tanke på den demografiska utvecklingen, som flera har varit inne på här, menar vi att ett stadsövergripande perspektiv är nödvändigt för att klara boendesituationen för äldre i framtiden. Men det är också viktigt att tänka på att arbetet med kvalitet pågår även fortsättningsvis. Det vill säkert alla.

Vi föreslår, för att fortsätta kvalitetsarbetet, att servicegarantier införs där medborgare som inte får den service som har utlovats får en ersättning. Vi föreslår också att kvaliteten utökas med hjälp av utökad förenklad biståndsbedömning för sex timmar i månaden till servicetjänster för alla över 80 år. Vi föreslår även ett matlyft. Allt detta är exempel på hur vi kan arbeta för att förbättra kvaliteten.

Anförande nr 298

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det är jätteroligt med äldreomsorgsdebatt! Det är bara synd att både personalfrågorna och Micasa är inbakade i samma block. Det får vi tänka på till nästa gång.

Det finns en sak som jag blir glad över när jag lyssnar på era inledningsanföranden. När vi började tala om ramtid och rambeslut för drygt ett år sedan var mottagandet ganska ljummet i den här salen. Men nu hör jag detta i nästan vartenda partis inledningsanförande, och jag tycker att det bådär gott. Om vi ska kunna möta behoven hos framtidens äldre och om vi ska kunna ställa om hemtjänsten och hitta många boendeformer måste vi i så stor utsträckning som möjligt ha en blocköverskridande samsyn. Det kan inte vara tvära kast efter varje mandatperiod.

Jag hör från flera att de delar min bild av att det behövs ett icke biståndsbedömt boende, framför allt för den som känner otrygghet och ensamhet men kanske inte har behov av hälso- och sjukvård dygnet runt. Där hoppas jag mycket på äldreboutredningen och att vi tillsammans ska kunna komma överens om en ny mellanboendeform som så att säga gör om och gör rätt och gör det som trygghetsboendena skulle ha varit. Det handlar om rimliga hyror och tillgång till service och personal under stora delar av dygnet.

Jag skulle också vilja säga någonting om vår personalpolitik överlag. Vi är en av landets största arbetsgivare, och det är någonting som förpliktar. Det är riktigt att trygga anställningar och rätt till heltid är en självklarhet hos oss. Springvikariat och ofrivillig deltid innebär inte bara en otrygghet för den enskilde individen – det försämrar också personalkontinuiteten och möjligheten till verksamhetsutveckling i våra verksamheter. Vi måste jobba för ett hållbart arbetsliv så att våra medarbetare ska orka jobba till pensionen. Därför initierar vi ett hälsofrämjande arbete för att förebygga sjukskrivningar. Vi stärker det systematiska arbetsmiljöarbetet i hela staden, och vi förbättrar möjligheterna för ett närvarande och lyhört ledarskap.

Vi måste också ha respekt för professionernas yrkeskunnande. Vi måste uppvärdera välfärdsyrkena. Det innebär att vi måste våga se över våra organisationer och styrssystem och bidra till att utveckla styrning inom offentlig förvaltning som ligger bortom new public management. Det gäller inte minst inom äldreomsorg och

socialtjänst, där vi behöver få mer samverkan över sektorsgränser och ge utrymme för personalen att använda sitt yrkeskunnande i det dagliga arbetet.

Vi måste hela tiden behålla ett feministiskt perspektiv i vårt arbete. Jag är glad över den låglönesatsning som vi har gjort och som utformades av parterna i enlighet med god sed på svensk arbetsmarknad. Den innebär att stadens 7 000 anställda med lägst löner fick ett lönelöft. Fyra av fem av dessa var kvinnor. Vi ska fortsätta detta systematiska arbete.

Återigen: Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 299

D e n n i s W e d i n (M): Jag har nu bara en minuts talartid på mig. För det första: Mellan 2006 och 2014 fick en undersköterska som enligt SKL har 23 000 kronor i medianlön 1 945 kronor mer i månaden – detta genom vår sänkning av kommunalskatten och vårt jobbskatteavdrag. Era låglönesatsningar kommer aldrig att komma i närheten av detta. Det skulle vara intressant att höra din reflektion över det.

När det kommer till kontinuitet inom hemtjänsten undrar jag vad ni lägger fram för konkreta satsningar. Varför avslår ni förslaget om kontinuitetsbonus? Hur kan ni fortfarande göra detta till en personalfråga? Ni säger att kontinuiteten för de äldre ökar med fler fasta anställningar och heltid som norm. Heltiden har i flera år varit normen. Jag undrar därför lite hur ni resonerar om detta.

Frågan är om utredningen av Stockholms utbud av hemtjänst kommer att sluta med en ideologisk björntjänst från Vänsterpartiet. Kommer vi att få se skattehöjningar och tvingande av kommunala alternativ som en del av denna utredning?

Anförande nr 300

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Du pratar nästan snabbare än vad jag gör, så jag har lite svårt att hänga med i alltihop. Men jag ska göra mitt bästa.

När det gäller kommunalskatten vet du att våra höjningar motsvarar något väldigt lite rent bruttomässigt, i plånboken. Något som däremot gör stor skillnad för dessa yrkesgrupper sett över hela livsrytmen är just heltid och trygga anställningar. Vi vet att otrygga anställningar och deltidsarbete straffar sig ända in i pensionen. Därför är det alltid mest prioriterat att både höja lönerna – för det är det som till exempel pensionen beräknas på, och inte hur mycket man betalar i skatt – och att göra något åt arbetsvillkoren.

Vi ser över hela hemtjänsten. Kontinuiteten i verksamheterna är A och O för en bra verksamhet. Därför ser vi över hela ersättningssystemet och de krav vi ställer på privata hemtjänstutförare. Vi inleder också det systematiska utvecklingsarbetet. Vi tittar mycket på Skönsmon, till exempel, där kontinuiteten var en nyckelfaktor.

Det sista gäller rätt till heltid. Det hette så på papperet. Men bara detta att vi lyckades minska andelen ofrivillig deltid med 30 procent på sex månader betyder att den rättigheten under er tid var ganska liten i verkligheten.

Anförande nr 301

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Clara! Om du hade läst våra budgetar och den förra budgeten skulle du ha sett att också vi har tagit upp det här med ramtider och rätten att kunna påverka innehållet i äldreomsorgen. Det du säger stämmer alltså inte riktigt.

Jag har en fråga. När man läser er budget ser man att det står: Det ska finnas tillräckligt många bra alternativ för valfrihet inom hemtjänsten. Däremot ska det inte vara fler än att staden ska kunna följa upp och garantera kvaliteten. Mina frågor är: Hur många är tillräckligt många för att det ska finnas valfrihet? Och ska det vara lika i varje stadsdel? Vem bestämmer när det är tillräckligt många? Är det du, eller är det någon annan person?

Anförande nr 302

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag måste bara säga att om jag suckar ibland beror det på att jag har hög feber. Jag vill inte verka otrevlig eller så.

Vad gäller antalet utförare måste jag säga att det är någonting som har förvånat mig under det här året – och då har jag varit ute mycket. Jag har träffat många lokala pensionärsorganisationer och gjort mycket praktik, bland annat på Kavat och Persikan två gånger. Jag har mött många. De enda som tycker att detta system med ett så stort antal utförare som vi har i hemtjänsten känns rimligt och bra är ni här inne på er sida. Inte ens de mer borgerliga pensionärsorganisationerna tycker att detta är ett rimligt system.

Vi tittar på frågan. Det ingår i hemtjänstutredningen att ta reda på hur man ska garantera en valfrihet men ändå se till att vi kan garantera kvalitet och en bra uppföljning. Jag tänker inte föregå utredningen. Ja, man ska kunna välja utförare. Men, som jag har tjatat så mycket om, är det absolut viktigaste för mig att man kan påverka innehållet. Men ja, man ska kunna välja utförare.

Anförande nr 303

L a r s J i l m s t a d (M): Ordförande, fullmäktige! Jag var redan i förmiddags inne på de stora underskotten i äldreverksamheten i Farsta. Vi har oerhörda budgetöverskridanden. Farsta hemtjänst, med 100 anställda, går back med miljonbelopp varje år, och det tycks vara hopplöst att komma åt. Man kan ju undra över hur det kan vara på det sättet med tanke på den skatthöjning som ni har genomfört. Det strider helt och hållet mot vad den rödgröna majoriteten ute i Farsta har utlovat. Långt före valet sa man att det skulle bli ordning och reda på allting.

Jag vill ställa en direkt fråga innan min talartid tar slut. Det gäller det här med mellanboende. Det är en verksamhet som uppenbarligen ska prövas ute i Farsta. Men vi kan inte få reda på vad som egentligen ingår i ett mellanboende. Du antydde att det fanns diverse innehåll, men äldreförvaltningen har inget innehåll att redovisa för oss. Jag vill gärna ställa den frågan.

Anförande nr 304

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag har också undrat mycket över de stora underskott som äldreomsorgen har dragits med väldigt länge. De låg på 133 miljoner när vi tog över från er, och nu har de gått ned till 95.

Jag skulle vilja säga att det är två saker som vi kommer att behöva titta på. Det första gäller schemalaggningsen i hemtjänsten i kommunala verksamheter. Där ser vi till exempel att man behöver mer kompetens för att möta detta med betalt efter utförd tid. Det är ett område som vi behöver förbättra. Det andra handlar om att äldreomsorgen har en lång rad strukturproblem. Vi vet att LOV är kostnadsdrivande. Inom nationalekonomin talar man om transaktionskostnader. Ett stort antal aktörer gör att det uppkommer sökkostnader och uppföljningskostnader. Paragångssystemet är administrativt tungt; det är också en del. Jag har talat med både privata och offentliga utförare som berättar hur många extra administratörer de måste anställa för att kunna sköta detta, godkänna varenda enskild insats och så vidare. Jag gillar administratörer, men inte i onödan. Detta är någonting som vi behöver förenkla.

Vad gäller Edö vet vi att det ska prövas. Vi behöver ett mellanboende, men vi vet inte riktigt hur det ska se ut. Vi vet ändå att vi ska pröva det på Edö.

Anförande nr 305

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! Stockholm är den stad i världen som har flest ensamhushåll. Ofta är det unga vuxna som har valt att leva så. Men i gruppen finns också ensamma äldre stockholmare vars make, maka och vänner har dött och där ensamhet och isolering förmörkar livet. Kort sagt: Det är alldeles för många äldre som känner sig ensamma och övergivna i vår stad. Så behöver det inte vara.

Det ska finnas platser i alla stadsdelsnämnder att träffa nya människor på när den närmaste vännen har gått bort – platser där man kan utöva intressen och friskvård och äta en måltid tillsammans och en plats där man själv också kan få vara en person som hjälper till efter sina egna önskemål och sin egen förmåga. Det ska vara en plats där man är efterfrågad och behövd.

Storhelger och sommaren – det är då ensamheten känns som allra svårast, säger många. Barn och barnbarn reser bort på semester, och de aktiviteter man går på har uppehåll. Därför ska attraktiva samlingsplatser finnas i varje stadsdel även under semestertiden, och utflykter ska ske vid flera tillfällen under hela sommaren. Vid lång- och storhelger ska man kunna möta andra. Det kan med fördel ske tillsammans med frivilligorganisationerna, för att inte tala om feriearbetande ungdomar. De är mycket uppskattade i äldreomsorgens verksamheter.

Glöm inte att äldre gärna hjälper äldre när tillfälle ges! Alla är inte uppkopplade, så Äldre direkt är en viktig informationskälla. Måltiden är en av de viktigaste stunderna på dagen för många. Den som har hemtjänst ska såklart kunna välja om de vill ha hjälp med att laga mat hemma eller matlåda. Den som har flyttat till vård- och omsorgsboende ska alltid kunna välja på flera rätter. För att det ska bli trevligare runt bordet ska personalen uppmuntras att äta tillsammans med de äldre, till exempel genom subventionerade måltider. Om det hade varit möjligt tycker jag att det skulle vara gratis, men det gillar inte Skattemyndigheten.

Tyvär kan sysslolösheten och ensamheten finnas kvar trots flytten till ett boende. De flesta orkar inte så mycket, men just därför är det så viktigt att ta till vara den tid när orken finns där. Det är då man ska göra det där som känns roligt och som man har

längtat efter. Därför ska alla erbjudas att fylla i ett leva-livet-kontrakt. Där ska det stå vad just du är intresserad av och vad just du vill göra.

När vi föds är vi alla lika, men ju äldre vi blir, desto mer unika blir vi. Ändå behandlas ofta äldre som en grupp med samma önskemål och behov. Det tycker vi är fel. Vi liberaler ser individen. Men vi ger oss inte. Det är klart att mormor ska kunna skajpa från äldreboendet, det är klart att hunden ska flytta med morfar till boendet och det är klart att farmor ska få välja från olika menyer.

Det är därför jag yrkar bifall till Folkpartiets förslag en gång till.

Anförande nr 306

T o r u n B o u c h e r (V): Hej! Jag tycker att det är jättebra att man tar upp det här med sommaröppna dagverksamheter och så vidare. Ni lade ju också fram en skrivelse i äldrenämnden och fick svar på den. Det var uppenbart att i de stadsdelar där vi hade sommarverksamhet i egen regi hade vi också sommaröppet, men i de stadsdelar där vi inte hade några dagverksamheter i egen regi var det mer stängt.

Med detta sagt: Jag tycker inte att vi inte ska ha även privata initiativ. Men detta visar att det kan finnas ett behov av att staden är inne och tar ansvar i alla stadsdelar.

Du lyfte inte fram detta nu, men ni skriver i er budget att äldre ska få vistas på sommarpensionat till ett rimligt pris. Det är jag lite nyfiken på. Ska staden gå in och konkurrera i hotellbranschen, eller hur tänkte ni nu?

Anförande nr 307

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Hur ska jag hinna svara på allt det här på min korta talartid? Svaret vi fick på skrivelsen gällde de biståndsbedömda verksamheterna. Vi menade de öppna verksamheterna, och det är lite skillnad.

När det gäller sommarpensionat kan jag nämna Stenfasta, som ni kanske känner till. Det är Stadsmissionen som har det. Det är ett jättebra tillfälle, och vi menar att man tillsammans med den typen av organisationer ska kunna undersöka denna möjlighet för dem som sitter väldigt ensamma. Det finns också möjlighet att man tillsammans med andra organisationer skulle kunna ordna sådant här. Det finns massor med kursgårdar och sådant som är tomma på sommaren när man inte har kurser eller företag som är där. Det finns alltså visst möjligheter att undersöka detta, och jag tror att det skulle betyda mycket för många ensamma stockholmare. Men det är en sak som vi vill undersöka och gå vidare med.

Jag tror att det är viktigt att vi inte glömmer storhelgerna och sommaren, när vi andra tycker att det är skönt att vara lediga. Det är lätt att man glömmer att ensamheten då är som störst.

Anförande nr 308

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige och Folkpartiet! Under förra mandatperioden, när ni hade ansvaret för detta, bestämde ni att riktlinjer för stödet till frivilligorganisationerna skulle utgöra 80 procent av lokalkostnaderna – det var vad man skulle betala. Jag är jätteglad nu att det verkar som att åtminstone Folkpartiet har ändrat sig sedan förra mandatperioden när vi bråkade om att

frivilligorganisationerna skulle ha sina lokalkostnader fullt betalda därför att vi anser att äldre människor inte kan ha ur-och-skur-verksamhet.

Vi ser från den här sidan att paraplyorganisationer och frivilligorganisationer gör ett jätteviktigt jobb för en billig peng, vilket också gör att man förlänger den friska tiden för den äldre. Jag har inga frågor till dig, men jag är glad att du nu tycker att vi ska satsa. Vi har redan gjort det, nämligen.

Anförande nr 309

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag kan bara säga att under den tid jag var ordförande i Spånga-Tensta, och det var ganska länge, hade föreningslivet möjlighet att låna lokaler på servicehusen. Det handlade om Röda Korset och de andra organisationerna.

Jag tycker att det är viktigt att titta på vad det är för verksamhet. Det kanske inte är precis all verksamhet som är aktuell, utan det ska vara verksamhet som också öppnar för andra. Det ska inte vara slutna, hemliga sällskap där inte alla är välkomna. Man ska ha öppet för alla.

Anförande nr 310

E r i k M a l m (MP): Herr ordförande! Tack, Ann-Katrin Åslund, för ditt inlägg och ditt engagemang! Jag måste säga att det märks att ni vill väl och att Folkpartiet gör en ansträngning i sitt budgetförslag. Tyvärr skulle jag vilja säga att er budget ändå har ett par problem. Ni ger med den ena handen för att sedan ta med den andra. Det vi ser är att ni dels satsar på en så kallad biståndslös boendegaranti, som vi sedan tidigare redan har utrett och konstaterat vara juridiskt omöjlig att genomföra. Dessa pengar är så att säga bortkastade i er budget. Sedan tar ni dessutom pengar från biståndsbedömningen, där de verkligen kommer de äldre till del. Det är någonting som vi starkt ifrågasätter.

Ni har såklart också en generell besparingsåtgärd där ni minskar pengar på personalen och administrationen, vilket vi också ifrågasätter.

Detta är en spännande sifferexercis, men tyvärr kommer det inte att innebära mer resurser till de äldre, hur lovvärda era ansträngningar än var. Hur har ni egentligen tänkt er detta?

Anförande nr 311

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Vi har verkligen tänkt. Först och främst kan jag säga att det inte alls är juridiskt omöjligt. Det har inte varit juridiskt omöjligt att genom en förenklad biståndsbedömning ge alla som söker trygghetslarm. Det är helt möjligt, så det måste gå att lösa detta på samma sätt.

När det gäller effektiviseringar är det jätteviktigt att man gör sådana på byråkrati. Det gäller inom många områden, så det är inget konstigt alls. Vi har behållit en del av pengarna för biståndsbedömningen, men det hänger också ihop med kostnaderna för att bo på servicehus. Det här är delar som hänger ihop, och jag ser inte att det skulle störa.

Du ska inte heller glömma bort att vi tycker att hemtjänsten är viktig och att den ska ha kostnadstäckning. Vi har höjt hemtjänstpengen med 1 procent mer än vad ni har gjort.

Anförande nr 312

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! I Stockholms stad har vi förmånen att ha fantastiska medarbetare. Det är människor som kramar om våra barn när vi lämnar på dagis på morgonen eller stryker handen längs kinden på de äldre när de ska gå och lägga sig om kvällen på våra äldreboenden.

Vi har också många utmärkta och engagerade medarbetare i de fristående verksamheter som staden har avtal med. Men vi ser nu hur Vänstern har tagit över personalpolitiken och hur den kraftigt har politiserats. Allmän visstidsanställning ska fasas ut i hela staden, deklarerar personalborgarrådet och majoriteten i sin budget. Det är otrygga anställningar, menar man. Nu ska de fasas ut så att alla anställningar ska bli tillsvidareanställningar.

Det må låta bra, men det som då händer är att man stänger dörren för unga människor och möjligheten till det första jobbet. Det är personer mellan 15 och 24 år som står för nära 40 procent av samtliga visstidsanställningar eftersom många kombinerar studier och arbete. Detta är ofta ett första steg in på arbetsmarknaden, och många arbetsgivare känner att de kan pröva att anställa en person även om han eller hon kanske inte har fullständiga meriter och erfarenheter med sig i bagaget eftersom anställningen är tidsbegränsad. I dag har 2 370 personer fått visstidsanställning i Stockholms stad just tack vare allmän visstidsanställning.

Om vi ser till allmän visstidsanställning ser vi också att det är en väg till det första jobbet även för arbetslösa. Om vi ser till arbetskraftsdeltagandet går varje kvartal 100 000 arbetslösa från arbetslöshet in i jobb. 80 000 av dem som får ett jobb får just en visstidsanställning. 70 000 visstidsanställda får varje kvartal en fast anställning. Flödet från arbetslöshet via en visstidsanställning till en fast anställning är tydligt. Att arbetslösa får visstid är naturligt eftersom de inte har lika stora och starka cv:n som andra. Det finns möjligheter för arbetsgivare att pröva.

Det är också viktigt att kunna anställa vid arbetstoppar och att inte bara använda bemanningsföretag, som driver upp kostnaderna. Det är viktigt att också kunna använda visstidsanställningar. Men det är uppenbarligen någonting som majoriteten inte ser.

Nej, stäng inte dörren för allmän visstid! Det slår mot de arbetslösa, och det slår mot de ungas möjlighet till det första jobbet. Det är de grupper som ni ofta säger er vilja värna.

Anförande nr 313

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Men Anna, att man tar bort just anställningsformen AVA betyder inte att man inte kan ta in visstid. AVA är en av flera anställningsformer under lagen om anställningsskydd. Jorden snurrade ju även 2007, när den infördes. Det som var nytt med AVA när det infördes var att man inte längre behövde motivera varför man ska ha en tidsbegränsad anställning. Vi förstår att man behöver tidsbegränsade anställningar. Om man inte förstår det har man inte läst hur

lagstiftningen ser ut eller tittat i budgeten. Om man har tillfälliga arbetstoppar, till exempel behov av arbetsmarknadspolitiska åtgärder under begränsad tid eller tillfällig frånvaro ska man självklart ta in en tidsbegränsad anställning.

AVA har dock problem. Den är så kallat intermittent, vilket innebär att varenda enskild timme eller arbetsplan räknas som en egen anställning. Det tar väldigt lång tid att få sin AVA konverterad till en fast anställning. Det skapar osäkerhet och trygghet när man aldrig vet när man ska jobba och hur mycket man kommer att få i plånboken i slutet av månaden. Det finns tryggare anställningsformer än just AVA även om de är tidsbegränsade. Vi vill helt enkelt se till att man har tryggare anställningar även om man är visstidare.

Anförande nr 314

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Nu råkade jag sitta i riksdagens arbetsmarknadsutskott när den nya lagstiftningen togs, så jag känner till den och bakgrunderna till den väldigt väl. Jag får nog säga att jag känner till detta och alla regler väldigt väl.

Bland dem som har allmän visstidsanställning är majoriteten unga; det ska man komma ihåg. Detta kommer att försvåra deras möjligheter till fasta anställningar, men också till det första jobbet. Vi vet att detta är en tydlig ingång till arbetsmarknaden. Och det är ingen otrygg anställning, utan man är anställd under den period som avses upp till 24 månader. Det är ett skydd och en trygghet som man har.

Sedan kan ni raljera om otrygga anställningar och så vidare, men det studierna och statistiken talar för är att detta är en ingång till fasta jobb senare, till det första jobbet för arbetslösa och till det första jobbet för unga. Nu riskerar ni detta. Ni gör det inte bara svårare och dyrare att anställa; ni gör det också betydligt krångligare i Stockholms stad. Det beklagar jag.

Anförande nr 315

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande och fullmäktige! Man kan försöka paketera otrygga visstidsanställningar i vackra paket, men själva formen blir inte vackrare för det.

Enligt det kollektivavtal som man har har man fortfarande möjligheter till timanställning för studerande, man har visstidsanställning när det gäller vikariat och man har provanställning, som ni dessutom vill förlänga från sex månader till ännu längre. Det som är problemet med AVA-anställning och det man gjorde i arbetsmarknadsutskottet i riksdagen var att man räknar AVA för sig och vikariatsavtal för sig, vilket innebär att man i offentliga verksamheter och privata verksamheter i stället för att få en fast anställning efter två år får det efter fyra år. Så blev det när man varvade anställningsformerna. Dessutom är det motiverat.

I ett slag, när man gjorde förändringen i lagen om anställningsskydd, blev det en möjlighet för arbetsgivarna att ha kvar människor i otrygga anställningar i fyra år i stället för i två år, som det var innan dess. Därtill har man fått teckna kollektivavtal för att få tiderna kortare. Men detta är vad ni gjorde, och nu försöker ni paketera det snyggt.

Anförande nr 316

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Problemet var tidigare, före 2007, att man just kunde stapla vikariat och timanställningar på varandra under hur lång tid som helst.

Sedan förändrade vi lagen så att man inom en femårsperiod begränsat kan gå vidare till en fast anställning från en visstidsanställning. Jag skulle snarare vilja säga att detta innebar en uppskärpning och en förenkling för både anställda och arbetsgivare när det gäller att kunna komma in på arbetsmarknaden.

Jag tycker att det är märkligt att majoriteten inte med ett enda ord nämner eller berör de ökade sjukskrivningar som vi ser över hela staden, i de flesta facknämnder och i stadsdelsnämnderna. Vi ser att kostnaderna under det första halvåret har ökat med 12 procent. Det är stora kostnader, och det är ett arbetsmiljöproblem för många av våra medarbetare ute i verksamheterna som också leder till ökade barngrupper i förskolan och annat. Jag hade gärna sett att borgarrådet eller majoriteten hade tagit upp denna utmaning i talarstolen.

Anförande nr 317

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag tänker tala lite om Micasa. Jag tror att de flesta vet vad Micasa gör.

Många av majoritetens förslag till ägardirektiv i Micasa och Moderaternas förslag till ägardirektiv sammanfaller helt eller delvis. Men det finns också några direktiv som avviker och några som saknas. Det förvånar mig att majoritetspartierna inte har tänkt mer på demokratiaspekten i sina direktiv och indikatorer. På s. 304 längst ned i tabellen i ert budgetförslag talas det bara om andelen hyresgäster i stadens bostadsbolag som anser att de har inflytande över sitt boende. Jag tycker inte att det räcker. Att ha tillgång till internet får i dagens samhälle anses som en av de självklara stora demokratifrågorna – och inte bara när det gäller praktiska ärenden i vardagen som bankärenden, deklaration, kontakter med myndigheter och vårdcentraler och inköp på nätet. Det möjliggör även kontakt med våra anhöriga och ger ett rikt tv-utbud. Det minskar även tiden i ensamhet. Det är en tidsfråga innan vi också kan rösta på nätet.

Ni brukar tala om en stad som håller samman, men det gäller tydligen inte alltid. Nu ökar majoriteten klyftorna, åtminstone de digitala klyftorna, mellan de boende i Micasas lägenheter och övriga hushåll i staden. 95 procent av hushållen i Stockholm har redan tillgång till fibernätet, medan Micasas lägenheter bara har det till ca 50 procent. Jag har tidigare lämnat en motion i kommunfullmäktige om bland annat detta.

Därför har vi tagit med ytterligare ägardirektiv för 2015. Ett av dem är att erbjuda samtliga boende tillgång till internet. Detta yrkar jag också på här. Jag yrkar även bifall till det moderata förslaget i kommunstyrelsen till ägardirektiv 2016 för Micasa.

Anförande nr 318

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Hej Yvonne! Vad kul att få diskutera Micasa! Jag tänkte säga några saker. Vad gäller ägardirektiven är jag först och främst stolt över att vi har fört in hyresaspekten i Micasa. Det gjorde vi redan förra året. Där ser vi att vi har tomma platser i många av våra trygghetsboenden för att hyrorna är alldeles för

höga. I Råcksta, till exempel, har vi hyror på 9 400–9 500 för en tvåa, och det är väldigt få äldre som har råd med det.

Nog om detta – jag ska svara på dina frågor. Det första gäller att det framgår av ägardirektiven att man ska garantera hyresgästinflytande löpande och vid upprustning. Vi har också för avsikt att återuppta det pensionärsråd som Micasa tidigare har haft. Det har inte sammanträtt på tre år, tydligen. Men det kommer nu att starta just för att man direkt ska kunna ta in synpunkter från äldre.

Vad gäller fibernätet finns det redan en plan för Micasa. Den finns med i vår investeringsbudget. Vi uppdaterade den för några möten sedan. Det finns alltså en plan för att rulla ut fibernät i framför allt äldreboenden. Samtliga våra äldreboenden kommer att få tillgång till fiber. Vi har också fått 60 miljoner i en satsning där vi kommer att utbilda personal i just digitalisering och digitala verktyg för att de ska kunna hjälpa och underlätta till exempel skajpanvändandet bland äldre.

Anförande nr 319

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Jag tänker bara så här: Det är kommunstyrelsen som ändå ger direktiv till bolagen i staden. Det demokratikansli som ni har inrättat ligger under kommunstyrelsen, om inte jag är fel informerad. Då tycker jag att det är naturligt att det ska ingå i ett direktiv till bolaget Micasa och eventuellt andra bolag, om det inte redan gör det. Jag sitter i Micasa och tittar på dess situation, och kan bara uttala mig om den.

Jag tycker att det är viktigt att vi har en attityd till och inte någon märklig syn på äldre och personer som bor i vård- och omsorgsboenden vad gäller deras demokratiska rättigheter och möjligheter i Stockholm 2015. Jag tycker att det är viktigt att vi visar att vi verkligen har denna ambition, och det tycker jag kan framgå i ett direktiv.

Anförande nr 320

R a n a C a r l s t e d t (S): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att rikta ett stort och varmt tack till alla våra medarbetare i staden. Personalen är den enskilt viktigaste kvalitetsfaktorn i alla våra verksamheter. De gör ett fantastiskt jobb.

Det är viktigt att vi som en av Sveriges största arbetsgivare är en förebild när det gäller goda arbetsvillkor, satsningar på ledarskap och mångfald. Det är därför vi i majoriteten har satsat så hårt när det gäller rätten till heltid för våra medarbetare. Heltid ska vara normen. Det är i grunden en fråga om jämställdhet, eftersom många kvinnor i offentlig sektor jobbar deltid fast de skulle vilja jobba heltid. Det är extra roligt att fortsätta detta arbete eftersom antalet personer som ofrivilligt arbetar deltid har minskat med över 30 procent detta år. Det är politik som har gett resultat och som har inneburit skillnad för våra medarbetare.

Som arbetsgivare har vi ett ansvar att utveckla möjligheterna för våra chefer att utöva ett gott ledarskap. Vi vill stärka förskolechefernas förutsättningar att vara närvarande i personalgrupperna och att utöva ett pedagogiskt ledarskap. Därför satsar vi 4 miljoner kronor på ett utvecklingsarbete för stadens förskolechefer.

Mångfalden bland våra medarbetare är en av våra största tillgångar. Det kommer många nya invånare till vår stad, och vi ser dem som en tillgång. Det är viktigt att

staden som arbetsgivare tar ett ansvar för att förvalta och utveckla dessa tillgångar. Därför vill vi utöka stadens traineeprogram för akademiker till att omfatta även utrikes födda akademiker som läser på sfi. Jag är stolt över att vi i majoriteten fortsätter att bedriva en aktiv och progressiv personalpolitik.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 321

Dennis Wedin (M): Fru ordförande! Jag skulle gärna vilja att du gick in på det här med att sjukfrånvaron nu ökar, Rana. Vi ser att majoriteten av stadens nämnder inte kommer att nå sina årsmål. Ni höjer skatten, och ni slår er för bröstet för en låglönesatsning. Som jag nämnde tidigare var det alltså vi som gav en undersköterska runt 2 000 kronor mer netto i månaden.

En viktig utgångspunkt för Moderaterna är att ge våra medarbetare verktyg att själva kunna växa inom sin bransch. I detta ingår att fortsätta arbetet mot ofrivillig deltid. Vi ska uppmuntra när människor vill arbeta mer, men det ska också framför allt finnas goda möjligheter till kompetensutveckling. Det ska vara enkelt att kunna fortbilda sig inom specialistområden, och det ska vara enkelt att gå en ledarskapsutbildning tillsammans med sin anställning.

Kommentera gärna vad du ser som anledning till att sjukfrånvaron nu ökar under er tid!

Anförande nr 322

Rana Carlstedt (S): Ja du, Dennis! Problemet med det som hände under ert styre var att ni gav med den ena handen och tog med den andra.

Det vi vill göra är att satsa på systematiskt arbetsmiljöarbete. Vi vill öka bemanningen, och vi vill ta ett helhetsgrepp i vårt hälsofrämjande arbete. Därtill har vi 200 miljoner i en kompetensutvecklingsfond, så nog finns det pengar och tillfällen för våra medarbetare att kompetensutvecklas.

Anförande nr 323

Martin Westmont (SD): Ordförande! Jag vill börja med att säga att jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas förslag till budget för 2016.

Jag skulle vilja ta upp en viktig punkt, nämligen maten till våra äldre. Jag hoppas verkligen att detta är någonting som de rödgröna kan ta till sig. I dag är det alltså högre anslag till den mat som serveras på våra fängelser än till den som serveras på våra äldreboenden. Med andra ord: Den mat som serveras mördare och våldtäktsmän håller i praktiken en högre kvalitet än den som serveras våra äldre, som har byggt det här landet. Jag tycker att det är skamligt, och jag tycker att ni borde fundera lite på detta och åtminstone göra så att maten till våra äldre håller minst lika hög kvalitet som den som serveras på våra fängelser.

Anförande nr 324

Erik Malin (MP): Martin! Skamligt är väl just ordet... Jag ska först säga att vi självfallet satsar på maten på flera olika sätt. Det har nämnts här tidigare, och det

handlar om hundratals miljoner kronor i satsningar totalt. Delar av detta kommer att gå till satsningar på matkvaliteten.

I er budget säger ni bland annat att grundproblemet för äldreomsorgen är att det saknas resurser och att det inte har prioriterats tillräckligt, bland annat när det gäller hemtjänst och liknande. Samtidigt ser jag inga ökade satsningar i ert faktiska budgetanslag i siffrorna. Hur hänger det här ihop? Tar ni över huvud de här frågorna på allvar, eller är det bara ord som ni slänger er med?

Det som gör mig ytterligare och kanske mest provocerad av allt är att ni skriver att Sverigedemokraterna inte kan acceptera en ordning som ger invandrade äldre rätt till tolk. Ni fortsätter: Sverigedemokraterna vill ta bort rätten till tolk. Ni driver ett förslag som skulle kunna innebära att människor dör eller insjuknar allvarligt och inte kan kommunicera. Hur tänker ni?

Anförande nr 325

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Vi tar absolut de här frågorna på allvar. Du har, tillsammans med ett flertal andra partier här i Rådssalen, sett till att stänga ute Sverigedemokraterna från alla nämnder, bolag och så vidare. Då är det klart att det är svårt för oss att få en helhetsbild över vad som behöver göras.

Släpp in oss i stället i det demokratiska samtalet! Låt oss tillsammans komma fram till en utveckling som är bra för våra äldre.

Anförande nr 326

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige och Martin! Gör läxan någon gång! För att ett parti ska ha egna platser i nämnden ska man ha sju mandat. Ni har sex mandat, och två av dem är just nu dessutom vilda. Man får ta detta av egen kraft. Ni får väl gå till den andra sidan och fråga om ni kan förhandla om platserna. Men gör läxan innan du pratar!

Du ska också göra läxan innan du talar om maten. Jag har jobbat inom äldreomsorgen, och jag tror att jag har varit där betydligt mer än vad du har varit. Jag har stått och lagat mat hela nätterna till de gamla, och jag lovar att de har fått otroligt god mat. Jag vågar verkligen stå för det. Du kommer bara med en massa påståenden som du tar ur tomma luften. Läs på någon gång!

Därtill har vi sagt i budgeten att när vi bygger nytt, exploaterar och bygger nya äldreboenden vill vi ha tillagningskök för att man ska kunna laga maten på plats, känna dofter och så vidare.

Börja läsa på innan du säger något!

Anförande nr 327

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Det låter ju jättebra att saker händer och att saker blir bättre. Men faktum kvarstår: Mer resurser går till den mat som serveras på våra fängelser. Sedan är det väl jättebra om vi kan se förbättringar och att man, som du säger, kan laga maten på plats och så vidare.

Jag tycker ändå att det finns mycket att göra. Man säger att det saknas resurser samtidigt som man öser pengar på den pågående totalinvandringen till Sverige. Visa lite mer respekt för våra äldre, som har byggt det här landet!

Anförande nr 328

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande! Jag blev så upprörd att jag höll på att missa mitt tillfälle att tala. Någonstans måste jag börja säga någonting om det tal som vi har hört i dag om de ideologiska återkommunaliseringarna av verksamheten.

Jag ställer mig frågan: Är inte aktivitetsplanerna och genomförandet av klumpvisa upphandlingar mellan 2006 och 2014 ideologiskt betingade? Det tror jag nog att de är. Vi har faktiskt olika ideologier.

När jag tittar på siffrorna, mina vänner, ser jag att det fortfarande är 77 procent av alla vård- och omsorgsboenden som antingen drivs av entreprenörer eller är privata. 77 procent – det betyder att vi inte har mer än 23 procent i kommunal regi. Det är väldigt lite.

När det gäller LOV och hemtjänsten är det enda som vi har gjort hittills att ta bort den nuvarande oppositionens lottdragning av äldre till privata utförare, det vill säga de äldre som valde att inte välja. De lottades ut till företag, och det var många gånger företag som ingen hade valt tidigare. De hade inga brukare; de hade inga kunder. Då misstänker jag att kvaliteten kanske inte var den allra bästa.

Jag tycker inte heller riktigt att det som ni har sagt om kravet på valfrihet för servicehus stämmer. Man får ju välja servicehus i dag i Stockholm! Det är inte förbjudet. Handlar valfriheten enbart om att det ska komma in någon privat entreprenör som driver servicehusen? Man kan som sagt få välja i dag.

När jag lyssnar på oppositionen och de olika budgetförslagen börjar jag givetvis undra varför ni inte genomförde allt detta ni kräver under de åtta år ni styrde äldreomsorgen. Inget av kraven är genomförda, och ni hade åtta långa år på er. Det undrar jag över.

Jag vill ge en sakupplysning om anställningar, eftersom jag inte hade rätt till fler repliker förut. Så här är det med vikariat och timanställning: Timanställning betraktas som ett vikariat. Den är motiverad, och den ersätter någon vid korttidsfrånvaro. När det gäller att räkna ihop tiden till dess att någon har rätt till fast anställning räknar man ihop timanställning och vikariat. Då gäller två år. Då har man rätt till att få konvertera till fast anställning. Jag kan inte låta bli att säga detta, för jag sysslar med det dagligdags.

Anförande nr 329

A l e x a n d r a Ö s t b a c k (M): Mirja! I ditt inledningsanförande nämnde du bristen på profilboenden som ett bristområde, och här och nu talar du om återkommunaliseringar. Jag tänkte knyta ihop det här i min fråga till dig.

När ni ändrar villkoren för företagen genom återkommunaliseringar och hot om vinstförbud minskar ni innovationskraften och skapar oro bland företagarna. Varför skulle man då vilja starta ett profilboende i Stockholms stad? Och vilka är det som

drabbas? Vårdföretagarna konstaterar att i äldreomsorgen är 67 procent av företagsledarna kvinnor, och åtta av tio anställda är kvinnor. Det är alltså dessa företagare som ni drar undan mattan under fötterna för när ni ändrar villkoren och är otydliga med dem.

Jag skulle vilja fråga er: Hur får vi fler profilboenden, och hur går det här ihop med den så kallade feministiska politik som den rödgrönrosa majoriteten säger sig vilja bedriva?

Anförande nr 330

M i r j a R ä i h ä (S): Jag tror att vi talar om olika saker när vi talar om profilboenden. Jag har också lärt mig det här nu: Vi har intressentboenden, och vi har profilboenden. Vi har i dag tre profilboenden i Stockholm. Ett är för frontallobsdementa, ett är för Parkinsonssjuka och det tredje är för dem som lider av Huntingtons corea, alltså stora danssjukan.

När vi nu har haft ert styre i åtta år har det varit stadsdelsnämnderna som har fått stå för att ha dessa boenden i stadsdelarna. I dag hör vi att stadsdelarna säger att ingen vågar ta risken eftersom det handlar om begränsade grupper, och man kanske inte har så många med denna diagnos i den egna stadsdelen. Man måste skilja på detta och intressentboenden. Det kan vara ett boende där alla talar finska eller persiska. Men profilboenden är diagnosbaserade. Dem har vi brist på, och i dag köper vi platser i Dalarna och Norrland. Det är inte bra när anhöriga är kvar i Stockholm.

Anförande nr 331

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Hej Mirja! Jag vill börja med att säga att jag förstår varför du blev upprörd förut.

Du säger att det är 77 procent entreprenörer eller privata. Jag vill fråga dig en sak med anledning av det. Det gäller kompetensutvecklingspengarna på 200 miljoner. Vi hade ett ärende i äldrenämnden senast i går. Tycker du att det är okej att en så stor del av personalen inte får tillgång till dessa kompetensutvecklingspengar? Vi köper ju upp en stor del av verksamheten.

Det där med att man får välja servicehus stämmer inte alltid. Det finns stadsdelar som tycker att de har tomma platser, och då vill de inte släppa i väg sina äldre till andra. Jag vill också höra hur du ser på att det finns dementa 90-åringar som packar resväskan varje dag och som inte kan klara sig själva men som ändå inte får boende.

Anförande nr 332

M i r j a R ä i h ä (S): 200 miljoner, säger du. Jag kommer ihåg när vi debatterade 2 miljarder år 2002. Det är samma regelverk fortfarande. Vi kan inte enligt lagen i dag ge de här pengarna till de privata. Om lagen skulle medge det, så visst.

Vi håller på att bygga demensteamen i dag så att också hemtjänsten ska fungera. Jag tycker givetvis att om man är svårt demenssjuk ska man få plats på boende. Men det finns en anledning till att det satsas pengar på beställarsidan. Det senaste jag hörde var att det är lättare att få plats på våren än på hösten därför att pengarna är slut i biståndsbedömningen på hösten. Vi lägger 52 miljoner till bara för att pengarna ska kunna räcka och så att alla som behöver kommer till en vårdplats.

Anförande nr 333

S o f i a M o d i g h (KD): Jag tycker att det känns lite som att du försöker legitimera återkommunaliseringarna med att det ändå finns en hygglig mångfald.

Jag vill ställa en fråga som kanske är lite mer ideologisk: Varför måste det finnas kommunal drift om det skulle vara så att ingen önskar det? Jag tror i och för sig att det finns en önskan om det, så jag har inget emot att båda formerna finns. Men jag tycker inte att ni svarar på frågan om varför det är så viktigt att kämpa för den kommunala driften.

Det andra gäller varför vi inte gjorde någonting på åtta år. Det gjorde vi. Vi har infört en massa saker som vi brinner för. Om vi hade haft makten skulle vi ha gått vidare med ökad valfrihet när det gäller boende och ökad förenklad biståndsbedömning. Tiden står inte still och börjar inte om.

Anförande nr 334

M i r j a R ä i h ä (S): Det var en märklig fråga om att legitimera återkommunalisering. Tycker du att det är okej att de äldre som tror att de inte väljer hemtjänst får kommunen? Bara i er iver att alla ska ha en privat utförare var ni beredda att genomföra denna utlottning en gång i månaden. Är det bättre än att de som inte väljer vet att det kommer en kommunal utförare som utför hemtjänst?

Anförande nr 335

H a l i t A z i z o g l u (MP): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Sveriges befolkning blir allt äldre och friskare. Andelen äldre i befolkningen ökar i Sverige. Livslängden har ökat, och vi blir fler äldre. Samtidigt vill en del äldre kunna arbeta längre. Enligt Statistiska Centralbyrån beräknas det år 2045 finnas över en miljon personer i Sverige som är 80 år och äldre, den senaste flyktingvågen ej inräknad – alltså om man går tillbaka tre fyra veckor.

Inom samhället och politiken finns många områden som berör äldre direkt och indirekt. Alla ska kunna lita på omsorgen i Stockholm alldeles oavsett vem som utför den. Mångfald ska värnas, och kvalitet och bemanning i äldreomsorgen ska ökas.

Ordförande! Äldre ska ha valfrihet när det gäller vård, omsorg och utförande av tjänster. Det viktiga är inte att det finns flera aktörer att välja mellan, utan att kvaliteten ska vara meningsfull. Kompetenskrav på personal ska finnas i upphandling av all äldreomsorg. Staden ska lära av goda exempel från den idéburna sektorn inom äldreomsorgen. Den idéburna sektorn är en tillgång för staden.

Vi tycker att det är viktigt att skapa en äldreomsorg där personalen har mer inflytande och där det finns mer tid med de äldre. Vi behöver göra det attraktivare att jobba inom äldreomsorgen genom att ta vara på personalens kompetens och skapa möjligheter för de äldre och personalen att tillsammans i dialog planera omsorgen. En hållbar äldreomsorg kräver att personer med adekvat utbildning söker sig till och vill arbeta kvar i staden. Mötet mellan den äldre och personalen är centralt.

Ordförande! Vi behöver säkerställa behoven av äldreboenden på lång sikt och fortsätta verksamhetsutvecklingen inom hemtjänsten. Därför är det bra att vi i

majoriteten har startat både äldreboendeutredningen och hemtjänstutredningen. Regelbundna utevistelser, vällagad mat och möjlighet till social gemenskap ska finnas. För äldres självbestämmande krävs att omsorgen är så bra att även anhöriga är trygga med all den hjälp som ges. Detta är i hög grad en jämställdhetsfråga.

Äldreomsorgen måste fungera på lång sikt – för de äldres skull och för jämställdheten.

Anförande nr 336

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Hej! Jag vill bara ställa en fråga till dig. Du sade just att ni vill uppmuntra och stödja verksamheter som vill starta äldreboenden. Men hur ser du då på att de inte får tillgång till kompetensutveckling? Mirja sade att man inte får det enligt juridiken. Men under hela den tid som vi hade makten kom kompetensutvecklingen de privata utförarna, inte minst de ideella, till del.

Hur ser du på detta? Vill ni inte stödja dem? Kompetensutveckling är en central del.

Anförande nr 337

H a l i t A z i z o g l u (MP): Vi tycker att det är viktigt att satsa på kompetensutvecklingen. Samma sak gäller för idéburna och kommunala verksamheter. Det viktigaste är att man jobbar med detta.

Anförande nr 338

D e n n i s W e d i n (M): Fru ordförande! Jag tänkte bara kolla en sak, när Miljöpartiet är uppe nu igen i omsorgsdebatten. Miljöpartiet har ju tidigare vurmat för en mångfald och sett fördelarna med att man har olika alternativ i äldreomsorgen. Jag tänkte mest kolla detta. Du nämnde den pågående hemtjänstutredningen och den pågående boendeutredningen, där vi har sett återkommunaliseringar. Det handlar om Tallbacken i Bromma, Fruängsgården och Högdalen.

Utifrån dessa återkommunaliseringar och det perspektiv som ni uppenbarligen har släppt fram nu under er tid i majoritet bara under en kort period undrar jag en sak. Jämför inte när vi genom fri etablering låter egna initiativ växa och politiskt uppmuntrar mångfald med att ni tvingar fram återkommunaliseringsprocesser! Jag undrar: Hur kommer det ideologiska driv som ni hittills har visat att prägla dessa utredningar – hemtjänstutredningen och boendeutredningen? Och vad kommer Miljöpartiet att driva på för?

Anförande nr 339

H a l i t A z i z o g l u (MP): Det ni säger stämmer inte. Den återkommunalisering inom äldreomsorgen som ni påstår finns har vi inte alls gjort av ideologiska skäl. Det har till exempel inte återkommunaliserats några hemtjänstenheter under vår tid. Tre vård- och omsorgsboenden har återkommunaliserats, men i inget fall har det gjorts av vad ni kallar ideologiska skäl, utan det har funnits särskilda skäl.

Anförande nr 340

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige! Äldreomsorgen är en jämställdhetsfråga. Majoriteten av äldre med stora hjälpbehov är kvinnor. Majoriteten av äldre som upplever oro och ensamhet är också kvinnor. Majoriteten av

anhöriga som går ned i arbetstid för att hjälpa äldre är kvinnor. Majoriteten av personalen är kvinnor.

En äldreomsorg med bra utvecklingsmöjligheter för personalen som anhöriga kan lita på och som de äldre uppskattar är bra för jämställdheten. En stark generell välfärd inom äldreomsorgen är bra för jämställdheten och för samhället. Det frigör arbetskraft och skapar arbete. Vårt mål är en äldreomsorg med stort inflytande för de äldre och goda arbetsvillkor för personalen som anhöriga kan lita på. Det är dags nu, inte minst ur ett jämställdhetsperspektiv.

Moderaterna anser att Stockholm kan bättre. Men Moderaterna borde också kunna bättre. Moderaterna hade huvudansvaret för äldreomsorgen så sent som förra året, och ändå har de lagt fram en rätt svag och delvis okunnig oppositionsbudget. Ni vill till exempel utreda möjligheterna att utreda vård i hemmet. Man kan inte riktigt låta bli att undra om ni möjligen har hört talas om Stockholms läns landsting, basal hemsjukvård och ASIH. Ni misslyckades med att kommunalisera hemsjukvården förra mandatperioden, men det betyder inte att det inte finns hemsjukvård.

I vår budget lyfter vi samarbetet med landstinget med målet att minska akutbesöken och målet att trygga hemgången efter sjukhusvistelsen, bland annat.

En annan klurig sak som står i Moderaternas budget är att medicinskt ansvarig sjuksköterska och medicinskt ansvarig för rehabilitering ska återföras till äldrenämnden. Det är faktiskt rätt obegripligt. Vad ska de i äldrenämnden att göra? Där har de väl aldrig varit.

Kristdemokraterna och Folkpartiet kräver fri biståndsbedömning för alla över 85 år till biståndsbedömda äldreboenden. Rent juridiskt är det mycket svårare än trygghetslarm. Det är bättre då att göra som vi: öka kvaliteten i de ej biståndsbedömda boendena i stället för att försöka bryta mot lagen.

Centerpartiet skriver inte så mycket över huvud taget om de äldre, men tycker att man ska införa en utevistelserättighet. Jag kan glädja Centerpartiet med att det har vi redan gjort.

Kära borgare! Här kommer en innerlig julklappsönskan från mig. Jag önskar mig lite vassare opposition med ett lite större äkta intresse och engagemang för äldreomsorgen.

Anförande nr 341

D e n n i s W e d i n (M): Ordförande! Du missade uppenbarligen mitt inledningsanförande, Torun. Där påpekade jag just att vi behöver ha ökat fokus på vård och att vi måste se just utmaningen i att fler stockholmare bor längre hemma. Därmed innebär det att vi måste hitta olika sätt att möta att människor har större vårdbehov i hemmet. För det lägger vi fram en rad olika förslag just för att man ska kunna vända sig direkt till Stockholms geriatriska mottagningar i stället för att behöva gå genom akutmottagningen.

Jag ska inte hamna i försvar här, utan jag ska snarare ställa frågor till dig eftersom det är äldrenämnden som har skrivit under på att det inte finns ett behov av att införa

kontinuitetsbonus. Du har skrivit under att den är för bra ur ett personalperspektiv. Nu avslår ni våra förslag här i dag om kontinuitetsbonus.

Hur motiverar du till exempel att ni inte går fram med kvalitetshöjande förslag om det som Äldrecentrum tar upp när det gäller det som äldre för fram – att det ska vara samma personer som kommer?

Anförande nr 342

T o r u n B o u c h e r (V): Jag börjar ändå med landstinget. De förslag ni ger är egentligen sådant som vi inte har rådighet över, och det är det som bekymrar mig. Det vi har rådighet över är att inleda olika samarbeten med landstinget, men inte att göra det som landstinget i dag gör. Inte heller direktintaget till geriatriken har vi rådighet över; det är landstingets bord.

När det gäller kontinuiteten har vi en jättestor hemtjänstutredning. Den syftar i princip enbart till att skapa en kontinuitet ur det kaos som ni har genomfört under förra mandatperioden. I dag är det noll kontinuitet, och det beror delvis på det väldigt röriga hemtjänstsystem vi har i dag. Det tänker vi förändra.

Anförande nr 343

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): När det gäller att det skulle vara juridiskt knepigare kan jag inte riktigt hålla med när det handlar om trygghetslarm och servicehus. Ni hänvisar till mellanboenden. Men de finns ju inte! Detta handlar om människor här och nu. En 94-årig kvinna i Bromma beviljas inte servicehus, och jag tänker på den 90-åring på Östermalm som jag berättade om och som packade resväskan efter att ha sökt boende men sedan fick avslag. Det är precis så det ser ut nu. Ni kan hänvisa till att ni håller på med utredningar. De är bra, och de är viktiga. Vi är också med på dem. Men det händer ingenting, och det finns en verklighet nu.

Jag har ytterligare en fråga, som faktiskt *är* en fråga. Det handlar om LOV. Det handlar inte bara om hemtjänsten, utan också om vård- och omsorgsboende. Ett företag planerar att bygga ett boende i min gamla stadsdel, Spånga-Tensta, men det bygger alltså på LOV. Kommer ni att ha kvar LOV i vård- och omsorgsboende? Jag tror att det är en viktig fråga inför framtiden.

Anförande nr 344

T o r u n B o u c h e r (V): När det gäller att införa fri biståndsbedömning för biståndsbedömda boenden kommer antagligen också detta att landa i en utredning, för det är rätt komplicerat. Det är nämligen så att enkla servicetjänster kan gå under speciella förhållanden och som fri biståndsbedömning. Redan det håller på att prövas juridiskt.

Servicehus och vård- och omsorgsboenden är myndighetsutövning. Det är individuella beslut som fattas. Man kan då inte säga att en hel grupp ska få det per automatik. Man kan inte heller säga att alla Vasastadsbor ska få det, och inte heller alla plus-85-åringar. Det ska vara individuella beslut enligt socialtjänstlagen.

När det gäller LOV och om vi ska behålla det eller inte har vi inte några planer just nu på att avskaffa det, mig veterligen. Jag har inte varit inne i någon form av sådan förhandling med majoriteten när det gäller boendeformer.

Anförande nr 345

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tänkte beröra två områden. Det första gäller sjukskrivningarna. Jag tycker att det är lite synd att ni säger att jag inte har berört dem. Jag har nämnt det här ifrån talarstolen, och det finns även texter om det i budgeten. När det gäller sjukskrivningarna och statistik över denna typ av fenomen generellt är det viktigt att bryta ned det hela till mindre beståndsdelar för att kunna analysera vilka mekanismer det är som driver denna typ av utveckling.

Vi ser att sjukskrivningarna började öka redan 2012. Det är det första. Det andra är att vi ser att en viktig grupp i detta är hemtjänsten. Vad gäller hemtjänsten och forskning om vad som kan vara drivande i sjukskrivningar, framför allt att förebygga inflödet, talar man bland annat om tre saker: arbetsbelastning, möjlighet att påverka det egna arbetet och närvarande ledarskap. Alla dessa saker jobbar vi med, och jag kan garantera oppositionen att arbetet för att förebygga sjukskrivningar och se till att människor kan komma tillbaka till arbete kommer att vara, och är, högt prioriterat för vår majoritet.

Det handlade också om äldreboendeutredningen. Jag hann inte riktigt avsluta vad jag skulle säga om den tidigare. Vi har alltså en äldreboendeutredning som syftar till att klarlägga vilka olika behov som respektive boendeform ska fylla. En sådan sak som vi har identifierat, precis som alla de pensionärsorganisationer som jag möter varje vecka liksom anställda, anhöriga och äldre, är att det saknas en mellanboendeform i Stockholms stad. Servicehusen är, som lagstiftningen ser ut, framför allt till för personer som har behov av hälso- och sjukvård dygnet runt. Men vi har en stor grupp äldre som inte har behov av hälso- och sjukvårdspersonal dygnet runt, men som har ett stort behov av gemenskap och trygghet.

I Umeå, till exempel, har man ett trygghetsboendekoncept som går ut på att staden har verksamhet i botten på trygghetsboendet. Det är ett icke biståndsbedömt boende, men det finns en verksamhet. Det kan vara i form av arbetsterapeuter, sjukgymnaster och aktivitets- och servicecenter. Det viktiga är att det finns personal dygnet runt som kan bedriva verksamhet och som man alltid kan vända sig till. Vi håller på att titta på detta, för vi tror att stockholmarna behöver en mellanboendeform som inte är biståndsbedömd, som man kan ställa sig i kö till via bostadsförmedlingen och som gör att man känner trygghet och gemenskap.

Vad gäller trygghetsboendena hoppas jag att ni liksom vi ska våga säga: Det blev inte rätt. 9 400 kronor för en lägenhet i Räcksta och låg servicenivå – det är klart att man då som äldre inte flyttar från villan eller hyresrätten för att komma till ett sådant trygghetsboende. Vi behöver rimliga hyror och en bra servicenivå, men hur det ska se ut mer exakt får vi återkomma till i äldreboendeutredningen.

Anförande nr 346

D e n n i s W e d i n (M): Ordförande! När det gäller boendeutredningen får vi återkomma när den kommer. Vi välkomnar det besked som vi fick av en tidigare talare när det kommer till LOV. Innan jag går in på fortsättningen med boendeform tänker jag slänga ut frågan: Vad föredrar du – anställd inom visstid eller inte alls? Det skulle vara intressant att få höra din reflektion över det.

När jag funderar på vad vi har för situation inom boendet tänker jag lite på Inga-Lisa, som tidningen Mitt i har skrivit om. Man tar upp hennes fall: Hon är 95 år och har nekats plats på äldreboende. Detta är en fråga där vi lägger 10 miljoner kronor mer än de rödgrönrosa i vårt budgetförslag till att stötta biståndsbedömningarna. Trots att stadsdelar runt om i Stockholm drar in på hemtjänststimmar av ekonomiska skäl följer ni inte upp med satsningar. Snarare prioriterar ni 2 miljoner kronor till kommunbroddar till pensionärer. Jag kan notera att det man får ut av de pengarna förlorar man på några månader i och med den kommunalskattehöjning som ni nu genomför. Jag undrar: Hur har ni tänkt med denna prioritering?

Anförande nr 347

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Nu gick det väldigt snabbt igen. Men först och främst tycker jag att den första frågeställningen är otroligt vulgär. Det finns inget stöd i forskningen för att tidsbegränsade anställningar skulle vara en språngbräda till fasta anställningar. Det gäller för vissa grupper: högavlönade män och högutbildade män. Det är det som forskningen visar. Däremot ser man inte detta statistiska samband när det gäller kvinnor, invandrare och unga.

Någon av dina partikamrater talade om att detta inte är en osäker anställning. Men testa själv du, som jag har gjort under fem års tid! Man blir inringd varje morgon, man vet inte hur mycket man tjänar i slutet av månaden, man vet inte när man ska jobba. Om en kompis frågar om man ska följa med till Hultsfred måste man svara: Ingen aning – jag vet inte om jag får jobb eller inte! Det är inte så jäkla kul.

Nu gäller det biståndsbedömning utifrån era biståndsriktlinjer. Vi håller på att se över dem. Det är en del av äldreboendeutredningen, som sedan kommer att bli nya riktlinjer. Men just för att vi ska få en konkret skillnad så fort som möjligt är 52 miljoner en stor skillnad.

Vad gäller broddarna tycker jag inte att man ska raljera om fallolyckor bland äldre. De skördar 1 500 människoliv varje år, och detta är en del av att förebygga dessa olyckor.

Anförande nr 348

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Clara! Du brukar gärna tala om härskarteknik. Jag vet inte om det är riktigt sjyst att i så fall säga att andras frågeställningar är vulgära. Det är bara en reflektion.

När det kommer till äldreboendeutredningen vet du att också vi har varit med på den. Jag tänker börja med att säga någonting som du kanske tycker är bra: Jag tycker inte att trygghetsboendena är bra som de ser ut. De är alldeles för dyra. Du var inte med under förra mandatperioden, och jag satt inte i äldrenämnden. Men vi jobbade mycket i Folkpartiet. Annars kanske det inte hade funnits något servicehus kvar, ska jag säga. Det är ett problem att de är så dyra, och jag tycker också att det var problem med omvandlingen.

Jag ser fram mot nybyggnation, och jag tror att i förlängningen är de mellanboenden som finns i till exempel Umeå, som du nämner, är en bra modell. Men det är långt fram. Precis som jag sade till Torun finns det också ett här och nu. Det är som Dennis visade: 95-åringar får inte plats. Detta finns här och nu.

Anförande nr 349

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tycker att man kan säga ifrån om frågeställningar och inlägg håller en alltför låg nivå om man gör det på ett sjyst sätt. Jag tycker inte att det var jättetaskigt att säga att det var en vulgär frågeställning. Men jag är ledsen om du tog illa upp, Dennis.

Vad gäller äldreboendeutredningen och här och nu tror jag så här: För det första är det myndighetsutövning av stadsdelarna när det handlar om att bevilja. Men jag blir lika beklämd som du. Det sade jag förra gången vi hade kommunfullmäktigemöte och jag fick en fråga av dig. Nu när vi så tydligt prioriterar på beställarsidan kommer det att kunna avhjälpa denna typ av situationer. Vi kommer också att utbilda biståndshandläggarna i de nya riktlinjerna, som ju togs fram under er mandatperiod. Men de måste också förstärkas, för de räcker uppenbarligen inte.

Jag tror att om vi får till en mellanboendeform som har legitimitet och som har trygghet och sjysta hyror kommer också trycket på servicehusen att dala. För många är det framför allt trygghet och gemenskap som det handlar om – såsom servicehusen såg ut på 80-talet. Det är det man är ute efter, och då ska det inte heller vara biståndsbedömt.

Anförande nr 350

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Vi socialkonservativa yrkar på avslag på samtliga budgetförslag – majoritetens, de olika allianspartiernas och även Sverigedemokraternas. Orsaken är att vi socialkonservativa tycker att vi saknar något: Ni ser inte människor i tillräcklig omfattning i förslagen. Det handlar mest om praktiska lösningar. Man ska ordna omsorg, och man tittar på måltider, bostäder och grejer. Men vi socialkonservativa ser människorna. Vi uppskattar de här människorna, och vi ser dem som en naturlig del i vårt sociala umgänge. Det sätter sedan en prägel på politiken.

Jag kan nämna ett praktiskt exempel. Jag sitter i trafiknämnden i landstinget. Där brukar vi vara klara klockan fyra. Då hälsar jag alltid på hos moster Bitten, som bor något kvarter därifrån. Jag gjorde det i går eftermiddag, till exempel. Det är inte någon artighetsvisit eller något barmhärtighetsbesök, utan jag gör det för att moster Bitten tillför mig något. Det är avkoppling, och jag lär mig alltid någonting av henne varje gång jag är där.

De som har följt mig lite grann kan till exempel lägga märke till att jag i dag har varit lite återhållsam här i talarstolen. Under hela året har människor sagt: Dämpa dig lite grann, Rickard. Jag har gå bara sagt: Äsch! Men i går sade moster Bitten att jag borde tänka på att moderera mig lite grann. Hon är alltså 82 år. Då förstod jag att det kanske ligger någonting i det. Det får effekter.

Så ser vi socialkonservativa på våra medmänniskor. Men vår människosyn skiljer sig förstås från er människosyn.

Anförande nr 351

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Det är möjligt att jag är sent ute, men jag skulle ändå vilja fortsätta lite på diskussionen om de ideologiska skillnaderna. I Alliansens konkurrenspolicy stod att allt som inte är myndighetsutövning ska upphandlas i

konkurrens eller erbjudas brukarna genom valfrihetssystem. Egenregianbud kan komma att utarbetas inom områden där konkurrensen kan antas vara mindre omfattande. Det är ett tydligt ställningstagande. Det är den ena dimensionen.

Den andra saken som jag gärna skulle vilja att någon från Alliansen svarade på är att vi trots allt har ett antal kommunala verksamheter. Hur tror ni att man som verksamhetschef för dessa reagerade när man fick veta att ni helst inte vill att de driver verksamheterna? Det är vad policyn innebär i klartext. Det är ett slarv med de verksamheter som vi hade ansvar för. Jag förvånas lite över den i det närmaste barnatron på marknaden som präglar detta förhållningssätt. Jag tycker att ni borde göra en hemläxa.

Den tredje saken jag vill ta upp handlar om maten. Under er period upphandlade vi mat. I ett av upphandlingsunderlagen stod att någon bedömning av smak inte har gjorts eftersom det inte var förenligt med lagen om offentlig upphandling. I augusti genomförde vi på Södermalm i stadsdelsnämnden ett smaktest på Katarinagården där de boende och pensionärsrådet fick göra ett blindtest och faktiskt bedöma vad de tyckte om maten. Det är klart att det inte ingår i den valfrihetsmodell som ni skissade i konkurrenspolicyn, men det är oerhört viktigt. Och det är så man tar ansvar för de äldre och tar dem på allvar.

Anförande nr 352

D e n n i s W e d i n (M): Ordförande! Det känns som om ni har något internt pm där ni ska förneka återkommunaliseringen. Det är spännande. Vi ska se om det håller i längden. Tallbacken i Bromma, Fruängsgården, Högdalens vård- och omsorgsboende – mot stadsdelsförvaltningarnas förslag och utan koppling till kvalitet ska de återkommunaliseras. Det är 26 återkommunaliseringar hittills. Frågan från oss som opposition här i salen är: Kommer detta att fortsätta?

Moderaterna tar ansvar för stärkt valfrihet tillsammans med såväl kommunala som fristående verksamheter. De ska redovisa sina verksamheter ekonomiskt och kvalitetsmässigt likvärdigt. Vi tror på öppenhet tillsammans med kvalitetskrav och bättre valfrihetsrådgivning. Jämför inte med när vi genom fri etablering låter egna initiativ växa fram och på det viset uppmuntrar en mångfald med att ni återkommunaliserar!

Hur kommer det ideologiska från ert håll att fortsätta inom hemtjänsten och boendeutredningen? Det vill vi veta i dag.

Anförande nr 353

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Nu pågår utredningar. När det gäller återkommunaliseringar och om vi pratar vård- och omsorgsboende, vilket var vad jag talade om, måste de förr eller senare oavsett hur man sköter dem gå till ny upphandling eller drivas i kommunal regi. Det är någonstans ganska märkligt när man funderar på det. Om man tar ett steg tillbaka innebär det att oavsett hur man sköter en verksamhet spelar det ingen roll i en ny upphandling. Jag är inte säker på att det är världens bästa modell.

Anförande nr 354

A n n e - L i e E l f v é n (FP): Ordförande! Vi har börjat tala om ideologiska skillnader. För oss liberaler är det viktigt att valfrihet och egenmakt gäller även våra äldre invånare. Vi vill att det ska finnas både kommunala och privata alternativ, men vi har sagt att det kanske inte behöver finnas i varje stadsdel.

Både du och jag är aktiva på Södermalm. Jag skulle vilja fråga dig om Södermalms invånare behöver vara oroliga för att välfungerande verksamheter riskerar att bli återkommunaliserade.

Jag skulle också vilja komma med en sakupplysning till församlingen. Det är mycket prat om mat här i dag. Det är ett ämne som ligger mig varmt om hjärtat. Socialstyrelsen gjorde 2014 en kartläggning av mat i hemtjänst och äldreboende. Matlådorna kostar mellan 40 och 102 kronor, om man tittar på hela landet. En intern på ett fängelse i Sverige i dag har en matkostnad på ca 45 kronor per dag, och det ska då räcka till såväl frukost som lunch, middag och mellanmål.

Anförande nr 355

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Min poäng var att återknyta till ert ideologiska dokument där ni talade om att det helst inte skulle vara en kommunal verksamhet om det inte var nödvändigt. Det blir lite märkligt att ni sedan står här och talar om att ni vill ha kommunalt driven verksamhet. Ni ville ju inte det! Ni hann inte med det ni ville, om ni skrev det ni ville. Det är den första dimensionen.

Den andra dimensionen är att vi inte har återkommunaliserat någonting. Vi har valt att inte återupphandla vissa verksamheter, dock inte i äldreomsorgen. Du och jag ska fatta beslut i morgon när det gäller Bräcke diakoni. Sannolikt kommer vi att förlänga deras avtal, för de har skött sig.

Anförande nr 356

Å k e A s k e n s t e n (MP): Jag ska uppehålla mig vid de två platser som är de farligaste att befinna sig på för äldre personer i Stockholm. Jag tänker då inte på brottsplats Stureplan eller någonting i den stilen, utan jag tänker på fallolyckorna. De drabbar många äldre.

Enligt myndighetsstatistiken inträffade 2011 nästan 1 600 dödsfall i Sverige på grund av fallolyckor. Om vi bryter ned siffrorna på Stockholm befolkningsmässigt kanske det handlar om 150, 160 eller 170 dödsfall per år. Det är alltså mycket värre än i trafiken. Nu vet jag inte hur stor andel av dessa som de äldre utgör, men det är naturligtvis en betydelsefull del.

Detta är ett jätteproblem. Det handlar inte bara om dödsfall utan också om konsekvenserna för dem som ”bara” skadas genom fallolyckor och sedan får stora problem. Det är bra att våra stadsdelsnämnder håller ögonen på detta. Man arbetar bland annat med fixartjänster, och hemtjänsten ska vara observant. Men jag tror att man kan göra mycket mer.

Den andra farliga platsen för äldre är gator och trottoarer. Jag tänker då inte på trafikolyckor, utan på halkolyckor. Jag tycker att det är bra att majoriteten nu har ett förslag om gratis broddar, till en del äldre i alla fall. Det ska bli intressant att se

vilken betydelse detta kan ha, för det måste följas upp. Det grundläggande är ändå att vi ser till att ha en halkbekämpning som gör att det inte inträffar så många fallolyckor på våra trottoarer, till exempel.

Tyvär finns det varken maskiner eller personal i tillräcklig grad för att lösa detta problem på ett sätt som det vore önskvärt att man kunde göra. Ett speciellt problem för våra äldre och även för andra är de isfläckar som uppstår när smältvattnet kommer ut ur stuprören och sedan fryser till is. Det är fastighetsägarnas ansvar, men det är de tyvärr dåliga på att ta.

Anförande nr 357

Dennis Wedin (M): Jag ska säga något kort om fallskador, som givetvis är ett viktigt problem. Om man kollar på socialstyrelsen.se ser man att definitionen på en vårdskada är att skadan har kunnat orsakas av en vårdinsats eller av utebliven vård. Jag kan bara konstatera att man i fallpreventiva åtgärder som rekommenderas där inte tar upp kommunbroddar. Moderaterna har i sitt budgetförslag åtgärder för att förbättra läkarundersökningar i hemmet, till exempel, för att råda bot på detta problem. Ni lägger 2 miljoner kronor på kommunbroddar till pensionärer. Jag kan bara notera att de pengar det kostar att själv köpa broddar motsvarar de pengar som en garantipensionär under några månader förlorar med den skattehöjning som ni nu genomför.

Min främsta kritik av detta är att vi alltså har en rödgrönrosa majoritet som felprioriterar. Vårt fokus borde ligga på att stärka vårdmöjligheterna, att förbättra tillgängligheten till vård när man behöver den och att reformera stadens byråkrati. Om vi har ett underskott i äldreomsorgen gäller det att möta det på ett ansvarsfullt sätt. Ni höjer skatten med miljarder, och ni lånar miljarder. Detta är ansvarslöshet som kommer att slå mot välfärden.

Anförande nr 358

Åke Askens ten (MP): Det är ingen idé att vi tar upp en ny skattedebatt. Den har vi fört tidigare i dag.

Jag är överens med Dennis Wedin om att varken han eller jag kan säga vad broddkostnaden och broddsatsningen kommer att innebära. Det får vi se. Det är bra att någon gör någonting, men vi borde göra betydligt mer, kanske också på andra ställen och på andra sätt. Det har jag redan nämnt i mitt anförande.

Anförande nr 359

Sofia Modigh (KD): Ordförande! Alliansen införde parboendegaranti, Alliansen införde LOV, Alliansen införde lagstadgad skyldighet att erbjuda anhörigvårdare stöd och Alliansen införde nationell uppföljning på hur äldre ser på kvaliteten. Det är inte så att tiden stod still innan Clara fick makten här i Stadshuset. Det lät nästan så när du sade att nu har allianspartierna blivit mer positiva till ramtid, förenklad biståndsbedömning och behovet av äldreboende. Så är det alltså inte, utan vi drev dessa frågor långt tidigare. Vi hann göra en hel del under den tid som vi hade makten.

Vi kristdemokrater går till och med så långt att vi i vårt program, som alltså inte har tagits här och nu utan tidigare, vill jobba för att erbjuda äldreomsorg utan bistånds-

bedömning. Vi inser att det inte är helt enkelt, och jag ser fram emot att jobba för det tillsammans med majoriteten om det är möjligt. Annars får man göra det i opposition.

Jag noterar också att jag i mitt tidigare replikskifte inte fick svar från Mirja på frågan om huruvida det ideologiskt sett måste finnas kommunala utförare om det inte finns någon efterfrågan. Du tog då upp icke-valet, och jag skulle vilja säga att det har ni i så fall snarare använt nu för att kunna hävda att det finns en önskan om kommunal drift. Då ökar den procentsatsen.

Jag blir ibland lite konfunderad över perspektiven. Nu har vi i och för sig flera ämnen i samma debatt, men det sägs från många att vi sätter de äldre i centrum. Jag tycker ändå att det är förvånansvärt ofta som personalen och de åtgärder som ska vidtas hamnar i centrum. Jag förutsätter i och för sig – och jag tror verkligen att det är så – att man tänker att vi måste investera i personalen för att lyckas sätta de äldre och deras behov i centrum. Då är det gott och väl, tycker jag, men jag vill ändå påminna om att det faktiskt är de äldre som vi talar om.

Till sist har jag kanske mer av en kommentar till eller en reflektion över det som Anders Göransson sade: Hur kände förvaltningscheferna när ni sade att ni inte vill att de ska bedriva verksamhet? Det är klart att det inte kändes speciellt bra för dem, och det av samma skäl som när någon från Moderaterna – tror jag att det var – var uppe här tidigare och frågade hur de privata företagarna känner det när de inte vet om de ska bedriva verksamhet eller inte. Det där är ett ganska bra exempel på en ideologisk debatt.

Anförande nr 360

T o r u n B o u c h e r (V): Jag ska först glädja Sofia med att det finns en annan sak som vi faktiskt också gjorde redan den förra mandatperioden. Vi tog ett enigt beslut i äldrenämnden om att införa 6 timmar hemtjänst i månaden med förenklad biståndsbedömning för alla över 75 år till och med. Men sedan kom borgarna på att det här kanske skulle bli lite för kostnadsdrivande, så då försvann det beslutet i en byrålåda. Det är jätteintressant, tycker vi. Vi får forska lite grann om vart det tog vägen sedan. Det kan absolut vara en framtid.

När det gäller om det ska finnas kommunal äldreverksamhet överallt så behöver vi nog det ungefär överallt. Det är ju vi som har sistahandsansvaret för den kommunala äldreomsorgen, och vi behöver ha någon form av kompetens på området. Jag vet till exempel att Nacka uttryckligen har sagt att det är synd att man inte har kommunal hemtjänst längre, för man saknar den kompetensen i beställningarna.

Anförande nr 361

S o f i a M o d i g h (KD): Jag tackar verkligen för ambitionen att svara på frågan om varför de kommunala utförarna behövs, för det svaret tycker jag saknas alltför ofta. Sedan ska jag värdera i lugn och ro om det för mig är ett skäl som är gott nog, det vill säga att man ska bevara kompetensen eftersom man har sistahandsansvaret, eller om det går att uppfylla på ett annat sätt.

Anförande nr 362

E r i k M a l m (MP): Jag uppskattar att Sofia Modig uppmärksammar det faktum att det är en mer komplicerad process, det här med förenklad biståndsbedömnings när det gäller äldreboende.

Som vice ordförande i äldrenämnden vill jag ändå ställa några frågor. Hur ska vi egentligen räkna på oppositionspartiernas olika satsningar? Ett parti vill satsa lite här och några miljoner där. Flera andra partier vill skära ned ganska avsevärt inom äldreomsorgen. Ska vi lägga ihop alla satsningar och alla nedskärningar och dela på fyra?

Sanningen är att det inte finns någon samlad opposition i dag. I dag är det den rödgrönrosa majoriteten som visar vägen. Vi satsar långsiktigt, och vi tar ett samlat grepp kring äldreomsorgen. Vi genomför tydliga satsningar på personalen, och där blir jag lite fundersam: Menar Sofia Modigh att personalen inte hänger ihop med en bra äldreomsorgskvalitet? I så fall undrar jag hur hon tänker.

Mot detta står inte särskilt mycket alls. Oppositionen har i det stora och väsentliga accepterat de breda reformer som vi genomfört.

Anförande nr 363

S o f i a M o d i g h (KD): Vi har lagt olika budgetreservationer från partierna, och var och en kan bara försvara sin egen. Jag kan glädja mig åt att jag står för det parti som inte skär ned utan har ökat satsningarna på äldreomsorgen.

Det som man kan ta som ett tecken i tiden är att allianspartierna tillsammans ändå gjorde väldigt mycket på äldreområdet tidigare, så ju större del Kristdemokraterna får i ett eventuellt framtida allianssamarbete, desto mer borgar det väl för satsningar på äldreområdet.

Anförande nr 364

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige och Sofia! 68 procent av de äldre har valt en privat utförare av hemtjänst. Dessa 68 procent fördelar sig på 200 företag. Vi tycker därför att om vi ska prata om valfrihet så ska det också finnas en möjlighet att välja kommunal hemtjänst. Att det finns alla slags utförare tycker i alla fall jag är grunden för valfriheten.

Jag vill ställa en fråga till Sofia Modigh eftersom hon kan svara: Tycker du fortfarande att det är bättre att lotta de äldre som inte aktivt väljer ibland till och med till företag som ingen annan har valt, där vi inte har några garantier alls när det gäller hur de är, än att de hamnar i kommunens hemtjänst där vi ändå har någorlunda koll själva? Tycker du att det är bättre?

Anförande nr 365

S o f i a M o d i g h (KD): Nu var inte jag med den förra mandatperioden, men grunden för ett utlottningssystem måste såklart vara att alla som erbjuder tjänsten också har en kvalitet, och hur vi ska förbättra kvaliteten har vi pratat om många gånger.

Utifrån detta upplever jag fortfarande inte att jag fått svar på frågan om varför den kommunala utföraren skulle vara ett bättre alternativ. Det är klart att om den kommunala utföraren av någon anledning skulle ha en bättre legitimerad kvalitet än någon annan som får utföra tjänsten och man skulle välja mellan dessa två och se att en har högre rating och en annan har lägre rating, ja, då skulle man kanske vilja att den skulle få den högre ratingen. Men det hänger i så fall väldigt mycket ihop med hur vi mäter och garanterar kvalitet.

*§ 10 Rotel VI Socialroteln**Stadsdelsnämnderna: Stöd och service för personer med funktionsnedsättning**Stadsdelsnämnderna: Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri**Stadsdelsnämnderna: Ekonomiskt bistånd**Socialnämnden**Överförmyndarnämnden**Tillgänglighetsfrågor**Stiftelsen Hotellhem**Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor*

Anförande nr 366

Borgarrådet **L i n d h a g e n** (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Vi lever i svåra tider. Människor, små barn, tvingas fly för sina liv i livsfarliga båtar över havet. Farliga främlingsfientliga krafter har stärkts, och Europa visar sig svagt när vi som allra mest skulle behöva stå starka.

Nu mer än någonsin behövs politiker som står upp för mänskliga rättigheter. Vi kan ha olika ideologisk hemvist, olika utgångspunkter, olika frågor som vi brinner för och olika drivkrafter, men låt oss gemensamt stå upp för människovärdet! Låt oss gemensamt stå upp för viljan att göra allt vi kan för att ge människor som flytt en fristad!

Det är svåra tider, men jag känner också hopp och stolthet, stolthet över att vara politiker i en stad med sådana fantastiska frivilligkrafter och sådana fantastiska medarbetare. Från januari till augusti i år kom det ungefär 20–30 ensamkommande barn till Stockholm i månaden. Men från september har det kommit 30, 50, ja, ända upp till 100 ensamkommande barn till Stockholm om dagen. Vår stad, våra kompetenta, professionella, drivna, fantastiska medarbetare har visat att vi klarar av att hantera det här. Stockholm är inte fullt!

Nu måste vi ta ansvar och göra allt vi kan för att ge nyanlända en bra start i vår stad. Staden ska stärka samarbetet med civilsamhället och med näringslivet för att ge nyanlända ett bra välkomnande. SHIS Bostäder ska växa och bistå med boenden. Familjehem ska rekryteras, och nya asylboenden ska öppnas. Alla stadens skolor ska kunna välkomna nyanlända barn till skolan.

Stockholm ska vara en stad för alla, både för våra nya stockholmare som anländer till vår stad och för dem som redan bor här. Under vårt första år som majoritet har vi startat en kommission för ett socialt hållbart Stockholm. Vi har tillsatt en lokal barnombudsman. Vi har stärkt arbetet för utsatta EU-medborgare. Vi har ökat stödet till utsatta barn, och vi har påbörjat ett långsiktigt arbete med att förbättra socialsekreterarnas arbetsituation.

Socialtjänsten utgör samhällets yttersta skyddsnät, och stockholmarna ska kunna lita på att socialtjänsten finns till hands när de behöver den. För detta behövs resurser, och därför är jag stolt över den budget som majoriteten lägger fram för 2016. Nu fortsätter vi att ta steg för att vända utvecklingen i socialtjänsten. Nu fortsätter vi att ta steg för att skapa framtidens socialtjänst. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 367

A n d r e a S t r ö m (M): Stockholm ska vara en stad där människor kan växa och nå sin fulla potential, oavsett ålder och oavsett bakgrund. För att människor ska kunna göra det krävs det att vi har en välfungerande socialtjänst för den som behöver extra hjälp och stöd. Det är min och Moderaternas övertygelse att vi skapar de bästa skyddsneten genom tidiga, tillgängliga och trygga insatser.

Socialtjänsten står inför fyra kommande utmaningar. För det första: Allt fler unga lider av psykisk ohälsa. Det kan ta sig uttryck på olika sätt, däribland självskadebeteende, prostitution och missbruk. Därför är det viktigt att socialtjänsten finns kvar på nätet för nå fler unga. Ett särskilt uppdrag ska ges för att socialtjänsten ska nå de unga som säljer sex på nätet. Dessutom vill vi se fler socialsekreterare i yttre tjänst på de platser där unga befinner sig.

För det andra: Just nu rekryteras människor till radikaliserings och extremism. Vi kan aldrig acceptera att unga stockholmare begår brott här eller åker och strider i andra länder. För att stoppa detta krävs förebyggande åtgärder och tydliga repressalier för den som har begått brott. Därför är det olyckligt att majoriteten fortfarande inte har kunnat få fram en stadsövergripande strategi. Det enda dokument som finns är den strategi som socialnämnden tog i våras.

För det tredje: Vi måste fortsätta arbetet med utmaningen att lösa situationen kring gruppen fattiga EU-medborgare, människor som diskrimineras i sina hemländer och som kommer hit och bosätter sig på gatorna och lever i en miljö som är oacceptabel för dem själva och som skapar otrygghet bland stockholmarna. Den uppsökande verksamheten behöver fortsätta i kombination med Vinternatt. Arbetet med avhysningar måste fortgå. Därför är det oroande att majoriteten inte nämner arbetet med avhysningar i sin budget.

För det fjärde: Vi har även en utmaning när det gäller stödet till ensamkommande barn. Jag är stolt över att bo i en stad där människor och organisationer ställer upp i det akuta skedet och tar ansvar för att hjälpa människor som flytt. Men långsiktigt är det politiken som måste sköta hantering och planering. Därför presenterar Moderaterna i dag ett budgetalternativ som lägger 59 miljoner extra till socialtjänsten för att hantera mottagandet av ensamkommande barn.

Moderaternas förslag till budget kombinerar en oförändrad skattenivå med prioriteringar inom socialpolitiken. Vår budget visar att det är fullt möjligt att krona för krona stärka insatserna till de människor som behöver stödet som mest utan att höja skatten för vanliga löntagare. På så sätt skapar vi en stad där fler kan växa. Bifall till Moderaternas budgetreservation!

Anförande nr 368

R a n a C a r l s t e d t (S): Ordförande, fullmäktige! Socialtjänstens ansvarsområden innehåller några av de tyngsta och viktigaste uppgifterna i staden. Men det är också där varje lyckad insats gör väldigt stor skillnad: att stödja personer i utsatthet, att skapa möjligheter för alla stockholmare att leva och utvecklas på lika villkor, oavsett var du växer upp eller vilka föräldrar du råkat födas till, att vara en hjälpande hand om du råkat falla.

Stadens sociala arbete ska vara hållbart, jämställt, tillgängligt och likvärdigt och ska gå hand i hand med det fantastiska arbete som frivilligorganisationerna också gör. Vi ska ta till vara det engagemang och den solidaritet som vi sett från stadens medborgare, inte minst under den här hösten. Jag är stolt över stadens ansvarstagande i flyktingmottagningen och extra stolt över våra medarbetares outtröttliga arbete.

Den bästa investering vi kan göra är att förebygga sociala problem genom att fokusera på tidiga insatser och åtgärder. Därför förstärker vi sociala insatser till barn och unga med 95 miljoner kronor. Vi stärker stödet för barn som är familjehemsplacerade för att de ska nå målen i skolan. Vi permanentar och utökar arbetet med samverkan mellan skola och socialtjänst så att det omfattar fler skolor och ger fler barn i riskzonen bättre chanser att klara skolgången.

För att dessa insatser ska bli verklighet utan att våra socialsekreterare går på knäna förstärker vi personalbudgeten, fortsätter vår satsning på introduktions- och ledarskapsprogram och ser över verktygen för att mäta och reglera arbetsbelastningen.

Frihet från våld är en mänsklig rättighet, och det är ett av kommunens viktigaste åtaganden att säkerställa likvärdighet och tillgänglighet i arbetet mot våld i nära relationer. Vi satsar i vårt förslag på ett ökat stöd till kvinnojourer och tar i det reviderade programmet för kvinnofrid ett helhetsgrepp i arbetet mot våld. Vi sätter ytterligare fokus på våld i heders namn och hedersrelaterat förtryck.

Jag vill avsluta med att framhålla majoritetens satsning på utveckling av socialtjänsten utanför den ordinarie budgeten. Under 2015 inrättade vi en social investeringsfond för att stärka och ta fram förebyggande insatser som kan ge både mänskliga och ekonomiska vinster och för att hitta nya vägar för att bygga en stad som håller samman. Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 369

Alexandra Mattson Åkerström (V): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Socialtjänstens insatser har varit efterfrågade under de senaste åren. De har varit alltmer behövda, för i ett samhälle där skillnaderna mellan dem som har och dem som inte har ökar skapas också mer social utsatthet. Detta har socialarbetarna i Stockholm precis som i övriga Sverige känt av. De har mött en alltmer utsatt befolkning, vars möjligheter till bostad, arbete och välfärd har minskat under de år Alliansen har styrt Sverige och Stockholm.

Denna utveckling har skett samtidigt som socialtjänsten i Stockholm har varit underfinansierad med ungefär 100 miljoner per år bara inom barn- och ungdomsvården. Socialarbetarna är skickliga i vår stad. De gör ett otroligt bra jobb, men trolla kan de inte. Därför är jag glad över att vi ser ett annat styre i Stockholm som vill mer och är beredda att satsa. Vi vill ha bostäder som fler har råd med, fler jobb och en bättre skola och förskola. På sikt kan skillnaderna i staden minska med vår politik, precis som den sociala utsattheten.

Men utöver en generell politik för att minska skillnader är vi också beredda att här och nu satsa på socialtjänsten där behoven är som störst. Till skillnad mot när

Alliansen styrde Stockholm blundar vi inte för de behov som finns. Vi lyssnar på stadens medarbetare och brukare när de ropar att det behövs mer.

Kommande år satsar vi därför 115 miljoner extra på stadsdelarnas individ- och familjeomsorg. Detta kan ge fler personal, mer närvarande chefer och framför allt mer resurser till att erbjuda insatser. Socialarbetare kan som sagt var inte trolle.

Något vi vill satsa mer på kommande år är familjehemsplacerade barn och deras skolgång. Därför utökar vi medlen till det som kallas Skolfam, eftersom vi vet att en lyckad skolgång är särskilt viktig om du har växt upp i ett familjehem.

För att kunna fortsätta hålla en hög kvalitet i familjehemmen stärker vi också rekrytering av nya jour- och familjehem. Det behövs, inte minst när antalet ensamkommande barn ökar i Stockholm.

Ensamkommande flyktingbarn är en ny, utsatt grupp i Stockholm. Det är barn som flyr undan krig i hopp om en bättre framtid. De flesta kan vi placera i jour- eller familjehem och på våra boenden, men det är oroväckande att en del försvinner. För att bättre kunna fånga upp dessa barn vill vi nästa år börja kartlägga arbetet med ensamkommande barn som avviker. Vi vill kunna hitta och anpassa eventuellt nya insatser till just den gruppen.

Vi har alltså många olika satsningar på det här området, och jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 370

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (FP): Ordförande, fullmäktige! Det är en orolig tid vi lever i med de förfärliga terroråderna i Paris, bombningarna i Syrien och alla de människor som flyr från krig och förtryck. Vi nås av fruktansvärda rapporter om vad som händer med överlastade båtar på Medelhavet. Trots detta går flykten vidare. Så stor är den nöd och den desperation som driver människor att lämna sina hem.

Sverige och Stockholm är för många en dröm, ett viskat hopp, ett löfte om ett liv i trygghet och frihet. Vi står nu inför ett val. Vi kan låtsas att Stockholm och Sverige kan låsa dörren mot världen. Eller så kan vi tillsammans försöka lösa de utmaningar vi står inför, med ansvar och allvar men aldrig utan medkänsla och medmänsklighet.

Jag vill ta lite av min tid och berömma alla våra tjänstemän i staden för det arbete ni gör i den här svåra situationen. Vi som sitter i socialnämnden får regelbundna rapporter om hur flyktingmottagandet sker i Stockholm. Vi tar del av hur vår förvaltning tillsammans med frivilliga stockholmare gör övermänskliga insatser för att hjälpa medmänniskor i nöd. Ni gör oss alla så stolta över att få bo och verka i Stockholm. Jag vill bara säga tack!

I det här läget måste vi också kunna hålla flera tankar i huvudet samtidigt. Vi ska se till att hantera den här situationen med många människor som kommer till Stockholm. Men vi måste också finnas för de stockholmare som redan finns här – barn i trasiga familjer, hemlösa, människor med funktionsnedsättning. Vi måste faktiskt klara det också.

Det är socialsekreterarna i staden som är nyckelpersonerna i detta viktiga arbete, våra socialsekreterare som redan innan det stora flyktingmottagandet hade en mycket ansträngd arbetssituation med en orimligt hög arbetsbelastning, inte minst när det gäller dem som arbetar med barn och unga. Det här har lett till att många socialsekreterare väljer att sluta.

Jag vill ärligt säga att jag tycker att det är bra att majoriteten äntligen agerar för att göra något åt socialsekreterarnas situation. Det är inte en dag för tidigt, snarare ett år för sent. Men det räcker inte. Om vi nu ska anställa fler socialsekreterare måste vi också se till att de stannar kvar, att de får det stöd och den handledning som de behöver, att deras erfarenhet räknas, att de som arbetar med barn och unga lyfts både i sin roll och i sitt lönekuvert.

Därför satsar vi i Folkpartiet på ett lönelyft för de socialsekreterare som arbetar just med barn och unga. Det är viktigt att dessa pengar inte hamnar i andra hål i stadsdelarna, och därför vill vi att dessa satsningar ska öronmärkas för ändamålet.

Att hantera flyktingsituationen och att förbättra villkoren inom socialtjänsten är de två enskilt viktigaste utmaningarna inom Stockholms socialpolitik i dag. Det handlar om ett Stockholm där alla människor kan bygga sig en framtid, oavsett vilken historia som har fört dem hit. Jag yrkar bifall till Folkpartiets förslag till budget!

Anförande nr 371

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Socialtjänsten ska vara hållbar, jämställd, tillgänglig och likvärdig. Så står det i den rödgröna budgeten. "Tillgänglig" står det. Kommer socialtjänsten att vara tillgänglig nu när det kommer hundratusentals människor till Sverige varje år? Nej, den kommer inte att vara tillgänglig för alla. Välfärden i Sverige kommer sakta att monteras ned. Resurserna räcker helt enkelt inte till. Pengar växer inte på träd, även om det många gånger verkar som om Miljöpartiet tror det.

Vi kan se hur det ser ut i Malmö stad som ligger några år före Stockholm. Det är en stad som skulle gå i konkurs om det inte vore för att man fick pengar från Stockholms stad. Stockholm kommer att bli som Malmö om vi inte ändrar politisk inriktning.

Det vi ser just nu i Sverige när tusentals människor kommer hit är att kostnaderna skenar. Detta kommer i slutändan att drabba de svagaste i samhället: de sjuka och våra pensionärer.

Lite om ekonomiskt bistånd: Självklart ska svenskar få hjälp och känna en trygghet i att vi har en välfärd som fungerar. Men hjälpen ska gå till svenska medborgare, detta av den enkla anledningen att resurserna inte räcker till alla. Sverige har inte råd att hjälpa utländska medborgare. Det kan låta hårt, men det är verkligheten, och Sverigedemokraterna kommer att fortsätta att beskriva verkligheten som den är.

Vi ser att det är många stockholmare som fastnar i långvarigt bidragsberoende. Därför vill vi se att man i Stockholms stad arbetar mer aktivt med att få människor som fått försörjningsstöd i två år eller längre utan avbrott i sysselsättning. Det handlar om större fokus på praktik i den kommunala verksamheten, och det handlar

även om att förbättra möjligheterna och ställa större krav på att människor lär sig svenska. Det är ju ändå det som är nyckeln till att komma in på den svenska arbetsmarknaden och i det svenska samhället – att man lär sig svenska. Bifall till Sverigedemokraternas budget för 2016!

Anförande nr 372

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, fullmäktige, medarbetare på socialförvaltningen och SHIS och övriga åhörare! Jag tänker återgå till att tala socialpolitik.

Socialpolitiken handlar om värdighet och människors rätt att leva ett värdigt liv utifrån sina möjligheter. Vi ska skapa en stad där människor mår bra, känner sig fria att bestämma över sina egna liv och där så många som möjligt kan klara sig själva.

Vi befinner oss i den största flyktingkatastrofen sedan andra världskriget. Men vi har möjligheten och den moraliska skyldigheten att hjälpa dem som flyr för sina liv. Centerpartiet har en vision om fri rörlighet. Den som flytt från krig, svält och förtryck ska alltid kunna söka skydd i vår stad och göra den till sin. Centerpartiet vill se blocköverskridande samtal om hur staden kan ta emot fler flyktingar och hur fler tillfälliga asylbostäder kan sättas upp.

Centerpartiet vill framför allt att människor ska kunna må bra i sina hemländer, men så länge de söker sig hit ska de kunna få hjälp och stöd. Vi vill inte se något förbud mot tiggeri. Vi vill med hjälp av frivilligorganisationer skapa enkla jobb så att människor inte behöver tigga för sin försörjning. Stockholm ska fortsätta vara en öppen och välkomnande stad för alla som vill flytta hit.

Ordförande! Ingen människa ska behöva vara ofrivilligt hemlös, men för att åstadkomma en stad där människor inte behöver bo på gatan behövs samarbete. Därför föreslår Centerpartiet ett samarbete med bostadsbolagen, självklart privata såväl som kommunala, för att tidigt fånga upp dem som riskerar att hamna i hemlöshet.

Vi vill också ha säkrare hemlöshetsräkningar för att kunna avgöra vilka insatser som behövs, och vi vill se en utökning och ett permanentande av Bostad först.

Vi arbetar också för att missbruksvården ska kunna erbjuda paketlösningar med jobb och bostad i kombination med behandling. Ingen vård ska villkoras. Den som är motiverad till vård ska få den när motivationen finns där.

Ordförande! En av de största kränkningarna en människa kan utsättas för är att bli misshandlad av den som betyder mest. Staden arbetar mycket med våld i nära relationer, men på ett område har vi alltid fallerat. Män som blir utsatta för våld i nära relationer ses ofta på med skepsis. Det vill vi ändra på. Vi ger därför socialnämnden i uppdrag att inrätta en mansjour.

Vi vill också att nämnden ska utöka insatserna mot hedersrelaterat våld och förtryck. Det är bra att majoriteten gick på Alliansens förslag att permanenta Origo, men vi behöver fortfarande öka kunskapen i staden, både om hedersstrukturerna och om dem som blir utsatta.

Ordförande! Stockholm är en stad med stor mångfald. Detta vill vi i Centerpartiet bejaka. För att vi ska kunna göra det krävs individanpassade åtgärder, frivilligorganisationer med stor drivkraft, företag som får möjligheten att utveckla kreativa verksamheter och politiker som förstår att andra kan veta bättre än de själva. Därför yrkar jag bifall till Centerpartiets förslag till budget.

Anförande nr 373

G i t a N a b a v i (FI): Ordförande, fullmäktige! Frihet från våld är en mänsklig rättighet. Våldet är det grövsta uttrycket för de patriarkala strukturer som hindrar människor att leva fullvärdiga liv. Våldet bär många ansikten: hatbrott, våld i namn av heder, våld i nära relationer. Allt det är ett uttryck för ett maskulinitetsideal som begränsar människor i såväl tanke som handling.

Våldets effekter har enorma samhällsekonomiska konsekvenser, och för individen är det fullständigt förödande. Därför satsar vi i den rödgrönrosa majoriteten på ett helhetsgrepp om våldet. Vi gör omfattande säkerhetsåtgärder i Stockholms stad. Vi ökar anslagen till såväl jourverksamhet som socialtjänsten för placeringar. Vi utökar jourverksamheten till att även innefatta mansjour och transjour.

Vi fortsätter förstärka arbetet mot våld i hederns namn, dels genom ett förstärkt stöd till kvinnojourer som Terrafem och Somaya, dels genom kompetensutveckling av socialtjänsten.

Vi tar också ansvar för effekterna av våldet när det gäller bostadsförsörjning för våldsutsatta genom fler skyddade boenden och genomgångslägenheter och genom att se över tillämpningen av förturssystemet i bostadskön.

Fler barn än kvinnor bor på skyddade boenden i dag. De ska inte bli isolerade. De ska gå i skolan och på förskolan som alla andra barn. Det har de rätt till, och det ska vi nu säkerställa.

Våldets uttryck är många. För nyanlända hbtq-personer är inte alltid ett nytt liv i Stockholm ett liv fritt från hat, hot, våld och trakasserier. Därför ser vi nu över möjligheten att erbjuda en verklig fristad i vår stad genom att tillsammans med frivilligorganisationer starta ett särskilt asylboende för hbtq-personer.

Kommunfullmäktigeledamöter! Vi ser de osynliga barnen, barnen som ingen vill kännas vid, barnen som lever på de farligaste platserna i vår stad. Därför förstärker vi stadens arbete med ensamkommande barn som vistas i stadens riskmiljöer. De här barnen har levt självständigt under stora delar av sin barndom. Därför utvecklar vi insatser som kan ta till vara just de här barnens rättigheter utifrån deras egna förutsättningar.

Denna budget ger våra fantastiska socialsekreterare förutsättningar att tillgodose alla våra invånares mänskliga rättigheter. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 374

S o f i a M o d i g h (KD): Jag börjar med att yrka bifall till Kristdemokraternas budgetreservation.

Jag håller med flera av de föregående talarna om att den extraordinära situation som vi befinner oss i onekligen har hanterats väldigt väl av vår socialförvaltning. Det har varit väldigt intressant att redan från i våras få följa hur det var en liten ökning av ensamkommande flyktingbarn och hur det ändå ställde krav. Nu ser vi hur otroligt mycket insatser som krävs för att skala upp den mottagningen och det som behövs när det kommer så många människor på flykt.

Trots att fokus lätt hamnar på det som måste utvecklas och förändras får vi inte, vilket flera andra också har sagt, glömma alla andra åtaganden. Det kan faktiskt vara så att en del av dessa åtaganden också blir viktigare, eftersom det kommer nya människor som behöver sådant stöd som vi i och för sig redan har men som de kanske inte har varit vana vid finns och som kanske behövs extra när man kommer till ett nytt land. Det är ingen hemlighet att vi i Kristdemokraterna är väldigt positiva till föräldrastöd. Det är också viktigt att familjehemmen som finns får så bra utbildning och stöd som möjligt så att alla människor som behöver dem får en så bra uppväxtmiljö som möjligt.

Jag har också noterat att intresset för att vara familjehem har ökat väldigt mycket, vilket är väldigt positivt, och det är också en utmaning för staden att ta vara på det intresset så att människor som vill hjälpa till blir den resurs som de vill och kan vara.

Jag skulle också vilja säga lite om civilsamhällets organisationer inom det sociala området. De syns i ord i budgeten här och där, hos oss och hos alla andra partier, men jag tänker att om de *inte* hade funnits och gjort allt det fantastiska jobb de gör, då hade det som de gör verkligen synt i budgeten. Budgetposter hade behövt vara mycket större eller högre, och kanske andra insatser än vad som finns i budgeten hade behövt stå där. Ibland känner jag att det är civilsamhällets organisationer som är det yttersta skyddsnätet. Jag säger inte att jag önskar att det var så, men ibland känns det så i verkligheten.

Anförande nr 375

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! Det är nu man börjar vända på stenarna när man har tagit över efter en socialtjänst i världsklass. Nu kommer vi och besöker ställen och pratar med facket, och då säger facket att det är första gången på åtta år som de har blivit inbjudna och någon lyssnar på dem. Rätt märkligt, vad?

Eller som när man åker ut till Gammelbo som är ett pensionärshem för dem som är mellan 55 och 60 år gamla och aktiva missbrukare. Där är man inte mellan 80 och 100 år, för det här är aktiva missbrukare. Då visar det sig att där skar man ned på personalen när Attendo tog över. Man tog helt enkelt bort tre personal. Först var man 17 personal och 29 vårdtagare. Tar man bort tre personal från en sådan liten styrka så märks det. Pyssel, musik och andra aktiviteter, de försvann. Nu handlar det bara om att äta, skita, sova, äta, skita, sova för dem som bor där.

Jag tycker nog att det är rätt så bra att vissa delar kommer tillbaka i kommunal verksamhet igen.

Anförande nr 376

Berthold Gustavsson (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Överförmyndare har funnits i Sverige sedan 1667. Det är en av tre nämnder som måste finnas i en kommun. Anledningen till att det anses nödvändigt med överförmyndare är vikten av att sörja för de personer som är i stort behov av hjälp i en kommun. För att hjälpa dessa personer ska det finnas gode män och förvaltare. Överförmyndarens uppdrag är att tillsätta, serva och kontrollera dessa.

Från början av 2000-talet har det tillkommit ett nytt uppdrag, nämligen ensamkommande flyktingbarn. De ska inom 48 timmar ha fått en god man. 2005 kom det 72 ensamkommande barn, och 2014 kom det 913. Till dags dato har det kommit fler än 985. Det är mycket troligt att det kommer många fler innan årets slut.

Eftersom denna viktiga verksamhet måste hanteras i första hand blir det mycket svårt för personalen att hinna med all annan verksamhet inom lagstadgad tid. Personalen i Stockholm har många fler ärenden per person än i Göteborg, Malmö och övriga landet. Stockholm har 23 tjänster, Göteborg 21. Skulle vi ha lika många ärenden per person skulle Stockholm ha 35 tjänster.

Aktivt medskapandeindex har nu sjunkit under 60. Det är allvarligt. Majoritetens krav är 83. Min fråga till ansvarigt borgarråd är: Vad tänker ni göra åt situationen mer än att öka budgeten för nämnden? Vi behöver konkreta åtgärder, eftersom vi har personal som mår dåligt och flera som nu sjukskriver sig. Personal har även slutat på grund av för hög arbetsbelastning. Finns det någon plan för hur deras situation ska förbättras för att undvika att överförmyndarnämnden kollapsar?

Något som är bra är att vår nya förvaltningsdirektör genomför många positiva förändringar. Ledarskapsindex har därmed ökat något. Samarbetet inom nämnden och med förvaltningsdirektören är mycket bra. Det räcker dock inte om han och nämnden inte får ökad hjälp. Bifall till Moderaternas förslag till budget!

Anförande nr 377

Jackie Nylander (V): Berthold, här är också en verksamhet som har varit eftersatt i många år och under de år som ni har styrt. Mellan 2013 och 2014 tror jag att ni sköt till en halv miljon på verksamheten. Vi skjuter till 6,4 miljoner.

Pengarna gör inte allt, men det här är så grovt eftersatt, så det är en kris! Det kan vi inte lösa bara under den här mandatperioden.

Anförande nr 378

Berthold Gustavsson (M): Jag har varit med i kommunfullmäktige sedan 1988, och vad jag kan minnas har det varje år, oavsett politisk majoritet, varit problem med överförmyndarnämnden. Vi tillskjuter 8,4 miljoner, så vi tillskjuter också pengar, men det finns som sagt annat att göra. Till exempel får vi numera inte låna lokaler gratis i Glasbruket, utan vi får betala väldigt mycket pengar där som skulle ha kunnat gå till den ordinarie verksamheten. Det är ett exempel.

Anförande nr 379

Borgarrådet Lindhagen (MP): Jag är glad att Berthold tar upp den här verksamheten, för den är oerhört viktig. Den har ju varit väldigt misskött. Nu sköt vi

till 6,4 miljoner i budgeten förra året och 8,4 miljoner i år, vilket inte är i närheten av de resurser ni sköt till. År 2011 drog ni till och med ned och lade en minusbudget.

Det betyder att vi har ett rätt svårt utgångsläge. Jag tror att vi behöver håller väldigt nära koll på den verksamhet som överförmyndarnämnden bedriver. Inte minst handlar det om att ge stöd till ensamkommande barn. Det handlar alltså både om resurser och om att det behövs någon form av handlingsplan för hur man ska bedriva arbetet framöver.

Min fråga till Berthold är: Är det här något nytt ställningstagande från er i Moderaterna, eller vad är skälet till att ni under så många år till och med har lagt en minusbudget under den tid ni styrt? Har ni omvärderat er uppfattning och tycker nu att den här verksamheten är viktig?

Anförande nr 380

Berthold Gustavsson (M): En sak är ju att det kommer väldigt många fler ensamkommande barn. Stockholms befolkning ökar och därmed också de som har behov av hjälp och stöd av gode män och förvaltare.

Tidigare sköttes nog inte överförmyndarnämnden riktigt effektivt. Jag kan säga att ordföranden på den tiden hade en bra bit över 30 000 kronor i månaden. Nu har ordföranden 43 000 kronor om året och motsvarande för vice ordförande. Dessutom var ett par politiker inne och tjänstgjorde varje dag mellan nio och tolv och fick dagarvoden och sådant, så det är klart att det drog mycket pengar från verksamheten. Vi tyckte att om man kan använda pengar på det sättet så kanske man kan minska på det. Men nu behövs det mycket mer pengar, och det behöver vi gemensamt titta på.

Anförande nr 381

Gabriella Lavecchia (S): Äntligen, får man väl ändå säga – äntligen kan vi leva upp till devisen Ett Stockholm för alla när det gäller överförmyndarnämnden, en nämnd som oförtröttligt arbetar för några av de allra mest utsatta i Stockholm, en nämnd som arbetar för alla dem som behöver hjälp att bevaka sin rätt!

Att vara god man eller förvaltare handlar i grunden om att hjälpa en medmänniska, och handen på hjärtat, vad kan vara viktigare än det? Det vet både jag och Berthold som sitter i samma nämnd. Det är alldeles sant att nämnden har tillförts stora utmaningar de senaste åren, nya uppdrag, eftersom ett växande antal människor är i behov av den här sortens stöd

Nu gör vi det! Nu satsar vi! Vi har haft en utredning som visar att det finns mycket kvar att göra, precis som Berthold säger. Men vi satsar rekordmycket för att säkra ett långsiktigt och hållbart förändringsarbete mot en effektivare organisation. När Stockholm växer kan man se det som en utmaning och göra något bra av det.

Anförande nr 382

Berthold Gustavsson (M): Jag vet att vi är på samma linje när det gäller nämnden, men Gabriella vet lika väl som jag att vi behöver utbilda många fler gode män och förvaltare än vad vi gör i dag. En önskan är också att man kunde ha ett personligt samtal med dem som ska bli gode män och förvaltare och inte enbart kontrollera dem i belastningsregister och hos kronofogden. Det är bra att vi gör det,

men man skulle ha ett samtal med dem också så att man ser vad det är för typ av person som man tänker ge det ansvarsfulla uppdraget. Då kanske det skulle bli lite färre klagomål, och på det sättet kanske det också skulle vara färre personer som skulle vilja byta och så vidare, och på det sättet skulle det också underlätta och minska belastningen.

Anförande nr 383

Stina Bengtsson (C): Först vill jag bara säga att Centerpartiet och Kristdemokraterna drar tillbaka sina yrkanden 45 och 46 till förmån för vårt gemensamma yrkande om att inrätta en mansjour och ett skyddat boende för män som blivit utsatta för våld i nära relationer. Detta är även inlämnat.

Ordförande, fullmäktige, åhörare! Vi bygger Stockholm på riktigt. Så heter Sverigedemokraternas 28 sidor korta så kallade budget. Det är 28 sidor om vikingamuseum och sommarfestivaler och naturligtvis ett motstånd mot allt som inte är pursvenskt. Men även om Sverigedemokraterna förvisso nämner socialtjänsten i sin budget saknar de helt politik för det sociala området, trots att det på många sätt är socialpolitiken som är grundstommen när man bygger en stad.

Ordförande! Sverigedemokraterna har alltför länge fått komma undan sitt ansvar. Som det enfrågeparti de är har de aldrig ställts till svars när det kommer till det ansvar de har som en del av det politiska etablissemanget till exempel i Stockholm, för med sina sex mandat, även om två av dem förvisso är vildar numera, har de ett ansvar för alla politiska frågor som rör den här staden, inte minst de sociala frågorna.

Vad är Sverigedemokraternas lösning för att förebygga och minska hemlösheten? Hur vill Sverigedemokraterna förebygga och minska våld i nära relationer? Vad vill Sverigedemokraterna att staden ska göra för att barn som far illa ska få den hjälp de behöver?

Det enda Sverigedemokraterna tycks vilja är att förbjuda tiggeri. Är det så Sverigedemokraterna tänker sig att hantera hela den sociala välfärden i Stockholm?

Ordförande! Sanningen är den att Sverigedemokraterna inte har någon socialpolitik alls för Stockholm. Om Sverigedemokraterna, gud förbjude, skulle komma till makten i den här staden skulle hela den välfärd som Stockholms stad ansvarar för utarmas. Sverigedemokraternas mål är nämligen inte att skapa en välfärd för någon, inte ens för oss pursvenskar. Deras mål är helt enkelt att slippa befatta sig med människor som de anser inte är en del av svenskheten.

Sverigedemokraternas budget borde egentligen heta *Vi river Stockholm på riktigt*, för hur ska vi annars tolka en så kallad budget som helt saknar politik på det sociala området?

Anförande nr 384

Martin Westmont (SD): Jag tyckte att jag var rätt tydlig i mitt anförande, Stina Bengtsson: Det finns ett parti i rådssalen som vill rädda välfärden i Sverige, och det är Sverigedemokraterna.

Det som sker just nu i Sverige är att vi går emot en systemkollaps. Det finns ett parti i rådssalen och i riksdagen som vill göra någonting åt detta och som vill rädda välfärden. Det är Sverigedemokraterna. Det är jag väldigt stolt över.

Anförande nr 385

S t i n a B e n g t s s o n (C): I så fall, Martin Westmont, får ni börja komma med förslagen! Förra året sade ni att ni inte hann skriva någon budget, eftersom det var för kort tid mellan val och budgetdebatt. Det är inte en giltig ursäkt i år.

Ni vägrar att uppge skattesats därför att ni kräver att staden ska göra vissa uträkningar först. Nu är det så här att stadens budget är helt offentlig. Det är bara att plocka ut siffrorna! Jag förutsätter att någon i Sverigedemokraterna kan plus och minus. Sätt igång och räkna!

Anförande nr 386

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): För ett par veckor sedan konstaterade polisen att Sverige är försatt i beredskapsläget särskild händelse. Det handlar inte om terror de senaste dagarna, utan det handlade om antalet flyktingar och hur det påverkar våra system i Sverige.

Särskild händelse betyder en större händelse med många döda och skadade eller fara för många liv. Det är inte vad vi har i Sverige. Det är kriget. Det är vad kriget är, och det pågår många krig i världen.

Kriget drabbar inte oss, vad vi än känner just i dag. Kriget har inte gjort att vår son har fått granatsplitter i halsen vid vardagsmiddagen så att han inte längre kan använda sin kropp. Kriget har inte ryckt ifrån oss våra anhöriga eller eldat upp vårt hus. Kriget har inte drabbat oss, och vi behöver stå upp för dem som har drabbats.

Det är rimligt att kriget berör oss som bor här. Jag läser precis Astrid Lindgrens krigs dagböcker. Hon konstaterar hur land efter land faller, men Sverige står oberört. Jag är glad att jag lever i ett land i en värld där vi blir berörda, där vi inte står utan kontakt med människorna som drabbas av denna fruktansvärda tragedi.

I dag ser vi hur Sverige bygger gränskontroller. Jag är mycket skeptisk till det som händer på riksnivå från regeringens sida men mycket glad över det samarbete vi har här i kommunen och den starka ställning vi har tillsammans för att välkomna flyktingar. Det här är vår insats mot al-Assad, det här är vår insats mot IS. Vi håller hjärtat varmt men huvudet kallt.

Det finns de som säger att vi inte kan göra allt. Men det handlar om att göra allt vi kan, och vi har mycket kvar som vi kan göra!

För Folkpartiet är en av de viktigaste satsningarna i den här budgeten att socialsekreterarna, framför allt hos barn och ungdom, måste få en lönesatsning. Det handlar inte om att vi bara ser arbetsgivarperspektivet, att vi har lättare att identifiera oss med socialsekreterarna i den här krisen, lättare än de individer som har tvingats fly. Det handlar om att vi i dag ser att dessa två intressen sammanfaller. Vi behöver socialsekreterare som kan bygga kompetens och som orkar stanna, för de flyktingar som kommer i dag behöver träffa samma kompetenta personer. De behöver kunna

känna tillit, för krig och tortyr är mordförsök på tilliten. Det är tillitsbrott, och vi behöver bygga stabila system runt dem.

Vi förstår att majoriteten har svårt att följa efter i den här lönesatsningen. Ni har inte klarat av att följa efter i tidigare satsningar som oppositionen har gjort som handlar om kvinnliga akademikerkyrken och satsningen på lärarna. Vi förstår därför att ni är lite försiktiga med att göra en ny högsatsning just på kvinnliga akademikerkyrken. Men vi önskar av hela vårt hjärta att vi kunde gå hand i hand i den frågan också.

Bifall till Folkpartiets förslag till budget!

Anförande nr 387

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Tack, Folkpartiet, för att vi står tillsammans i de här frågorna! Det var därför jag tog replik; det var det viktigaste jag ville säga.

Jag vill också kommentera satsningen på socialsekreterarnas löner, eftersom det kom upp efter att jag tryckt in mig. I Folkpartiets budget drar ni också bort 10 miljoner kronor i konsultkostnader och 5 miljoner på minskad byråkrati eller administrationskostnader.

Men det här är ju något av det viktigaste som vi behöver just nu för socialsekreterarna! Jag träffade socialsekreterare i går i Spånga-Tensta. En av de saker som de har gjort för att vända sin arbetssituation är att just satsa på administrativt stöd. Ni har alltså 17 miljoner kronor i ökade lönekostnader, men samtidigt drar ni bort 15 miljoner på precis det stöd som socialsekreterarna behöver. Det tycker jag är synd.

Anförande nr 388

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Jag håller nog inte riktigt med dig om det. Vi för samma dialog med socialsekreterarna, och de berättar vilken kamp de har med våra administrativa system i dag, vilket dubbelarbete det är, hur mycket som ska fyllas i tusen gånger, hur man kopierar och klistrar in för att få saker att fungera och hur beslutet då blir fel. Ibland dyker samma namn upp i flera olika ärenden. Det finns oerhört mycket effektivisering att göra på detta.

Vi ser tyvärr hur ni i övrigt lägger på och ökar de administrativa kostnaderna runt omkring i staden och tar bort indikatorerna för att mäta just dessa kostnader. Det är vi lite rädda för. Här finns det väldigt stora effektiviseringsmöjligheter. Vi gör dem i vår budget, och vi hoppas att ni kan följa med oss på lönesatsningen.

Anförande nr 389

R a n a C a r l s t e d t (S): Tack, Frida, och tack, Folkpartiet, för den fantastiska förmågan att leva er in i den situation vi har här i staden nu!

Jag vill, precis som Åsa Lindhagen gjorde, prata lite grann om effektiviseringarna som ni har i er budget vad gäller administration och minskad byråkrati. Jag är sjuksköterska i botten, och jag vet att lön är väldigt viktigt. Visst pratar man lön som sjuksköterska och som socialsekreterare. Men det man oftast pratar om annars på varje fikastund är att få vara verksam i den profession man har utbildat sig till i stället för att pyssla med administrativa uppgifter. Det är därför jag tycker att den här effektiviseringen är lite olycklig från er sida.

Anförande nr 390

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Jag har samma svar till Rana som jag hade till Åsa: Vad vi ser när det gäller administrationen i dag är att den är så stor och så tung. Systemen är så dåligt fungerande och har varit i många år, ska jag säga, även under Alliansens styre. Där finns det så oerhört mycket att göra.

Jag jobbar som psykolog och håller helt med Rana Carlstedt om att man vill syssla med det man kan och vill syssla med. Det är därför vi tycker att det är viktigt att inte lägga ut all typ av administration på konsulter. Vissa saker behöver professionen dokumentera, och då ska det gå smidigt, och det är det vi försöker åstadkomma med vår budget.

Anförande nr 391

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tycker att vi pratar förbi varandra lite när det gäller administrationen. Det händer väldigt ofta.

Jag håller helt med om att våra it-system är väldigt tunga. Paraply till exempel är väldigt tungt. Man måste också vara med på att det här är inget man kan ändra på en vecka eller bara på ett år. Det här är stora, upphandlade system, så även om vi skulle vilja kan vi inte reformera hela Paraplysystemet under nästa år.

Det man måste göra är först och främst att titta efter hur vi långsiktigt hela tiden kan jobba för användarvänliga it-system. Det står i budgeten att det perspektivet ska in. Men vad gör vi under tiden? Jo, när det gäller just administratörer, löneassistenter och bemanningsassistenter inom socialtjänsten kan det handla om administrativt stöd för att renskriva journalanteckningar till exempel. Det behöver vi nu, och det som är problemet med er indikator är att indikatorer alltid måste mäta någonting. Det de mätte var just kostnaden för administration. Det som kom var hur mycket *administratörerna* kostade. Administratörer bra, administration dåligt – det är två olika saker.

Anförande nr 392

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Clara Lindblom var uppe tidigare och talade om problemet med indikatorerna och att ni vill jobba mer med det. Det tycker jag är utmärkt. Jag tycker dock att det är lite olyckligt i ett läge där man lägger ganska mycket mer pengar exempelvis på stadsdelsnämnderna för att de ska göra olika typer av projekt som redan ligger i deras verksamhetsplaner att man då också plockar bort den typen av indikatorer just då, att man lägger extra pengar på kommunstyrelsen som redan går ganska mycket med plus i administrativa åtgärder där man också skulle kunna ha användning för den här typen av administration. Det var ganska länge sedan Stockholms stad fick den här typen av ökning för administration, så även om Clara tycker att vi ska räkna annorlunda borde vi i alla fall ha kvar indikatorerna tills vi hittar andra.

Anförande nr 393

E v a S o l b e r g (M): Ordförande, stockholmare, ledamöter i fullmäktige, men också de pappor och mammor som kanske följer oss på webb-tv.

I dag har det säkert varit några som har drabbats av både våld och hot om våld. Medan vi har suttit här är det säkert många familjer som har gått och oroat sig för hur man ska stå ut med sin tillvaro. Det är därför som socialnämndens arbete är så

viktigt. Jag vill också, precis som många av talarna före mig har gjort, tacka förvaltningen för det fantastiska arbete de gör.

Lika viktigt är det faktiskt att stanna upp och tänka att vi politiker kan ha en massa fina visioner om hur samhället skulle se bättre ut. Men till syvende och sist kan vi inte säga det till människor som dagligen hör av sig via mejl och telefonsamtal och vill dela med sig av sin trasiga tillvaro. Då kan inte vi sitta och säga: Jag har visioner om hur vi ska lösa det här. Jag har en idé att om några år så kanske, om vi får stöd och majoritet för det.

Vi har också ett ansvar att dagligen göra det lilla extra för våra medborgare, och för det behövs det inte alltid långa strategier och planer. Men det handlar i alla fall om att sätta sig ned och sätta de visioner vi möjligtvis har på pränt.

Jag träffar ofta socialsekreterare, kanske inte dagligen, men jag hör ofta av mig till dem och de hör av sig till mig. De berättar just nu om en ohållbar situation. Den har varit tuff under en längre tid, men just nu är den fruktansvärt svår. Det handlar inte bara om dokumentation. Det handlar om mycket annat som man ska hinna med.

Det här, mina vänner och stockholmare, är ett problem för vår rättssäkerhet. Det här drabbar även barn som i dag är placerade men som vi inte hinner ta hand om på det sätt som vi borde göra. Därför behöver vi skapa förutsättningar för socialsekreterarna både att utvecklas inom sitt arbete och inom sina tjänster. Vi måste också se till att vi säkerställer LVU, LVM och de lagar och regler som vi är tvungna att följa. De försvinner ju inte när vi sitter här en kväll som denna.

Det finns mycket annat som jag också ville ta upp, och jag får säkert anledning. Jag välkomnar debatten, för vi har en hel del kvar. Det handlar om kvinnojourer, det handlar om hemlöshet och om mycket annat.

Anförande nr 394

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Eva Solberg har helt rätt i att vi har en väldigt ansträngd socialtjänst. Då tänkte jag bara titta lite bakåt i tiden. Mellan 2007 och 2010 sköt ni i Alliansen till 23 miljoner kronor. Därefter gjorde ni lite mer satsningar, och totalt blev det 155 miljoner kronor under era två mandatperioder.

Nu är det så att vi på två år täcker in hela den satsningen. Vi gör alltså en jättestor historisk satsning på socialtjänsten. Betyder det att vi löser alla problem? Nej, det gör vi inte, men vi börjar ta steg framåt för att vända situationen.

Jag är glad över att vi står här nu och har en diskussion om vikten av att stärka socialsekreterarnas arbetssituation, men jag vill ändå fundera på om det här är någonting som ni kommer att fortsätta att ta upp framöver. Betyder detta att ni nu tycker att frågan har växt i betydelse och att vi kommer att stå enade i vikten av att sätta socialtjänsten främst framöver?

Anförande nr 395

E v a S o l b e r g (M): Jag tror nog att vi är ganska eniga om att vi behöver göra mer för socialtjänstens medarbetare, men det handlar också om att prioritera. Och att prioritera är nästan politikens absolut viktigaste uppdrag. Vi kan kanske inte i

dagsläget göra precis allt vi skulle vilja göra. Men jag är i alla fall glad över att vi i vårt budgetförslag föreslår över 50 miljoner mer just för en förstärkning för socialsekreterarna och andra delar av det här området.

Vi har ett väldigt gott samarbete i socialnämnden och framför allt i organisations- och föreningsutskottet, och det utskottet, som antagligen också kommer att komma upp här, ser jag verkligen fram emot att börja titta närmare på. Vi behöver göra mer, inte bara för kvinnojourer, för det finns en hel del andra människor också. Vi skulle jobba mycket mer med familjejourer. Det är dags att vi tar även det steget.

Anförande nr 396

R a n a C a r l s t e d t (S): Det är jättebra att ni är med på tåget och värnar socialsekreterarna och deras arbetssituation. Vi satsar 95 miljoner kronor på barn och unga, där vi ska öka personaltätheten med socialsekreterare. Vi ska fortsätta att satsa på våra introduktions- och ledarskapsprogram och titta över verktygen för ärendenormer alternativt sätt att ändra på arbetsbelastningen så att man inte känner sig så överbelastad utan kan göra ett jobb som man känner sig nöjd med. Jag ser inte att era 50 miljoner räcker så långt där.

Anförande nr 397

E v a S o l b e r g (M): Det beror ju på att ni inte har prioriterat rätt. För det första har ni släppt nästan hela hemlöshetsstrategin som Alliansen sjösatte. Den diskussionen kommer nästan aldrig upp. Ni pratar inte alls om utsatta kvinnor med missbruk i Stockholm som fanns även under vår tid. Den hemlöshetsstrategin känns nu bortglömd.

Därför tror vi att den behöver lyftas fram igen. Man bör titta närmare på hur vi gör för att förebygga. I Enskede-Årsta-Vantör där jag satt som ordförande en gång i tiden, framför allt för den sociala delen, sjösatte vi det vräkningsförebyggande arbetet, ett arbete som Socialstyrelsen sedan tog till sig och rekommenderade andra kommuner att följa och som Stockholms stad och Alliansen implementerade i hela staden. Den finns inte heller med i ert förslag, så det finns flera saker som ni möjligtvis säger att ni lägger till, men ni rycker undan mattan för många andra områden, och det tycker jag är synd.

Anförande nr 398

A l e x a n d r a M a t t s o n Å k e r s t r ö m (V): Ni har ju styrt socialtjänsten de senaste åren, medan socialarbetarna skriker allt högre om den verklighet de möter och om en allt sämre arbetsmiljö. Ni klarade inte upp den situationen under era år vid makten.

Vi har en ambition att göra annat. Det är därför vi satsar på våra stadsdelar, för det är där vi måste börja. Det behövs först och främst fler anställda och en ökad budget för att kunna erbjuda insatser över huvud taget.

På vilket sätt gjorde ni det när ni hade ansvar för socialtjänsten de här åren?

Anförande nr 399

E v a S o l b e r g (M): Tack för frågan! Det är jätteviktigt att du ställer den frågan, för jag skulle kunna stå här ganska länge och berätta om allt vi gjorde inom

socialtjänsten. Tyvärr räckte inte tiden till. Vi hade behövt fler år för att försöka göra de satsningarna.

Anförande nr 400

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (FP): Ordförande, fullmäktige! Jag tänker återkomma till den stora utmaning som vi står inför när det gäller våra socialsekreterare. Frida Johansson Metso har redan vittnat om att detta är Folkpartiets absolut mest prioriterade fråga, och vi kommer att fortsätta tjata om den i den här talarstolen. Jag hoppas verkligen, som Åsa Lindhagen säger, att vi kan hitta vägar framåt.

Många socialsekreterare vittnar om hög personalomsättning, otillräckligt stöd, bristande introduktion och handledning när framför allt unga socialsekreterare får ta hand om svåra barnärenden. Majoriteten skjuter nu till pengar, men pengar löser inte alla problem. Utan ett ledarskap som ger bättre möjlighet till stöd och debriefing och som ser till att de svåraste fallen handläggs av de mest erfarna handläggarna är det svårt att få personalen att stanna, och utan kontinuitet är det svårt att få ned ärendehandläggning hos handläggarna. Det krävs ett genomgående lyft för socialsekreterarna. Personalomsättningen bland socialsekreterarna är väldigt hög, och i den sociala delegation som jag har suttit i tidigare var det många gånger som vi mötte nya handläggare vid varje sammanträde.

Utmaningen är att de nytexaminerade socialsekreterarna ofta får de svårare ärendena utan tillräcklig handledning eller kollegialt lärande. Vi i Folkpartiet föreslår därför att det nya specialteamet som majoriteten har föreslagit ska användas till att ge handledning och stöd i stadsdelsnämnderna och inte bara för att avlasta de ordinarie arbetsuppgifterna.

Socialsekreterarna måste få större möjlighet att göra karriär inom sitt yrke. Erfarenhet och yrkesskicklighet måste premieras. Ett första steg är att höja lönen för de socialsekreterare som arbetar med barn och unga. Vårt förslag skulle motsvara 1 500 kronor per anställd och månad i genomsnitt. Det är dags nu – dags för ett socialsekreterarlyft! Vi yrkar bifall till Folkpartiets förslag till budget.

Anförande nr 401

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag måste ändå återkomma till att vi som sagt på ett enda år lägger två tredjedelar av de resurser som ni lade totalt på åtta år. Det är inte en bra situation att komma till som ny majoritet, men vi ska göra allt vi kan för att steget framåt och vända utvecklingen.

Ni lägger 17 miljoner på lönerna, men jag återkommer till att ni samtidigt tar bort 10 miljoner kronor på konsultkostnader. Det är konsulter just nu som hjälper stadsdelarna på olika sätt att rekrytera familjehem och ge dem det stöd de behöver i den situationen. Att ta bort konsultkostnader är helt fel väg att gå!

Ni för också fram det här med minskad byråkrati. Jag förstår mer hur ni tänker när Frida Johansson Metso berättar om systemen, och ni har rätt i att vi behöver förenkla dem, men i stället för att lägga en budget där ni bara drar bort dessa pengar så att ni kan göra en satsning på något annat ställe i budgeten eller lägga det på löner som ser bra ut, lägger vi i vår investeringsbudget 15 miljoner för att förbättra systemen. Det

är så vi måste göra. Inte straffa socialtjänsten genom att dra bort 5 miljoner utan hjälpa dem genom att investera i bättre it-system.

Anförande nr 402

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (FP): Konsultarvodena löser sig själva nu när vi anställer så många socialsekreterare som ni har tänkt, och det tycker vi är jättebra. Det har varit ett otroligt stort problem med de här konsulterna som ersätter de ordinarie socialsekreterarna och som ofta har betydligt bättre betalt.

Det vi hela tiden vill peka på är att det inte bara handlar om pengar. Det handlar om ledarskap. Det handlar om arbetsledning. Det handlar om handledning. Vi ser inte att det kommer några sådana riktlinjer, och det är det vi hela tiden försöker lyfta fram i de här frågorna.

Anförande nr 403

M a r t i n W e s t m o n t (SD): En kollega till Isabel Smedberg Palmqvist, Hanna Gerdes, sade när vi diskuterade kulturnämnden: Man måste prioritera. Man kan inte ge allt till allt och alla.

Jag skulle vilja fråga: Håller du inte med om att det även gäller arbetet inom socialnämnden? Man måste prioritera och inte ge allt till allt och alla.

Anförande nr 404

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (FP): Jag vet inte riktigt vad jag ska svara på, för jag vet egentligen inte vad Martin Westmont frågar. Politik är självklart hela tiden att välja och prioritera. Jag har sagt i två anföranden nu att jag tycker att vi ska prioritera socialtjänsten i den här staden.

Anförande nr 405

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Vi socialkonservativa har inte heller lagt någon budget. Jag vet inte om det kanske är dåligt gjort av mig också. I så fall ber jag om ursäkt. Jag har ju haft fyra dagar på mig.

Näväl. Om man nu tittar på debatten här får man lite grann intrycket av att det här är en nyhetsredaktion. Man plockar upp och fokuserar på det som är aktuellt, och så glömmer man bort allt annat. Jag tycker att det har varit lite av en obalans. Socialnämnden och dess verksamhet är ju mycket större än det ökande flyktingmottagandet, vilket har fått en alltför stor vikt i debatten, tycker jag.

Om man kikar på probleminsikt är det kanske Sverigedemokraterna som ger den mest verklighetsnära beskrivningen. Dock är det ändå så att det man tar upp är sådana frågor som behandlas på riksnivå och som staden inte har så stort inflytande över. I den situationen är det väl Moderaterna som, får jag säga, har mest sjukdomsinsikt i och med att de anslår extra pengar. Den sociala sektorn är trots allt den sektor i staden som kommer att få de största problemen framöver, så här tänker man rätt: extra pengar till den sociala sektorn.

Jag vill säga till Frida Johansson Metso att jag tycker att hon ska tala för sig själv när hon talar om att kriget inte berör oss, det som händer i Medelhavet och allt vad hon nu berättar. Det är mycket möjligt att hon får sin verklighet genom tv, men i varje

fall min fru är uppvuxen i en liten by i Afrika. I våras kanske ni känner till att det var båtar som sjönk i Medelhavet på väg till Lampedusa och massor av människor dog. En av min frus kusiner följde med i djupet. Sedan under sommaren var det en annan kusin som dog i våldsamheter i Libyen, så för oss, i vårt hem, är det som pågår en mycket påtaglig realitet. Jag ville bara tala om det.

Men det gör ju inte att vi fullständigt tappar begreppen, även om det var mycket tråkigheter hemma. Enligt statistiken utgjorde förra året de ensamkommande flyktingbarnen 8 procent av de asylsökande. De senaste sju dagarna har de ensamkommande barnen utgjort 25 procent. Då ska man förstås ställa sig frågan: Är det så att plötsligt töms alla länder på ungdomar, eller är det så att lite äldre säger att de är yngre än vad de är, eftersom man har förstått att det ger förmåner i mottagandet här i Sverige?

Anförande nr 406

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Rickard, jag är inte säker på att det var så att du missuppfattade mig helt. Jag menade att kriget inte är här i Sverige. Det är inte vi som behöver vidta åtgärder som om vi blir invaderade, som det kan låta i viss retorik från partier som du inte tillhör. Vi behöver inte bygga upp de skyddsmurarna.

Rickard Wall säger att vi inte ska tappa begreppen, men hur reagerade du hur du fick höra om den nära anhöriga som dog i Medelhavet och gick under med den här båten? Hur reagerade du då? Reagerade du med att tycka att det är rimligt att Europa har den här typen av murar, att det inte finns några lagliga vägar in för flyktingar? Att man är utlämnad till en marknad av flyktingsmugglare – är det en rimlig politik i det läget, tycker du, Rickard Wall? Du drabbades faktiskt mycket nära av denna flyktingpolitik i Europa. Kanske inte av kriget men av den politik som Europa för. Vad drar du för politisk slutsats, Rickard Wall?

Anförande nr 407

R i c k a r d W a l l (-): De människor som nu befinner sig i de här områdena kring Medelhavet har naturligtvis en situation som är fullständigt eländig och som vi inte ens kan föreställa oss. Självklart är det så. Men i Indien finns det 10 miljoner blinda människor. Jag behöver inte tala om för dig Frida Johansson Metso att de människor har det minst lika eländigt som de här människorna vi talar om.

Summan av kardemumman är att det finns ute i världen miljarder människor som i princip har asylrätt i Sverige utifrån humanitära synpunkter. Då kan jag bara referera till vad min fru sade i samband med att Centerpartiet antog förslaget om att man skulle ha fri invandring. Hon bara skrattade: Haha! Då kommer Sverige att bli lika fattigt som mitt eget land. Då lämnar jag Sverige.

Så sade min fru som är uppvuxen här men som är, vad säger man, lite grann streetsmart ändå – lite grann om sig och kring sig.

Anförande nr 408

B ö r j e H ä g g m a n (M): Ordförande, ledamöter! Jag vänder mig till Åsa Lindhagen och vill med detta inlägg fästa uppmärksamhet på de barn som inte hänger med i skolan och vad det kan leda till.

Vi vet att många hamnar i utanförskap. Anledningarna till detta är många gånger skiftande men står ofta att finna i en misslyckad skolgång. Därför är det bra att barn som visar tecken på att fara illa eller riskerar att fara illa eller av andra anledningar kommit efter i skolan uppmärksammas tidigt och får hjälp via samarbetet mellan socialtjänsten och skolan.

Detta arbete behöver dock vässas ytterligare. Hjälpen behöver komma så tidigt som möjligt – absolut innan skolgången är över, för när barnet lämnar skolan försvinner ju det kontaktnät som tidigare fanns runt barnet, och då är det inte ovanligt att den unga personen sluter sig helt och blir svårare att hitta.

Stockholms stad ska ställa höga krav på placerade barns skolgång och kräva att barnen får relevant stöd för att nå målen. Läxhjälp ska finnas för alla placerade barn. Arbetet med att stödja familjehemsplacerade barns skolgång inom Skolfam ska fortsätta. Vi vill även att pilotprojektet med samverkan mellan skola och socialtjänst som syftar till att stötta och hjälpa de elever som riskerar att inte klara skolan ska permanentas.

Vi vill också att hemmasittande elever lokaliseras av socialnämnden och utbildningsnämnden och att en plan tas fram för att få tillbaka elever med långvarig skolfrånvaro till skolan.

De konsekvenser som det får när en ung människa hamnar i ett utanförskap illustreras på ett brutalt sätt i youtubefilmen *Utanförskapets pris – idéer för livet* som produceras av försäkringsbolaget Skandia. Alla som ser filmen förstår att hjälpan insatser tidigt sparar mänskligt lidande. Dessutom kostar insatser som sätts in tidigt lite i förhållande till de oerhörda kostnader som blir en följd av att man nonchalerar de signaler som dessa barn sänder ut.

Om någon här inte har sett det nämnda youtubeavsnittet vill jag uppmana er att göra det. Avsnittet är en minut och fyrtio sekunder långt. I filmen nämns det faktum att av de barn som började i skolan det år filmen spelades in – 10 383 i Stockholm – kommer enligt de beräkningar som gjorts 12,8 procent att hamna i utanförskap någon gång under livet, alltså 1 323 av dessa i Stockholm, enligt Skandia till ofattbara kostnader, för Stockholm uppgående till 19 ½ miljarder. Oftast vet man redan i lågstadiet vilka de är, och med små medel kan skillnad för dessa barn åstadkommas. Vi kan förhindra utanförskap och därmed onödigt lidande för vart och ett av dessa barn, och den största vinsten är alltså att fler barn får chansen till ett vanligt liv.

Jag är glad att vi moderater i vår budget gör en ökad satsning på dessa barn. Jag ser det som en början på en av de viktigaste satsningarna som måste göras framöver. Hur tänker borgarrådet? Vad vill ni göra för det stora antal barn som man av erfarenhet vet kommer att hamna i utanförskap beroende på att de inte får det stöd de behöver i skolan?

Anförande nr 409

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Tack, Börje, för att du tar upp de här väldigt viktiga frågorna. Jag tänker att två av de verksamheter som ni startade när ni satt vid makten ju var Skolfam och även ett samverkansprojekt mellan skola och socialtjänst.

Jag tycker att det är oerhört viktigt att växla upp det arbetet, och det gör vi också i budgeten.

Sedan tänker jag att en väldigt viktig del att ta till sig i den här diskussionen är vikten av förskola. Vi ser just när det gäller utsatta barn att förskolan kan betyda så oerhört mycket för just de barnen. Jag vet att vi i vår majoritet lägger väldigt stor vikt också vid förebyggande insatser. Jag besökte som sagt var Spånga-Tensta och även Rinkeby-Kista i går, och i Rinkeby har de en jätteviktig verksamhet som kallas familjehus där man på olika sätt kan få stöd. Man kommer också att starta en introduktionsförskola, allt för att hjälpa till så att barn ska komma ut i förskolan.

Just dessa typer av förebyggande insatser är oerhört viktiga för oss.

Anförande nr 410

B ö r j e H ä g g m a n (M): Det är jättetrevligt att höra! Jag talade senast igår med en person som driver en förskola, och de menar att redan där kan man se vilka barn som kan hamna i sådana problem. Vi pratar ofta om utanförskap, och därför är det så oerhört viktigt om vi kan stävja så snabbt som möjligt. Tack för svaret!

Anförande nr 411

A m n e A l i (S): Ordförande, ledamöter! En av de stora utmaningarna som vi politiker har, oavsett block, har alltid varit hur vi implementerar de ideologiska ledorden i vår politik. I vår budget är ett av ledorden jämlikhet, och majoritetens politik speglar verkligen detta.

Socialtjänsten utgör samhällets yttersta skyddsnät, och stockholmare måste därför kunna lita på att socialtjänsten finns till hands när de behöver den. Vi har ett uppdrag att verka för ekonomisk och social trygghet men framför allt jämlikhet när det gäller livsvillkor.

Socialnämnden ska verka för att socialtjänsten i Stockholm är likvärdig och håller hög kvalitet. I och med att det är vi som tillhandahåller insatser till samhällets allra mest sårbara får vi inte tappa fokus. En av dessa fokuseringar måste vara barnperspektivet. Barnperspektivet måste genomsyra hela socialpolitiken, och barns bästa ska vara avgörande i beslut om insatser för dem. Socialtjänsten behöver goda förutsättningar för att utföra sitt arbete och ska kunna arbeta förebyggande och med tidiga insatser.

Tyvärr har finansieringen länge varit eftersatt. Men vi vänder nu denna utveckling och tar viktiga steg för att ge socialtjänsten de bästa förutsättningarna. Vi föreslår därför bland annat att stärka rekryteringen av jour- och familjehem och stärka socialjouren med 5 miljoner kronor, implementera ett pilotprojekt om samverkan mellan skola och socialtjänst med ytterligare 3 miljoner kronor och stärka arbetet med ensamkommande barn och barn som avviker och vistas i stadens riskmiljöer.

Detta är en ansvarstagande politik med ett tydligt barnperspektiv, och jag yrkar mot bakgrund av detta bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 412

A n d r e a S t r ö m (M): Ordförande, kära åhörare! Jag vill ta upp frågan om de ungdomar som känner rädsla och oro för att inte gå klart skolan, att inte få leka tillsammans med kompisar eller som blir tvingade till giftermål med en främling.

Detta är känslor som inga barn ska behöva uppleva men som en stor grupp barn och ungdomar känner i dag. I Stockholm lever alltför många unga med hot om att bli utsatta för hedersrelaterat våld. Att bli utsatt för våld i sitt hem och av närstående är en av de största frihetskränkningar som en människa kan utsättas för.

Det är vårt ansvar att agera och stå upp för några av de mest fundamentala värden vi har: att människor bestämmer över sitt liv själva, oavsett vem man är, vilket kön man har eller vem man älskar.

Även om heterosexuella tjejer är överrepresenterade i statistiken bland dem som utsätts för hedersrelaterat förtryck måste vi öka kunskapen om att även unga killar drabbas samt att homosexuella, bisexuella och personer med könsöverskridande identitet och uttryck också blir utsatta av familjer och anhöriga.

Feministiskt Initiativ sade tidigare i dag att ingen ska behöva vara rädd i vår stad. Det är en vision som vi från Moderaterna också delar, men det finns de facto ungdomar som är rädda. Majoriteten satsar på fler kvinnojourer, och det är bra. Men var är satsningarna på det förebyggande arbetet för alla dessa grupper?

Fler platser på kvinnojourer i staden är en hantering av problematiken för kvinnor, men det är inte en lösning för alla de individer som riskerar att få sin frihet kränkt. Därför föreslår vi en ny satsning i vår budget innebärande att Origo resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld får ett utökat uppdrag att arbeta med förebyggande insatser riktade till de unga som är mest utsatta samt med informationsspridning till verksamheter som möter dessa ungdomar.

Avslutningsvis vill jag kommentera Rickard Walls påstående om Moderaternas så kallade sjukdomsinsikt. Jag betvivlar att han och hans nya parti ens har läst vår budget, för då hade han vetat att vår satsning handlar om att integrera ungdomar som kommer till vår stad och se till att socialsekreterarna får de bästa förutsättningarna för att göra det arbetet.

Anförande nr 413

G i t a N a b a v i (FI): Det är verkligen jättefint att ni tycker att de här frågorna är viktiga, för det tycker vi också som du vet. Det är också därför som vi gör väldigt mycket på det här området. Andrea Ström vet att vi gör en väldigt stor säkerhetsatsning, och det här ingår i det.

Vi kommer att revidera stadens program för kvinnofrid. I det ska det också bli tydligare hur våld i namn av heder ska bemötas. Socialtjänsten ska kompetensutvecklas, både när det gäller våld i hederns namn och när det gäller bemötande, det vill säga exakt det som Andrea Ström pratar om. Det handlar alltså om hur man ska bemöta våldsutsatta som kommer till socialtjänsten, oavsett kön eller sexualitet.

Detta är satsningar som vi gör, så Andrea kan känna sig trygg med att vi har mer i vår budget helt enkelt.

Anförande nr 414

A n d r e a S t r ö m (M): Jag tycker att det är bra att det står med i er budget, men jag tycker inte att det räcker med en utredning. Jag tycker att det ska till konkreta förebyggande insatser, och jag tycker att det är viktigt att man tittar på hela familjen, att man tittar på män och kvinnor och också barnen i de här situationerna.

Anförande nr 415

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Här kommer jag upp i talarstolen och är snäll, och Andrea Ström är bara oförskämmd. Varför skulle jag ha någonting emot att Moderaterna vill satsa på att integrera så kallade ensamkommande flyktingbarn? Varför skulle jag ha det?

Det är riktigt att vi socialkonservativa har synpunkter på deras ålder och så vidare. Dessutom vet jag, för det ser man på tv, att de säger att de kommer från Afghanistan. Jag vet att de pratar persiska till exempel. Men ändå, när nu Stockholms stad har att gilla läget och göra det bästa av situationen och jag anser att Moderaterna gör detta, varför skulle jag ha någonting emot att man gör det bästa av situationen, även om jag inte tycker att det är den bästa situationen i utgångsläget?

Anförande nr 416

A n d r e a S t r ö m (M): Det är naturligtvis viktigt att vara snäll, och jag tackar för det. Det är roligt att Rickard Wall uppskattar insatsen, men jag uppskattade inte benämningen på den som en sjukdomsinsikt.

Anförande nr 417

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det är jättebra att ni lyfter de här frågorna, det tycker jag verkligen. När det gäller Origo är det så att de redan har ett uppdrag att jobba med informationsspridning, så det tycker jag är viktigt att lyfta fram. De gör ett otroligt bra arbete. Vi har också Relationsvåldscentrum som ligger i Solna som flera av våra stadsdelar kan ta del av och som också har ett uppdrag att jobba mot hedersrelaterat våld och förtryck. Det är oerhört viktigt.

Jag har en fråga. Under den förra mandatperioden hade vi en ansökan från en organisation som heter Glöm aldrig Pela och Fadime som gör ett väldigt viktigt arbete på det här området. Under ert styre avtog ni deras ansökningar om bidrag. Nu i år har vi beviljat ett bidrag på ungefär en kvarts miljon, vilket jag tycker är väldigt bra.

Min fråga är alltså om det här är en typ av verksamhet som Moderaterna vill satsa på framöver, alltså att stärka civilsamhället som arbetar med de här frågorna.

Anförande nr 418

A n d r e a S t r ö m (M): När det gäller Origo handlar det om att ge ett tydligare uppdrag att verksamheten ska kunna besöka skolor, fritidsverksamheter och liknande och faktiskt jobba mer förebyggande, inte bara med informationsspridning i den form som sker i dag.

Den förra mandatperioden gav vi pengar till många olika verksamheter i civilsamhället som jobbade med kvinnofrid. Ibland får man göra olika prioriteringar, men detta är alltid viktigt för Moderaterna.

Anförande nr 419

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag ska säga en sista sak om det här med administratörer. Ni kanske tycker att jag tjarar, men det här är väldigt viktigt.

Nej, det är inte bättre med en dålig indikator som mäter administration än ingen alls! Den förra indikatorn gav utslag på anställning av löneassistenter, bemanningsassistenter och olika typer av chefsstöd. Det gav en röd plupp i ILS-styrsystemet, och därför vågade våra verksamheter inte anställa olika typer av administratörer som hade kunnat underlätta för chefer, socialarbetare och så vidare. Nog om detta.

Jag hör en väldigt stor samsyn i den salen vad gäller socialsekreterarnas arbetsvillkor, och det gläder mig. Bara för att nyansera lite olika saker kan vi ju säga att redan under slutet av er mandatperiod tillsattes en partsgemensam grupp där fackliga organisationer som Vision och Akademikerförbundet SSR satt tillsammans med socialförvaltningen, Gillis Hammar, Anita Lidberg som är personaldirektör och representanter för stadsdelarna för att kartlägga vad det är för mekanismer som driver den höga personalomsättningen.

Det som har glatt Vision och Akademikerförbundet SSR, vilket de har påtalat under de många samtal jag har haft; och jag var även inbjuden till Visions seminarium under Almedalen i TCO-parken, var att vi nu faktiskt lyfter konkreta skrivningar i budget med uppdrag och där vi tydligt belyser att ni ska vi ta nästa steg.

Bara för att påminna om och förtydliga allt det arbete som pågår kan man först och främst säga att bortsett från tillskottet i budgeten, som är väldigt viktigt för det handlar väldigt mycket om bemanning och arbetsbelastning, har vi nu tillsatt en projektledare som ska samordna arbetet med att förbättra socialsekreterarnas och biståndshandläggarnas – glöm inte dem! – arbetsvillkor i stadens arbete.

Vi avsätter som sagt, det har jag tjarat om många gånger, 200 miljoner i en kompetensutvecklingsfond. Där är socialsekreterarna och biståndshandläggarna väldigt prioriterade. Det handlar dels om att förstärka introduktionen. Många kommer direkt från Socialhögskolan och kommer in i tunga ärenden till exempel på barn- och ungdomssidan som handlar om tvångsomhändertagande. Där behöver man förstärkt yrkesrelaterad introduktion, man behöver handledning, man behöver mentorer. Dels behöver vi också vikarietäckning för de erfarna socialsekreterare som just går in och agerar som mentorer.

Vi utvecklar en kompetensutvecklingstrappa. Det är en sådan sak som man diskuterar att öppna upp för kompetensutvecklingsfonden att kunna användas till, just för att man ska kunna vidareutvecklas, specialisera sig och således stanna i sitt yrke.

Vi tittar på nya styrformer bortom New Public Management, och där är socialsekreterarnas yrkesroll väldigt viktig. Vi behöver titta på hur man kan gå tillbaka till det klassiska sociala förebyggande arbetet som många socialarbetare

efterfrågar, inte bara fakturor, inte bara utredningar utan samverkan, uppsökande arbete och förebyggande socialt arbete.

Anförande nr 420

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Jag tror aldrig att jag har pratat så mycket om administration någonsin, speciellt inte inom det här ämnesområdet där vi har så mycket annat att diskutera. Men det beror ju på att det här handlar om förutsättningar för att människor ska kunna göra ett bra jobb, så det är oerhört viktigt egentligen.

Efter att ha lyssnat på Clara Lindblom och Åsa Lindhagen tror jag att det hade varit bättre om jag inte hade förklarat utifrån indikatorer och varifrån vi tar pengar och så, utan snarare förklarat vad vi menar när vi gör lönesatsningen. Vad vi gör är ju inte bara en lönesatsning, utan vi gör också en öronmärkning av pengarna till lönesatsningen. Även vi är oroliga för att de pengarna annars sticker i väg någon annanstans, och som Åsa Lindhagen sade: Man kan behöva andra saker, man kan behöva jobba med att rekrytera familjehem och så där. Absolut!

Men vad vi säger är att vi behöver socialsekreterare som vi satsar på, som orkar och vill stanna, och därför ser vi det individuella perspektivet. Vi ser att individen behöver stärkas, medan ni tittar på systemperspektivet. Inget fel i det, men min fråga är: Det är så ofta i kvinnoyrken som vi tittar på systemperspektivet. När tror ni att ni kommer till att faktiskt också titta på individen, det vill säga de akademiska kvinnorna som vi behöver få att stanna kvar?

Anförande nr 421

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tycker inte att jag pratar om någonting annat. Det handlar om att man ska kunna välja de här yrkena och vidareutvecklas i sitt yrke. Vi ska lyfta fram professionens yrkeskunnande i våra styrmodeller, alltså lyfta de enskilda individerna och låta dem göra bedömningar utifrån yrkeskunnande och erfarenhet.

Vad gäller särskilda lönesatsningar är det också så att vi har någonting som heter personaladministrativ befogenhetsfördelning som togs i kommunfullmäktige så sent som 2013. Där är just tecknandet av lokala kollektivavtal och utformandet av olika typer av satsningar delegerat till våra tjänstemän på personalstrategiska avdelningen. Vi har en avtalsrörelse på gång nu i sommar, och jag kan lova att stadsdelarna kommer att vilja prioritera socialsekreterarna eftersom man ser det som ett stort behov. Men vi som politiker kan inte gå in och påverka lönerörelsen på det sättet. Det ska vi vara försiktiga med.

Det andra är just det här med minskade administrativa kostnader. Problemet blir att ni räknar med att man ska kunna minska med x antal miljoner redan nästa år. It-system tar lång tid att göra någonting åt, och då blir det tyvärr i praktiken en nedskärning.

Anförande nr 422

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Jag har en fråga till Clara Lindblom som hon kanske kan hjälpa till med. Det är så att jag har läst att kommunstyrelsen skyndsamt ska göra en översyn om arbetet i stadsdelsnämnderna, socialnämnden med flera.

Varför måste man ”skyndsamt” göra en översyn av arbetet? Kan inte Clara Lindblom ge ett ärligt svar till stockholmarna? Är det inte så att kostnaderna skenar?

Anförande nr 423

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det blir lite konstigt här, för i normala fall hade jag först sagt: Jamen du då, ert budgetförslag och så vidare.

Men problemet är ju att ni inte har något budgetförslag, och då börjar jag fundera. Det är kul att Martin Westmont tar replik, för jag har funderat jättelänge. I Vänsterpartiet har vi ett lönetak. Varken jag eller Jonas Sjöstedt får ut mer än 27 500 kronor i månaden, och jag har suttit och funderat på vad er gruppleddare eller du tar ut varje månad. Så funderar jag: Vad är det för pengar som betalar era löner? Är det vilka pengar som helst? Nej, det är knegare i Stockholm som betalar era löner via skattesatsen.

Ni har hållit på i ett helt år utan att kunna pressa fram ett enda budgetförslag. Det är rent skrattretande, så kom inte här och prata om kostnader när ni har suttit och jag vet inte vad under ett år. Ta fram ett eget budgetförslag först!

Anförande nr 424

C h r i s t i n a E l f f o r s S j ö d i n (M): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Vägen från Afghanistan var både lång och fylld av fasor för Mohammed Reza. Många gånger fick han gå på natten för att undvika prickskyttarna som lurade uppe i bergen. På gränsen mellan Iran och Irak tappade han bort sina föräldrar, men med hjälp av vuxna i sin närhet, som var på samma flykt från hembyn där han vuxit upp, kunde Mohammed Reza ta sig till Sverige. Den berättelse som jag har fått höra av honom innehåller saker som jag hoppas att ett tioårigt barn aldrig ska behöva uppleva.

Jag är glad över att vi moderater i dag presenterar en budget som lägger drygt 50 miljoner kronor mer än majoriteten i socialnämnden. Utöver det lägger vi ytterligare 9 miljoner i extrasatsningar för stadens mottagande av ensamkommande barn. Kraftfulla och centralt samordnade stadsövergripande insatser behövs för att säkerställa ett tryggt och säkert mottagande av barn som Mohammed Reza.

Stödet för de ensamkommande barnen kommer i dag från många olika håll. Utan volontärer och frivilligorganisationer och insatser från stockholmarna som öppnar sina hem skulle mottagandet aldrig fungera. Behovet tycks oändligt, och staden behöver rekrytera fler jour- och familjehem som har rätt kompetens för att ta emot barnen. Uppföljning och kontroll är det vi prioriterar i vår budget.

Mohammed Reza mår bra i dag, fast han väntar fortfarande på att få börja i skolan, medan många andra barn är traumatiserade av upplevelser i sina hemländer. Vi moderater föreslår därför i budgeten att staden tidigt och strukturerat ska samverka med landstingen för att erbjuda de ensamkommande barnen psykologiskt stöd parallellt med övriga insatser.

För Mohammed Rezas, Alis, Maryams och många andra ensamkommande barns skull yrkar jag bifall till Moderaternas reservation i budgeten.

Anförande nr 425

Borgarrådet L i n d h a g e n (M): Jag vill börja med att säga att jag är väldigt glad över att vi just nu har en diskussion om vilka som satsar mest på flyktingsituationen. Det är precis den typen av ansvarstagande som Sverige just nu behöver. Tack för att ni lyfter upp dessa frågor!

Jag vill flika in att Moderaterna i sin budget skär ned väldigt mycket i den centrala medelsreserven, 130 miljoner för att vara exakt. Det här är pengar som man använder inte minst för flyktningmottagande, och det är oerhört viktigt att ha den flexibiliteten också i den situation där vi befinner oss just nu. Vi vet ju inte exakt hur framtiden kommer att se ut.

Jag vill alltså bara dels säga att jag tror att det är oerhört viktigt att ha de här resurserna och också informera om att de finns, dels är det också så att en stor del av de resurser som handlar om att ta hand om de ensamkommande barnen är statliga medel som vi får till våra kommuner, och där är ju regeringen väldigt tydlig med att vi kommer att 363 miljoner kronor till Stockholm för vårt arbete. Det är också ett väldigt viktigt tillskott.

Anförande nr 426

C h r i s t i n a E l f f o r s S j ö d i n (M): Det är ett faktum att vi lägger nästan 60 miljoner mer än er på socialtjänsten just för att ordna ett bra mottagande för de ensamkommande barnen. Vi har ännu inte sett de pengar som kommer från staten till de här barnen, utan det är pengar som naggar på stadens ekonomi. Det är också så att vi kanske gör insatser som inte är kommunens ansvar, och det är något som jag tycker att man bör ta i beaktande.

Anförande nr 427

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det finns få saker som jag brinner mer för än att barn som har det svårt ska få stöd och hjälp. Stockholm ska vara en stad där barnens rättigheter respekteras och där vi investerar i våra barn. Socialtjänsten får in allt fler anmälningar om barn som misstänks fara illa, och samtidigt vet vi att barn- och ungdomsvården är hårt belastad sedan en lång tid tillbaka.

För att alla barn ska få stöd i ett så tidigt skede som möjligt gör vi nu en rejäl satsning på Stockholms barn och unga. Som ni har hört skjuter vi till 95 miljoner kronor till socialtjänstens barn- och ungdomsvård. Det är en höjning med 10 procent. Jag är stolt över den satsningen. Det finns mycket mer att göra, men nu börjar vi ta steg framåt för att vända utvecklingen så att utsatta barn ska få det stöd som de har rätt till.

Vi höjer också ambitionsnivån för att minska hemlösheten i staden. Under 2015 har vi sänkt trösklarna för att få en egen bostad, och nu ökar vi takten i bostadsbyggandet. Vi tar steg för att SHIS Bostäder ska växa för att ytterligare förenkla inträdet på bostadsmarknaden.

Arbetet mot hemlöshet pågår varje dag dygnet runt. Självklart kan Stockholm göra mer. Vi har fortfarande ca 2 700 personer som räknas som hemlösa varav ca 400 tillhör gruppen akut hemlösa, det vill säga de bor på härbärgen, har tillfälliga korta

inneboendekontrakt eller sover utomhus. Därför har vi i vår budget ökat socialnämndens resurser för arbetet mot hemlöshet.

Inom missbruksvården ska vi titta på ACT-team och hur vi kan införa det i staden, det vill säga team som består av personal både från landsting och kommun som bildar team som samordnar insatserna kring den enskilde. Syftet är att personer med beroendeproblematik eller psykisk sjukdom ska kunna leva ett så självständigt liv som möjligt.

Även människor med funktionsnedsättning ska ha samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv, få ett arbete och ha ett arbete. Därför har vi återställt de inskränkningar i ledsagning under semester som infördes under den förra mandatperioden. Vi ska inte heller längre avslå ledsagning enbart på grund av att människor bor i gruppbostad. Vi gör också en översyn av stadens riktlinjer för stöd till personer med funktionsnedsättning för att garantera att människor får det stöd som de har rätt till.

I vårt budgetförslag tillför vi resurser för att stärka socialtjänstens arbete. Med en stark bas och socialsekreterare som ges förutsättningar att utföra ett gott arbete rustar vi oss också för att bättre hantera nya utmaningar inom det sociala området.

Anförande nr 428

A n d r e a S t r ö m (M): Det har varit ett stort fokus på socialsekreterarnas arbetssituation i den här debatten, med all rätt, men jag skulle vilja lyfta fram ett annat perspektiv. Det är att allt fler socialsekreterare slår larm inte minst i medierna för att de inte hinner med sina ärenden i och med den ökade belastningen på grund av flyktingkrisen.

Jag skulle därför vilja fråga hur majoriteten garanterar att alla individer och deras ärenden får den rättssäkra handläggning som ärendena förtjänar.

Anförande nr 429

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Vi hörde tidigare i debatten att det inte bara handlar om resurser, men det handlar ju faktiskt rätt mycket om resurser. Det första jag vill säga handlar alltså om de 95 miljoner som vi tillför socialtjänsten och som är en historiskt stor satsning.

Sedan är det också som jag nämnde tidigare så att vi har en central medelsreserv som är till just för att kunna hantera oförutsedda händelser. Vi befinner oss just nu i en situation som ingen hade kunnat förutse i somras, och vi vet inte exakt hur utvecklingen framöver kommer att se ut. Men vi ska göra allt vi kan för att alla barn, oavsett om de precis har kommit till Stockholm eller är uppväxta här, ska få det stöd som de behöver.

Anförande nr 430

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Tack, Åsa, för att du ger oss tillfälle att ställa frågor! Jag tänker just på någonting som har oroat mig en del på individutskottet, där vi arbetar med det som du inledde med att prata om, det vill säga barn, inte minst de barn som är här utan sina vårdnadshavare och som kanske inte riktigt har

kunnat eller velat komma in i våra system och ta emot det stödet. Därför lever många av dem hemlösa, och många av dem som lämnar våra HVB-hem och så där.

Från Folkpartiets sida är vi jättebekymrade. Vi har tagit upp det i fullmäktige förut. Vi har tittat på möjligheten att arbeta med särskilda uppföljarteam, ungefär som EU-teamet, med språkkompetens så att man ska kunna möta ungdomar på ett bättre sätt eftersom vårt sätt uppenbarligen inte har fungerat.

Jag förstår helt och fullt om ni inte vill följa med på just det sättet, men i dag handlar det om att det enda verktyg som individutskottet och socialnämnden har är en tvångsvårdslagstiftning. Det tycker jag är oerhört olyckligt – både tvångsdelen och vård delen när det handlar om barn som faktiskt inte är sjuka.

Hur tänker ni när det gäller att hitta andra verktyg för att hjälpa de här barnen?

Anförande nr 431

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det här är också en jätteviktig fråga som vi har pratat en hel del om i majoriteten. Det vi tydligt säger i budgeten är att vi måste höja ambitionen när det gäller de ensamkommande barn som finns i stadens riskmiljöer.

Länsstyrelsen har en arbetsgrupp där man tittar på att ta fram olika förslag på hur man kan jobba med den här gruppen. Jag vet att ni lyfte fram att man ska ha ett uppsökarteam, och det kanske är det vi ska göra. Men det kan också komma fram andra förslag. Vi behöver titta på vad den arbetsgruppen ger för förslag.

En sak som vi redan har gjort under året är att särskilt tillsätta en socialsekreterare som också är med polisen och det team som arbetar med de här barnen. Det tycker jag känns oerhört bra, och det är också någonting som polisen har efterfrågat. Det kan hända att vi behöver utöka samarbetet med polisen ytterligare.

Anförande nr 432

S t i n a B e n g t s s o n (C): Det finns mycket som Åsa Lindhagen och jag är överens om, inte minst när det gäller att Stockholm ska vara en öppen och välkomnande stad för alla som söker sig hit. Det tycker jag är jättebra på alla sätt.

Jag undrar lite över en annan sak. Den här hemlöshetsstrategin som vi antog blocköverskridande förra mandatperioden stod Alliansen och Socialdemokraterna bakom. Miljöpartiet och Vänsterpartiet valde då att inte ställa sig bakom den. Jag undrar hur socialborgarrådet ser på den i dag och vad status är. Jag kan nämligen känna oro över att den bra dialogen och den blocköverskridande överenskommelsen som vi hade håller på att försvinna, och det känns inte särskilt bra.

Anförande nr 433

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det var oerhört intressant hur arbetet bedrevs när det gäller det programmet, för det var ju så att ni från den dåvarande majoriteten förde en diskussion med Socialdemokraterna. Men nu är det ju så att vi är olika partier, och jag tillhör Miljöpartiet. Vi hade uppskattat väldigt mycket att bli inbjudna till de samtalen, och det kan jag säga från den här majoritetens sida att när vi ska ha blocköverskridande diskussioner tänker jag bjuda in vartenda parti som

sitter i kommunstyrelsen för att diskutera dessa frågor, inte enbart Moderaterna. Det tycker jag är viktigt.

När det gäller programmet för hemlöshet har vi också antagit en genomförandeplan i socialnämnden. Det är ett bra program på många sätt, det måste jag säga, och vi ska fortsätta att höja ambitionerna. Inte minst skjuter vi till medel när det gäller kvinnor i hemlöshet, för där ser vi att det finns mer att göra. Nu höjer vi alltså ambitionerna ytterligare.

Anförande nr 434

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Först vill jag bara nämna en sak. Man får gärna en bild av att vi sverigedemokrater är jätteonda, men vi tycker att det är fel att man tar pengar från biståndet och vi vill ju faktiskt öka antalet kvotflyktingar, för det är så vi tycker att man verkligen hjälper de svagaste.

Nu har jag en fråga till Lindhagen. Miljöpartiet har flaggat, även om ni försöker smita ifrån själva frågan, för att ni vill ge personer som är ute och krigar förtur till lägenheter. Hur många lägenheter från de kommunala bostadsbolagen går till socialförvaltningen i dag?

Anförande nr 435

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag ska börja med att säga att jag tycker att det är oerhört olyckligt hur debatten när det gäller den oerhört viktiga frågan om hur vi bekämpar extremism utvecklades under våren. Jag följde den på avstånd som föräldraledig, och jag kände mig rätt nedslagen när jag följde den. Det här är ju frågor som vi verkligen skulle behöva prata gemensamt om, och det är också det vi har tagit initiativ till nu i majoriteten efter den diskussion som har varit. Det tror jag är oerhört viktigt.

Det har florerat flera missförstånd i de här frågorna, nämligen att vi skulle skapa någon särskild kö där vi tillhandahåller bostäder och jobb till människor som har begått fruktansvärda handlingar. Det kommer vi inte att göra!

Däremot kommer jag som socialborgarråd aldrig att säga till socialtjänsten att de inte ska jobba med insatser som de bedömer som evidensbaserade och som de där och då i det enskilda fallet bedömer är rätt sak att göra. Vi politiker ska inte lägga oss i de enskilda insatser som ges till enskilda människor. Vi ska peka ut riktningen, och det har vi tagit steg framåt för att göra när vi tar fram strategin mot våldsbejakande extremism.

Anförande nr 436

A l e x a n d r a M a t t s o n Å k e r s t r ö m (V): Åhörare! En av de största orsakerna till dödsfall och ohälsa bland ungdomar i Europa i dag är narkotikamissbruk. I Sverige har antalet dödsfall bland narkotikamissbrukare ökat sedan sjuttioalet för att sedan börja minska runt år 2000, eventuellt på grund av att vi började erbjuda läkemedelsassisterad behandling.

Nu ser vi att dödsfallen återigen ökar. Förra året dog 765 personer en narkotikarelaterad död. Det är alltså en 30-procentig ökning från året innan och rekord i Sverige. Ett

annat rekord som också slogs förra året är antalet personer som har ett problematiskt användande av narkotika. År 2014 beräknades det vara 55 000 brukare i Sverige.

När man hör sådana siffror är det märkligt att inte alla arbetar och har arbetat för ett sprututbyte som kan rädda liv i den här gruppen. I den rödgrönrosa majoriteten vill vi i stället lita på forskning och erfarenhet och utöka sprututbytet. Därför skriver vi in det i nästa års budget. Det här är något som Vänsterpartiet länge har drivit. Förhoppningen är att vi i Stockholm kan ha fler centraler som erbjuder detta, för det räddar liv och fångar upp människor vi annars inte når.

Utöver ett ökat sprututbyte ser vi också behov av att stärka det uppsökande arbetet, vilket vi kommer att göra. Kvinnor med missbruk är en särskilt utsatt grupp. De är oftare utsatta för våld. Vi vet att det behövs mer anpassade insatser för just den här gruppen. Vi har därför gett nämnden i uppdrag att utveckla fler behandlings- och boendialternativ för kvinnor med missbruk. Det har varit efterfrågat länge. I dag finns det inte så många boenden att välja på i Stockholm om du är kvinna, i behov av missbruksvård eller härbärge, och det vill vi ändra på. Vi kommer också att utöka Bostad först och göra det till en permanent verksamhet i Stockholm.

En annan satsning som kommer är inom ekonomiskt bistånd som får ett välkommet tillskott på 50 miljoner, detta för att ge mer tid till socialt arbete i stadsdelarna och kunna ge rätt stöd till personer att komma vidare till annan försörjning. För att personer med ekonomiskt bistånd ska kunna röra sig utanför sin egen stadsdel och inte sitta i kommunarrest beviljas alla SL-kort i normen.

Barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd måste särskilt uppmärksammas, och handläggningen måste utgå från ett barnperspektiv. Vi menar till exempel att barn ska ha samma möjligheter i skolan genom att de får dator och bredband betalda, att de får en meningsfull fritid och ett innehållsrikt sommarlov. Socialnämnden ska därför kommande år utreda förutsättningarna för ett förhöjt bistånd under sommarloven till barnfamiljer.

Vi gör också olika satsningar för att minska antalet barnfamiljer som lever i osäkra boenden som hotellhem och vandrarhemsboenden, för de är alltför många i dag. Vi erbjuder fler genomgångslägenheter på SHIS, ett ökat vräkningsförebyggande arbete och framför allt en bättre bostadspolitik som gör att fler människor har råd att bo och fler kommer in på bostadsmarknaden.

Anförande nr 437

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Alexandra lyfte fram det här med sprututbytesprogrammet. Det är någonting vi har haft i Stockholms stad sedan 2013. I år har antalet besökare ökat kraftigt. Till exempel var det i augusti i år 30 procent fler besök än motsvarande period 2014.

Boende i Stadshagen har uttryckt oro över de konsekvenser som det ökade antalet besök har fått för den upplevda tryggheten i närområdet. Även personal på mottagningen menar att antalet besök nu börjar bli fler än vad de och närområdet klarar av.

Jag läser nu i er budget att socialnämnden tillsammans med landstinget ska utreda möjligheterna till ett utökat antal platser för sprututbyte. Frågan är egentligen: Menar

ni att antalet platser på den befintliga sprututbytesmottagningen ska öka, eller ska det blir fler nya sprututbytesmottagningar? I så fall var och när?

Anförande nr 438

Alexandra Mattson Åkerström (V): Tack för frågan! Vi tänker att det är viktigt med ett ökat sprututbyte, framför allt eftersom fler efterfrågar den här verksamheten och för att det fångar upp människor och räddar liv. Sedan finns också den aspekt som Henrik Sjölander lyfter fram, nämligen att väldigt många söker sig till samma plats där runt omkring Stadshagen. En poäng är självklart att utöka sprututbytet till andra ställen, kanske som mobila enheter eller vad som kan behövas.

Jag är jätteglad att Henrik Sjölander från Moderaterna tar upp detta och hoppas att ni kommer att driva det vidare i landstinget där ni styr.

Anförande nr 439

Joar Forssell (FP): Det var ett glädjande besked om sprututbytesprogram! Det tackar vi väldigt mycket för.

Jag konstaterar att det är tråkigt att Moderaterna ens behöver ställa den här frågan, för sprututbytesprogrammet borde inte vara någonting som kommuner har veto över. Det är en fråga om sjukvård och smittskydd, att se till att färre får hepatit, hiv och så vidare, och kommuner borde helt enkelt inte få säga nej till detta.

Min fråga till Alexandra är om ni kommer att driva på för att ta bort det kommunala vetot som är ett stort problem för missbrukarvården i Sverige, om ni också kommer att försöka driva på för att sänka åldersgränsen till 18 år så att inte människor försvinner ur systemet och tvingas använda smutsiga sprutor tills att de har den nuvarande åldern inne och om ni kommer att verka för att vi också i Stockholm kan ha mobila enheter så att vi inte behöver anvisa en särskild plats som får en hög belastning utan så att man också kan se till att sprututbytesprogrammet finns där det finns brukare som behöver hjälpen.

Anförande nr 440

Alexandra Mattson Åkerström (V): Jag tycker att Stockholms stad visar att vi är beredda att satsa på en sådan här verksamhet, eftersom vi skriver in i det i nästa års budget. Men som Joar Forssell säger är det en landstingsfråga. Vi kan göra vårt genom att öka antalet medarbetare som kommer från staden och göra allt vad vi kan för att trycka på landstinget så att de också ställer upp på det här.

Jag tror att mobila enheter är något som är jättebra. Det hoppas i alla fall jag att vi kan satsa på, eftersom det räddar liv och vi kommer att nå fler missbrukare.

Anförande nr 441

Rana Carlstedt (S): Herr ordförande, fullmäktige! Det är några timmar sedan finansborgarrådet stod här och sade: Världen brinner, världen berör oss och världen berör även vår stad. Vi vänder inte bort blicken. Stockholm är en öppen stad, vänd mot världen.

Jag är väldigt glad och stolt över att vi i den här salen är överens och vill ta vårt ansvar för flyktningmottagandet, att vi över blockgränserna säger välkommen och

bjuder till för att göra vårt allra bästa för dem som flyr krig och terror och upplevelser som vi inte ens kan börja förstå.

Det kommer att krävas en stor samordning och ett samarbete mellan många olika förvaltningar som utbildning och stadsbyggnad samt stadsdelsnämnderna, men det som gör mig glad här i dag är att vi har samma syn över blockgränserna i denna fråga, att vi är ansvarstagande, medmänskliga och solidariska i den här församlingen.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 442

C h r i s t i n a E l f f o r s S j ö d i n (M): Hej Rana! Vi moderater delar synen att de ensamkommande barnen måste ha ett bra mottagande. Vi lägger i vår budget ett förslag om att skolgång ska erbjudas inom två veckor efter ankomst och att barn ska ges möjlighet att gå i skola i stadsdelar med färre nyanlända för att få snabbare tillgång till det svenska språket.

Det här gör vi genom att lyfta utbildningsansvaret från den enskilda skolan till utbildningsnämnden centralt. Det ger en signal om att staden har ett helhetsansvar för dessa barn och att alla skolor hjälps åt. I budgeten avsätter vi medel till kostnadsersättning till skolgång för ensamkommande barn med 20 miljoner kronor.

Jag skulle vilja höra vad era specifika satsningar är för att de ensamkommande barnen ska få en skolplats. Kan ni matcha vårt förslag att de ska ha plats inom två veckor?

Anförande nr 443

R a n a C a r l s t e d t (S): När det gäller skolplatser tror jag att min kollega Olle Burell verkligen är den att prata med. Jag vet faktiskt inte om vi kan matcha det, om jag ska vara helt ärlig.

Vad gäller specifika satsningar har vi valt att inte pytsa ut pengar här och där, utan vi har 130 miljoner kronor centralt för det här och 373 miljoner kronor som staten skjuter till för att finansiera det.

Anförande nr 444

S t i n a B e n g t s s o n (C): Hej Rana! Jag är också glad att vi är överens när det gäller öppenhet och välkomnande. Men vi är också överens om att vi har en del utmaningar på den här fronten. Vi i Centerpartiet har skrivit i vår budget att vi vill se blocköverskridande samtal om hur staden ska ta emot fler flyktingar och om vi kan sätta upp tillfälliga asylbostäder. Då undrar jag: Kan vi bestämma att vi ska ha sådana samtal?

Anförande nr 445

R a n a C a r l s t e d t (S): Jag tycker faktiskt att socialborgarrådet Åsa Lindhagen sade att vi är beredda att samtala om de här frågorna.

Anförande nr 446

T i n a K r a t z (V): Herr ordförande, åhörare och ledamöter! Jag missade tidigare i dag chansen att tala om en viktig och efterlängtd satsning på fritidshem

och fritidsklubbar. Det var himla synd, men nu får jag chansen att tala om ett annat viktigt ämne, ett område som vi inte har berört så mycket i kväll.

Jag bor sedan 20 år tillbaka i Skarpnäck. Skarpnäcksgården är ett bostadsområde som byggdes med extra fokus på personer med funktionsnedsättning. Vi har många gruppboenden och även servicebostäder som anpassas efter de behov som de boende har. Här glömdes inte LSS-boendena bort, kan man säga. Det offentliga rummet och de offentliga platserna är också tillgängliga för alla som bor i vår stadsdel. Men sett på hela Stockholm finns det en stor brist på boenden med särskilt stöd och särskild service som efterfrågas av de funktionsnedsatta. Detta behov har glömts bort alltför länge. Därför är det otroligt viktigt och väldigt bra att vi i vår budget har medel till intensifierat arbete för att få fram fler testboenden.

I varje byggprojekt kommer detta att beaktas. En viktig del i detta är att även utveckla alternativa stödboenden som ett komplement till gruppboendena. Med en större bredd av boenden kan den enskilda individens möjlighet till eget inflytande över sina livsvillkor ökas.

Målet för vår politik är en stad som är tillgänglig för alla våra invånare. Alla oavsett funktionalitet ska ha lika möjligheter att leva ett gott och meningsfullt liv med ökad självständighet och bättre livsvillkor.

Anförande nr 447

A n n e - L i e E l f v é n (FP): Ordförande, ledamöter! Det kommer att bli en del upprepningar, men det är så pass viktiga frågor att det får vara okej.

Tidigare arbetade jag som socialsekreterare. Det är en erfarenhet som jag är väldigt tacksam och ödmjuk inför. Det var bland det tuffaste jag någonsin har gjort. Jag vet så att säga hur en socialsekreterares vardag kan se ut.

Jag är därför väldigt glad över den satsning på fler socialsekreterare som majoriteten gör och som vi liberaler ställer oss bakom. Det här är en grupp som förtjänar och behöver mer uppmärksamhet. Men vi har högre ambitioner än så, och det kommer att behövas, var så säker, med tanke på de utmaningar som socialtjänsten står inför, som ju flera här har varit inne på tidigare.

Vi vill som sagt göra en lönesatsning på de socialsekreterare som arbetar med barn och unga. Många gånger handlar det nämligen om de allra svåraste ärendena, och då räcker det inte med fler socialsekreterare, utan de måste också få en högre lön. Satsningen på fler socialsekreterare och högre lön ska självklart öronmärkas i stadsdelarna.

En annan grupp som vi liberaler vill lyfta fram är de med funktionsnedsättning. Det är ännu viktigare nu i en tid när det är nedskärningar i något som borde vara självklart, nämligen personlig assistans. Det är en reform som utan konkurrens betytt mest för människor som har en funktionsnedsättning. Man har gått från beroende till oberoende.

Vi vill också se en kvalitetshöjning inom personlig assistans och föreslår därför en kartläggning för att utreda vilka kompetenshöjande insatser som behövs. Vidare vill

vi lansera en ledsagningsreform där man förtydligar riktlinjerna för att hjälpa till exempel att handla. De synskadade ska självklart också kunna följa med sina barn till aktiviteter som alla andra föräldrar. Vi vill vidare ha biståndsbedömare som är specialiserade på olika funktionsnedsättningar.

Till sist ska jag nämna att vi anslår medel till stadsdelsnämnderna för att kunna klara kostnaderna för ledsagarnas omkostnader. Och vi vill även förtydliga riktlinjerna så att man kan skrapa ihop till enstaka evenemang.

Jag var själv i lördags på Madonnas konsert och fick höra hennes fantastiska tal om frihet och mot terror. Det ska självklart fler få möjlighet att göra.

Bifall till Folkpartiets budgetreservation!

Anförande nr 448

S o f i a M o d i g h (KD): Fru ordförande! Det återstår ibland små frågor i en sådan här budgetdebatt, men det är då vi har tillfälle att diskutera prioriteringar. Även om det har varit stora frågor tidigare är det här egentligen inte några små frågor heller, men i relation till arbete med till exempel flyktingbarn kan de kanske te sig små.

Jag har förstått av debatten att i majoritetens förslag till satsning på våld i nära relationer inkluderas även män och transpersoner – det hörde jag i något inlägg. Jag har läst förslagen. I vår budget har vi avsatt medel både till en mottagning och till skyddat boende för män eftersom det saknas nu. Det kunde vara intressant att höra vad majoriteten har tänkt kring det. Har ni i majoriteten i beskrivningen av det här området med resurser till skyddat boende för män? Det har vi inte kunnat läsa av förslaget i alla fall.

En annan fråga apropå att vi pratade om funktionsnedsättning är att vi i vårt budgetförslag i alla fall har med Funkismello, en melodifestival för människor med funktionsnedsättningar, som Stockholms stad har varit med i flera år men där det nu råder lite oklart läge. Det är inga stora pengar det handlar om, så jag förstår absolut att det inte är någon särskild post i budgeten, men det kunde vara intressant att höra om ni har bestämt er för om staden ska vara med i Funkismello även fortsättningsvis eller om det är något som man ska kliva ur.

Det sista som jag tänkte ta upp är en tanke från tidigare debatter i fullmäktige om ensamkommande barn som lever i destruktiva miljöer eller på gatan och som är svåra att fånga in. I den tidigare debatten frågade jag om staden hade vänt sig till civilsamhället i den frågan. Det finns ju organisationer. När det gäller utsatta grupper brukar det här med identifikation vara en faktor som kan göra att man når de här människorna. När jag ställde frågan i fullmäktige hade man inte gjort det. Jag lade ut frågan på min Facebook och fick svar från flera organisationer att man hade intresse i frågan. Det har upplyst mig om att det finns organisationer som är intresserade av ärendet.

Jag undrar om majoriteten har någon strategi eller tanke kring det – något som jag inte kunnat läsa ut av budgeten.

Anförande nr 449

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det finns saker att ta upp, och det var flera frågor som jag inte kommer att hinna med att svara, men jag tänker ställa några frågor till Kristdemokraterna. Jag blev väldigt förvånad när jag läste ert budgetförslag. Bland annat när det gäller funktionsnedsatta satsar ni ingenting. Ni har en generell effektivisering på 17 miljoner kronor, alltså en besparing på 17 miljoner, på det här området. Det förvånade mig mycket. Ni är de enda som gör det.

Jag konstaterade också att satsningen på 95 miljoner efter år av nedskärningar på socialtjänsten vill ni inte heller ha, utan ni drar bort 50 miljoner. Det är den satsning som vi gör i vår majoritet. Och så gör ni en generell effektivisering på ytterligare 9 miljoner kronor.

Det här förvånar mig oerhört mycket. Det handlar om de mest utsatta barnen i vår stad. Jag undrar: Vilka resonemang finns bakom detta? Där skiljer ni ut er från övriga partier.

Anförande nr

S o f i a M o d i g h (KD): Jag fick inte svar på mina frågor, så det är väl risk att du inte heller får svar på dina. Vi får fortsätta debatten.

Det här med generell effektivisering är ett intressant moment, för det blir också otroligt många miljoner. Vi satt och kliade i vårt hår lite med hur mycket det slår. Vi gillar ändå effektivisering, och det gör nästan alla. Det är ingen som har tagit bort dem helt så att säga. Du har rätt i det du har iakttagit, Åsa.

Anförande nr 450

G i t a N a b a v i (FI): Det var en fråga om mansjour och transjour och hur det fungerar, om det är tänkt att inkludera skyddat boende. Vi ser jättegärna att det inkluderar skyddat boende. Men i och med att man ansöker om detta från organisationer i föreningsutskottet hänger det väldigt mycket på hur de organisationerna utformar sin ansökan.

Vi ser gärna från politikens sida att det innefattar skyddat boende. Det var så tanken var. Jag vet att det finns intressen från organisationer som vi har varit i kontakt med. De erbjuder både jourverksamhet och skyddat boende, och ansökningarna kommer att komma inom året.

Anförande nr 451

S o f i a M o d i g h (KD): Det är bra; det låter som att ni har haft kontakt med samma organisationer som vi.

Anförande nr 452

C l a e s E l m g r e n (S): Ordförande, fullmäktige! Mäns våld mot kvinnor är fortsatt ett stort problem och måste ges högsta prioritet. Vi kan se att mäns våld trots många stora insatser på nationell nivå inte har minskat. Snarast finns det tecken på att det har ökat. Kvinnors utsatthet för misshandel har legat på ungefär samma nivå under den senaste tioårsperioden. Det gäller våldsutsatthet både i och utanför nära relationer.

Vi kan se en ökning av anmälda fall av misshandel mot kvinnor där misshandel i nära relationer har utgjort merparten. Vi kan också konstatera att andelen kvinnor som uppger att de har utsatts för hot om våld har ökat. Vi kan se att den höga andelen hot kommer från en närstående person. Den största ökningen är andelen kvinnor som uppger att de utsätts för sexualbrott, och vi kan samtidigt se att utvecklingen när det gäller mäns utsatthet har minskat eller är förhållandevis låg.

Vi kan vidare se att kvinnor och flickor drabbas i högre grad av kränkningar och hot om våld på digitala kanaler. Därför måste vi fortsatt ha fokus på mäns våld mot kvinnor och göra allt vi kan för att minska det.

Det handlar om att förändra synen på maskulina normer, och det handlar om att arbeta för att öka jämställdheten mellan kvinnor och män på alla plan. Men vi måste också arbeta mot våld i nära relationer som drabbar barn som utsätts eller blir vittne till våld, våld i samkönade relationer eller våld som transpersoner utsätts för. Även män utsätts för våld i nära relationer.

Därför kommer vi under den kommande mandatperioden att utveckla stadens arbete på flera områden. Vi kommer att uppmärksamma frågan om hedersrelaterat våld, öka särskilt kvinnojourer och stärka stadsdelarnas arbete. Vi ska skapa förutsättningar för socialtjänsten för att utveckla sitt uppsökande arbete, och vi permanentar bland annat relationsvåldscentrum i sydost.

Alla de satsningar vi lägger i budgeten, både uppsökande arbete och sociala insatsgrupper med mera, kommer att ge bättre förutsättningar för att minska mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 453

E v a S o l b e r g (M): Hej Claes! Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag måste fråga dig, Claes, en sak. Det var intressant att du tog upp inte enbart mäns våld mot kvinnor utan även kvinnors våld mot män, kanske även i hbtq-familjer och samkönade par samt givetvis våldet mot barn. Jag skulle vilja veta hur konkret du tänker vara.

Anförande nr 454

C l a e s E l m g r e n (S): Hur konkret ska jag vara? Jag kan berätta från min stadsdelsförvaltning där man arbetar med relationsvåldscentrum och har varit ganska noga med att betona att de inte bara handlar om mäns våld mot kvinnor, utan man måste se på förövaren och arbeta mer förebyggande. Man har fått inspiration bland annan från Norge där de arbetar på ett ganska intressant sätt.

Det finns modeller i staden som vi kan bejaka och kanske ta efter i andra delar. Det är ett litet konkret svar på din fråga.

Anförande nr 455

S t i n a B e n g t s s o n (C): När jag hörde när Claes Elmgrens anförande blev jag lite orolig i början och tyckte att han glömde rätt mycket. Men sedan tog han igen på slutet, och det var bra.

När jag började prata om våld mot män i nära relationer för några år sedan var jag ganska ensam och kanske först. Sedan gick det fort, och nu står vi här och har en politik på alla håll och kanter kring det. Jag vill bara säga att det är jag väldigt glad för. Jag är också glad för att ni permanentar Origo på vårt förslag – det var vi som föreslog det i socialnämnden. Nu blir det så. Det är glädjande att vi kan vara överens i de här frågorna, i alla fall hyfsat överens, för det är så vi kommer framåt.

Jag är tacksam för att ni för vår politik vidare, helt enkelt.

Anförande nr 456

C l a e s E l m g r e n (S): Det var mycket medvetet att jag började med mäns våld mot kvinnor, för vi får inte glömma bort den frågan. Den är viktig, men det finns en tendens att man glömmet bort att just det är det grundläggande problemet när det gäller ökad jämställdhet mellan kvinnor och män. Det var mycket medvetet från min sida att lägga fokus på just den aspekten.

Anförande nr 457

G a b r i e l l a L a v e c c h i a (S): Ordförande, fullmäktige! Jag vill egentligen bara säga ytterligare några korta ord om överförmyndarnämnden, för det är en oerhört viktig nämnd. Jag är inte säker på att vi alla riktigt vet det.

Nu satsar vi jättemycket på överförmyndarnämnden efter många långa år. Det är sant att det också finns mycket kvar att göra, att det är en lång väg kvar. Men nu satsar vi på den.

Jag vill passa på att ta den här tiden i anspråk för att berömma den fantastiska personal i förvaltningen som har dragit ett väldigt tungt lass under en väldigt lång tid. Jag vill vidare passa på att säga att jag har fullt förtroende för vår nya förvaltningschef, och jag tycker att det är viktigt att säga att det bästa vi kan skicka med honom är resurser för att göra det som måste göras, för det är mycket. Nu gör vi det.

Vi lägger äntligen resurser på överförmyndarnämnden, och det gläder mig någonting alldeles enormt. När Stockholm växer kan man se det som en utmaning, och så kan man göra någonting bra av det. Det ansvaret tar vi för de allra mest utsatta i Stockholm för alla.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 458

J o h a n B r e g e (M): Fru ordförande, ledamöter! Jag tänkte prata om SHIS, stadens bostadssociala resurs. SHIS har under de senaste sex åren genomgått en genomgripande förändring. Dels har antalet lägenheter ökat, dels och framför allt har man förändrat metodik. En boskola har inrättats och en uppföljning av boenden görs för att se att boenden är anmälda till Bostadsförmedlingen och att den boende aktivt sökt bostad på den reguljära marknaden.

Detta tillsammans med till exempel skuldrådgivning har gjort att genomloppstiden för boende har minskat, vilket har inneburit att fler bostadslösa har kunnat hjälpas. För cirka två år sedan öppnade SHIS ett så kallat mellanboende för våldsutsatta i

nära relationer. Efter en lite trög start fick socialförvaltningen upp ögonen på det här, och nu är dessa bostäder uthyrda.

Nu föreslår vi moderater i samråd med SHIS att denna boendeform utökas till att omfatta även personer som är utsatta för hedersförtryck. En annan grupp som vi tycker ska beredas plats för, givetvis i samråd med SHIS, är personer utan anknytning till Sverige, så kallade ensamkommande. Dessa unga människor har tidigare bott på till exempel HVB-hem. Det är oerhört viktigt att denna grupp kommer i arbete eller vidare i studier.

Utan bostad inget arbete – d t ska bli devisen för denna grupp.

I förra budgeten beslutade majoriteten att socialförvaltningen skulle förmedla samtliga bostäder. I denna budget har majoriteten inte varit lika kategorisk. Det tycker vi är bra. När endast socialförvaltningen ska förmedla bostäder är risken att vissa grupper ställs utanför möjligheten att erhålla en genomgångsbostad. Vi riskerar även att få tunga stigmatiserande boenden, vilket inte är till gagn för vare sig boende eller verksamheten i stort.

En grupp som i mycket stor utsträckning är känd av socialförvaltningen är de som begärt förtur hos Bostadsförmedlingen. Där handlar det om människor med behov utöver bostadsbrist, såsom våldsamt miljö och dålig ekonomi. Även denna grupp är en grupp som vi moderater anser att SHIS bör ta sig an.

I förhoppning att majoriteten tar till sig våra förslag yrkar jag bifall till Moderaternas förslag till budget.

Anförande nr 459

M a r i a n a M o r e i r a D u a r t e (MP): Ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Socialtjänsten ska vara den trygga punkt som vi alla ska kunna luta oss mot när det blåser i våra egna liv. Som ordförande i Farsta sociala delegation ser jag varje vecka människoöden som berör. Men det jag också ser är socialsekreterare som jobbar hårt för att vara den trygga famn som samhället ska vara för ungdomar som hamnar på jourhem, familjehem, HVB-hem, paragraf 12-hem och behöver hjälp för att komma på rätt köl. För att detta ska kunna ske behöver socialtjänsten resurser och tid för varje ungdom.

I vårt förslag till budget för vår mångkulturella stad lägger vi 95 miljoner kronor för att bland annat öka personaltätheten inom socialtjänsten. Våra socialsekreterare jobbar väldigt hårt och behöver all extra hjälp de kan få. För att ytterligare hjälpa till i den stressiga arbetsituation som de har lägger vi extra 5 miljoner kronor för att utveckla specialistteam som ska finnas tillgängliga under arbetstoppar.

Men socialtjänstens arbete handlar främst om barnen. Att kunna ge utsatta barn skydd och stöd i svåra situationer är en av stadens viktigaste uppgifter. För att kunna garantera detta krävs goda förutsättningar för socialsekreterare, tillgång till insatser av hög kvalitet och att beslutade insatser följs upp. Strävan är mot en alltmer evidensbaserad praktik som lägger grunden för insatser som är individuellt anpassade och som därför ger ett gott resultat.

En av de viktigaste faktorerna för att barnen ska lyckas senare i livet är skolan. Skolan är en av de starkaste skyddsfaktorerna för de barn som växer upp i en social utsatthet. Därför stärker vi arbetet inom pilotprojekt för samverkan mellan skola och socialtjänst med socialsekreterare eller motsvarande och folkhälsosteam på ett antal skolor.

I slutändan handlar detta om barnen. Barn ska få vara barn, och alla barn har rätt till en god uppväxt. Ibland pratas det om barndomen som någonting som endast ska rusta människor för livet som vuxen, men vi behöver också prata om nuet, hur vi gör det möjligt för barnen att ta vara på sin barndom genom lek, kompisumgänge och stimulerande fritidsaktiviteter.

Allt detta, och jag skulle kunna säga mer, är anledningen till att jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget för år 2016.

Anförande nr 460

D a n i e l H a r c (S): Först vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget. Fru ordförande, ledamöter, stockholmare! Det är första gången jag står uppe i talarstolen, så det känns extra kul.

Ett Stockholm för alla är såklart en stad med en social och ekonomisk trygghet, jämlikhet, bra livsvillkor och människors aktiva deltagande i samhällslivet, ett Stockholm för alla där barnperspektivet ska genomsyra hela socialtjänsten. Den otillgänglighet som råder i dag hindrar människor från att utvecklas och leva ut sin potential och bidra till samhällsutvecklingen.

Vi i majoriteten kommer att samverka med ett stort antal frivilligorganisationer inom det sociala området och ansvara för dessa organisationer och föreningsstöd till dessa. För att öka kompetensen i vårt sociala arbete ska vi ingå partnerskapsavtal med vissa föreningar, enligt modellen idéburet offentligt partnerskap. Idéburet offentligt partnerskap, IOP, är ett avtal mellan en eller flera idéburna organisationer.

Det är en relativt ny modell för partnerskap som kan användas till traditionellt föreningsbidrag eller verksamhet i lämplig form. IOP-avtal skrivs ofta om en speciell verksamhet som är en del av den idéburna organisationen men som den offentliga sektorn vill medverka i. I avtalet bestäms vad partnerskap gäller, vilken resurs respektive part ska bidra med och hur länge avtalet ska gälla med mera.

Ett exempel där vi har tecknat partnerskapsavtal är den ideella föreningen Svenska med baby. Grundidén med Svenska med baby är att skapa nya möten mellan människor med olika ursprung och erfarenheter. Framgången är att när barn är med finns det mycket att prata om. De kommunicerar med varandra även om de inte talar samma språk, och då kan också föräldrar delta. Det lättar alltid upp stämningen när barn är med. Genom det skapas mötesplatser för mer eller mindre nyanlända och redan etablerade Stockholmsföräldrar, något som i dag till stor del saknas naturligt. Samtal kan handla om allt från barnens utveckling till arbete, utbildning och hur man lever i ett område. Fram till i dag har 5 000 människor deltagit i dessa samtal.

Vinsten för staden blir att det är lättare att nå grupper utrikes födda kvinnor med låg utbildning, framför allt kvinnor som står helt utanför arbetsmarknaden och inte ens finns med i statistiken.

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla invånare. I Stockholm för alla oavsett funktionalitet ska alla ha möjlighet till full delaktighet.

Anförande nr 461

S t i n a B e n g t s s o n (C): Jag blir jätteglad att du tar upp Svenska med baby, Daniel, för det är en fantastisk verksamhet. Jag satt ordförande för Stockholms läns landstings pris för arbete mot främlingsfientlighet och rasism under förra mandatperioden, och då gav vi den verksamheten ett pris. Jag följer dess arbete, och det är fantastiskt.

Men rätt ska vara rätt: Ni var tveksamma till att ge dem pengar; vi tryckte på från Alliansens håll. Då fick de pengar. Jag tyckte att sakupplysningen var viktig här.

Anförande nr 462

D a n i e l H a r c (S): Ja, det må så vara, jättebra!

Anförande nr 463

J a c k i e N y l a n d e r (V): Vänsterpartiet börjar tittar på det här med profilboenden. Vi inser att Gamlebo är bra, men det är 19 platser där, och det är kö dit. Vi har ungefär 150 ålderspensionärer i Stockholm som är hemlösa, och det är en skam. Nu börjar det bli vinter. Vi måste börja fundera över även andra profilboenden. Vi har gamla människor som har ett aktivt missbruk, och vi måste göra någonting med dem. Det är hög tid.

Det här är ett problem som har funnits länge, och vi måste ta tag i problemet. Jag kan bara berätta att det är svårt att få dessa gamla människor att komma i sängen. De första tre fyra veckorna ligger de på golvet innan de vågar lägga sig i sängen. En del har kanske inte legat i en säng på kanske 20–30 år.

Det här är en grupp som far väldigt illa, och vi får inte glömma bort den.

Anförande nr 464

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Jag har lyssnat på debatten, som har varit mångfasetterad även om man har rört mycket av samma sak, och alla tycks vara överens. Men det finns en del påståenden om Sverigedemokraterna som inte får stå oemotsagda.

Vi har inte lagt någon budget, sägs det. Visst har vi gjort det. Jag kan visa upp det här papperet, men vi har inte lagt någon speciell budget när det gäller socialroteln. Det är riktigt. Man kan fråga sig om det hade varit någon mening. Åsa Lindhagen säger själv att budgeten kommer att spricka, man måste ta från den centrala medelreserven.

Sedan sägs att vi inte har någon socialpolitik. Vi kommer inte att stänga boenden för funktionsnedsatta. Vi kommer inte att lägga ned stödet till familjer med problem. Vi kommer fortfarande att ge ekonomiskt bistånd, men vi har samma synpunkt som flera andra partier här: Vi vill alltså dra in SL-kortet för dem. Vi anser att det finns

vissa andra som skulle få motta det. Givetvis vill vi att överförmyndarnämnden, kvinnojourer och så vidare ska vara kvar, you name it.

Angående tiggare har vi den uppfattningen att tiggare ska återvända till sitt hemland; det är den bästa lösningen. Flyktingfrågan ska jag inte ta upp. Jag vill inte kalla dem för migranter, för det går alldeles för långt.

Men det mest absurda är ändå att det kommer kritik: Ni har inga goda förslag, inga goda lösningar när det gäller det sociala arbetet, sägs det. Jag vill säga: Tacka för det! Det är så att man inte vill låta oss vara med i några nämnder och styrelser där vi kan komma med våra förslag och diskutera frågorna. Åsa Lindhagen sade för en stund sedan så här: Jag ska bjuda in dem som är i kommunstyrelsen för att diskutera de sociala frågorna. Observera att hon exkluderade Sverigedemokraterna. Ändå får man kritik. Det är absurt!

Anförande nr 465

Stina Bengtsson (C): Per Ossmer viftar med ett litet häfte. Här har du hela den tjocka budgeten, Per Ossmer. Ni har inte gjort er hemläxa, ni har inte tagit ert ansvar. Oavsett om vi i den här salen har olika politik tar vi i alla övriga partier vårt ansvar, driver vår politik och gör det våra väljare har gett oss mandat att göra. Men ni gör inte det. Ni gör inte er hemläxa, och ni borde skämmas!

Anförande nr 466

Per Ossmer (SD): Jag hade förväntat mig att Stina Bengtsson skulle komma upp. Men vi har ingen anledning att skämmas. Vi har tagit upp det som är viktigt. Vi är inte som andra partier där man repeterar till exempel målsättningar som står på ett och annat ställe, sida upp och sida ned. Väldigt mycket är skum. Vi försöker hålla oss till det som är väsentligt. Det är klart att det kunde vara ännu mer, men vi tar upp det som är viktigt. När det gäller socialroteln har vi sagt att vi vill minska budgeten med 35 miljoner kronor.

Anförande nr 467

Borgarrådet Lindhagen (MP): Ni har lagt fram en budget utan skattesats, och det gör flera av oss väldigt oroliga med tanke på att vi vet att ni vill skära ned 160 miljarder kronor i välfärden på riksnivå. Vad vill ni skära ned på här i Stockholm? Det är klart att vi blir oroliga över er budget. Det är otroliga nedskärningar som föreslås på andra håll.

Jag vägrar att låta er få offerrollen i de här frågorna. När jag pratar om samtal gör jag det därför att jag tror att vi kommer att kunna nå framåt på något sätt, inte för att jag just känner att jag måste peka ut ett särskilt parti och säga att dem vill jag samarbeta med. Det handlar om att man i varje enskilt tillfälle måste göra en bedömning om det finns någon möjlighet att nå framåt. Det är vad det handlar om. Där är min bedömning att vi står väldigt långt ifrån varandra. Det är det som faller avgörandet, utifrån om man kan starta ett samtal eller inte.

Anförande nr 468

Per Ossmer (SD): Jag säger bara: Hur vet du att det är meningslöst, Åsa Lindhagen? Du har inte försökt. Du vill inte försöka. Du vill inte ta upp tråden, och du vill inte diskutera med oss. Du dömer ut oss redan från början, så är fallet ju.

Anförande nr 469

R a n a C a r l s t e d t (S): Vi har pratat budget här över tolv timmar, och Sverigedemokraternas lilla häfte på 28 sidor är oseriöst, ofinansierat, inga konkreta förslag. Jag är lite trött på ert gnäll över att ni inte får plats i nämnder och styrelser. Med era sex mandat minus två vildar har ni inte rätt till representation i nämnder och styrelser av egen kraft. Jag är oerhört glad för att oppositionen inte vill låta er vara med och leka. Det här är ingen lekstuga. Så tack, oppositionen!

Anförande nr 470

P e r O s s m e r (SD): Jag kan bara konstatera att kommunallagen är som den är. Vi får bara hoppas på ett bättre resultat 2018, och då löser vi den frågan. Då kan vi säkert komma igen med våra synpunkter.

Att du tycker väldigt illa om Sverigedemokraterna, Rana Carlstedt, kan jag inte göra någonting åt. Där får jag bara konstatera att så är fallet.

Anförande nr 471

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Vi socialkonservativa yrkar bifall till Sverigedemokraternas förslag i reservation 69 om ökat stöd till projekt som har fokus på svensk kultur och historia. Jag lämnar över yrkandet skriftligt.

Det yrkandet kanske tarvar en liten förklaring. Spontant, när det handlar om att fördela kulturpengar, är det kanske inte självklart att man ska öka stödet till svensk kultur. Det finns olika nycklar och så vidare. Men nu är situationen lite speciell. Vi socialkonservativa tror på traditioner och kulturhistoria med mera. Vi tycker dessutom att man faktiskt bör känna till Hjalmar Branting, Per Albin Hansson, Tage Erlander, Olof Palme, i den ordningen. Man bör ha lite kläm på Carl Michael Bellman och Evert Taube, kanske också Fadime Sahindal.

Vår bild, de socialkonservativas, är att skolan i dag inte riktigt fyller sin funktion. Där ute finns det fullt med tonåringar som aldrig har hört talas om de människor som jag just berättade om. Då tänkte jag att vi med alla krafter, om inte skolan klarar av, måste hjälpa till med kultursatsningar eller vad som helst. I så fall är frågan: Ska vi lära våra ungdomar om Hjalmar Branting eller om Julius Nyerere? Ni kanske aldrig har hört talas om Julius Nyerere?

Tanken är helt enkelt att med hjälp av kulturen laga de hål i barnens kunskapsstock som skolan lämnar efter sig.